

Bestuur

Retouradres Postbus 5514 2000 GM Haarlem

Aan de gemeenteraden en colleges van:
Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem,
Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlemmermeer,
Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen en Zandvoort

Datum	12 april 2017
Ons kenmerk	MK/vj/BS 2017-0033113
Contactpersoon	mfkreuk@vrk.nl
Doorkiesnummer	06-10318381
E-mail	mfkreuk@vrk.nl
Bijlage	5
Onderwerp	Ontwerp-jaarverslag 2016 en ontwerp programmabegroting 2018

Geachte gemeenteraad, geacht college,

Hierbij bieden wij u, conform de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Kennemerland, de volgende stukken aan:

- het ontwerpjaarverslag VRK 2016
- de ontwerpprogrammabegroting 2018

Tevens ontvangt u het jaarverslag brandweer 2016, het jaarverslag GGD 2016 en het sociaal jaarverslag (bedrijfsvoering). Deze jaarverslagen bevatten interviews en andere interessante informatie over de uitvoering van de taken door de VRK in 2016 en de betekenis daarvan voor medewerkers en klanten.

1. Ontwerpjaarverslag 2016

Resultaat

Het boekjaar 2016 sluit met een positief saldo van € 777.849. Aangezien de organisatie verplicht is een reservering te treffen voor de invoering van het individueel keuzebudget (IKB) in 2017, hebben wij bij de 1^e bestuursrapportage 2016 besloten de Algemene Reserve hiervoor aan te spreken. Op dat moment was het beeld dat het zou gaan om een bedrag van € 1.295.000. Naar nu blijkt gaat het om een bedrag van € 1.458.000. Hiermee rekening houdend, resteert een positief jaarresultaat van € 614.849. Het voorstel is om dit jaarresultaat toe te voegen aan de algemene reserve.

Teruggave aan gemeenten

Het bestuur is verheugd dat ook dit jaar een bedrag terug kan vloeien naar de gemeenten. Dit houdt verband met de herijking van het reservebeleid, waartoe wij in februari 2017 hebben besloten. Dit naar aanleiding van de zienswijze van enkele gemeenten bij de programmabegroting 2017. Deze gemeenten vroegen het weerstandsvermogen beter te onderbouwen, door middel van een risico-inventarisatie en –kwantificering.

Als alle gekwantificeerde risico's bij elkaar worden opgeteld, zou € 3,3 miljoen in reserve gehouden moeten worden. Wij hebben, indachtig de verschillende opvattingen die hierover bestaan, gekozen voor een scenario waarin gemeenten en de VRK samen het risico dragen.

Daarom is de keuze gemaakt om de gewenste hoogte van de algemene reserve vast te zetten op € 1,8 miljoen. Tezamen met de in het BBV voorgeschreven post onvoorzien in de meerjarenbegroting levert dit € 2,3 miljoen op hetgeen een ratio inhoudt van 0,7 ten opzichte van de gekwantificeerde risico's.

Verder is besloten om maatregelen te treffen als de feitelijke stand van de reserve meer dan € 250.000 afwijkt van deze norm. De reserve is, na het vaststellen van de jaarrekening 2016, op dit moment ruim hoger dan de gestelde norm, wat in dit geval leidt tot een restitutie aan gemeenten tot een bedrag van € 442.071. De terugbetaling vindt plaats op basis van de bekostiging door de gemeenten op basis van de lokale bestuursafspraken (75%) en op basis van het inwoneraantal (25%).

De volgende twee tabellen lichten het bovenstaande nader toe.

Gekwantificeerde risico's	3.300.000
ratio 0,7	2.310.000
corrigeren voor onvoorzien	-496.000
Benodigde reservepositie	1.814.000
Stand reserves per 31-12-2016	2.936.222
Besluit aanspreken algemene reserve t.b.v. IKB	-1.295.000
Toevoeging voordelig resultaat 2016	614.849
Stand reserves na resultaatbestemming	2.256.071
Verschil ten opzichte benodigde reserve	442.071
Terugvloeïng naar gemeenten	442.071

Gemeente	Gecorrigeerde bijdragen uit bestuursafspraken	aantal inwoners basis 2016	75% via bestuurs- afspraken	25% via inwoner- bijdrage	Totaal
Beverwijk	2.154	40.093	22.607	8.370	30.977
Bloemendaal	987	22.059	10.359	4.605	14.964
Haarlem	9.391	155.147	98.560	32.390	130.950
Haarlemmerliede & Spaarnwoude	345	5.535	3.621	1.156	4.776
Haarlemmermeer	9.913	144.061	104.039	30.076	134.114
Heemskerk	1.676	39.088	17.590	8.160	25.750
Heemstede	1.033	26.364	10.842	5.504	16.346
Uitgeest	551	13.234	5.783	2.763	8.546
Velsen	4.268	67.220	44.793	14.034	58.827
Zandvoort	1.273	16.575	13.360	3.460	16.821
Kennemerland	31.591	529.376	331.553	110.518	442.071

2. Ontwerpbegroting 2018

De programmabegroting 2018 is net als vorig jaar ingericht conform de regels van het gewijzigde Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV). Activiteiten zijn gekoppeld aan doelen en gewenste maatschappelijke effecten.

Het gewijzigde BBV maakt dat de vergelijking op productniveau tussen de cijfers 2018 en die van 2017 niet mogelijk is. Met de meest recente wijziging is het niet langer toegestaan overhead toe te rekenen aan producten. De overhead van de VRK is te vinden op het programma Interne dienstverlening. In de programmabegroting 2017 waren de producten nog inclusief overhead vermeld, en was per programma de bijdrage aan interne dienstverlening apart vermeld.

De ontwerp programmabegroting 2018 is verder opgesteld conform de door het bestuur vastgestelde uitgangspunten, inclusief de besluitvorming over de efficiencymaatregelen 2015-2018.

Van belang is om nog eens te benadrukken dat de VRK al heel vroeg in het jaar zijn plannen voor het jaar daarna moet presenteren. Dat vraagt veel van het voorspellende vermogen van de organisatie, en kan er aanleiding toe zijn dat in het begrotingsjaar zelf verschuivingen tussen budgetten wat vaker aan de orde zijn.

De VRK heeft een sluitende meerjarenbegroting 2018 en een positief meerjarenperspectief. Door scherp in te zetten op efficiency, het stellen van prioriteiten en slim te organiseren, is het gelukt al het nieuw en versterkt beleid en de autonome ontwikkelingen te dekken binnen de eigen begroting. De organisatie is overigens zeer terughoudend in het opvoeren van nieuw en versterkt beleid, ook waar dit bekostigd wordt door besparingen binnen de organisatie.

Voorstellen tot verhoging van de gemeentelijke bijdrage worden alleen gedaan voor de nominale ontwikkeling en voor ontwikkelingen, die via de gemeentelijke bijdrage dienen te lopen, omdat hier extra inkomsten uit gemeentefonds tegenover staan of omdat er sprake is van een specifieke taak met eigen financiering (Veiligheidshuis).

3 Zienswijze voor 8 juni 2017

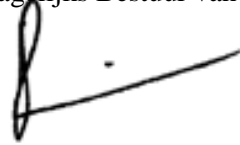
Wij stellen hierbij uw gemeentebestuur in de gelegenheid uw zienswijze te geven over:

- de ontwerp-programmabegroting 2018
- het ontwerp-jaarverslag VRK 2016 en de bestemming van het resultaat.

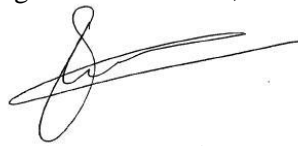
Graag vernemen wij de schriftelijke zienswijze uiterlijk 7 juni 2017. De jaarstukken kunnen dan met voldoende voorbereiding door het Dagelijks Bestuur op 10 juli worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

Daar waar uw college behoefte heeft aan ondersteuning van de directie van de VRK bij het beantwoorden van technische vragen, die in uw eigen gemeente niet beantwoord kunnen worden, staat de directie van de VRK u uiteraard van harte bij.

Hoogachtend,
Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Kennemerland,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large loop followed by a horizontal line.

ing. A.F.M. Schippers
secretaris

A handwritten signature in black ink, featuring a stylized 'W' and 'L'.

Th.L.N. Weterings
voorzitter

Ontwerp JAARVERSLAG 2016

VASTGESTELD DB 30 MAART 2017

Kerngegevens

Naam: Veiligheidsregio Kennemerland

Bezoekadres: Zijlweg 200
2015 CK Haarlem

Postadres: Postbus 5514
2000 GM Haarlem

Telefoon: 023-5159500

Website: www.vrk.nl

Dagelijks bestuur: Dhr. drs.Th.L.N. Weterings, burgemeester Haarlemmermeer (voorzitter)
Dhr. J. Wienen, burgemeester gemeente Haarlem (vanaf 21 september 2016)
Dhr. F.C. Dales, burgemeester gemeente Velsen (vanaf 19 april 2016)
Dhr. C.M. Beentjes, wethouder volksgezondheid gemeente Heemskerk
Vacature (met ingang van 1 maart 2017 is mevrouw mr. C.D.M. Kuiper-Kuijpers, wethouder Volksgezondheid gemeente Heemstede in deze vacature benoemd)

Directie: De heer ing. A.F.M. Schippers MPA, directeur Veiligheidsregio
De heer A. van de Velden, directeur Publieke Gezondheid

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	4
2. Algemeen beeld	5
3. Programmaverantwoording	8
3.1 Programma Publieke Gezondheid	8
3.2 Programma Regionale Brandweezorg	17
3.3 Programma Ambulancezorg	24
3.4 Programma GHOR	26
3.5 Programma Multidisciplinaire samenwerking	28
3.6 Veiligheidshuis	32
3.7 Programma Financiële middelen	34
3.8 BDUR	36
4. Paragrafen	39
4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	39
4.2 Onderhoud kapitaalgoederen	42
4.3 Verbonden partijen	42
4.4 Financiering	43
4.5 Bedrijfsvoering	45
5. Jaarrekening	48
5.1 Grondslagen	48
5.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	49
5.3 Balans en toelichting	56
6. Controleverklaring onafhankelijke accountant	65
7. Bijlagen	69
Bijlage 1: Gemeentelijke bijdragen 2016	69
Bijlage 2: Overzicht salariskosten en formatie 2016	70
Bijlage 3: Staat van vaste activa 2016	71
Bijlage 4: Restantkredieten 2016	72
Bijlage 5: Overzicht reserves en voorzieningen 2016	75
Bijlage 6: Langlopende leningen 2016	76
Bijlage 7: Verantwoording in het kader van SISA	77

I. Voorwoord

Kennemerland is een van de weinige regio's in Nederland waarin meldkamer, GGD, ambulancedienst en brandweer organisatorisch onder één dak zijn gebracht. Als 2016 iets heeft duidelijk gemaakt, dan is het wel de winst hiervan voor onze burgers. Neem het onderwerp terrorisme, dat door de gebeurtenissen in Brussel erg genoeg nog actueler geworden is. We weten maar al te goed hoe kwetsbaar we zijn als een van de mainports van Europa. De VRK doet er alles aan om op mogelijke aanslagen - en vooral de bestrijding van de gevolgen daarvan - voorbereid te zijn. Het belang van soepele afstemming tussen de blauwe, rode en witte kolom is hierbij evident, net als van samenwerking met andere regionale en landelijke partners zoals de GGZ, justitie, het Havenbedrijf, ProRail, Schiphol, Rijkswaterstaat en de nutsbedrijven, om er enkele te noemen. Door de schaal en het enorme netwerk waarbinnen wij opereren zijn wij bij uitstek in staat de verbindingen te leggen waar deze tumultueuze tijd om vraagt.

De sociale component is in alle contacten sterk. Kijk bijvoorbeeld naar het Veiligheidshuis, waarin partners uit de strafrecht- en de zorgketen samenwerken aan maatwerk om overlastgevende veelplegers weer op de rails te krijgen. Kijk naar het in 2016 opgetuigde vroegsignaleringsoverleg van GGD, politie, GGZ en verslavingszorg om mensen met verward gedrag eerder op te sporen en in zorg te krijgen. Kijk naar de rol die de GGD met de aanstelling van speciale gezondheidsbevorderaars zoekt in het begeleiden van statushouders - outreachend en cultuursensitief - naar volwaardig burgerschap. En de na 2016 uitgebreide inzet van de jeugdarts in het MBO, die uitval helpt voorkomen door meer aandacht voor psychosomatische problemen. Het is altijd de mix die het doet, het maatwerk op de brede overlap van medische en maatschappelijke zorg. Zo is ook terug te zien in de eerste regionale nota volksgezondheid die onze tien gemeenten in eendracht voor de periode 2017-2020 hebben vastgesteld. Een van de speerpunten hierin is het terugdringen van gezondheidsverschillen door inkomensverschillen.

Ook brandweer en ambulance zijn in 2016 gestaag doorgegaan met innoveren en professionaliseren. Zo kwam er een arbeidshygiënecontainer voor het veilig verwisselen van beroete kleding na een inzet. Er verrees een moderne ademluchtwerkplaats voor het reinigen en vullen van toestellen die inmiddels nationale belangstelling geniet. Diverse multidisciplinaire oefeningen werden voorbereid en opgezet, zoals in de nieuwe Velsertunnel. Complexe scenario's werden uitgewerkt, bijvoorbeeld voor vervanging van de oude Sluis in IJmuiden, extra spannend vanwege mogelijk nog aanwezige bommen uit de Tweede Wereldoorlog. Een constante inzet op bestrijding, oefenen en verbeteren zit in het dna van de VRK.

Kwaliteit vereist stabiliteit van de organisatie. Meer nog dan vroeger probeert de VRK daarom in te zetten op het fit zijn en de persoonlijke ontwikkeling van medewerkers, onder andere door een uitdagend werkklimaat en het aanbieden van cursussen en coaching. Uit het geringe personeelsverloop zou je kunnen concluderen dat dit wordt

gewaardeerd. Het is ook mooi dat kennis en ervaring op die manier behouden blijft. Een keerzijde is echter dat de organisatie wat vergrijsd, een punt dat het afgelopen jaar sterk naar voren is gekomen. De VRK zal zich daarom in gaan spannen meer jonge mensen aan zich te binden. Daarnaast zou de organisatie graag wat meer diversiteit onder dak willen brengen en ruimte geven aan mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Een uitdagende taak voor de komende jaren.

Overigens wil ik nog zeggen dat in ons eigen bestuur in tegenstelling tot in de organisatie juist opmerkelijk veel wisselingen zijn geweest in 2016. In Haarlem verwelkomden wij Jos Wienen voor Bernt Schneiders als burgemeester en in Velsen Frank Dales voor de vertrekkende Franc Weerwind. Daarnaast hebben we door veranderingen in het college van Haarlemmerliede en Spaarnwoude in 2016 twee keer afscheid moeten nemen van een portefeuillehouder Financiën in het Dagelijks Bestuur.

Bij het vertrek van Bernt Schneiders, wil ik graag nog even stil staan. Schneiders heeft veel betekend voor de regionale samenwerking. Hij heeft de VRK dwars door veel bestuurlijke scepsis en organisatorische tegenslag heen geloofd tot wat deze nu is: een stabiele en betrouwbare organisatie, met een mooie staat van dienst. Na Schneiders' vertrek ben ik voorzitter geworden van het bestuur van onze veiligheidsregio. Een positie die ik, gesteund door medebestuurders en medewerkers van de VRK, met trots vervul.

Tot slot wil ik mijn waardering uitspreken over de in 2016 door de organisatie en haar medewerkers behaalde resultaten en de daarvoor geleverde inspanningen. Deze hebben er voor gezorgd dat het jaar met een positief saldo kan worden afgesloten. Ook is de organisatie een nieuwe weg ingeslagen met het opstellen van publieksjaarverslagen voor de GGD en de brandweer en een sociaal jaarverslag. Daarmee wordt op een transparante wijze tegemoet gekomen aan de behoefte van de gemeenteraden om meer inzicht te krijgen in de prestaties van de VRK.

Theo Weterings,
voorzitter van het bestuur van de VRK

2. Algemeen beeld

Financieel resultaat

De VRK heeft 2016 afgesloten met een positief exploitatie resultaat van € 777.849. De programmabegroting 2016 voorzag na begrotingswijzigingen in een overschot van € 227.000.

Na verwerking van het verplicht treffen van een reservering voor de invoering van het individueel keuze budget (IKB) is het resultaat na bestemming € 680.151 negatief. Het bestuur heeft al bij de 1e bestuursrapportage 2016 besloten de Algemene reserve hiervoor aan te spreken tot een bedrag van € 1.295.000. Rekening houdend met dit besluit resteert een positief jaarresultaat te bestemmen van € 614.849.

Overzicht resultaten per programma

Resultatenrekening	Rekening 2015			Begroting 2016			Rekening 2016		
Bedragen x € 1000	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo
Resultaten per programma:									
Programma Openbare Gezondheidszorg	18.049	8.712	-9.337	18.151	8.571	-9.580	18.022	8.665	-9.357
Programma Brandweertzorg	41.488	2.186	-39.302	42.596	1.661	-40.935	41.704	1.398	-40.306
Programma Multidisciplinaire Samenwerking	4.747	106	-4.641	5.251	-	-5.251	4.725	-	-4.725
Programma Ambulancezorg	8.400	1.687	-6.713	7.875	1.183	-6.692	7.848	1.219	-6.629
Programma GHOR	1.989	14	-1.975	2.080	-	-2.080	1.913	49	-1.864
Programma Veiligheidshuis	510	510	-	508	381	-127	525	366	-159
Financiële middelen	3.359	535	-2.824	993	374	-619	2.762	449	-2.313
Totaal programma's	78.542	13.750	-64.792	77.454	12.170	-65.284	77.499	12.146	-65.353
Dekkingsbronnen:									
BDUR	-	12.565	12.565	-	12.589	12.589	-	12.636	12.636
Bestuursafspraken	-	33.257	33.257	-	33.304	33.304	-	33.304	33.304
Inwonerbijdrage	-	12.669	12.669	-	12.452	12.452	-	12.451	12.451
Onttrekking voorziening	-	272	272	-	94	94	-	94	94
Overig	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zorgverzekeraars	-	6.600	6.600	-	6.686	6.686	-	6.643	6.643
Totaal dekkingsbronnen	-	65.363	65.363	-	65.125	65.125	-	65.128	65.128
Resultaat	78.542	79.113	571	77.454	77.295	-159	77.499	77.274	-225
Onttrekking reserve vernieuwing preventiecontroles		12	12		25	25		11	11
Onttrekking efficiencyverbetering VRK		363	363					599	599
Tarieven GGD			-		115	115		115	115
Veiligheidshuis			-					32	32
Reservering Individueel Keuzebudget (IKB)							1.458		-1.458
Budgetoverheveling het nieuwe werken					246	246		246	246
Resultaat voor bestemming	78.542	79.488	946	77.454	77.681	227	78.957	78.277	-680
Besluit 1e berap aanspreken algemene reserve tbv IKB								1.295	1.295
Resultaat te bestemmen							78.957	79.572	615

Opbouw van het resultaat (bedragen x € 1.000):

• Exploitatieresultaat	€ - 225
• Onttrekkingen aan (bestemmings)reserves	€ 1.003
• Resultaat	€ 778
• Treffen reservering vakantiegeld t.b.v. IKB	€ - 1.458
• Resultaat voor bestemming	€ - 680
• Aanspreken algemene reserve t.b.v. IKB	€ 1.295
Resultaat te bestemmen	€ 615

Opbouw van het begrotingssaldo:

De programmabegroting 2016 voorzag een overschot van	€ 872
Begrotingswijzigingen 1e Bestuursrapportage:	
• Actualisering kapitaallasten en renteresultaat	€ 325
• Nominale ontwikkelingen	€ - 767
• Meerkosten premie ZVW vrijwilligers	€ - 134
• Wegvallen subsidie Speciaal Onderwijs	€ - 73
Begrotingssaldo na begrotingswijzigingen:	€ 227

Bij de 2e bestuursrapportage 2016 werd uitgegaan van een verwacht resultaat van € 337.000. Een nadere specificatie van de verschillen is weergegeven in paragraaf 5.2. De daar in beeld gebrachte afwijkingen zijn vooral incidenteel van aard. De structurele effecten zijn of al voorzien van maatregelen of houden elkaar per saldo in evenwicht.

Toelichting financiële positie en financiële ontwikkelingen

Bij de behandeling van de programmabegroting 2017 is door verschillende gemeenten verzocht om een herziening van het reservebeleid. Uit de bestuurlijke gedachtewisselingen die hieruit volgden, bleek dat de tien regiogemeenten verschillend denken over de noodzaak van een weerstandpositie bij de VRK. Een aantal gemeenten stelt zich op het standpunt dat de gemeenten de (belangrijkste) weerstand vormen. Andere gemeenten hebben er de voorkeur voor dat de VRK er voldoende vermogen op na houdt om risico's zelf te kunnen ondervangen.

De verschillende invalshoeken hebben erin geresulteerd dat in januari 2017 het Algemeen Bestuur heeft besloten het reservebeleid te herijken. Ultimo consequentie van dit besluit is dat naar de toekomst toe een reserve wordt aangehouden ter grootte van € 1,8 miljoen, horende bij het huidige risicoprofiel van 3,3 mln. De hoogte ligt ongeveer in het midden van de verschillende gemeentelijke opvattingen.

Per ultimo 2016 bedragen de reserves een bedrag van € 2.936 mln. exclusief de onttrekking ten behoeve van het IKB en het rekeningresultaat 2016. Onderdeel van de reservepositie is de bestemmingsreserve van het Veiligheidshuis ad € 222.000. Deze reserve vormt geen onderdeel van de weerstandpositie van de VRK. Met de vaststelling van het Jaarverslag 2016 wordt ook aangegeven wat terugvloeit naar de gemeenten.

In paragraaf 4 wordt ingegaan op de risico's, zoals die ten tijde van het opstellen van de begroting 2016 waren onderkend.

Voortgang efficiencyvoorstellen en maatregelen voor een toekomstbestendige VRK

In de programmabegroting 2016 en hierop geënte meerjarenraming zijn efficiencymaatregelen verwerkt. Over de jaren 2016 tot en met 2018 diende de uitvoeringskosten met € 2,9 miljoen naar beneden bijgesteld te worden door het treffen van efficiencymaatregelen. Vanuit dit voordeel is structureel € 0,5 miljoen ingezet om enkele autonome ontwikkelingen financieel op te kunnen vangen. Daarnaast is circa € 1 miljoen beschikbaar gehouden voor maatregelen om de toekomstbestendigheid van de VRK te garanderen.

De maatregelen voor 2016 betroffen:

Algemeen	150
GGD	100
Brandweer	200
Multidisciplinaire samenwerking	150
Overhead	75
Efficiencybesparingen	675
Compensatie JGZ 0-4	92
Ontbreken nominale compensatie versterkings-gelden BDUR	100
Autonome ontwikkelingen	192
Brandweerofficieren (5fte)	239
Opleiden brandweerofficieren	70
Digitalisering en informatiemanagement	15
Toekomstbestendige organisatie	324

Voor 2016 bedroeg de efficiencytaakstelling € 675.000. Deze doelstelling is gerealiseerd.

Voor de toekomstbestendigheid van de organisatie, was in 2016 € 324.000 beschikbaar. Deze middelen zijn grotendeels ingezet voor het uitbreiden van de formatie van brandweerofficieren, waardoor de crisisorganisatie van de brandweer op sterkte komt. Invulling van deze functies is pas later in het jaar gerealiseerd, waardoor niet alle middelen zijn besteed.

Investerings

Het totale investeringsvolume volgens de in bijlage 4 opgenomen staat van kredieten en investeringen bedroeg voor 2016 € 6,4 miljoen. Normaliter is er bij het opmaken van een jaarrekening € 2 á 2,5 miljoen aan activa in ontwikkeling en/of aanbouw. Dit jaar wordt voor een bedrag van € 1,9 miljoen aan restantkredieten doorgeschoven naar 2017. Daarnaast valt voor € 0,4 miljoen vrij doordat sommige investeringen voor een lager bedrag konden plaatsvinden.

Enkele investeringen hebben geresulteerd in kleine overschrijdingen, deze worden echter gecompenseerd door voordelige resultaten op andere investeringsuitgaven.

De grootste posten, die doorgeschoven worden naar 2017, zijn:

- Diversen huisvesting en meubilair (€ 128.800)
- Voorbereidingskrediet herinrichting terrein Zijlweg (€ 56.327)
- Inrichting en audiovisuele apparatuur BT ruimte (€ 84.000).
- ICT (€ 106.334)
- MICK hard- en software (€ 150.000)
- Aanschaf in het kader van Arbeidshygiëne (€ 301.967)
- Aanschaf Mobiele Data Terminals (€ 419.527)
- Inbouw hydraulisch redgereedschap (€ 211.500)
- Duikapparatuur (€ 286.100)
- Haakarmbak ademlucht incl. inventaris (€ 124.600)

De achterliggende oorzaken van doorschuiven worden toegelicht in bijlage 4.

3. Programmaverantwoording

3.1 Programma Publieke Gezondheid

De GGD voert taken uit op het terrein van Publieke Gezondheid, zoals infectieziektebestrijding, medische milieukunde, epidemiologie en jeugdgezondheidszorg. Dit programma omvat twee onderdelen:

1. Preventie, Advies en Crisis (PA&C)
2. Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

Programmadoelestellingen

1. Preventie, Advies & Crisis

Preventie, Advies & Crisis (PA&C) gaat over infectieziektebestrijding, tuberculosebestrijding, SOA/Aids-bestrijding, technische hygiënezorg, medische milieukunde, gezondheidsbevordering, gezondheidsbeleid en epidemiologie, reizigersadvisering, forensische geneeskunde, cursussen en openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ), en heeft tot doel de gezondheid van alle inwoners van Kennemerland te bewaken, te beschermen en te bevorderen.

Bestuurlijke context en ontwikkelingen

Gemeenten en GGD staan – nu de transitie in het sociale domein zijn beslag heeft gekregen – voor de uitdagende opgave publieke gezondheid te verbinden aan het sociale domein. Aangezien gemeenten op eigen wijze invulling geven aan de transformatie van het sociaal domein, waarin de Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), passend onderwijs en de participatiewet samenkomen, vraagt dit ook van de GGD een hierop afgestemde werkwijze. In 2016 is ingezet op de transitiedoelen om bij te dragen aan de eigen kracht van burgers en mede daardoor (gezondheids)problemen te voorkomen.

Wat wilden we bereiken in 2016?

- Infectieziektebestrijding, TBC-bestrijding, SOA/Aids-bestrijding en reizigersadvisering met als doel het voorkomen van epidemieën.
- Het bevorderen van hygiënezorg onder andere door inspecties van kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, gastouderbureaus, schepen, grootkeukens en door advisering bij evenementen.
- Medische Milieukunde: het voorkomen of beperken van gevaar, ziekte en hinder als gevolg van een verontreinigd leefmilieu.
- Epidemiologie: het verkrijgen van inzicht in de gezondheidssituatie van de inwoners en zo een bijdrage leveren aan de bescherming en bevordering van de volksgezondheid.
- Gezondheidsbevordering: het bevorderen en behouden van de gezondheid van de gehele bevolking in de regio en specifiek van risicogroepen zoals jongeren, volwassenen met een lage sociaaleconomische status en ouderen.
- Gezondheidsbeleid en beleidsadvisering: het adviseren van gemeenten over lokaal gezondheidsbeleid en stimuleren dat gezondheidsaspecten worden meegewogen in bestuurlijke beslissingen op lokaal en regionaal niveau.
- OGGZ, Hygiënisch Woningtoezicht en Forensische geneeskunde:

bijdragen aan versterking en ondersteuning van kwetsbare groepen in de samenleving.

- Cursussen: het stimuleren van de gezondheid en zelfredzaamheid van inwoners met cursussen EHBO(-kind), bedrijfshulpverlening en reanimatie/AED.

Wat hebben we bereikt in 2016?

Zero suicide

In 2016 heeft de regio Kennemerland de proeftuinstatus verworven voor het Suicidepreventie Actienetwerk (Supranet). Een vanuit het ministerie van VWS ondersteund preventieprogramma dat wordt uitgevoerd door de stichting I13 Online. Met de vereniging voor Betere Zorg (VBZ) en GGZ inGeest is een alliantie gesloten om – ook in Kennemerland – het stijgende aantal suicides een halt toe te roepen. De aanpak in Kennemerland bouwt voort op bewezen effectieve programma's uit het buitenland, waarbij familie en naasten, GGD'en, wijk- of buurtteams, huisartsen, scholen, politie, (sport) verenigingen en ggz-instellingen samenwerken, maar ook de vervoers- en sociaaleconomische sector wordt ingezet voor het verminderen van zelfdoding en pogingen daartoe.

Toezicht Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

In 2016 heeft de GGD in de vorm van een pilot vorm en inhoud gegeven aan de taak toezicht te houden op naleving van de Wmo voor de gemeenten Haarlem, Haarlemmermeer en Zandvoort. Er is een toezicht kader ontwikkeld en zowel bij gemeenten als de GGD zijn medewerkers geschoold. Was in 2016 het toezicht nog signaal gestuurd, in 2017 zal het toezicht naar een meer proactieve, risico gestuurde vorm worden doorontwikkeld.

Omgevingswet

In 2019 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking, waarmee de overheid regels voor ruimtelijke ontwikkeling wil vereenvoudigen en samenvoegen, zodat het makkelijker wordt om bouwprojecten te starten. De nieuwe wet gaat uit van meer verantwoordelijkheid bij burgers. De overheid is een van de partijen in het speelveld, zij heeft niet meer automatisch de regierol. Voor de GGD, maar ook voor de GHOR en de brandweer, verandert er het nodige. Zijn er nu normen waaraan de diverse aspecten in ruimtelijke plannen worden getoetst, in de toekomst wordt het openbaar bestuur alleen integraal geadviseerd en is het aan het bestuur een keuze te maken.

Deze ontwikkeling raakt alle onderdelen binnen de VRK. Dat is de reden dat een kernteam Omgevingswet is ingesteld. Dit team verkent de effecten van integrale advisering op veiligheid en gezondheid bij ruimtelijke vraagstukken. Ook is samenwerkingsoverleg gestart met de Omgevingsdiensten in het werkgebied van de VRK.

Door deze proactieve benadering wordt bereikt dat de samenhang tussen milieu, fysieke veiligheid, gezondheid en ruimtelijk beleid wordt bewaakt en verbeterd. Daarnaast wordt in diverse landelijke trajecten ter voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet geparticipeerd.

Vroegsignaleringsoverleg Verwarde Personen (VSO)

Personen die verward gedrag vertonen, hebben geleid tot onrust in de samenleving. Gebleken is dat veel burgers die zorg nodig hebben, dit niet krijgen, ofwel omdat het zorgaanbod wordt gemeden, dan wel dat het zorgaanbod niet de belanghebbenden bereikt. Mensen met verward gedrag zijn soms overlast gevend. In die gevallen wordt vaak de politie ingeschakeld. Als de overlast niet ter plekke kan worden opgelost, neemt de politie de persoon met verward gedrag mee, soms naar een observatielocatie, maar ook naar een politiepост. Aangezien de zorgstructuur hapert, wordt de politie (onnodig) belast. Reden om – gelijk de buurregio's in Noordwest 3 – te kiezen voor een geïntegreerde aanpak, waarbij mensen die door verward gedrag overlast of een veiligheidsprobleem veroorzaken, zo snel mogelijk worden toe geleid naar zorg. Daartoe is een overleg ingesteld, waarin GGZ inGeest, GGZ Parnassia, Brijder verslavingszorg en de vier basisteams Haarlem, Haarlemmermeer, Kennemerland en IJmond van de politie, en de GGD als coördinerende partij Participeren (Vroegsignaleringsoverleg). De aanpak – snel signaleren en inzetten van hulp, korte lijnen, direct contact – heeft in 2016 merkbaar vruchten afgeworpen in het herstellen van zorgrelaties en het voorkomen van escalaties, waardoor de politie is ontlast.

Uitbraak scabiës

Naar aanleiding van een melding over een uitbraak van scabiës (schurft) in een verzorgingshuis in Bloemendaal heeft de GGD bijstand verleend in de aanpak. Het betrof een zeer besmettelijke variant van de ziekte. Om de uitbraak onder controle te houden en herintroductie te voorkomen zijn meerdere inlooptsprekken georganiseerd om medicatie (ivermectine tabletten) en was- en luchtvoorschriften te verstrekken aan iedereen, die het verzorgingshuis in de besmettelijke periode had bezocht. Medio december werden ongeveer 1500 personen (medewerkers, bewoners en bezoekers) preventief behandeld.

Antibacteriële resistentie (ABR)

Antibacteriële resistentie vormt een groot risico voor de volksgezondheid. Vanuit het Rijk is via de organisaties van Regionale Overleggen Acute Zorg (ROAZ) een aanpak in voorbereiding. In het bijzonder wordt ingezet op het vormen van zorgnetwerken, waarbinnen plannen voor infectiepreventie worden ontwikkeld. Aangezien infectieziektepreventie en –bestrijding hand in hand gaan, ligt een rol van de GGD Kennemerland voor de hand.

Op basis van "het Landelijke plan van aanpak antibioticaresistentie regionale zorgnetwerken", is een regionaal ontwikkelplan opgesteld, waarin de speerpunten voor de zorgnetwerken, coördinatie, uniformiteit en afstemming ten behoeve van preventie en bestrijding van ABR binnen de regio, verder worden uitgewerkt. GGD Kennemerland heeft, vooruitlopend op de landelijke en regionale

ontwikkelingen, een pilot uitgezet om te komen tot gerichte acties op het gebied van preventie. Hiervoor is intern capaciteit vrijgemaakt.

Regionale nota volksgezondheid

In 2016 is de regionale nota gezondheidsbeleid (2017-2020) vastgesteld. De nota bevat de gemeenschappelijke ambities van de tien gemeenten in Kennemerland. Samengevat wordt ingezet op:

1. "Mind the gap": het terugdringen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen door het verbeteren van de gezondheid en leefstijl van lager opgeleiden.
2. "Bewegen voor iedereen": het stimuleren van bewegen onder mensen met gezondheidsproblemen.
3. "NIX18": het terugdringen van roken en alcoholgebruik onder jongeren (18-).
4. "Uit de dip": het verminderen van risico's op emotionele problemen en depressie onder jongeren en ouderen.

De nota biedt gemeenten een goede basis voor de lokale uitvoeringsprogramma's, die aansluiten op het specifieke profiel van de betreffende gemeente.

Inzet ten behoeve van statushouders en asielzoekers

Nadat in 2015 de instroom van vluchtelingen hoger lag dan in voorgaande jaren, lag de opgave voor om in de regio 1350 vluchtelingen te huisvesten. Als randvoorwaarden daarbij geldt dat deze groep snel opgenomen wordt in de samenleving en voor hen een toekomstperspectief bestaat. Dat zijn de belangrijkste determinanten én versnellers voor een goede gezondheid. GGD Kennemerland heeft als belangrijke taak om gezondheidsbarrières te voorkomen, zodat het proces richting participatie niet stagneert. Zo hebben er op de diverse locaties waar asielzoekers en statushouders zijn gehuisvest informatie- en voorlichtingsbijeenkomsten plaatsgevonden op het gebied van voeding, seksuele gezondheid, hygiëne en alcohol- en drugsgebruik. Daarnaast is in 2016 geïnvesteerd om het netwerk te smeden, dat nodig is om deze kwetsbare groep te ondersteunen en begeleiden om zelfredzaam te zijn en te kunnen participeren in deze samenleving. Deze extra inspanning heeft binnen de meegegeven kaders kunnen plaatsvinden.

Infectieziektebestrijding

Infectieziekte- bestrijding	Resultaat 2015	Begroting 2016	Resultaat 2016
Afhandeling meldings- plichtige ziekten*	112	110	99

* exclusief kinkhoestmeldingen

Tuberculose- bestrijding	Resultaat 2015	Begroting 2016	Resultaat 2016
Thoraxfoto's (locatie Spaarnepoort)	892	900	995
Geregistreerde advie- zen verpleegkundigen	508	400	396

Seksuele Gezondheid	Resultaat 2015	Begroting 2016	Resultaat 2016
SOA-consulten	4.244	3.576	3.796

Reizigersadvisering

Reizigersadvisering	Resultaat 2015	Begroting 2016	Resultaat 2016
Consulten reiziger-sadvisering	12.611	12.000	12.097

Technische Hygiënezorg (THZ)

In 2017 zullen de kwaliteitseisen voor de kinderopvang en peuterspeelzalen wijzigen. Met oog hierop is in 2016 scholing aangeboden aan de medewerkers.

THZ – Inspectie kinderopvang	Resultaat 2015	Begroting 2016	Resultaat 2016
Inspecties kinderopvang en peuterspeelzalen	523	552	536
Nieuwe meldingen, vooronderzoek, nader onderzoek en incidenteel onderzoek	95	145	139
Inspecties gastouders*	253	350	343

*inclusief nieuwe meldingen, nader- en incidenteel onderzoek gastouders

THZ – Overige inspectietaken	Resultaat 2015	Begroting 2016	Resultaat 2016
Inspecties instellings-keukens (incl. adviezen)	134	90	66
Inspecties tatoeage- & piercingstudio's	46	35	34
Inspecties evenementen	26	ntb	36
Inspecties Ship Sanitation	135	130	213
Inspecties pensions, prostitutiebedrijven en penitentiaire inrichtingen	4	5	2

Medische Milieukunde (MMK)

De informatiefunctie van de GGD op het gebied van Medische Milieukunde is door burgers en gemeenten goed benut, getuige een grote verscheidenheid aan vragen over bijvoorbeeld schimmels, vocht en gebrekkige ventilatie in huizen, asbest, bodemverontreiniging, luchtkwaliteit rond wegen en Industrie, geluidhinder, hout, rook en granulaatkorrels.

Het RIVM heeft de concentraties ultrafijnstof rond de luchthaven Schiphol onderzocht. De uitkomsten waren aanleiding om de steekproef van de gezondheidsmonitor op te hogen, in het vertrouwende relatie tussen hinder en beleving beter te kunnen analyseren.

Er zijn diverse adviezen uitgebracht over bestemmingsplannen. In nauwe samenwerking met de Omgevingsdienst IJmond is advies uitgebracht aan het platform milieu & gezondheid in de IJmond en zijn informatieavonden verzorgd. Bovendien is een adviesgroep voor de gezondheidsmonitor IJmond 2016 gestart. De GGD heeft zich in 2016 onder andere ingezet voor het beperken van gehoorschade bij jongeren en het voorkomen van koolmonoxidevergiftiging.

Medische Milieukunde	Resultaat 2015	Begroting 2016	Resultaat 2016
Nieuwe dossiers	181	200	192

Epidemiologie

Een van de basistaken van de GGD – als kenniscentrum voor publieke gezondheid – is het uitvoeren van onderzoek ter monitoring van de gezondheid in de regio. Door inzicht in de publieke gezondheid te koppelen aan de praktijk, bijvoorbeeld bij het opzetten van effectieve preventieprojecten, draagt epidemiologie bij aan de vitaliteit van inwoners.

In 2016 heeft het onderdeel epidemiologie – naast onderzoeken naar digitale media en eenzaamheid – een belangrijke taak gehad in de totstandkoming van de proeftuin Zero Suicide. Daarnaast is het grote Emovo onderzoek gepresenteerd, op basis waarvan vervolgafspraken met gemeenten zijn gemaakt.

In 2016 is ook gestart met het opzetten van een publiekspanel. Dit panel wordt langs digitale weg bevraagd over diverse gezondheidsaspecten. De opbrengst kan direct worden benut voor actuele zaken.

Epidemiologie	Begroting 2016	Resultaat 2016
Gezondheidsmonitors (lopend)	2	2
Aantal rapportages (extern en intern)	13	35
Presentaties (extern)	10	18

Advisering publieke gezondheid*	Resultaat 2016
Preventieadvies o.a. gemeenten, Gezonde school en lokaal netwerk	19
Presentaties	5
Themabijeenkomsten en voorlichtingen	4

* voorheen Gezondheidsbevordering en Gezondheidsbeleid en -adviesing

OGGZ / Brede Centrale Toegang (BCT)

De Brede Centrale Toegang (BCT) geeft advies, informatie en hulp aan dak- en thuislozen en andere sociaal kwetsbare mensen. Het aantal meldingen in 2016 was conform verwachting. De piek van meldingen in 2015 onder andere door een toename van (economisch) daklozen is afgevlakt.

Wel blijkt in 2016 bij alle taken (Loket BCT, Meldpunt Zorg & Overlast, Zorgcoördinatie en Hygiënische woningtoezicht) dat de complexiteit en zwaarte van de casussen toeneemt, waardoor de duur, aard en intensiteit van de begeleiding vanuit de GGD stijgt.

Brede Centrale Toegang	Resultaat 2015	Schatting 2016	Resultaat 2016
Aanmeldingen			
Nieuwe meldingen via loket BCT	854	780	781
Nieuwe meldingen Vangnet & Advies via Meldpunt Zorg & Overlast	516	500	492
Aantal cliënten			
Aantal cliënten in begeleiding bij zorgcoördinatie	803	800	807

Hygiënisch woningtoezicht (HWT)

Hygiënisch woningtoezicht	Resultaat 2015	Schatting 2016	Resultaat 2016
Aanmeldingen			
Nieuwe meldingen Hygiënische woonproblemen	116	110	100
Aantal cliënten			
Aantal cliënten in begeleiding bij Hygiënisch Woningtoezicht	173	170	160

Forensische Geneeskunde

Net als in voorgaande jaren heeft de regio Kennemerland ook in 2016 de landelijke trend gevolgd met een toename van het aantal lijkschouwingen, ook naar aanleiding van euthanasie.

Forensische Geneeskunde	Resultaat 2015	Begroting 2016	Resultaat 2016
Aantal verrichtingen	2.196	pm	2.352

Cursussen

Cursusbureau	Resultaat 2015	Begroting 2016	Resultaat 2016
Aantal cursussen (BHV, EHBO, EHBO bij kinderen)	64	65	68
AED en herhaling AED	18	12	14
Cursussen en workshop JGZ	16	18	14
Cursussen en opleiding VRK	39	45	48
Cursussen levensreddend handelen brandweer	108	80	83

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

Wat wilden we bereiken in 2016?

De Jeugdgezondheidszorg is er voor kinderen en jeugdigen van 0 tot 18 jaar. GGD Kennemerland heeft actief en systematisch jeugdgezondheidszorg aangeboden aan alle kinderen van 4 tot 18 in regio Kennemerland en aan kinderen van 0 tot 18 in de gemeente Haarlemmermeer. Deze doelgroepen krijgen een compleet pakket aan diensten, van het volgen van de ontwikkeling tot het geven van informatie, voorlichting en advies. Kinderen worden medisch onderzocht, krijgen vaccinaties en zorg op maat of worden verwezen. Daarnaast signaleert de JGZ vroegtijdig mogelijke gezondheidsproblemen, zoals groeistoornissen, overgewicht, motoriek- en taal/spraakstoornissen, problemen met het gehoor en het gezichtsvermogen en ook psychosociale problemen zoals angst, depressie, agressie en contactstoornissen.

Met deze diensten beoogt JGZ:

- het in beeld hebben van de groei en gezonde ontwikkeling van alle kinderen
- een tijdige onderkenning van gezondheids-, opvoedings- en psychosociale problemen en risico's
- een gerichte opsporing van stoornissen of problemen in de ontwikkeling en opvoedingssituatie
- een tijdige start met een aanpak van problemen of tijdige toeleiding naar jeugdhulp
- bij te dragen aan een sluitende ketenaanpak door zorgcoördinatie
- een positieve beïnvloeding van gezondheid
- inzicht in de gezondheidstoestand van jeugdigen

Wat hebben we bereikt in 2016?

GGD Kennemerland heeft actief en systematisch jeugdgezondheidszorg aangeboden aan alle kinderen van 4 tot 18 in regio Kennemerland en aan kinderen van 0 tot 18 in de gemeente Haarlemmermeer. De drie belangrijkste taken voor GGD Kennemerland hierin zijn preventie, vroeg signalering en ondersteuning. In contacten met ouders, kinderen, peuterspeelzaal(st)ers en leerkrachten signaleerden de artsen en verpleegkundigen problemen in de ontwikkeling, in de opvoeding en in de omgeving van het kind en er werd actie ondernomen als dat nodig was. Ook kwetsbare ouders werden gezien en er werden mogelijkheden tot interventie geboden. Artsen en verpleegkundigen hebben ouders en leerkrachten ondersteund bij hun alledaagse zorg en in bijzondere omstandigheden, met het oogmerk zorgen weg te nemen en de situatie te 'normaliseren' of hulp te organiseren.

Herbezinning contactschema 0-4 en 4-12

In 2012/2013 is het uitvoeringsplan 'herbezinning werkwijze 0-4' gestart. Hierbij is binnen het landelijk professioneel kader van het basistakenpakket JGZ geprobeerd tegemoet te komen aan de wensen uit klantonderzoeken. Dit heeft onder andere geleid tot een vernieuwd contactschema. Het nieuwe contactschema is in september 2015 geïmplementeerd, en in 2016 is volledig volgens dit schema gewerkt. In het voorjaar van 2016 is het uitvoeringsplan 'herbezinning contactmomenten 4-12 jaar' (basisonderwijs) gestart, met als doel te onderzoeken of de uitvoering van de wettelijke contactmomenten (op basis van het Landelijk Professioneel kader) in het basisonderwijs aansluit bij de wensen en behoeften van kinderen en ouders.

Vluchtelingen / asielzoekers

Vanwege de toename van vluchtelingen is in 2016 aandacht besteed moeten worden aan de zorg van kinderen van vluchtelingen, asielzoekers en statushouders. Deze geprioriteerde zorg heeft geresulteerd in een enigszins vertraagde doorlooptijd van reguliere werkzaamheden. Zo zijn in 2016 bijvoorbeeld niet alle scholen bezocht en hebben telefonische spreekuren voor de 0 tot 4-jarigen minder frequent plaatsgevonden. De extra inspanning kon tijdelijk worden opgebracht, maar heeft duidelijk gemaakt dat de GGD hier niet langdurig op berekend is.

Inzet jeugdgezondheidszorg voor MBO-studenten van 18-23 jaar MBO-studenten, die 18 jaar en ouder zijn, vallen qua leeftijd buiten het Basispakket JGZ. Toch kent deze doelgroep belangrijke risico's, zoals dat van vroegtijdig schoolverlaten. Na een succesvol experiment is in 2016 besloten om de jeugdarts een rol te geven in de sociaal-medische begeleiding van MBO-studenten. De kosten kunnen binnen de reguliere begroting worden opgevangen. Hiermee wordt vanuit de publieke gezondheidszorg een structurele bijdrage geleverd aan het realiseren van een goede startkwalificatie voor deze jongeren.

Bereik 0-4 jaar gemeente Haarlemmermeer

Volgens het Landelijk Professioneel Kader (Basistakenpakket JGZ) kregen ouders van 0-4 jarigen 15 consulten aangeboden.

Bereik 0-4 jarigen Haarlemmermeer per leeftijdsgroep

Bereik 0-4 jarigen per leeftijdsgroep	Uitgenodigd 2016	Bereik 2016	% 2016
0-1-jarigen	1.214	1.192	0.98
3-jarigen	1.421	1.300	0.92
Totaal	2.635	2.492	0.95

Bereik kinderen 4-19 regio Kennemerland (incl. Haarlemmermeer)

Schoolgaande kinderen worden gezien als ze 5 jaar zijn en vervolgens met 10-11 jaar en 13-14 jaar. In het schooljaar 2015-2016 zijn 22.008 kinderen onderzocht tijdens de contactmomenten (zie tabel 2). In het speciaal onderwijs zijn bij 1.295 kinderen entree- en herhalingsonderzoeken afgenomen. Daarnaast vonden 8.372 consulten op indicatie plaats.

Bereik 4-19 jarigen per leeftijdsgroep in absolute aantallen per schooljaar 2015-2016

Bereik 4-19 jarigen per leeftijdsgroep	2014-2015*	2015-2016*
groep 2: 5-jarigen	5.715	6.023
groep 7: 10-11-jarigen	6.037	5.948
klas 2 VO: 13-14-jarigen	6.224	5.717
2e contactmoment VO		4.320
Totaal	17.976	22.008

* contactmomenten: screening 5-jarigen of PGO 5-jarigen, screening groep 7 of PGO groep 7, screening havo-vwo en PGO vmbo

Rijksvaccinatieprogramma

Het doel van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) is het voorkomen van ziekte en sterfte, door middel van vaccinaties. GGD'en en thuiszorgorganisaties voeren het RVP uit in opdracht van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Het RVP is bestemd voor alle jongeren van 0-19 jaar, die in Nederland verblijven. Dit betekent dat ook kinderen van asielzoekers, kinderen die illegaal verblijven in Nederland en kinderen die officieel woonachtig zijn in het buitenland, maar voor langere tijd in Nederland verblijven, in aanmerking komen voor het RVP.

De GGD JGZ Kennemerland vaccineert 4-19 jarigen woonachtig in Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Heemskerk, Heemstede, Velsen, Uitgeest, Zandvoort en een deel van Haarlemmerliede/Spaarnwoude en alle 0-19 jarigen woonachtig in Haarlemmermeer en een deel van Haarlemmerliede/Spaarnwoude.

Het RIVM rapporteert jaarlijks over de vaccinatiegraad zuigelingen in de Nederlandse gemeenten.

Tabel I: overzicht vaccinatiegraad zuigelingen geboren in 2013

Plaats	DKTP %	Hib %	Pnemo-coccen	BMR	Menigo-coccen C	Hep B
Landelijk	94,2	94,4	93,8	94,8	94,6	93,8
Provincie Noord-Holland	93,6	94,6	93,4	94,8	94,5	93,0
Haarlemmermeer	94,9	95,3	95,5	96,0	96,0	94,2
Haarlemmerliede Spaarnwoude (*)	95,6	95,6	95,6	95,6	95,6	95,6

* GGD Kennemerland vaccineert in enkele kernen van Haarlemmerliede/Spaarnwoude

Het streven is een vaccinatiegraad van > 95%. Voor de zuigelingen geboren in 2013 en woonachtig in Haarlemmermeer, Haarlemmerliede en Spaarnwoude wordt dit percentage gehaald en ligt het zelfs boven

het landelijke en provinciale gemiddelde, terwijl in 2015 nog een vaccinatiegraad lager dan 95% gerapporteerd was.

Overzicht vaccinatiegraad kleuters en schoolkinderen

Plaats	DKTP % kleuters basis immuun jaarc cohort 2010	DTP % schoolkinderen Volledig jaarc cohort 2005 leeftijd 10 jr/11 jr	BMR % schoolkinderen Volledig jaarc cohort 2005 leeftijd 10 jr/11 jr	HPV % meisjes Volledig jaarc cohort 2001
Landelijk	93,7	92,0/93,5	92,0/93,3	61,0
Provincie Noord Holland	93,5	90,9/92,7	90,9/92,6	56,1
Beverwijk	94,4	92,3/94,2	92,8/94,4	61,3
Bloemendaal	91,0	91,5/92,2	92,2/92,5	66,7
Haarlem	92,2	91,1/93,1	89,8/91,5	62,9
Haarlemmerliede Spaarnwoude	88,0	94,7/96,5	94,7/94,7	48,4
Haarlemmermeer	96,1	91,9/93,8	91,8/93,6	55,7
Heemskerk	95,0	91,9/93,7	90,7/94,5	59,0
Heemstede	95,1	91,9/94,9	92,5/94,3	64,9
Uitgeest	95,2	96,2/96,8	96,2/96,8	70,2
Velsen	94,5	90,8/93,8	91,5/94,4	58,8
Zandvoort	90,3	87,3/87,9	87,3/87,9	45,3
Totaal regio Kennemerland verslagjaar 2016	94,0	91,5/93,6	91,3/93,2	59,6
Totaal regio Kennemerland verslagjaar 2015	94,5	92,5	92,3	62,3

DKTP kleuters

De vaccinatiegraad van DKTP bij kleuters geboren in 2010 en woonachtig in Haarlemmermeer komt met 96,1% boven zowel het landelijke als het provinciale gemiddelde. In Haarlemmerliede en Spaarnwoude is de vaccinatiegraad van kleuters uit 2010 daarentegen onder de norm. Dit gold ook voor de vaccinatiegraad van kleuters uit 2009. Het kindertal in deze gemeente is laag. Als gekeken wordt naar de absolute getallen gaat het om 6 van de 50 kinderen, die niet volledig gevaccineerd zijn.

DTP en BMR 9-jarigen

Het RIVM heeft de vaccinatiegraad voor schoolgaande kinderen weergegeven in twee groepen: kinderen die met 10 jaar en kinderen die met 11 jaar volledig zijn gevaccineerd. De gemiddelde vaccinatiegraad voor de 11-jarigen woonachtig in de regio Kennemerland ligt boven het gemiddelde in de provincie en is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde.

Wel is de gemiddelde vaccinatiegraad in 2016 wat lager vergeleken met de resultaten uit verslagjaar 2015 (cijfers alleen voor de 10-jarigen).

Door de cijfers van de 10-jarigen te vergelijken met de cijfers van 11-jarigen wordt duidelijk dat niet alle ouders direct gehoor geven aan de oproep, die ze krijgen als hun kind 9 jaar is. Het RIVM stuurt ouders een herinnering als blijkt dat het kind met 10 jaar niet volledig gevaccineerd is. GGD Kennemerland vaccineert deze kinderen alsnog tijdens een speciaal spreekuur (vaccineren op maat) of tijdens een grote campagne.

Opvallend is de vaccinatiegraad in Zandvoort. Deze is veel lager dan in de andere gemeenten van de regio en komt onder de 90% uit. In het jaarverslag van 2015 is beschreven dat in bepaalde gemeenten zoals Haarlem, Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort de vaccinatiegraad door de jaren heen wisselend is. Een mogelijke verklaring, is dat ouders kritisch tegenover het RVP staan.

Op dit moment kan hiervoor geen specifiekere verklaring gegeven worden. GGD Kennemerland gaat n.a.v. deze lagere vaccinatiegraad in gemeente Zandvoort een nadere analyse uitvoeren. Op basis van

deze analyse worden verbetervoorstellen geformuleerd teneinde de vaccinatiegraad te verhogen.

HPV

Landelijk gezien is de vaccinatiegraad HPV (tegen baarmoederhalskanker) van meisjes geboren in 2001 met 61% stabiel gebleven. In regio Kennemerland is de vaccinatiegraad echter gedaald tot net onder de 60%. De vaccinatiegraad in Zandvoort is het laagst met 45% en het hoogst in Uitgeest met 70%.

RVP en kritische ouders

Het vaccineren van jonge kinderen heeft ervoor gezorgd dat bepaalde ziekten, zoals pokken en polio, zijn uitgeroeid of haast niet meer voorkomen. Ook andere ziekten zoals difterie en tetanus zijn nagenoeg uit ons land verdwenen. Toch groeit, in weerwil van dit succes, het aantal ouders dat kritisch tegenover het RVP staat. Dit merkt de GGD Kennemerland steeds meer.

Zo heeft de gemeente Haarlemmermeer altijd een heel hoge vaccinatiegraad onder zuigelingen gehad, maar wordt, hoewel het nog steeds goed is, een geleidelijke afname gezien. Tijdens het eerste contact met ouders op het consultatiebureau krijgen jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen meer kritische vragen over het nut van het RVP. Sommige ouders geven aan het vaccinatieprogramma later te willen starten (eerste vaccinatie is als zuigeling 2 maanden oud is) of willen bepaalde vaccinaties helemaal niet.

De medewerkers van de GGD informeren ouders zo goed mogelijk over het RVP en vaccineren op maat. Dit maatwerk kent wel grenzen. De opdracht vanuit het RIVM is helder: organisaties mogen niet, op verzoek van ouders, kinderen met andere vaccinaties dan vaccinaties aangeleverd door RIVM vaccineren.

Recentelijk hebben de media veel aandacht gegeven aan deze kritische houding van ouders ten aanzien van het RVP. Het RIVM heeft toegezegd geld vrij te maken voor betere informatie aan ouders over het nut van vaccinatie. Ook zal naar verwachting in april 2017 een e-learning beschikbaar zijn de medewerkers.

Financiële verantwoording

Bedragen x € 1000	Rekening 2015			Begroting 2016			Rekening 2016		
	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo
Wettelijke taken PAC									
Infectieziekte bestrijding Alg	1.083	14	-1.069	805	28	-777	832	67	-765
Tuberculosebestrijding	451	78	-373	507	53	-454	504	75	-429
Technische hygiënezorg	1.152	794	-358	1.225	861	-364	1.208	795	-413
Psychosociale hulp bij ongevallen en rampen (PSHOR)	57	-	-57	61	-	-61	60	-	-60
Gezondheidsbeleid & Beleidsadvisering	317	-	-317	269	-	-269	270	-	-270
Epidemiologie	695	-	-695	742	-	-742	790	-	-790
Gezondh.Bevordering&Preventie	486	-	-486	549	-	-549	549	-	-549
Medische Milieukunde	428	-	-428	437	-	-437	433	-	-433
OGZ te bestemmen	38	33	-5	-5	-	5	-78		78
OGZ subsidies algemeen	-	-	-	122		-122	122		-122
Toekomstbestendige GGD	99	-	-99	102	-	-102	96	-	-96
Seksuele gezondheid	1.001	772	-229	1.091	802	-289	1.099	870	-229
Totaal Wettelijke taken PAC	5.807	1.691	-4.116	5.905	1.744	-4.161	5.885	1.807	-4.078
(Crisisorganisatie) ondersteunende taken PAC									
Reizigersadvisering	959	961	2	959	943	-16	918	918	-
Toezicht WMO	-	-	-	-	-	-	14	14	-
Forensische geneeskunde	455	553	99	463	530	67	542	602	60
Cursussen GGD	182	122	-60	212	183	-29	185	172	-13
Totaal Markttaken PAC	1.596	1.636	40	1.634	1.656	22	1.659	1.706	46
Subsidietaken PAC									
Zorgcoördinatie OGGz	40	40	-	38	38	-1	38	38	-1
Hygienisch Woningtoezicht (V&A)	201	201	-	194	191	-3	194	191	-3
O.T.O.-I.Z.B.	22	22	-	57	57	-	44	45	-
O.T.O.-PSH	5	7	2	-	-	-	17	17	-
Projecten gezondheidsbevordering	115	109	-6	145	143	-2	123	121	-2
Brede Centrale Toegang Kennemerland	1.244	1.244	-	1.240	1.221	-18	1.220	1.220	-
Totaal Subsidietaken PAC	1.627	1.623	-4	1.674	1.649	-24	1.637	1.632	-6
Totaal producten PAC	9.030	4.950	-4.079	9.211	5.164	-4.047	9.077	5.154	-3.923
Totaal projecten PAC	5	7	3	-	-	-	17	17	-
Totaal PAC	9.030	4.950	-4.079	9.213	5.049	-4.163	9.181	5.145	-4.038
Jeugdgezondheidszorg (JGZ)									
Wettelijke taken JGZ									
Basispakket uniform 4-18	5.229	181	-5.049	5.165	150	-5.015	5.155	165	-4.990
Jeugdarts MBO 2016	-	-	-	93	20	-73	26	13	-13
Totaal wettelijke taken JGZ	5.229	181	-5.049	5.258	170	-5.089	5.181	178	-5.003

Bedragen x € 1000	Rekening 2015			Begroting 2016			Rekening 2016		
	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo
Subsidietaken JGZ									
Basistakenpakket uniform 0-4	2.585	2.396	-189	2.649	2.325	-324	2.634	2.322	-312
Basistakenpakket maatwerk 0-18	483	488	5	388	382	-6	379	373	-6
DDJGZ	580	559	-22	519	522	2	521	524	3
Plusproducten JGZ	202	198	-4	126	124	-2	126	124	-2
Totaal subsidietaken JGZ	3.850	3.641	-209	3.682	3.353	-329	3.659	3.343	-316
Totaal producten JGZ	9.079	3.821	-5.258	8.940	3.522	-5.418	8.841	3.521	-5.320
Totaal Jeugdgezondheidszorg	9.079	3.821	-5.258	8.940	3.522	-5.418	8.841	3.521	-5.320
Totaal Publieke gezondheid	18.109	8.772	-9.337	18.153	8.571	-9.581	18.022	8.666	-9.358
Dekkingsbronnen:									
BDUR	-	161	161	-	155	155	-	155	155
Inwonerbijdrage	-	9.001	9.001	-	8.999	8.999	-	8.999	8.999
Totaal dekkingsbronnen	-	9.162	9.162	-	9.154	9.154	-	9.154	9.154
Totaal	18.059	17.884	-175	18.153	17.725	-427	18.022	17.820	-204
Onttrekking bestemmingsreserves:									
Tarieven GGD			-		115	115		115	115
Resultaat publieke Gezondheid	18.059	17.884	-175	18.153	17.840	-312	18.022	17.935	-89

Het Programma Publieke gezondheid sluit ten opzichte van de begroting af met een positief verschil van € 223.000. De belangrijkste componenten van dit verschil zijn:

- Het aantal leerlingen dat in het kader van de pilot Jeugdarts MBO door een jeugdarts is gezien was geringer dan tevoren in de business case aangenomen. Hierdoor waren de kosten lager en ontstond een incidenteel voordeel van € 60.000. Het lagere aantal contacten is niet ten kosten gegaan van het beoogde resultaat. (1)*
- Diverse kleine resultaten op diverse producten € 80.000 (2)
- Een lagere omzet voor Technisch hygiënezorg door ziekteverzuim en niet tijdig kunnen invullen van vacatures zorgden voor een negatief effect van € 49.000. (3)
- Onvoorziene extra (materiële) kosten voor de gezondheidsmonitor 2016 resulteerden in een incidenteel nadeel van € 48.000.(4)
- Voordelig resultaat Brede Centrale Toegang van € 18.000 (5)
- Een nabetaling van 2014 voor subsidie inzake SOA. Deze niet-begrote opbrengsten gaven een incidenteel voordeel van € 62.000.(6)
- Overige resultaten ad € 52.000 (7)

* De nummering verwijst naar de tabel jaarresultaten op blz. 47

3.2 Programma Regionale Brandweezorg

Programmadoelstellingen

Brandweer Kennemerland geeft uitvoering aan de wettelijke taken zoals beschreven in de Wet Veiligheidsregio's: het voorkomen van brand, het beperken en bestrijden van brand en het beperken van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand, zoals waterongevallen.

Wat wilden we bereiken in 2016?

- Uitvoering geven aan de in 2015 landelijk bestuurlijk vastgestelde strategische doelen.
- De samenwerking met Amsterdam-Amstelland, Zaanstreek-Waterland en Noord-
- Holland-Noord is verder uitgebouwd en met Hollands-Midden geïntensiveerd.
- Brandveilig Leven is ingebed in de organisatie. Preventie, Planvorming & Procedures en Repressie werken als keten nauw samen.
- De nieuwe controlesystematiek is uitgerold.
- Met de Regionale Uitvoeringsdiensten wordt zaakgericht samengewerkt.
- Een aanvang nemen met de uitvoering van werkzaamheden volgens afspraken met de omgevingsdiensten.
- Brandweer Kennemerland is een flexibele organisatie, die kan inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen.
- De meeste posten zijn zelfsturend, wat de basis is voor een betere lokale verankering van de brandweer.
- De posten hebben een positie in de sociale netwerken in hun omgeving.

Wat hebben we bereikt in 2016?

RemBrand

De landelijke strategische doelen van de brandweer zijn geactualiseerd in het rapport RemBrand. In dit rapport staat de vraag centraal: hoe bereiken we minder branden, minder schade en minder slachtoffers? RemBrand bestaat uit zeven projecten, die in 2016 grotendeels landelijk zijn uitgewerkt en voorbereid. Belangrijke thema's voor Kennemerland zijn gebiedsgerichte opkomsttijden, brandrisicoprofiel en het thema risicogerichtheid.

De nieuwe landelijke richtlijnen voor opkomsttijden en brandrisicoprofiel worden in de zomer van 2017 verwacht. In 2015 is een landelijke 'Visie op risicogerichtheid' opgesteld. In deze visie zijn onder andere een integrale en meervoudige benadering van risico's belicht, differentiatie in verschillende soorten risico's en acceptatie van risico's in de samenleving. De nieuwe toezicht methodiek (NTM), die meer ruimte geeft voor prioritering in toezicht, is een voorbeeld van een andere invulling aan risicogerichtheid binnen de VRK.

Van drie naar twee sectoren

In 2016 heeft brandweer Kennemerland de keuze gemaakt te komen tot een organisatorische verandering. Er komen twee

sectoren, de sector Risicobeheersing (de huidige sector P&P) en de sector Incidentbestrijding (de huidige sectoren P&N en Repressie). Daarmee is het aantal sectoren terug gebracht van drie naar twee. De achterliggende gedachte is dat de sectoren elkaar door samenvoeging van werkzaamheden nog meer kunnen versterken en ook de zelfsturende posten op deze manier nog beter kunnen worden gefaciliteerd.

In 2016 zijn diverse bijeenkomsten geweest om over de toekomst na te denken en hoe deze vorm te geven. Deze organisatieverandering wordt in 2017 uitgewerkt en zal vermoedelijk in 2018 zijn afgerond.

Sociale netwerken

Elke brandweerpost geeft op eigen wijze invulling aan maatschappelijke betrokkenheid en het intensiveren van contacten met burgers, bijvoorbeeld door voorlichting, open dagen, deelname aan sociale evenementen in de gemeente of via social media. De verschillende posten assisteren jaarlijks voor de veiligheid bij kerstboomverbrandingen, collecteren voor de brandwondenstichting en assisteren bij jeugdkampen/happenings, feestweken en plaatselijke Sinterklaasintochten.

Acties 24-uursdienst

De 24-uursdienst heeft in 2016 enkele maanden collectief actie gevoerd om de onderhandelingen tussen de vakbonden en de werkgevers over een aanpassing van de FLO-overgangsrecht onder druk te zetten. Het ging hierbij onder andere over reparatie van het AOW-gat, levensloop en fiscale effecten. Bij de acties is ervoor gezorgd dat de veiligheid van de burgers in Kennemerland in het geding gekomen is. Wel hebben de acties gezorgd voor vertraging op de voortgang van nieuwe ontwikkelingen bij de brandweer en zijn investeringen in materieel uitgesteld. Naar verwachting wordt de uitwerking van het onderhandelingsakkoord voor de zomer 2017 vastgesteld.

Onderzoek naar de onderhoudstoestand van brandweerposten

In 2016 is er onderzoek verricht naar de onderhoudstoestand en de structurele kosten van beheer en onderhoud van de brandweerposten, op basis van de NEN2767 norm. Dit met het doel om alle brandweerposten op een gelijkwaardig kwaliteitsniveau te brengen en gebruikersbeheer en het onderhoud bij de VRK onder te kunnen brengen, inclusief de coördinatie van het planmatig onderhoud. Vooruitlopend op nadere afspraken over onderhoud is bestuurlijk besloten tot noodzakelijke investeringen in inbraakbeveiliging en brandmelding om de landelijk afgesproken continue beschikbaarheid van C2000 communicatieapparatuur te kunnen garanderen en over bouwkundige aanpassingen aan brandweerposten in verband met nieuwe inzichten over arbeidshygiëne. Dit betreft voornamelijk puntafzuiging van uitlaatgassen.

Zelfstandige posten

Alle brandweerkazernes zijn in 2016 'verzelfstandigd'. Dit wil zeggen dat ploegchefs meer bevoegdheden (en verantwoordelijkheden) hebben gekregen, waardoor zij effectiever sturing kunnen geven aan de post. Bij het verder vormgeven van deze zelfsturing in 2016 zijn de wensen en behoeftes van de medewerkers leidend geweest. Ondersteunende afdelingen blijven nauw betrokken om het zelfstandig functioneren te faciliteren.

In 2016 is het jaarlijks onderhoud van het wagenpark in projectvorm gestart op een van de 24 uurposten. Dit werd tot dan toe door een garage gedaan. De bevindingen waren positief en daarom is besloten om de werkwijze structureel voort te zetten en te onderzoeken op welke brandweerposten dit eveneens toepasbaar is.

Het oefenen van de basisbrandweezorg wordt dichterbij de brandweerposten georganiseerd. Het model hiervoor is in 2016 opgezet en wordt in 2017 beproefd.

Programma Duiken

In 2016 is gestart met de inrichting van het programma Duiken, dat beoogt de drie posten, waar een duikspecialisme is ondergebracht, op gelijkwaardig niveau te brengen. Dit wordt bereikt door:

- materieel, werkwijze en procedures te harmoniseren
- mensen en middelen uitwisselbaar te maken
- de borging van het specialisme in de organisatie te realiseren

Specifieke aandacht is hierbij uitgegaan naar uniforme afspraken over duikgeoefendheid.

Terrorismegevolgbestrijding (TGB)

In 2016 heeft Brandweer Kennemerland, op basis van ervaringen in het buitenland, vastgesteld hoe kan worden opgetreden na een aanslag. De medewerkers zijn hierop zo goed mogelijk voorbereid door bijscholing voor alle repressieve medewerkers. Daarin is aandacht voor bewustzijn en praktisch levensreddend handelen. Een deel van de brandweerkazernes heeft in 2016 de bijscholing gevolgd, de overige brandweerkazernes volgen in de 1e helft van 2017. Alle tankautospullen worden uitgerust met onder andere bloedstelpende middelen om zoveel mogelijk levens te kunnen redden. De binnen dit project opgedane kennis en ervaring wordt gedeeld met de Brandweeracademie en Brandweer Nederland ten behoeve van een landelijke bijscholingsmodule. De brandweer sluit hierbij aan op de door de Ambulancediensten en GHOR uitgezette lijn en denkwijze.

Bluswatervoorziening

In 2016 is op basis van de knelpuntenanalyse uit 2015 een oplossing uitgewerkt voor de soms gebrekkige beschikbaarheid van bluswater tijdens repressieve inzetten. Door de inzet van watertankwagens en groot-watertransporten kunnen vrijwel alle knelpunten worden opgelost, waardoor duurdere infrastructurele ingrepen van de gemeenten zelf niet meer nodig zijn. Deze werkwijze maakt de brandweer onafhankelijk van de brandkranen als primaire bluswatervoorziening.

De oplossing is uitgewerkt en op basis hiervan zijn de gemeenten in gesprek met de drinkwaterleidingbedrijven over de consequenties van het beëindigen van het gebruik van brandkranen.

Dekkingsplan

In 2016 heeft een basale actualisering plaatsgevonden van het Dekkingsplan 2013. De basale actualisering houdt in dat de objectenlijst en het normenkader vanuit het dekkingsplan 2013 zijn gebruikt. Deze gegevens zijn gecombineerd met actuele informatie over kazernes, posten en wegen, waarin onder andere de feitelijk gerealiseerde opkomsttijden doorgerekend zijn. De verbetering hierin is opmerkelijk. De gebieden waarin de norm wordt gehaald is gestegen van een berekend percentage van 69% in 2013 tot 88% nu. Deze verbetering is het gevolg van de snellere verwerking van meldingen op de meldkamer en het sneller uitrukken vanaf de vrijwillige posten.

Dit geactualiseerde dekkingsplan is in februari 2017 door het AB vastgesteld.

Brandveilig Leven

Brandveilig Leven heeft een vaste plek in de organisatie gekregen, met activiteiten om de fysieke en sociale (brand)veiligheid van vooral kwetsbare en minder mobiele mensen in hun eigen omgeving te verbeteren. In 2016 gaven 25 ambassadeurs uitvoering aan de afspraken, die per gemeente zijn gemaakt over de invulling van Brandveilig Leven in de domeinen wonen, zorg en onderwijs. Zo hebben de ambassadeurs ruim 2200 inspecties uitgevoerd bij zelfstandig wonende senioren en hen geadviseerd over brandveiligheid, is voorlichting gegeven aan bewoners van seniorencomplexen en aan thuiszorgmedewerkers en zijn systeemtesten uitgevoerd bij zorg- en kinderopvanggebouwen.

Op 59 basisscholen is lesgegeven over het programma veiligheid bewustzijn & zelfredzaamheid bij brand. Er zijn hier door de ambassadeurs 243 gastlessen verzorgd voor groep 4 en groep 7/8.

Nieuwe toezichtmethodiek (NTM)

De nieuwe werkwijze voor het uitvoeren van brandpreventiecontroles, waarbij ondernemers en beheerders van gebouwen zelf voor de controle worden ingeschakeld, is vanaf september gestart in vier gemeenten: Zandvoort, Heemstede, Bloemendaal en Haarlem. De ondernemers in deze gemeenten hebben een digitale vragenlijst toegestuurd gekregen om de controle uit te voeren. In 2017 zal een evaluatie over de behaalde resultaten worden opgesteld. Vanaf januari 2017 gaan ook gemeenten Haarlemmermeer en Haarlemmerliede & Spaarnwoude over op de nieuwe toezichtmethodiek. In de andere gemeenten loopt het besluitvormingstraject nog.

Omgevingsdiensten

Met de Omgevingsdiensten IJmond en Noordzeekanaalgebied is verkend of er een mogelijke overlap is in de dienstverlening van de brandweer en de Omgevingsdiensten en hoe daarbij (beter) kan worden samengewerkt. De rapportage hierover volgt in 2017.

Samenwerking Noordwest 4

Sinds 2011 werkt Brandweer Kennemerland samen in het samenwerkingsverband Noordwest 4 met de regio's Zaanstreek-Waterland, Noord-Holland Noord en Amsterdam-Amstelland.

Deze samenwerking wordt elk jaar verder uitgebouwd, met als doel het brandweeroptreden blijvend te professionaliseren.

De voorbereidingen om ook voor de operationele basisbrandweezorg (met de tankautospuiter) regio-overstijgend te gaan werken zijn in 2016 gestart. In 2016 is gewerkt aan het verder uniformeren van relevante procedures en inzetvoorstellen. Dit ter voorbereiding op de verdere invoering van operationele grenzen en de komst van de Meldkamer Noord-Holland.

Ook zijn in 2016 de eerste stappen gezet in de ontwikkeling van een gezamenlijk opleidingsinstituut, overeenkomstig landelijke afspraken.

Het is de bedoeling dat de op te richten opleidingsorganisatie de opleidingen zal gaan verzorgen voor al het brandweerpersoneel van de vier regio's.

Omschrijving van de prestaties en kengetallen.

	Resultaat 2015	Begroting 2016	Resultaat 2016
Aantal posten	19	19	19
Aantal beroepsbrandweerlieden (fte)	169.8	175	177
Aantal vrijwilligers	417	395	397
Leiding, staf repressie, ondersteuning en Preparatie & Nazorg (fte)	97.6	100	100
Afdeling Pro-actie/Preventie (fte)	45.1	42	40.1

Advies en vergunning*	Resultaat 2015	Begroting 2016**	Resultaat 2016
Bijdragen risicoprofiel / risicokaart	10	10	10
Advies Bevi/BRZO/EV**	34		
Advies BRZO		7 (9)	12
Advies BEVI		28 (27)	33
Advies Milieu		35 (33)	29
Advies overig Externe Veiligheid		19 (11)	5
Advies Evenementen		9 (11)	6
Ontheffing route gevaarlijke stoffen	47	12 (12)	8
Advies Vuurwerkbesluit***	24		
Advies Vuurwerkbesluit Afsteken		22 (21)	11
Advies Vuurwerkbesluit Opslag		15 (22)	12
Advies ruimtelijke ontwikkeling Bestemmingsplannen	1	23 (13)	28
Advies ruimtelijke ontwikkeling fysieke projecten	55	64 (59)	68
Advies bouwvergunning	709	905	778
Controle tijdens bouw	40	140	63
Advies gebruiksvergunning	70	117	83
Advies melding	219	200 (122)	221
Advies APV/BBV vergunning (evenementen), incl. meldingen	346	320	488
Advies specifieke projecten	0	8	5
Project Brandveilig Leven	1	20	20
Deelname Keurmerk Veilig Ondernemen	21	21 (23)	22
Afhandelen signalen en klachten brandveiligheid	103	96 (25)	19
Algemene regionale voorlichting	20	20	20
Controles Regulier / enkelvoudig	2655	2469 (2531)	2522
Controles Intensief / meervoudig	743	723 (711)	867
Controles APV/BBV	159	228 (78)	188
Themacontroles	2	2 (3)	26
Controle industriële veiligheid (BRZO)	8	8	22

* Tijdens de gesprekken met de gemeenten over de activiteitenplannen worden de afspraken jaarlijks geactualiseerd.

De getallen tussen de () geven de geactualiseerde cijfers voor 2016 aan.

** Vanaf 2016 worden deze adviezen opgesplitst in Advies BRZO, Advies BEVI en Advies Milieu.

*** Vanaf 2016 wordt deze opgesplitst in Advies Vuurwerkbesluit Afsteken en Advies Vuurwerkbesluit Opslag.

Het volume is gebaseerd op de huidige afspraken met de gemeenten. Deze afspraken zijn voor 2016 in samenspraak met de gemeenten geactualiseerd op basis van ervaringsgegevens. De cijfers voor adviezen zijn gebaseerd op prognoses. Afwijkingen worden veroorzaakt door minder vraag vanuit de gemeenten.

Aantal alarmeringen 2016	Alarm	Brand	Dienst-verlening	Leefmilieu	Ongeval	Verkeer	Overige*
Beverwijk	179	99	81	58	56		31
Bloemendaal	58	56	42	30	20	1	21
Haarlem	536	389	449	203	78	7	113
Haarlemmerliede	6	41	25	10	26		6
Haarlemmermeer	630	361	323	126	342	10	127
Heemskerk	97	97	95	34	18	1	41
Heemstede	71	40	49	21	20	1	29
Uitgeest	13	32	19	1	23	1	9
Velsen	237	203	223	95	94	3	68
Zandvoort	111	37	64	38	18	1	16
Schiphol	628	61	63	41	91	26	8
Tata Steel	1	71	6	1	9		111
Buiten regio	100	74	45	13	51	2	16
Totaal	2.667	1.561	1.484	671	846	53	596

* De categorie 'overige' is een bundeling van drie meldingscategorieën: gezondheid en veiligheid & openbare orde

De opzet van bovenstaande tabel sluit aan bij de landelijke meldingsclassificaties (LMC). Hierdoor is interregionale vergelijking mogelijk en wordt aangesloten op de praktijk in Nederland. Van het totale aantal van 1561 alarmeringen voor brand, zijn er 448 alarmeringen geweest voor gebouwbrand en 558 voor een buitenbrand. De resterende categorie alarmeringen voor brand (totaal 555), bestaat uit meldingen voor wegvervoer (243), nablussen & nacontrole & brandgerucht (246), bijgebouw (31) en overige (35 - natuur, scheepvaart, spoorvervoer en onbekend).

De categorie Alarm omvat meldingen afkomstig van een openbaar meldsysteem (OMS). Hiervan waren 109 meldingen afkomstig van een particuliere alarmcentrale. Alle overige meldingen zijn afkomstig van een OMS dat direct is aangesloten op de meldkamer Brandweer. Zeker meer dan 90% betreffen loze meldingen. Brandweer Nederland is op landelijk niveau actief de loze meldingen terug te dringen. Ook Brandweer Kennemerland heeft ingezet op het terugdringen van loze meldingen.

Financiële verantwoording

Bedragen x € 1000	Rekening 2015			Begroting 2016			Rekening 2016		
	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo
Alarmering brandweer	2.198	344	-1.854	2.002	154	-1.848	1.977	164	-1.813
Basis Brandweezorg	30.796	1.225	-29.571	32.233	1.299	-30.934	31.515	933	-30.583
Grootschalig optreden	1.532	-	-1.532	1.557	-	-1.557	1.538	-	-1.538
Risicobeheersing	4.335	160	-4.175	4.511	149	-4.337	4.361	159	-4.202
Publiek private samenwerking	1.538	34	-1.504	1.587	60	-1.527	1.587	60	-1.527
Kwaliteitszorg Brandweer	83	-	-83	83	-	-83	83	-	-83
Brandonderzoek	107	-	-107	107	-	-107	108	-	-108
Totaal producten brandweezorg	40.589	1.763	-38.826	42.080	1.662	-40.393	41.169	1.316	-39.854
Totaal projecten brandweezorg	890	413	-477	518	-	-518	535	82	-453
Totaal Brandweezorg	41.479	2.176	-39.303	42.598	1.662	-40.911	41.704	1.398	-40.307
Dekkingsbronnen:									
BDUR	-	4.326	4.326	-	4.334	4.334	-	4.334	4.334
Bestuursafspraken	-	33.257	33.257	-	33.304	33.304	-	33.304	33.304
Inwonerbijdrage	-	2.559	2.559	-	2.562	2.562	-	2.562	2.562
Onttrekking voorziening	-	143	143	-	94	94	-	94	94
Totaal dekkingsbronnen	-	40.285	40.285	-	40.294	40.294	-	40.294	40.294
Totaal	41.479	42.461	982	42.598	41.956	-617	41.704	41.692	-13
Onttrekking bestemmingsreserves:									
reserve vernieuwing preventiecontroles		12	12		25	25		11	11
Resultaat Brandweezorg	41.479	42.473	994	42.598	41.981	-617	41.704	41.703	-1

Het programma Brandweer laat in 2016 een positief resultaat zien van € 616.000 ten opzichte van de begroting. Dit bedrag bestaat uit € 35.000 voordelig saldo op de meldkamer brandweer en € 581.000 voordeel op de regionale brandweer. In het voordeel op de regionale brandweer is de onderuitputting kapitaallasten (voordeel ad € 636.000) verwerkt. Onderstaand worden de overige verschillende componenten toegelicht.

Financieel resultaat koude taken Basis Brandweezorg (8)

Op de koude taken binnen de Basis Brandweezorg is een incidenteel nadeel behaald van € 190.000. Dit betreft een samengesteld resultaat bestaande uit een voordeel van € 110.000 door vacatureruimte en nadelen van € 100.000 op uitgaven aan techniek en materiaal (hogere onderhoudskosten door uitstel van vervangingen en aanvullende materialen), € 160.000 op vakbekwaamheid (aanvullende inzet op ademlucht en HSL oefeningen) en € 30.000 extra inzet van vrijwilligers op de combiposten (9) om de minimale uitrukbezetting tijdens

kantoortijden te kunnen garanderen.

Financieel resultaat warme taken Basis Brandweezorg (10)

Binnen de repressie is sprake van een incidenteel nadeel van € 151.000. Dit heeft meerdere oorzaken. Vooruitlopend op een forse uitstroom van oudere medewerkers zijn al nieuwe manschappen aangenomen om in de toekomst de uitvoering van de repressieve taken te kunnen garanderen, wat heeft geleid tot tijdelijk hogere loonkosten. Daarnaast was de raming voor keuringen en arbeidskundige onderzoeken niet op peil. Er is ook een geïnvesteerd in terrorisme gevolg bestrijding. Dit laatste onderdeel zal in 2017 verder worden uitgerold.

Afbouwregeling piketten vrijwilligers(11)

De afgesproken eenduidige toepassing van de piketregeling van vrijwilligers leidt er toe, dat vanaf 1 januari 2017 vrijwilligers bij een alarmering nog slechts bij uitzondering instromen op basis van piket. Het uitgangspunt is vrije instroom.

Dat leidt tot inkomensderving bij een deel van de vrijwilligers. Om de betrokken vrijwilligers aan de nieuwe situatie te laten wennen is in goede samenspraak met de Ondernemingsraad een afbouwregeling getroffen. De hiermee samenhangende incidentele kosten bedroegen € 137.000.

Intensiveringsbudget Hoofdofficier van Dienst (HOvD) (I2)

In het kader van een toekomstbestendige commandovoering is in de begroting 2016 uitgegaan van de werving van drie HOvD's om ervoor te zorgen dat de brandweer de piketfuncties van officieren goed kan blijven invullen en zo de paraatheid van de organisatie kan blijven garanderen. Omdat invulling van deze functies pas later in het jaar is gerealiseerd valt een groot deel van dit budget ter grootte van € 206.000 vrij.

Financieel resultaat Risicobeheersing Brandweer (I3)

Op dit product is incidenteel een voordeel behaald van € 147.000 doordat vacatures binnen de sector Pro-actie/preventie nog niet zijn ingevuld. Dit is enerzijds een gevolg van vertraging vanwege gesprekken met de OR over een kleine reorganisatie van de afdeling. Anderzijds is ook gekozen voor enig uitstel van de invulling, omdat het management rekening wil kunnen houden met personele effecten als mogelijk gevolg van de invoering van een nieuwe toezichtmethodiek. Hiermee is zorgvuldigheid betracht zowel rond medezeggenschap als naar het personeel.

3.3 Programma Ambulancezorg

Programmadoelstellingen

Ambulancezorg is de zorg, die wordt verleend om een zieke of gewonde binnen het kader van zijn aandoening of letsel hulp te verlenen of waar nodig adequaat te vervoeren met inachtneming van datgene wat op grond van algemeen beschikbare medische en verpleegkundige kennis beschikbaar is.

Het hoofddoel van de ambulancezorg is het behalen van individuele gezondheidswinst op basis van de zorgbehoefte van de patiënt. Dit betekent dat de ambulancezorg gericht is op het voorkomen van de mortaliteit van patiënten (sterftecijfer), op het gunstig beïnvloeden van de morbiditeit van patiënten (ziektelijfer) en vervolgens op het vervoeren of verwijzen van patiënten naar zorginstellingen waar een vervolgbehandeling kan plaatsvinden.

Wat wilden we bereiken in 2016?

GGD Kennemerland wil een professionele organisatie voor ambulancezorg zijn, die zichtbaar en bereikbaar aanwezig is in de regio met het doel:

- verantwoorde ambulancezorg te leveren volgens de landelijke standaard
- een duidelijke en betrouwbare partner te zijn in de Regionale Ambulancevoorziening Kennemerland (RAV) en de totale zorgketen
- kostendekkend te zijn

Prestatie-indicatoren daarvoor zijn:

- continueren van de HKZ certificering
- rittijdsoverschrijdingen bij spoedvervoer regionaal lager dan 4,5%
- uitvoeren van ambulancezorg volgens de rekenstaat van de Nederlandse Zorgautoriteit

Wat hebben we bereikt in 2016?

Toekomstige inrichting Ambulancezorg

Bij het vaststellen van de Tijdelijke Wet Ambulancezorg (2013), hebben het ministerie van VWS, koepelorganisatie Ambulancezorg Nederland en de zorgverzekeraars zich verplicht voorstellen te doen omtrent inrichting van de Ambulancezorg onder de Wet Ambulancezorg (WAZ). Het was de bedoeling dat de WAZ zou ingaan per 1 januari 2018, maar in 2016 heeft de minister van VWS besloten dit met twee jaar uit te stellen. Het argument hiervoor was het terrein van de acute zorg niet te willen verstoren, ook omdat de huidige ambulancezorg goed functioneert (zelfs binnen de dynamiek van specialisatie van ziekenhuizen) en de ontwikkeling van de landelijke meldkamerorganisatie (LMO).

In 2016 is er door genoemde partijen over het thema nader overleg gevoerd. Het breed gedragen standpunt is dat de Ambulancesector een publieke belang dient en daarom niet concurrerend zou moeten opereren. Ambulancezorg is door de minister van VWS genoemd als cruciale zorg. Deze zorg leent zich niet voor marktwerking. Bovendien is er geen maatschappelijk draagvlak voor marktwerking binnen de Ambulancezorg, noch bij de Tweede Kamer, noch binnen het ministerie

van VWS, noch binnen de sector.

Naar verwachting ontstaat in 2017 duidelijkheid hoe de ambulancezorg na 2020 georganiseerd zal zijn.

De landelijke meldkamerorganisatie (LMO)

In de komende jaren wordt een landelijke meldkamerorganisatie (LMO) gerealiseerd. Hierop wordt nader ingegaan bij het programma Multidisciplinaire samenwerking.

De nieuwe meldkamer zal wat betreft ambulancevervoer voorzien in multidisciplinaire intake waarna monodisciplinaire uitvraag en uitgifte van ambulancevervoer zal plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van de RAV-besturen van de regio's Noord-Holland Noord, Zaanstreek-Waterland en Kennemerland.

Percentage rittijdsoverschrijding

Het percentage rittijdsoverschrijding is gedefinieerd als het percentage van de spoedritten waarbij het meer dan 15 minuten duurt van het aannemen van de telefoon op de meldkamer tot de aankomst van de ambulance bij de patiënt.

De RAV Kennemerland is één van de best presterende regio's op dit gebied. Voor 2016 is het percentage rittijdsoverschrijding (RTO) van de RAV Kennemerland nog niet definitief vastgesteld, maar dit lijkt rond de 5% uit te komen. In 2015 was dit 4,5%, tegenover een landelijk gemiddelde van 6,6% (bron Ambulances In-zicht, RIVM, 2015). De lichte verslechtering van RTO in 2016 ten opzichte van 2015 wordt grotendeels verklaard worden door de sluiting van de Velsertunnel vanaf april 2016.

Financiële verantwoording

Bedragen x € 1000	Rekening 2015			Begroting 2016			Rekening 2016		
	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo
Alarmering ambulance	2.014	395	-1.619	1.709	31	-1.678	1.680	2	-1.678
Ambulance Zorg	5.928	834	-5.094	5.787	772	-5.015	5.731	780	-4.950
RAV	458	458	-	379	379	-	436	436	-
Totaal producten Ambulancezorg	8.400	1.687	-6.713	7.875	1.183	-6.692	7.848	1.219	-6.629
Totaal projecten Ambulancezorg	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal Ambulancezorg	8.400	1.687	-6.713	7.875	1.183	-6.692	7.848	1.219	-6.629
Dekkingsbronnen:									
Onttrekking voorziening	-	129	129	-	-	-	-	-	-
Overig	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zorgverzekeraars	-	6.600	6.600	-	6.686	6.686	-	6.643	6.643
Totaal dekkingsbronnen	-	6.729	6.729	-	6.686	6.686	-	6.643	6.643
Resultaat Ambulancezorg	8.400	8.416	16	7.875	7.868	-6	7.848	7.861	14

Het voordelig resultaat ten opzichte van de begroting bedraagt € 20.200 en betreft volledig Ambulancezorg.

Ambulancezorg (15)

Met ingang van de cao-AZ 2011 hebben ambulancemedewerkers jaarlijks recht op het zogenaamde Persoonlijk Levensfase Budget (PLB). Jaarlijks wordt dit opgebouwd in uren. In het jaarrekeningsaldo 2016 is een financiële storting in een voorziening opgenomen van € 101.000, zijnde 50% van de t/m 2016 opgespaarde uren. In 2017 wordt erop gekoerst de voorziening op het gewenste peil van 100% te brengen.

Meldkamer Ambulance (MKA)

Het saldo van de MKA is nihil. Ook hier heeft een incidentele extra storting in een voorziening van € 34.000, zijnde 50% van de t/m 2016 opgespaarde uren, plaatsgevonden in verband met opbouw van PLB-uren. In 2017 wordt erop gekoerst ook deze voorziening op het gewenste peil van 100% te brengen.

3.4 Programma GHOR

Programmadoelestellingen

De GHOR heeft als doel een bijdrage te leveren aan het voorkomen en beperken van gezondheidsschade van burgers in de Veiligheidsregio als gevolg van crises, rampen en zware ongevallen. Deze doelstelling volgt uit wettelijke taken die de GHOR heeft op dit gebied. De GHOR is verantwoordelijk voor:

- coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening
- advisering van andere overheden en organisaties op dat gebied

Er wordt van uitgegaan dat deze geneeskundige hulpverlening pas goed kan functioneren als de dagelijkse zorg in de gehele keten goed geregeld is. Bij rampen en crises (de 'warme' fase) draagt de GHOR zorg voor leiding en coördinatie van de geneeskundige keten en het informatiemanagement. Daarvoor heeft de GHOR sleutelfunctionarissen paraat.

De GHOR richt zich op de verbinding van partijen in de 'witte kolom' zoals ziekenhuizen, meldkamers, ambulances, huisartsen, zorginstellingen, politie, brandweer en anderen. Bij crises, zoals grote uitbraken van infectieziekten en milieu-incidenten, wordt vanuit de GGD de advisering over gevaarlijke stoffen en infectieziekten verzorgd, of psychosociale zorg georganiseerd tijdens en na incidenten en rampen.

Wat wilden we bereiken in 2016?

- Blijvend verbeteren van de kwaliteit van de GHOR-taken door deelname aan het GGD-kwaliteitssysteem.
- Actualiseren van (deel)procesplannen.
- Implementatie van het model Grootchalige Geneeskundige bijstand (GGB).
- Informatiemanagement met behulp van de applicatie GHOR4All.
- Oefenen en beschikbaar houden van sleutelfunctionarissen GHOR voor de hoofdstructuur van de rampenbestrijding.

Wat hebben we bereikt in 2016?

- Handboeken, plannen en procedures zijn opgenomen in het kwaliteitssysteem van de GGD. Alle medewerkers zijn geschoold in en betrokken bij het actualiseren hiervan.
- Het actualiseren van (deel)procesplannen is vertraagd door andere prioriteiten, zoals de actualisatie Crisis bestrijdingsplan (CBP)-Schiphol en het opstellen van het Crisisplan Publieke Gezondheid.
- Samen met de Regionale Ambulancevoorziening Kennemerland (RAV) is het model Grootchalig geneeskundige bijstand (GGB) geïmplementeerd. Hiervoor zijn 21 scholingsmiddagen georganiseerd en uitgevoerd.
- Een overgroot deel van de ketenpartners is aangesloten op GHOR4ALL en houdt de eigen informatie up-to-date.
- Met alle crisisfunctionarissen van de GHOR zijn voortgangsgesprekken gehouden. Mede op basis hiervan is het OTO-aanbod vastgesteld. De crisisfunctionarissen hebben meer dan voldoende aan OTO-activiteiten deelgenomen. De 24/7 beschikbaarheid was te allen tijde gegarandeerd.

- Er is veel energie gestoken in de voorbereidingen op de gevolgen van dreiging of een aanslag, de zogenaamde Terrorisme Gevolg Bestrijding (TGB). Deze heeft zowel in mono- als multidisciplinair verband plaatsgevonden. De voorbereiding heeft een operationele component, waar het gaat om materialen en middelen, een tactische component, denk aan inzetafspraken en informatie delen, en een strategische component, als het gaat om een richtlijn voor geneeskundig handelen na een aanslag. Een aantal keer heeft advisering plaatsgevonden voor landelijke gremia, zoals de Bestuurlijke adviescommissie Brandweer (BAC) GHOR en de Raad van Directeuren Publieke Gezondheid (DPG) betreffende GHOR-zaken.

Overzicht prestaties en kengetallen

Risicobeheersing	Resultaat 2015	Begroting 2016	Resultaat 2016
Evenementen met (verhoogde) aandacht	68	98	90
Adviezen *	39	50	90
Adviezen t.a.v. externe veiligheid	1	2	3

* In voorgaande jaren werd afgerekend per advies. Nu dit is losgelaten is het aantal adviesaanvragen toegenomen

Activiteiten Opleiden, trainen en oefenen	Resultaat 2015	Begroting 2016	Resultaat 2016
Monodisciplinair	40	60	89
Multidisciplinair	35	45	50

Crisisbeheersing	Resultaat 2015	Begroting 2016	Resultaat 2016
Aantal vakbekwame crisisfunctionarissen (piket)	48	40	39
Aantal vakbekwame crisisfunctionarissen (vrije instroom) *	174	107	89
Voertuigen voor piket	9	9	8
Monodisciplinaire evaluaties vanaf GRIP 2	10	n.v.t.	6
Monodisciplinaire evaluaties op verzoek	4	n.v.t.	1

* Als gevolg van de invoering per 2016 van Grootchalige geneeskundige bijstand (GGB) zijn minder crisisfunctionarissen nodig.

Financiële verantwoording

Bedragen x € 1000	Rekening 2015			Begroting 2016			Rekening 2016		
	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo
Operationele activiteiten	554	7	-546	626	-	-626	517	39	-478
Interregionale activiteiten	224	-	-224	228	-	-228	230	-	-230
Opleiden, oefenen, trainen (OTO)	623	7	-616	648	-	-648	587	11	-577
Evenementen	164	-	-164	156	-	-156	156	-	-156
Planvorming	424	-	-424	423	-	-423	423	-	-423
Crisisbeheersing	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal producten GHOR	1.989	14	-1.975	2.080	-	-2.080	1.913	49	-1.864
Totaal projecten GHOR	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal GHOR	1.989	14	-1.975	2.080	-	-2.080	1.913	49	-1.864
Dekkingsbronnen:									
BDUR	-	1.679	1.679	-	1.689	1.689	-	1.689	1.689
Inwonerbijdrage	-	349	349	-	369	369	-	369	369
Totaal dekkingsbronnen	-	2.028	2.028	-	2.058	2.058	-	2.058	2.058
Resultaat GHOR	1.989	2.043	54	2.080	2.058	-22	1.913	2.107	194

Het programma GHOR sluit 2016 af met een positief resultaat ten opzichte van de begroting van € 216.000. Dit is het gevolg van een positief resultaat van € 146.000 op operationele activiteiten en € 67.000 op Opleiden, trainen en oefenen (OTO) GHOR.

Operationele activiteiten (16)

Het positieve resultaat op operationele activiteiten wordt verklaard door schadeafhandeling van auto's van GHOR (voor de schade ontstaan in 2015 keerde de verzekering uit in 2016), en het bewust omgaan met invulling van vacatures.

Opleiden, trainen, oefenen (OTO) (17)

Het positieve resultaat op OTO GHOR wordt veroorzaakt door lagere kosten ten gevolge van verschuiving van prioriteiten. Gedurende het jaar werd duidelijk dat ten behoeve van OTO GGB (Grootschalige Geneeskundige Bijstand) een forse personele inspanning geleverd moest worden voor opleidingen voor de RAV (deze ureninzet door de GHOR en de materiele kosten voor deze oefeningen zijn betaald door de RAV).

Dit was er de oorzaak van dat geen capaciteit restte voor het organiseren van andere oefeningen.

De begrote externe kosten zijn hierdoor niet uitgegeven.

Tevens was voorzien in omvangrijke OTO kosten voor Officier van dienst (OvD-G), maar niet alle (landelijke) opleidingen waren beschikbaar in 2016. Deze vinden plaats in 2017.

3.5 Programma Multidisciplinaire samenwerking

Veiligheidsbureau

Programmadoelstellingen

De Veiligheidsregio Kennemerland ontwikkelt zich ook in 2016, samen met de ketenpartners, verder als een netwerkorganisatie die bijdraagt aan een veilig en gezond werk- en leefklimaat in de regio Kennemerland. Het Veiligheidsbureau Kennemerland stimuleert en bevordert een integrale aanpak op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Goede samenwerking en verbinding met de ketenpartners en andere belanghebbenden in de regio leidt tot kwaliteitsverbetering en synergievoordeel in de diverse schakels van de veiligheidsketen.

Wat wilden we bereiken in 2016?

- Voldoen aan de Wet veiligheidsregio's, aan het Besluit veiligheidsregio's en aan de normen gesteld in het toetsingskader van de Inspectie Veiligheid en Justitie.
- Focus op de interregionale samenwerking.
- Goede samenwerkingsafspraken met partners.
- Een professionele, goed opgeleide en getrainde crisisorganisatie.

Wat hebben we bereikt in 2016?

Risicobeheersing

De VRK is aangesloten op het landelijk platform Regionaal Risicoprofiel (RRP), dat actuele risicoprofielen van regio's bijhoudt op een risicokaart. In 2017 zullen de risico's van Kennemerland opnieuw in kaart worden gebracht in het nieuwe risicoprofiel. Voor de onderwerpen zelfredzaamheid en risicocommunicatie is het VBK (Veiligheidsbureau Kennemerland) aangesloten op de landelijke netwerken. De VRK zal zorgen voor een doorvertaling naar de (crisis) partners binnen Kennemerland. Afspraken over risicocommunicatie zullen samen met de gemeenten in 2017 verder worden geconcretiseerd.

Evenementen

De regionale evenementenkalender 2016 is uitgevoerd. Van de 363 evenementen op de regionale kalender zijn slechts 11 evenementen gecancelled, om uiteenlopende redenen, waaronder ingetrokken aanvragen. De piek voor de evenementen lag, zoals gebruikelijk, in de zomerperiode, waarbij de trend dat bezoekers tijdens meerdaagse evenementen overnachten op festivalcampings zich voortzet.

Planvorming

- Het Crisisbestrijdingsplan Schiphol is geactualiseerd en is in werking getreden op 1 april 2016.
- Het Rampenbestrijdingsplan Tata Steel-site (RBP Tata Steel) is beoefend in 2016. Na de systeem oefening in februari 2017 met als onderwerp Tata Steel, actualiseert de VRK het Rampenbestrijdingsplan.

Opleiden, trainen en oefenen

Het jaarplan Multidisciplinair Opleiden, Trainen en Oefenen (MOTO) 2016 is conform de afspraken uitgevoerd en de onderwijsactiviteiten zijn naar tevredenheid bezocht. In aanvulling op de geplande onderwijsactiviteiten zijn extra dilemmatrainingen gehouden voor colleges van burgemeesters en wethouders. De voorbereiding voor een platform e-learning is gestart, waarbij wordt aangesloten op de brandweer en het landelijke platform van het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV).

Systeem oefening 2016

De Veiligheidsregio Kennemerland heeft op grond van artikel 2.5.1. Besluit veiligheidsregio's op 10 november 2016 een geplande systeem oefening georganiseerd. Door een GRIP 2 incident op Schiphol is de systeem oefening beëindigd. Vervolgens heeft de inspectie het betreffende GRIP 2 incident gebruikt als toets voor de mate waarin de VRK voldoet aan de eisen. Het evaluatieverslag, naast die van twee 'opkomstoefeningen' eerder in het jaar, laat zien dat de Veiligheidsregio bovengemiddeld heeft gescoord.

Staat van de Rampenbestrijding 2016

De Staat van de Rampenbestrijding 2016 is eind 2016 gepubliceerd. De Inspectie constateert dat de Veiligheidsregio Kennemerland de samenwerking met gemeenten, de kwaliteitszorg en het evalueren van incidenten in de basis op orde heeft. De samenhang tussen de plannen en inzicht in de vakbekwaamheid van de multidisciplinaire functionarissen zijn voor verbetering vatbaar. De samenwerking met netwerkpartners en de interregionale samenwerking is op niveau. De operationele prestaties zijn over het algemeen in de basis op orde. De meer kwalitatieve aspecten van de taakuitvoering zijn overwegend op orde maar deels voor verbetering vatbaar.

Netwerk Vitale Veiligheid

Het Netwerk Vitale Veiligheid Noord-Holland (sinds 2014 opgericht voor de beleidsmatige afstemming tussen de drie noordwestelijke veiligheidsregio's, de politie en de partners uit de vitale infrastructuur) is in 2016 verder uitgebreid en bestaat nu uit de drie noordwestelijke veiligheidsregio's, politie en KMar, de convenantpartners voor de sectoren drinkwater, energie, waterbeheer en ICT/telecom, Pro-Rail, de omgevingsdienst Noordzeekanaal en luchthaven Schiphol. Het netwerk is opgenomen in de Strategische Agenda als voorbeeld van het landelijke project Continuïteit van de samenleving dat het gezamenlijk optreden van overheid en vitale partners bij een incident in de vitale infrastructuur zoals aan de drinkwatervoorziening wil versterken.

Terrorismegevolgbestrijding

Aanslagen in omliggende landen en dreiging op Schiphol in de zomer 2016 zijn aanleiding geweest om prioriteit te geven aan de uitwerking van afspraken rondom terrorismegevolgbestrijding voor de gehele regio. Hoe treden we als partners in de Veiligheidsregio op bij een aanslag? De afspraken rondom dit scenario zijn geborgd in de planvorming en binnen de reguliere organisatie. Zij zullen geregeld aan de actualiteit getoetst worden.

GRIP-incidenten

In 2016 zijn er in totaal 13 incidenten met GRIP-opstapeling geweest. Bij de incidenten is 7x opgeschaald naar GRIP 1 en 6x naar GRIP 2.

Herstel en evalueren

In 2016 is een vernieuwde evaluatiesystematiek van kracht geworden voor incidenten en oefeningen. Het multidisciplinair evaluatieplatform (MEP) draagt er zorg voor dat evalueren een gezamenlijk proces is van alle disciplines, waarin ook de leer- en verbeterpunten worden geborgd.

Meld- Informatie- en Coördinatiecentrum Kennemerland (MICK)

Wat wilden we bereiken in 2016?

- Borging van de 24x7 operatie
- Investeren in verdere kwaliteitsverbetering
- Bijdragen aan ontwikkeling en voorbereiden van de overdracht aan de Landelijke Meldkamerorganisatie

Wat hebben we bereikt in 2016?

Activiteiten die verband houden met de ontwikkeling van de dienst regionaal operationeel centrum (DROC) van de politie en de nieuwe landelijke meldkamerorganisatie (LMO) lopen als een rode draad door de operatie van het MICK. In het kader van de ontwikkeling naar de LMO heeft het MICK bijgedragen aan de verschillende plannen, die gericht zijn op 'samenwonen' en samenwerken.

Ondanks de aandacht, die hiervoor gevraagd wordt heeft het MICK in 2016 borg gestaan voor de continuïteit van de 24-uurs operatie, en daarmee ook voor de directe inzet van hulpverlening aan burgers na 112-meldingen. Daarnaast zijn, waar dit enigszins mogelijk was, kwaliteitsverbeteringen doorgevoerd. Zo is het sinds juli 2016 mogelijk om via het geïntegreerde meldkamersysteem informatie uit te wisselen met de meldkamer van de Koninklijke Marechaussee op Schiphol. De realisatie van een soortgelijke aansluiting met het regiecentrum van de N.V. luchthaven is nog niet afgerond, maar zal in de eerste helft van 2017 zijn gerealiseerd.

Het MICK heeft in multidisciplinair verband de plannen, die te maken hebben met terrorisme, bijgesteld en aangescherpt. Hierop is vervolgens in 2016 een oefentraject gestart, dat in 2017 door zal lopen.

Vorming Landelijke Meldkamerorganisatie (LMO)

Vanaf eind 2013 wordt gewerkt aan de vorming van een landelijke meldkamerorganisatie (LMO), die tien meldkamers omvat verspreid over heel Nederland en tot doel heeft om de dienst- en hulpverlening aan de burger nog verder te verbeteren. Het streven was om het beheer over de meldkamer per 1 januari 2016 (met de wijziging van de Politiewet) over te dragen van de veiligheidsregio's naar de Nationale Politie. Gaandeweg het traject bleek echter dat deze planning door verschillende factoren niet haalbaar was.

Na een uitgebreide heroriëntatie (gateway review) op het te doorlopen traject en de planning is door partijen vastgesteld dat een overgang van de meldkamer naar de politie pas per 2020 (incl. wetwijziging) realiseerbaar was. Tot die tijd blijven de besturen van de veiligheidsregio's verantwoordelijk voor het in stand houden van de huidige meldkamers, met de aantekening dat betrokken meldkamers wel inzetten op samenvoegen, samenwonen en samenwerken. Voor Noord-Holland betekent dit dat Kennemerland samen met de besturen van de twee veiligheidsregio's Noord-Holland Noord en Zaanstreek-Waterland verantwoordelijk blijft voor de instelling van de huidige meldkamers en de instelling van de nieuwe meldkamer Noord-Holland, die in het huidige MICK-gebouw in Haarlem zal worden gevestigd. De aandacht gaat nu uit naar samenvoeging van de bestaande meldkamers, inclusief die van politie en Koninklijke Marechaussee, medio 2018. Daarvoor verbouwt de VRK de huidige meldkamer in Haarlem. Begin 2017 heeft bestuurlijke besluitvorming over de verbouwing plaatsgevonden.

Financiële verantwoording

Bedragen x € 1000	Rekening 2015			Begroting 2016			Rekening 2016		
	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo
Risicobeheersing	243	62	-181	268	-	-268	221	-	-221
Incidentbeheersing	1.264	-	-1.264	1.402	-	-1.402	1.386	-	-1.386
Herstel	125	-	-125	142	-	-142	142	-	-142
Opschaling Meldkamer	782	-	-782	773	-	-773	803	-	-803
Systeem oefening	43	14	-29	59	-	-59	60	-	-60
Zelfredzaamheid	-	-	-	51	-	-51	51	-	-51
Strategische agenda	16	-	-16	50	-	-50	36	-	-36
Multidisciplinaire Informatievoorziening (M.I.V.)	300	-	-300	327	-	-327	258	-	-258
Kwaliteitsverbetering MICK	265	-	-265	263	-	-263	220	-	-220
Versterking commandovoering Politie	11	-	-11	126	-	-126	-	-	-
Bureau bevolkingszorg	597	-	-597	725	-	-725	669	-	-669
Auditteam	317	-	-317	329	-	-329	318	-	-318
Netcentrisch werken	311	-	-311	315	-	-315	316	-	-316
Doorontwikkeling netcentrisch werken	-	30	30	-	-	-	-	-	-
Opleiden en oefenen politie (M.O.O.P.)	146	-	-146	138	-	-138	-	-	-
RCC Schiphol (voorheen Commandoruimte Triport-2)	163	-	-163	156	-	-156	111	-	-111
Totaal producten Multidisciplinaire Samenwerking	4.582	106	-4.476	5.125	-	-5.125	4.591	-	-4.591
Totaal projecten Multidisciplinaire Samenwerking	164	-	-164	126	-	-126	134	-	-134
Totaal Multidisciplinaire Samenwerking	4.747	106	-4.641	5.251	-	-5.251	4.725	-	-4.725
Dekkingsbronnen:									
BDUR	-	4.819	4.819	-	4.830	4.830	-	4.830	4.830
Inwonerbijdrage	-	511	511	-	397	397	-	397	397
Totaal dekkingsbronnen	-	5.330	5.330	-	5.227	5.227	-	5.227	5.227
Resultaat Multidisciplinaire Samenwerking	4.747	5.436	689	5.251	5.227	-24	4.725	5.227	502

Toelichting op de cijfers

Het resultaat op het programma Multidisciplinaire samenwerking bedraagt ten opzichte van de begroting € 526.000. Het is als volgt opgebouwd:

Veiligheidsbureau	€ 113.000
MICK	€ - 30.000
Projecten	€ 443.000
	€ 526.000

De volgende verklaringen worden hieronder meegegeven.

Veiligheidsbureau (18,19)

Het Veiligheidsbureau laat een positief resultaat zien van € 113.000. Het resultaat is opgebouwd uit een positief bedrijfsvoeringresultaat van € 67.000 en een positief financieel resultaat op het regionaal crisiscentrum (RCC) Schiphol van € 46.000. Het resultaat uit bedrijfsvoering is vrijwel geheel het gevolg van vacatureruimte. Het RCC Schiphol komt in de beheerfase waarmee dit resultaat dan ook grotendeels als structureel mag worden beschouwd. De overige producten/projecten laten kleine resultaten zien, die hier niet verder worden toegelicht.

Projecten Multidisciplinaire Samenwerking

Versterkingsgelden Politie (20)

De politie heeft in 2016, door de komst van de Nationale Politie, niet die personele bijdrage geleverd waarop was begroot. In de loop van 2017 zal de politie aangeven op welke wijze deze invulling wel kan plaatsvinden.

Bevolkingszorg (21)

Het resultaat Bevolkingszorg is over het boekjaar 2016 uitgekomen op € 56.000 positief.

Door actuele ontwikkelingen, zoals terroristische dreigingen en de grootschalige oefening Final Strike, is de samenwerking met (regionale en landelijke) crisis- en ketenpartners geïntensiveerd, maar is er tegelijkertijd onvoldoende capaciteit geweest om het geplande programma op het gebied van Opleiden en Oefenen in te vullen. Medio 2016 heeft het onderdeel bevolkingszorg zijn intrek genomen op de locatie Zijlweg. Het bijbehorend budget voor de huurlasten van € 35.000 valt vanaf 2017 vrij.

3.6 Veiligheidshuis

Programmadoelstellingen

Het Veiligheidshuis is een netwerkorganisatie waarin gemeenten, justitiële organisaties en zorgpartners samenwerken aan de behandeling van complexe casuïstiek, waarbij afstemming tussen de justitiële keten, de veiligheidsketen en de zorgketen nodig is. Dat is de reden hiervoor een apart programma in richten.

De focus van het Veiligheidshuis ligt op de persoonsgerichte aanpak van de meest complexe casuïstiek in de regio met daarin proactief aandacht voor High Impact Crime, jeugdige veelplegers, radicalisering en extremisme, geprioriteerde jeugdgroepen en ex-gedetineerden. Dit laatste krijgt vorm in het regionaal coördinatiepunt Nazorg ex-gedetineerden, dat een apart onderdeel is van het Veiligheidshuis.

Bestuurlijke context en ontwikkelingen

Het Veiligheidshuis Kennemerland is een instrument dat flexibel kan worden ingezet daar waar samenwerking tussen het veiligheidsdomein, het zorgdomein en het sociale domein nodig is voor een zo effectief mogelijke persoonsgerichte aanpak. In dit kader is het Veiligheidshuis in 2016 gestart met een pilot Integraal Informatie Overleg voor de aanpak van radicalisering en extremisme (Cter). Ook heeft het Veiligheidshuis een aantal maanden actief deelgenomen aan een leeratelier van de justitiële partners waarin geëxperimenteerd is met het betrekken van (informatie over) de context van een verdachte in de vervolgbeslissing van justitie. Het Veiligheidshuis heeft daarin een verbindende rol tussen lokaal domein, zorg en justitie.

Wat wilden we bereiken?

Het Veiligheidshuis Kennemerland wil een bijdrage leveren aan de vermindering van criminaliteit en overlast in de regio. Het Veiligheidshuis richt zich op het verminderen van recidive door het creëren van kansen voor het individu, de gecombineerde inzet van justitiële interventies, bestuurlijke interventies en zorginterventies, het maken van persoonsgerichte afspraken en daarmee een snelle en effectieve aanpak van complexe zaken.

Het resultaat van de samenwerking is een integrale probleemanalyse met concrete afspraken over en afstemming van de verschillende interventies van de verschillende partners, inzet van partners en eventuele vervolgstappen en monitoring. Daarnaast heeft het Veiligheidshuis een adviserende functie: de samenwerkende partners adviseren bestuurders en sleutelpartners over (de aanpak van) lokale problematiek.

Wat hebben we bereikt?

De overdracht van de regie op de Veiligheidshuizen naar de gemeenten in 2013, de introductie van het Landelijk Kader Veiligheidshuizen, de start van de nieuwe werkwijze ZSM (snelle afhandeling) vanuit justitiële partners en de transities in het sociale domein die in 2014 in gang zijn gezet. De afgelopen jaren is door het Veiligheidshuis Kennemerland vooral ingezet op (door)ontwikkeling van de werkwijze en op het verbeteren van de randvoorwaarden. Met de verdergaande focus op complexe problematiek is de oorspronkelijke indeling in doelgroepen van het Veiligheidshuis losgelaten en is een flexibele manier van werken ontwikkeld die kan worden ingezet door gemeenten en justitiële partners als onderdeel van het integrale veiligheidsbeleid.

In dat licht zijn in 2016 binnen de kerntaak van het Veiligheidshuis – het behandelen van complexe casuïstiek waarbij meerdere domeinen betrokken zijn – nieuwe thema's opgepakt, zoals de pilot Integraal Informatie Overleg Contra Terrorisme en Radicalisering en het leeratelier Contextgericht werken op ZSM. Ook heeft het Veiligheidshuis het afgelopen jaar een rol gehad in de ontwikkeling van het regionale plan van aanpak voor personen met verward gedrag.

Concreet zijn er in 2016 in het Veiligheidshuis Kennemerland 111 meldingen behandeld bij de weegploeg Jeugd, 121 meldingen bij de weegploeg Volwassenen en 84 meldingen bij het HIC-monitoroverleg. Daaruit zijn 116 reguliere Individueel Casus Overleggen voortgekomen. Er zijn 21 signalen Cter (Contra-terrorisme, extremisme en radicalisering) besproken in de pilot Integraal Informatie Overleg (i2o) en los daarvan hebben er 22 casus overleggen Cter plaatsgevonden. Al met al een stijging van ruim 13% in meldingen en ruim 30% in casus overleggen ten opzichte van 2015. Daarnaast is er voor circa 600 gedetineerden uit de negen deelnemende gemeenten aan het regionale coördinatiepunt Nazorg ex-gedetineerden een screening uitgevoerd en – indien nodig – nazorg uitgezet.

Financiële verantwoording

Bedragen x € 1000	Rekening 2015			Begroting 2016			Rekening 2016		
	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo
Veiligheidshuis basis	349	349	-	345	219	-126	357	200	-157
Nazorg ex-gedetineerden	108	108	-	110	108	-2	120	118	-2
DJI 2014 begeleiding ex gedetineerden	53	53	-	54	54	-	49	49	-
Totaal producten Veiligheidshuis	510	510	-	508	381	-127	526	367	-159
Totaal Veiligheidshuis	510	510	-	508	381	-127	526	367	-159
<i>Dekkingsbronnen:</i>									
Inwonerbijdrage	-	-	-	-	120	120	-	120	120
Totaal dekkingsbronnen	-	-	-	-	120	120	-	120	120
Resultaat Veiligheidshuis	510	510	-	508	501	-7	526	487	-39
Bestemmingsreserve								32	32
Resultaat na bestemming Veiligheidshuis	510	510	-	508	501	-7	526	519	-7

Het programma Veiligheidshuis laat in de jaarrekening een neutraal resultaat zien.

Financiële resultaten op dit programma worden verrekend met de bestemmingsreserve Veiligheidshuis. In 2016 heeft er een onttrekking aan de reserve plaatsgevonden van o.a. € 22.108 voor de inzet van extra capaciteit ten behoeve van bestaande taken (er zijn in 2016 ongeveer 30% meer casussen behandeld) en ten behoeve van nieuwe taken, zoals de pilot Integraal Informatie Overleg radicalisering. Deze extra werkzaamheden rechtvaardigen een naar verwachting structureel een extra inzet.

3.7 Programma Financiële middelen

Het programma Financiële middelen bevat middelen, die niet gerelateerd zijn aan specifieke programma's en middelen die nog geen concrete bestemming hebben. De betreft vooral de zogenoemde BDUR-gelden (middelen van het Rijk). Verder zijn het financieringsresultaat en de resultaten van de ondersteunende functie in dit programma opgenomen.

Bedragen x € 1000	Rekening 2015			Begroting 2016			Rekening 2016		
	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo
Saldi Kostenplaatsen	1.663	-	-1.663	368	-	-368	1.251	-11	-1.262
Financieringsresultaat	-	535	535	-	374	374	-	460	460
Aandeel A'dam-Amstelland in interreg. versterkingsgelden	1.250	-	-1.250	1.250	-	-1.250	1.250	-	-1.250
Onvoorzien	-	-	-	124	-	-124	60	-	-60
Nader te specificeren taakstellingen menukaart	246	-	-246	-	-	-	-	-	-
Onderuitputting kapitaallasten	-	-	-	-949	-	949	-	-	-
BDUR WVR brandweertaken een wettelijke taak van de Veiligheidsregio	200	-	-200	200	-	-200	200	-	-200
Totaal producten Financiële middelen	3.359	535	-2.824	993	374	-619	2.761	449	-2.312
Totaal projecten Financiële middelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal Financiële middelen	3.359	535	-2.824	993	374	-619	2.761	449	-2.312
Dekkingsbronnen:									
BDUR	-	1.580	1.580	-	1.581	1.581	-	1.628	1.628
Inwonerbijdrage	-	249	249	-	6	6	-	5	5
Totaal dekkingsbronnen	-	1.829	1.829	-	1.587	1.587	-	1.633	1.633
Resultaat voor bestemming Financiële middelen	3.359	2.364	-995	993	1.961	968	2.761	2.082	-679
Onttrekking efficiencyverbetering VRK		363	363					599	599
Budgetoverheveling het nieuwe werken	-	-	-	-	246	246	-	246	246
Reservering Individueel Keuzebudget							1.458		-1.458
Resultaat na bestemming Financiële middelen	3.359	2.727	-632	993	2.207	1.214	4.219	2.927	-1.292

Saldo kostenplaatsen

Op saldo kostenplaatsen is het nadelig resultaat van de ondersteunende diensten en specifieke bedrijfsvoering aspecten verwerkt. De toelichting op deze resultaten is opgenomen in hoofdstuk 4.5 Bedrijfsvoering.

Individueel Keuzebudget

Op 1 januari 2017 is het Individueel Keuzebudget ingevoerd op basis van de cao Gemeenten. Hiervoor was het nodig in 2016 op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een kortlopende schuld op te nemen. De dotatie ad € 1.458 miljoen is verantwoord

onder het programma Financiële middelen. Bij de vaststelling van de 1e bestuursrapportage 2016 is besloten hiervoor de algemene reserve aan te spreken.

Renteresultaat (23)

Het financieringsresultaat bestaat uit het verschil tussen het totaal aan betaalde rente en het totaal van de renteontvangsten plus de doorberekende rente over de vaste activa. Het financieringsresultaat over 2016 bedraagt € 459.521 en laat een voordeel zien van € 85.521 ten opzichte van het geraamde resultaat.

Dit voordeel is ontstaan doordat er in 2016 geen langlopende lening is aangetrokken, maar er meer gefinancierd is met kort geld, waardoor minder rente betaald is.

Onvoorzien(24)

De extra kosten voor het instellen van een werkbudget voor het Instituut Fysieke Veiligheid van € 30.000 en de kosten van een

juridisch geschil met een energieleverancier zijn gedekt uit het budget Onvoorzien. Een bedrag van € 64.000 is dit boekjaar niet aangewend.

Extra ontvangst BDUR (25)

In verband met loonbijstelling is eind 2016 een extra uitkering BDUR uitbetaald van € 46.643. Deze bijdrage heeft een meerjarige doorwerking.

3.8 BDUR

De VRK ontvangt de standaard BDUR-financiering voor veiligheidsregio's. Daarnaast ontvangt de VRK. € 5 miljoen aan extra BDUR-middelen, de zogenaamde regionale versterkingsgelden. Ten slotte stelt het Rijk € 2.5 miljoen aan BDUR-middelen beschikbaar voor interregionale versterking van de regio's Kennemerland en Amsterdam-Amstelland.

De BDUR-middelen zijn bij de verschillende programma's verantwoord. De middelen zijn over het algemeen ingezet voor structurele versterking van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

De BDUR-middelen zijn toereikend voor de directe kosten van vastgestelde versterkingsprojecten. Wanneer de indirecte kosten van versterkingsprojecten (indirecte kosten van personeel en materieel) worden meegerekend, blijkt dat er meer kosten worden gemaakt dan het rijk bekostigt.

Veel investeringen in kwaliteit van de crisisbeheersing zijn rechtstreeks opgebracht uit de versterkingsgelden, en ook zo budgettair vertaald. Maar er zijn ook kwalitatieve verbeteringen, zoals het verbeteren van de samenwerking met partners, die moeilijk(er) kwantificeerbaar zijn, en ook niet altijd rechtstreeks terug te voeren op inzet van extra middelen. Gezien de vele risicofactoren in de regio, waaronder Schiphol, is een blijvende investering van de BDUR gelden in de kwaliteit van alle facetten van hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing noodzakelijk. Bij de laatste landelijke herijking van de BDUR is dat uitgangspunt door het Rijk in ieder geval gehonoreerd. Helaas heeft dit nog niet geleid tot jaarlijkse indexering van de versterkingsgelden waardoor het beschikbare budget op interregionale versterkingsprojecten geleidelijk afneemt.

Overzicht ontvangen BDUR middelen 2016

BDUR	BDUR circulaire	BDUR ontvangen	BDUR middelen verantwoord in programma's	BDUR middelen verantwoord in financiële Middelen
Basis BDUR 2016	5.089.433	5.136.075	4.997.760	138.315
Regionale versterking	5.000.000	5.000.000	4.885.000	115.000
Interregionale versterking KL	1.250.000	1.250.000	1.125.560	124.440
Interregionale versterking AA	1.250.000	1.250.000		1.250.000
	12.589.433	12.636.075	11.008.320	1.627.755

Overzicht gerealiseerde BDUR middelen 2016

	Ontvangen	Realisatie in programma's	Realisatie in financiële middelen	Indirecte uren	Totaal BDUR besteed in 2016
Basis BDUR	5.136.075	4.997.760	138.315		5.136.075
Regionale BDUR	5.000.000	4.672.241	124.000	1.082.441	5.878.682
Interregionale BDUR	2.500.000	1.068.700	1.374.000	379.454	2.822.154
	12.636.075	10.738.701	1.636.315	1.461.895	13.836.911

Regionale versterking

Overzicht inzet BDUR middelen Regionaal Versterkingsplan Kennemerland 2016

Verantwoord onder:	Begroting	Realisatie	Onderwerp
Gemeentelijke processen	62.000	62.000	Crisiscommunicatie
	728.000	669.035	Bevolkingszorg
Financiële middelen	124.000	124.000	Bestuurlijke advisering
Regionale Brandweezorg	550.500	550.500	Regionalisering Brandweer
	83.100	83.100	Kwaliteitszorg brandweer
	633.000	633.000	Versterking commandostructuur
Multi (niet VBK)	326.610	258.213	Multidisciplinaire informatievoorziening
	328.625	317.625	Auditteam
Politie	126.400	0	Multi opleiden en oefenen politie
	138.250	0	Versterking commandostructuur
Regionale Brandweezorg	206.000	206.000	Pro-actie en Preventie
	26.000	26.000	Meetploegen eerste uur
	155.000	155.000	MDT's beheer
GHOR	206.000	206.000	Regie acute zorgketen
	77.000	77.000	Kwaliteitsverbetering PSGHOR
	44.000	44.000	Versterking commandostructuur
AGZ	155.000	155.000	Quarantaine functie
Veiligheidsbureau	314.723	316.354	Netcentrisch werken
	156.441	110.624	Inrichting triport-2, incl 2e COH
MICK	508.674	538.000	Meldkamer opschaling
	263.326	264.791	Kwaliteitsverbetering Mick
Totaal	5.212.649	4.796.241	
Dekking regionale middelen	-5.000.000	-5.000.000	
Aanpassing nominaal	2.351	2.351	
Dekking nominaal uit interregionale middelen	-215.000	-215.000	
Totaal	0	416.408	

De BDUR middelen voor regionale versterking zijn verwerkt in de verschillende programma's. De rol van het MICK bij incidenten op en rondom Schiphol en de Tata Steel-site, waarbij meerdere meldkamers betrokken zijn, is versterkt. Kennemerland loopt daarnaast inmiddels voorop bij het integreren van kaartmateriaal bij Netcentrisch werken. Een goed geëquipeerde brandweer is mede mogelijk door gebruikmaking van de BDUR-gelden.

De verantwoording over de inzet van middelen bij de politie en voor bevolkingszorg is terug te vinden in het programma 'Multidisciplinaire samenwerking'.

Interregionale versterkingsgelden

Het gaat hier om samenwerking met de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. De beschikbare middelen bedragen € 2.500.000, voor iedere regio € 1.250.000. Onderstaande tabel toont de projecten voor Kennemerland.

Interregionale projecten		
Onderwerp	Begroting	Realisatie
Amsterdam Amstelland	1.250.000	1.250.000
Zelfredzaamheid	50.743	50.743
Versterking expertise risicobeheersing	125.511	125.511
Interregionale samenwerking brandonderzoek	27.273	6.273
Bijstandsbureau	89.112	89.190
Interregionale Brandweercompagnie	11.088	10.883
Informatiemanagement	123.319	127.342
Veiligheidspaspoort	110.893	103.517
AYMA	49.902	12.575
Interregionale samenwerking vakbekwaamheid	14.017	21.485
Interregionale samenwerking incidentbestrijding	14.017	4.083
Interregionale samenwerking VRK	78.099	78.099
GHOR	224.000	224.000
Dekking bezuiniging reguliere BDUR	124.000	124.000
Dekking loon- en prijsindexering regionale BDUR	215.000	215.000
Totaal	2.506.974	2.442.700
Nominaal	-6.974	
Dekking BDUR	-2.500.000	-2.500.000
Totaal	0	57.300

In bovenstaande projecten is de samenwerking met de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland goed verlopen. Hierdoor ontstaat een betere kwaliteit en grotere slagkracht. Op de verschillende projecten zijn geen bijzondere afwijkingen te melden.

Het ministerie heeft in de jaren 2012-2016 bezuinigd op de reguliere BDUR-middelen. Daarnaast worden de versterkingsgelden niet verhoogd om loon- en prijsontwikkelingen te compenseren. Om de effecten hiervan op te kunnen vangen zijn in het budget voor interregionale versterkingsgelden middelen vrijgemaakt.

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicoprofiel

Hieronder een schouw van de belangrijkste risico's en risicodragers, het zogenaamde risicoprofiel. In de begroting van 2016 zijn de onderstaande risico's ten behoeve van het risicoprofiel beoordeeld.

Fluctuerende vraag, ontglechtingen, teruglopende inkomsten en bezuinigingen

In de programmabegroting 2016 werd als risico benoemd dat als gevolg van een terugtrekkende en kleinere overheid de middelen en soms ook de taken van de VRK af kunnen nemen. Daarnaast wordt de VRK geconfronteerd met landelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op de huidige organisatie, zoals daar zijn de ontwikkeling van de LMO, de veranderingen in het sociaal domein en de komst van de omgevingsdiensten. Hierbij kan een mis match ontstaan in wat de VRK moet doen en wat de VRK gezien de middelen kan doen. In 2016 is invulling gegeven aan de efficiencyoperatie die al bij de begroting 2015 was gestart. De opgave voor 2016 van € 0,675 miljoen is gerealiseerd. Er hebben zich in 2016 geen nieuwe ontwikkelingen voorgedaan die hebben geleid tot aanpassing van de organisatie op een veranderde vraag.

Herijking BDuR en gemeentefonds

In 2015 is landelijk de BDuR herijkt. Voor de VRK resulteerde dat uiteindelijk niet in verslechtering van de reguliere BDuR en, hetgeen van groot belang is voor de regio, ook niet in vermindering of verlies van de zogenoemde versterkingsgelden.

Onvoldoende waarborg van continuïteit

Voor de optimale bedrijfsvoering in zowel warme als koude situaties is continuïteit van personeel, ICT, elektriciteit, en materieel van groot belang. Uitval hiervan kan grote gevolgen hebben voor de (crisis) organisatie. In 2014 is daarom het continuïteitsplan VRK vastgesteld en de beheersmaatregelen worden uitgevoerd.

Grootschalige incidenten en weersinvloeden

Bij grootschalige incidenten kan veel geld gemoeid zijn. De financiële positie van de VRK is daar niet tegen bestand. Daarnaast geeft de rijksregeling voor vergoedingen van kosten van zulke incidenten weinig zicht op de te verwachten mate van compensatie. Anders dan grootschalige incidenten kunnen ook weersinvloeden hun impact hebben. Hierbij valt te denken aan forse stormen (waardoor meer dienstverlening door de brandweer) of flinke gladheid (waardoor meer inzet door AZ en brandweer). In 2016 hebben zich geen grootschalige incidenten voorgedaan waarbij de crisisorganisatie voor langere tijd is ingezet.

Onevenwichtig samengesteld personeelsbestand

Het personeelsbestand van de VRK is geen afspiegeling van het verzorgingsgebied Kennemerland, terwijl dit wel de ambitie is.

De organisatie kenmerkt zich (deels) door het ontbreken van de geëigende verhouding man/vrouw. Ook medewerkers met een migratieachtergrond kent de VRK maar in geringe mate. Het personeelsbestand is verder relatief oud, met een laag mobiliteitspercentage, hetgeen in de toekomst zal zorgen voor een grote uitstroom van medewerkers die met pensioen gaan. Door het strategisch personeelsbeleid verder uit te werken zal meer interne mobiliteit bewerkstelligd worden. In 2016 is uitwerking gegeven aan het Generatiepact VRK, dat vanaf 2017 van toepassing is. Deze regeling heeft als doel om de instroom van jongeren te bevorderen, maar biedt daarnaast de mogelijkheid voor oudere medewerkers om met financiële compensatie minder te gaan werken waardoor zij duurzaam inzetbaar blijven voor de organisatie.

Een ander aandachtspunt betreft de invulling van de crisisfuncties. Aangezien dit de 'corebusiness' van de VRK is, dienen deze functies voldoende gevuld te zijn. Medewerkers worden hiertoe op verschillende manieren gestimuleerd.

Niet voldoen aan (Europese) wet- en regelgeving

Als (overheids)organisatie moet de VRK voldoen aan diverse, veranderende wet- en regelgeving (inclusief kwaliteitsmanagement) en voldoen aan financiële rechtmatigheidseisen. Het niet voldoen aan eisen en wetten kan leiden tot imagoschade en financiële schade. Hiertoe werden ook in 2016 periodiek rechtmatigheidsaudits uitgevoerd en actie- en verbeterpunten die hieruit komen zijn geborgd in de bedrijfsvoering.

Onvoldoende informatievoorziening

Het uitwisselen van bestanden, het delen van informatie met ketenpartners en het koppelen van financiële en personele gegevens blijft een punt van aandacht. De urgentie hiervan wordt in een omgeving waarbij informatiedeling zeer relevant is, steeds groter. Prioriteit zal worden gegeven aan het op orde brengen van interne informatiedeling en het koppelen van financiële en personele gegevens. Voor de informatievoorziening binnen de crisisbestrijdingsorganisatie zijn door middel van goede afstemming met de ketenpartners gezamenlijke belangen onderkend teneinde zorg te dragen voor een betere informatiedeling.

Sub optimalisatie

Het risico van sub optimalisatie kan ontstaan als verantwoordelijkheden in taken en doelen slechts per sector gevoeld worden, waarbij er tevens sprake is van onvoldoende informatie-uitwisseling tussen de diverse sectoren.

In 2016 zijn geen specifieke acties op dit risico uitgevoerd. Wel is er een reguliere investering in eenheid van leiding om sub optimalisatie tegen te gaan. Concreet voorbeeld hierbij zijn de halfjaarlijkse managementdagen.

Het tegengaan van sub optimalisatie wordt bevorderd door collectief leiderschap, waarbij gezamenlijke besluiten worden genomen en één lijn wordt gehanteerd. Het elkaar aan kunnen spreken op en waar nodig escaleren wanneer informatie-uitwisseling onvoldoende is, wordt verondersteld als de norm.

Onvoldoende oriëntatie op (maatschappelijke) ontwikkelingen

Allerlei veranderingen zijn van invloed op de inzet van personeel. Deze veranderingen kunnen vakinhoudelijk van aard zijn (bijv. variabele voertuigbemanning), maatschappelijk (bijv. social media, burgerinitiatieven als Stichting Landelijk SOS Alarm Hulpdienst) of wettelijk (bijv. veranderingen in normtijden, CAO). Op veel van deze ontwikkelingen heeft de VRK zelf geen invloed. Onduidelijkheid over de gevolgen van deze veranderingen kan enerzijds onrust veroorzaken bij de medewerkers. Anderzijds kan de organisatie bij te late borging van de veranderingen onvoldoende toegerust zijn voor haar taken. Een genomen maatregel hierbij is het zo goed mogelijk op de hoogte houden van medewerkers van de VRK van landelijke initiatieven en ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op hun werk en hun arbeidsvoorwaarden. Ook is een goede communicatie met de burgers van belang; wat kunnen zij van de VRK verwachten en hoe ziet de VRK de rol van burgers.

Borgen kennis en leerpunten uit evaluaties

De VRK heeft het proces van evalueren verbeterd. Interne evaluaties worden afgenomen in een 'leerarena'. De uitkomsten uit deze leerarena en die uit externe evaluaties worden behandeld in een multidisciplinair platform. Hierin worden evaluaties behandeld en uitgewerkt in verbeterpunten.

De voortgang van deze verbeterpunten wordt opgenomen in het kwaliteitssysteem VRK. Bij interne evaluaties wordt vervolgens weer bekeken of de verbeterpunten hun uitwerking hebben gehad.

WW-verplichtingen

Als gevolg van de wetgeving rond ontslag en verplichtingen van werkgevers na de ontslagdatum, bestaat het risico dat medewerkers, die op eigen verzoek uit dienst zijn gegaan, in een later stadium toch hun recht op een WW-uitkering uitoefenen. Dan zal het UWV de uitgekeerde bedragen op de VRK verhalen. In 2016 heeft dit risico zich niet voorgedaan.

Werkkostenregeling (WKR)

De programmabegroting 2016 noemde de invoering van een werkkostenregeling als risico. 2016 was het tweede jaar dat de WKR van toepassing was voor de VRK. Het geheel aan belastingvrij uitbetaalde vergoedingen en verstrekkingen is binnen de fiscaal toegestane ruimte gebleven. Inmiddels zijn er op het vlak van deze regeling voor de organisatie geen noemenswaardige risico's meer aan te wijzen.

FLO (functioneel leeftijdsontslag)

In verband met het afschaffen van de levenslooptegeling en in verband met het opschuiven van de AOW-gerechtigde leeftijd, is de bestaande FLO-grondslag niet meer toereikend. Er is in de loop van 2016 een

principeakkoord bereikt, dat wordt uitgewerkt in een nieuwe regeling. De kosten gemoeid met het 2e loopbaanbeleid worden verdeeld over de drie gemeenten van waaruit beroepspersoneel van de brandweer is overgenomen, en de VRK voor die medewerkers repressie die na 1 juli 2008 in dienst zijn gekomen.

Momenteel heeft de VRK bijna 20 repressieve medewerkers in dienst waarvoor een 2e loopbaan in de toekomst voor rekening komt van de VRK zelf. Het aandeel voor de VRK zal in de loop van de tijd groeien. Er ontstaan kosten vanaf 2023. Te zijner tijd zullen die kosten in de meerjarenbegroting moeten worden verankerd.

Verzekeringen

Er was op het moment van het vaststellen van de begroting 2016 onvolledig inzicht in de wijze waarop de VRK verzekerd is en de mate waarin er daardoor risico's bestaan, dan wel sprake is van oververzekering. In 2016 zijn de bestaande verzekeringen met de adviserende verzekeringsmakelaar doorgenomen en waar nodig verduidelijkt en/of aangepast. In 2017 zullen bij prolongatie dan wel aanbesteding van enkele verzekeringen de voorwaarden en dekkingen worden vergeleken met de onder te brengen risico's. Daarnaast zal er een vergelijk plaatsvinden met de verzekeringsportefeuille van vergelijkbare Veiligheidsregio's. Voorts zal in 2017 een hertaxatie plaatsvinden van de objecten en bijbehorende inboedels die recentelijk zijn aangepast (Zijlweg, brandweerpost Heemstede, brandweerpost Floris van Adrichemlaan Haarlem).

Subsidie Brede Centrale Toegang (BCT)

In de programmabegroting 2016 werd het risico benoemd van aanmerkelijke ontvluchtungskosten door het wegvallen van de Brede Centrale Toegang (BCT). De gemeente Haarlem heeft de subsidie in 2016 gecontinueerd, waardoor dit risico in 2016 zich niet heeft voorgedaan.

Conclusie

In de begroting 2016 werd uitgegaan van een benodigd weerstandsvermogen van 5% van de begroting.

Voor de komende jaren heeft het risicoprofiel zich positief ontwikkeld. Zoals hierboven ook beschreven betreft dit met name:

- De efficiencyoperatie 2015 – 2018 is voorzien van een haalbaar geacht implementatieplan
- De herijking van de BDuR levert voor de VRK geen nadelen op
- De subsidie op de Brede Centrale Toegang (BCT) is voor de korte termijn gecontinueerd.

In januari 2017 heeft het bestuur besloten het reservebeleid te herijken. Dit heeft geresulteerd in een besluit dat naar de toekomst toe een reserve wordt aangehouden ter grootte van € 1.8 miljoen, horende bij het huidige risicoprofiel van 3.3 mln.

Kengetallen

Artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording kent een nieuwe verplichting om in deze paragraaf kengetallen op te nemen, conform onderstaande tabel. De kengetallen dienen tot doel om gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie van een overheidsorganisatie. De kengetallen grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn niet van toepassing op de VRK en derhalve buiten de tabel gelaten.

Kengetallen:	Verloop van de kengetallen		
	Verslag 2015	Begroting 2016	Verslag 2016
netto schuldquote	35.36%	nvt	39.06%
solvabiliteit	11.87%	nvt	6.47%
structurele exploitatieruimte	5.19%	nvt	0.59%

Netto Schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlasten t.o.v. de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De netto schuldquote van 39% blijft ruim onder dit gestelde maximum.

Solvabiliteit

De solvabiliteit is het percentage eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen. Het eigen vermogen vormt een buffer tegen het optreden van risico's.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een veiligheidsregio heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn goederen waarvoor investeringen nodig zijn. Het gaat om zaken die daarna regelmatig onderhoud vergen. Binnen de VRK zijn de belangrijkste kapitaalgoederen de hulpverleningsvoertuigen, beschermende kleding, de meldkamer met inrichting (MICK) en het Regionaal Crisiscentrum (RCC).

In 2013 zijn vijf brandweerposten in het belang van de betreffende gemeenten overgenomen, waarbij het beheer bij de gemeenten is gebleven. Daarbij blijven de gemeenten verantwoordelijk voor de kwaliteit en de kosten van deze brandweerposten.

In 2014 is de combinatie hoofdkantoor/brandweerpost Haarlem-West van gedeeld eigendom met de gemeente Haarlem overgegaan naar volledig eigendom. Voorts wordt de brandweerpost Haarlem-Oost van de gemeente gehuurd en in eigen beheer geëxploiteerd. Voor het Meerjarig Onderhoudsprogramma (MJOP) van deze brandweerposten die integraal in de begroting van de VRK zijn opgenomen wordt gebruik gemaakt van de NEN 2767 norm.

De overige brandweerposten zijn in eigendom en beheer van de deelnemende gemeenten en worden aan de VRK ter beschikking gesteld. Daarbij zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de kwaliteit en kosten van deze brandweerposten.

Hulpverleningsvoertuigen worden met name onderhouden op basis van de kilometerstand, en uiteraard wanneer zich gebreken voordoen. Vervanging van de voertuigen is opgenomen in het Meerjareninvesteringsplan. Het onderhoud is opgenomen in de begroting.

Beschermende kleding wordt direct na een incident geïnspecteerd. Bij schade vindt reparatie of vervanging plaats. Voor vervanging en onderhoud is budget beschikbaar. In verband met nieuwe inzichten in de noodzakelijke bescherming van de repressieve medewerkers is de hoeveelheid beschermende kleding vergroot.

De meldkamer met inrichting wordt onderhouden op basis van een onderhoudsplan. De inrichting van de meldkamer is opgenomen in het Meerjareninvesteringsplan. Hetzelfde geldt voor het Regionaal Crisiscentrum. In verband met de samenvoeging van de Noord Hollandse meldkamers in het kader van de Landelijke Meldkamer Organisatie (LMO) zal de inrichting van de meldkamer worden aangepast en de meerjareninvesteringsplanning en de onderhoudsplanning worden herzien.

4.3 Verbonden partijen

Onder verbonden partijen worden verstaan die partijen waarin de VRK bestuurlijk en of financieel deelneemt en waardoor zij in de realisatie van haar doelstellingen financieel risico's loopt.

De VRK neemt, met ingang van 2012, deel in de Coöperatieve vereniging Regionale Ambulancevoorziening (RAV). Deze vereniging is opgericht met de ambulancevervoerders Witte Kruis en Ambulance Amsterdam-Kennemerland en dient met ingang van 2013 als

aanspreekpunt voor budgettering en verantwoording naar het ministerie van VWS en de zorgverzekeraars.

De VRK heeft ook een belangrijk samenwerkingsverband met de Regiopolitie Kennemerland bij de meldkamer (MICK). De regiopolitie draagt 53% van de algemene kosten van de meldkamer. Deze samenwerking valt niet onder de strikte definitie van verbonden partij, maar wordt vanwege het belang hier toch aangestipt.

4.4 Financiering

Wet financiering decentrale overheden (fido)

Het Rijk heeft regels gesteld aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal beheren. Die regels staan in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido).

Hoeveel geld gemeenten en provincies mogen lenen, is afhankelijk van de hoogte van de begroting. De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld ze mogen lenen voor een periode van maximaal 1 jaar. De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend mag worden

voor een periode langer dan 1 jaar.

Gemeenten en provincies mogen liquide middelen aanhouden bij de schatkist (schatkistbankieren). Hier krijgen ze een rentevergoeding voor. Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor de VRK is dit een bedrag van € 591.615

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)

<i>Verslagjaar 2016</i>				
Drempelbedrag	591.615			
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	193	203	197	196
Ruimte onder het drempelbedrag	399	389	395	396
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag				
<i>Verslagjaar 2016</i>				
Begrotingstotaal verslagjaar	78.882			
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	78.882			
Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
Drempelbedrag	591.615			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	17.542	18.473	18.118	18.039
Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	193	203	197	196

Renterisico kort en langlopende financiering

Kasgeldlimiet

De door het Rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de gemiddelde korte schuld (< 1 jaar) per kwartaal tot 8,2% van de totale lasten van de programmabegroting.

Gerealiseerd saldo kortlopende schulden:

Bedragen x € 1.000	Realisatie
1e kwartaal	-450
2e kwartaal	-682
3e kwartaal	-1.788
4e kwartaal	-3220
Kasgeldlimiet 8,2% van begrotingstotaal 76 mln.	6.195

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijd van de kapitaalmarktleningen (looptijd lening > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moeten worden aangepast. Het rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Het maximale bedrag aan aflossing en herfinanciering bedroeg daardoor in 2016 € 15 miljoen. In 2016 zijn er geen nieuwe leningen aangetrokken.

Financiering

Om inzicht te krijgen in de financieringsbehoefte op korte en lange termijn wordt een liquiditeitsplanning gemaakt. Op basis van deze planning was de verwachting dat er voor € 3 miljoen aan langlopende leningen zou moeten worden aangetrokken. In 2016 is er geen nieuwe lening aangetrokken.

Bedragen x € 1.000	Realisatie
Stand leningenportefeuille per 1 januari 2016	23.138
Nieuwe leningen / herfinanciering	0
Reguliere aflossingen	-2.531
Extra aflossingen	0
Stand per 31 december 2016	20.607

Het gemiddeld rente percentage van de leningenportefeuille 2016 bedraagt 3,7%

Renteomslag

De rentelasten worden toegerekend aan de producten met het renteomslag-percentage. Dit percentage is voor 2016 vastgesteld op:

- 3,75% voor alle materiële vaste activa
- 2,6% voor de overgenomen kazernes

Financieringsresultaat

Het financieringsresultaat bestaat uit het verschil tussen het totaal van de betaalde rente en het totaal van de rente ontvangsten en de doorberekende rente over de vaste activa. Het financieringsresultaat over 2016 bedraagt € 459.521. Dit is een voordeel van € 85.521 ten opzichte van het geraamde resultaat.

Dit voordeel is ontstaan doordat er in 2016 geen langlopende lening is aangetrokken maar er meer gefinancierd is met kort geld. Hierdoor is er minder rente betaald.

4.5 Bedrijfsvoering

Directie en Holdingstaf

Privacy

De VRK legt in een aantal gevallen persoonsgegevens vast en houdt deze bij. Sinds 2011 is de Wet bescherming persoonsgegevens van kracht, die waarborgt dat de privacy van persoonsgegevens wordt beschermd. Om te voldoen aan de wettelijke eisen is begin 2016 de nota Privacybeleid VRK en de Algemene Privacyregeling VRK vastgesteld. Inmiddels is een aanvang gemaakt met de implementatie van het beleid waarvan het opstellen van een privacyregister en de melding bij de Autoriteit Persoonsgegevens belangrijke onderdelen vormen. Voor de komende jaren zal de focus ook worden gericht op informatieveiligheid, waarbij voldaan moet worden aan Europese regelgeving en normen.

Nieuwe opzet programmabegroting

Reflectie vanuit de gemeenteraad van Heemstede en overige ingekomen signalen vanuit andere raden, alsmede de wijziging van het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) zijn aanleiding geweest een nieuwe presentatievorm van de programmabegroting 2017 te ontwikkelen. In de 'begroting nieuwe stijl' zijn bestuurlijk doelen geformuleerd waaraan activiteiten verbonden zijn. Hiermee wordt de informatiewaarde van de VRK-begroting voor de gemeenten vergroot en daarmee de meerwaarde van de VRK duidelijk gemaakt.

Het upgraden van de programmabegroting 2017 is door de gemeenten positief ontvangen. Bezien zal worden wat de begroting nieuwe stijl voor het jaarverslag 2017 gaat betekenen.

Aanpassing arbeidsvoorwaarden

Naar aanleiding van actualisatie van de gemeente-CAO, veranderende (fiscale) wetgeving en de wens om de arbeidsvoorwaarden beter aan te laten sluiten op de behoeften van het personeel is, in samenspraak met de medewerkers gewerkt aan een voorstel tot aanpassing van de secundaire arbeidsvoorwaarden. Doel is om regelingen beter te laten aansluiten bij de behoeften van het personeel en op ontwikkelingen, zoals Het Nieuwe Werken en het levensfasebewust personeelsbeleid. Deze 'modernisering' van de arbeidsvoorwaarden leidt naar verwachting tot circa € 250.000 structureel hogere uitgaven, die door reallocatie van middelen binnen de begroting worden gedekt.

Facilitair Bedrijf

Het nadelig resultaat op de verschillende onderdelen Bedrijfsvoering ter grootte van € 302.000 wordt hieronder toegelicht.

Bedragen x € 1000	Begroting 2016			Rekening 2016		
	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo
Facilitair Bedrijf incl. huisvesting	15.774	15.774	-	16.174	15.794	-380
Directie en Holdingstaf	2.151	2.151	-	2.090	2.168	78
Totaal ondersteunende afdelingen	17.924	17.924	-	18.264	17.962	-302

De aangepaste arbeidsvoorwaarden hebben geen betrekking op medewerkers, die vallen onder de CAO Ambulancezorg (m.u.v. de mogelijkheid tot bruto/netto uitruil) en de brandweervrijwilligers.

Kwaliteitsbeleid

Invoering Koers op kwaliteit

In 2016 is een tussenevaluatie uitgevoerd naar de invoering van Koers op Kwaliteit, het VRK-brede kwaliteitsbeleid en –systeem. Op basis van deze evaluatie is geconstateerd dat de VRK een eind op weg is, maar dat een aantal afdelingen nog de nodige inspanning moet leveren om invulling te geven aan 'Koers op kwaliteit 2014-2018'.

Certificering in 2018

De VRK heeft de ambitie om in 2018 het kwaliteitsbeleid te borgen op basis van de ISO-9001 kwaliteitsnormen. Door alle onderdelen in de VRK te laten voldoen aan dezelfde kwaliteitsnormen, wordt een uitgangspunt gecreëerd voor systematisch leren en ontwikkelen in de organisatie.

Focus op toetsen en verbeteren: nieuwe kaders voor interne audits 2015-2018

Het in 2015 vastgestelde nieuwe auditbeleid "Focus op toetsen en verbeteren 2015-2018" heeft verder vorm gekregen in 2016. De nadruk in dit nieuwe auditbeleid ligt op het 'waarderend auditen', waarbij meer aandacht is voor het leren van successen en in te zetten op ontwikkeling. Tevens zijn een aantal lead auditoren opgeleid tot trainer, zodat de aanpak en het gedachtegoed breed in de organisatie landt.

Transitie van HKZ naar nieuwe ISO 9001 norm

In oktober 2016 zijn de GGD, Meldkamer Ambulancezorg en het Veiligheidsbureau met succes van de HKZ kwaliteitsnormen overgestapt naar de ISO 9001 2015 normen. De reden voor deze overgang is om enerzijds de administratieve last bij de professionals te verminderen. Daarnaast streeft de VRK naar één kwaliteitsnorm, zijnde ISO 9001 2015. De Ambulancezorg blijft voldoen aan de HKZ normen, omdat dit een vereiste is voor de vergunning.

Facilitair Bedrijf, personeelskosten (26)

Binnen het Facilitair Bedrijf (FB) is een aantal vacatures niet ingevuld. Het FB is in verandering waarbij ook de inrichting en aansturing tegen het licht wordt gehouden. Daarbij worden – waar mogelijk – boventallige medewerkers van elders in de organisatie ingezet, wordt soms tijdelijk gebruik gemaakt van ingehuurd personeel en wordt gezocht naar de juiste balans tussen vast personeel en ingehuurde specialisten. Doel is verbetering van de dienstverlening tegen zo laag mogelijke kosten.

Het jaar is afgesloten met een voordeel van € 239.000 op het geheel van de personele kosten en de externe inhuur.

Kosten printen en kopiëren (27)

Door een aantal maatregelen die sinds eind 2015 is genomen, daalt het printergebruik gestaag. Gerichtte communicatie over de kosten leidt bij medewerkers tot bewuster gebruik van de printer. Van het oorspronkelijke tekort van € 50.000 ten opzichte van de begroting resteert in 2016 nog een nadeel van € 15.000. In de eerste maanden van 2017 worden modernere typen multifunctionele printers in gebruik genomen en zullen aanvullende maatregelen worden uitgewerkt om het gebruik nog verder terug te dringen en het milieu zo min mogelijk te belasten.

Kosten dataverkeer (27)

Medewerkers werken in het kader van Het Nieuwe Werken steeds meer plaats- en tijdsafhankelijk. Dit leidt tot een stijging van het mobiele dataverkeer. Hierdoor zijn de kosten dataverkeer € 155.000 hoger dan begroot. De stijging van deze kosten is te duiden als een autonome ontwikkeling. De veronderstelling daarbij is dat naar de toekomst toe ofwel efficiënter wordt gewerkt of meer kwaliteit in de informatievoorziening kan worden geboden. In ieder geval draagt het bij aan het realiseren van de eerder ingeboekte doelstelling om de huisvestingskosten naar beneden bij te stellen. De bovengenoemde meerkosten worden incidenteel gedekt uit de beschikbare middelen voor Digitalisering en Informatiemanagement ad. € 227.000 (30). Structurele effecten worden betrokken bij het opstellen van de programmabegroting 2018.

Meerkosten software (27)

De VRK gebruikt Microsoft licenties. In de overgang naar een aanbesteding voor deze licenties moest tijdelijk gebruik worden gemaakt van ongunstigere licentievoorwaarden, hetgeen een incidenteel nadeel van € 100.000 heeft opgeleverd. Voorts zijn sinds 2015 door uitbreiding van het aantal gebruikers en de aard van het gebruik de kosten van standaardsoftware structureel met € 72.000 gestegen. Daarenboven zijn door intensiever gebruik van het financiële systeem de licentiekosten structureel met € 20.000 verhoogd. Structurele effecten worden betrokken bij het opstellen van de programmabegroting 2018.

Het Nieuwe Werken (HNW) (28)

De overgang van het traditionele kantoorconcept naar een HNW flexkantoor heeft aan de Zijlweg goed gestalte gekregen. Voor een optimaal functioneren van de VRK als werkgever die tijd- en plaats onafhankelijk werken mogelijk maakt, is het van belang dat ook de

decentrale vestigingen in flex werkplekken voorzien. Daarvoor dient ook op deze 'satellietlocaties' verstelbaar meubilair aanwezig te zijn. Na oplevering van het flex kantoor Zijlweg is geïnventariseerd op welke decentrale vestigingen welk flex meubilair noodzakelijk is. De installatie van deze flex werkplekken is voor het 1e kwartaal 2017 geprogrammeerd. In 2016 resteert een incidenteel budget HNW van € 241.000. Voorgesteld wordt dit budget door budgetoverheveling voor 2017 beschikbaar te stellen zodat het resterende programma kan worden uitgevoerd en de satellietlocaties bij Het Nieuwe Werken kunnen worden betrokken.

Overige budgetten Facilitair Bedrijf (29)

De overige exploitatie van het Facilitair Bedrijf sluit € 90.000 negatief. Dit negatief resultaat wordt met name veroorzaakt door hogere kosten in verband met werving en selectietrajecten € 40.000 en € 50.000 voor met name extern juridische en fiscale advisering.

Huisvesting Zijlweg/Spaarnepoort (30)

In de 2e bestuursrapportage is melding gedaan van meerkosten verbouwing Zijlweg tot een bedrag van € 282.000. De uiteindelijke meerkosten bedragen € 395.000. Dit bedrag is ten laste van het resultaat gebracht. Bij de 2e bestuursrapportage werd nog rekening gehouden met een onttrekking uit de voorziening onderhoud van € 134.000 maar deze onttrekking was niet geautoriseerd.

Daar tegenover staat dat hiermee de voorziening onderhoud Zijlweg voor de komende jaren op niveau blijft en er bij deze rekening, gelet op het geactualiseerde MJOP, niet extra gedoteerd hoeft te worden. Gecorrigeerd met bovengenoemd bedrag bedraagt het uiteindelijke resultaat op de huisvesting Zijlweg/Spaarnepoort € 106.000 voordelig, dat in lijn ligt met het geprognosticeerde voordelige resultaat van € 134.000. Het verschil wordt met name veroorzaakt door belastingnaheffing 2015 (incidenteel).

Dotatie voorziening onderhoud kazerne Haarlem-oost (31)

De onderhoudsvoorzieningen Zijlweg, kazerne Oost zijn gebaseerd op recente onderzoeksrapporten van bureau KWK. Op basis van de uitkomsten is het noodzakelijk gebleken een extra dotatie van € 130.000 aan de voorziening kazerne Oost te doen. De structurele effecten worden verwerkt in de programmabegroting 2018.

Huisvesting overige locaties (32)

Het incidentele resultaat op de exploitatie van de overige huisvestingslocaties is € 77.000 positief. Hierin is een positieve incidentele teruggave OZB Meidoornweg 2014 en 2015 verwerkt ad € 34.000 (zie 2e bestuursrapportage). Daarnaast is sprake van voordeel op de huren tot een bedrag van € 15.000. De overige budgetten laten een voordeel zien van € 26.000.

Huisvesting brandweerkazernes (33)

De kosten van de overgenomen kazernes welke voor rekening van de VRK in 2016 zijn gekomen bedragen uiteindelijk € 168.000. De belangrijkste kostenposten hierbinnen zijn schoonmaakkosten € 72.000, verzekering en belastingen € 33.500 en onderhoud € 11.500. Voor de inventarisatie van de onderhoudstoestand van alle

brandweerposten is een adviesbureau ingehuurd hetgeen een incidentele niet begrote last van € 31.000 heeft veroorzaakt.

Huisvesting MICK-gebouw (34)

De huisvestingskosten van het niet-meldkamerdeel laten een nadeel zien van € 110.000. In dit bedrag is de onderstaand toegelichte inhaalafschrijving verwerkt tot een bedrag van € 121.000 waardoor een overschrijding kapitaallasten van € 76.000 (nadeel) ontstaat. Daarnaast is geconstateerd dat er sprake is van hogere overige exploitatiekosten dan begroot, met name energie- en schoonmaak, tot een bedrag van € 34.000.

Nadere toelichting inhaalafschrijving MICK-gebouw

In de 2e bestuursrapportage is reeds aangekondigd dat het noodzakelijk is de boekwaarde van het MICK-gebouw af te waarderen. Na onderzoek in verband met de aanstaande verbouwing van de meldkamer is gebleken dat in het verleden installatie componenten van het gebouw bij de bouwkundige componenten zijn opgeteld waardoor de afschrijvingstermijnen ongelijk zijn aan de levensduur van de installaties. De uiteindelijke afwaardering bedroeg € 420.000. Deze is als volgt verwerkt in het resultaat:

- Gebouw excl. Meldkamerdeel € 121.000
- Gebouw Meldkamerdeel € 299.000 (22)

Van het Meldkamerdeel is conform de geldende afspraken 53% (€ 155.000) verrekend met de politie (zie toelichting MICK). Uiteindelijk komt daarmee een bedrag van € 265.000 incidenteel ten laste van de VRK.

Ontwikkelingen meldkamer Noord-Holland

In juli 2016 is in beginsel besloten om, onder voorwaarden, verder te werken aan de vorming van de nieuwe meldkamer. Hiertoe is ook een krediet gevoteerd. De realisatie van de verbouwing heeft een kritisch tijdsplan. Op basis van het met alle partijen afgestemde programma van eisen zijn de benodigde aanbestedingsdocumenten gemaakt. De aanbesteding is gepubliceerd op 15 september 2016. Inmiddels heeft het ABVRK op 13 februari 2017 besloten dat aan de voorwaarden is voldaan, waarmee er een rechtsgeldige overeenkomst met een inschrijver tot stand kan worden gebracht. Het werk is in februari 2017 gegund. Het voorziene contract betreft een Design & Build (D&B)-overeenkomst.

Ziekteverzuim en personeelsverloop

Het ziekteverzuim en het personeelsverloop laten de volgende ontwikkelingen zien:

Ziekteverzuim	Resultaat 2015	Resultaat 2016
Ziekteverzuimpercentage VRK	4,9%	5,9%

Personeelsverloop	Resultaat 2015	Resultaat 2016
Aantal uitstromers	76	104
Aantal instromers	64	91

De trend die zichtbaar wordt is dat vooral het lange en zeer lange verzuim toenemen. Het korte en middellang verzuim blijven stabiel. De stijging van het totale ziekte-verzuimpercentage van 4,9% naar 5,9% wordt op statistische gronden bij een aantal werknemers van 800 nog niet als significant beoordeeld. Het verschil kan evengoed verklaard worden uit het toeval.

Overige resultaten bedrijfsvoering

Individueel loopbaanbudget (ILB) (35)

Het aanwenden van het ILB budget is voor medewerkers per 2017 beëindigd. Een bedrag van € 324.000 is uiteindelijk niet benut en valt derhalve vrij. Deze vrijval zal betrokken worden bij de resultaatbestemming.

Personeelsverplichtingen (36)

De VRK heeft als beleid om talenten van medewerkers te benutten en actief te streven naar een optimale functie vervulling. Op een personeelsbestand van circa 830 medewerkers komt het voor dat soms na veel inspanningen toch blijkt dat voor een medewerker binnen de VRK geen perspectief meer aanwezig is en dat externe oriëntatie nodig is. Om de lopende dossiers goed te kunnen afronden, is een toevoeging aan de voorziening nodig van € 292.000.

5. Jaarrekening

5.1 Grondslagen

De jaarrekening 2016 is opgesteld conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

De samenstelling van de jaarrekening vindt plaats op basis van een aantal grondslagen voor de waardering en de bepaling van het resultaat. Deze kunnen worden onderverdeeld in drie categorieën

- a. algemene grondslagen
- b. waarderingsgrondslagen
- c. grondslagen voor resultaatbepaling.

Ad a. Algemene grondslagen

Als algemeen uitgangspunt wordt het voorzichtigheidsbeginsel gehanteerd, wat wil zeggen dat de VRK bij de toepassing van de grondslagen voorzichtigheid in acht neemt.

Ad b. Waarderingsgrondslagen

Voor zover niet anders vermeld zijn de activa en passiva gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Duurzame activa met een economisch nut zijn gewaardeerd tegen de aanschafwaarde, verminderd met de afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats op grond van vastgestelde afschrijvingstermijnen. Is een object niet ingedeeld, dan geldt de verwachte gemiddelde levensduur van een soortgelijk object. Op grond wordt niet afgeschreven.

Afschrijving vindt plaats in het jaar volgend op de investering. De objectspecificatie, het verloop van de boekwaarden, gedurende het verslagjaar en een specificatie van de vermeerderingen en verminderingen blijken uit de staat van geactiveerde investeringen.

Vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarden onder aftrek van een voorziening voor oninbaar. Onder de voorzieningen zijn de (op het moment van opstellen van de jaarrekening) bekende latente verplichtingen opgenomen, evenals verwachte verliezen en risico's voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. De overige activa en passiva zijn tegen de nominale waarde gewaardeerd. Toelichting op het drempelbedrag ten aanzien van schatkistbankieren wordt toegelicht in de paragraaf Financiering. Alle kortlopende schulden zijn opgenomen met een rente typische looptijd korter dan een jaar.

Ad c. Grondslagen voor de resultaatbepaling

Bij de bepaling van het resultaat wordt het volgende in acht genomen: Het toerekeningbeginsel: de baten en lasten in het boekjaar worden in de jaarrekening verantwoord, ongeacht of zij tot daadwerkelijke ontvangsten of uitgaven in het boekjaar hebben geleid. Het realisatiebeginsel: alleen gerealiseerde resultaten worden verantwoord.

Financiële administratie

De financiële administratie van de VRK wordt gevoerd met het pakket Agresso Business World.

5.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

De VRK heeft 2016 afgesloten met een positief exploitatie resultaat van € 777.849. De programmabegroting 2016 voorzag na begrotingswijzigingen in een overschot van € 227.000. Na verwerking van het verplicht treffen van een reservering voor de invoering van het individueel keuze budget (IKB) is het resultaat na bestemming € 680.151 negatief. Het bestuur heeft al bij de 1e bestuursrapportage 2016 besloten de Algemene reserve hiervoor aan te spreken tot een bedrag van € 1.295.000. Rekening houdend met dit besluit resteert een positief jaarresultaat te bestemmen van € 614.849.

Resultatenrekening	Rekening 2015			Begroting 2016			Rekening 2016		
Bedragen x € 1000	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo	Uitg.	Ink.	Saldo
Resultaten per programma:									
Programma Openbare Gezondheidszorg	18.049	8.712	-9.337	18.151	8.571	-9.580	18.022	8.665	-9.357
Programma Brandweertzorg	41.488	2.186	-39.302	42.596	1.661	-40.935	41.704	1.398	-40.306
Programma Multidisciplinaire Samenwerking	4.747	106	-4.641	5.251	-	-5.251	4.725	-	-4.725
Programma Ambulancezorg	8.400	1.687	-6.713	7.875	1.183	-6.692	7.848	1.219	-6.629
Programma GHOR	1.989	14	-1.975	2.080	-	-2.080	1.913	49	-1.864
Programma Veiligheidshuis	510	510	-	508	381	-127	525	366	-159
Financiële middelen	3.359	535	-2.824	993	374	-619	2.762	449	-2.313
Totaal programma's	78.542	13.750	-64.792	77.454	12.170	-65.284	77.499	12.146	-65.353
Dekkingsbronnen:									
BDUR	-	12.565	12.565	-	12.589	12.589	-	12.636	12.636
Bestuursafspraken	-	33.257	33.257	-	33.304	33.304	-	33.304	33.304
Inwonerbijdrage	-	12.669	12.669	-	12.452	12.452	-	12.451	12.451
Onttrekking voorziening	-	272	272	-	94	94	-	94	94
Overig	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zorgverzekeraars	-	6.600	6.600	-	6.686	6.686	-	6.643	6.643
Totaal dekkingsbronnen	-	65.363	65.363	-	65.125	65.125	-	65.128	65.128
Resultaat	78.542	79.113	571	77.454	77.295	-159	77.499	77.274	-225
Onttrekking reserve vernieuwing preventiecontroles		12	12		25	25		11	11
Onttrekking efficiencyverbetering VRK		363	363					599	599
Tarieven GGD			-		115	115		115	115
Veiligheidshuis			-					32	32
Reservering Individueel Keuze-budget (IKB)							1.458		-1.458
Budgetoverheveling het nieuwe werken					246	246		246	246
Resultaat voor bestemming	78.542	79.488	946	77.454	77.681	227	78.957	78.277	-680
Besluit 1e berap aanspreken algemene reserve tbv IKB								1.295	1.295
Resultaat te bestemmen							78.957	79.572	615

Verantwoordingsniveau

In het jaarverslag 2016 wordt op programmaniveau verantwoording afgelegd. Dit houdt concreet in dat op de totalen van Openbare Gezondheidszorg, Brandweer, Multidisciplinaire Samenwerking, Ambulancezorg en GHOR en Veiligheidshuis in dit verslag een verantwoording is opgesteld. Deze toelichting in hoofdstuk 3 is onderverdeeld naar sectoren.

Balansposities

Voor de jaarrekening zijn alle balansposities gecontroleerd en zijn risico's geïnventariseerd. Toekomstige verplichtingen en onderhanden projecten zijn gecontroleerd en in kaart gebracht. Dit heeft ertoe geleid dat een aantal voorzieningen is vrijgevallen. Anderzijds zijn ook risico's geconstateerd waarvoor een voorziening is getroffen of in de risicoparagraaf zijn omschreven.

Jaarresultaten per programma in vergelijking met de 2e Bestuursrapportage 2016

(* € 1.000)	Jaarresultaat 2015	2e berap 2016	Jaarresultaat 2016	Verwij- zing pro- gramma's	I/S
Uniform 4-19 JGZ en digitaal dossier	-54				
Lagere inzet op pilot jeugdarts MBO		45	60	1	I
Overige product/teamresultaten	-34		80	2	I
Voordeel kapitaallasten PA&C	30		48		I
Ebola, TBC, IZB, SOA	-73				
Technische hygienezorg			-49	3	I
Epidemiologie			-48	4	I
Brede Centrale Toegang			18	5	I
Nabetaling 2014 subsidie SOA		62	62	6	I
Diverse resultaten			52	7	I
Programma Openbare Gezondheidszorg	-131	107	223		
Brandweer					
Alarmering brandweer	44		35		I
Repressie: koude taken	-24		-157	8	I
Repressie: meerkosten combiposten	-53		-30	9	I
Repressie: warme taken	138		-151	10	I
Repressie: inkomsten afhijsingen	-60				
Repressie: meerkosten vrijwilligers	-222				
Repressie: voorziening afbouw piketten		-158	-137	11	I
Intensiveringsmiddelen t.b.v HOVD		226	206	12	I
Risicobeheersing	-56	126	147	13	I/S
Risicobeheersing: vrijval brandveilig leven	141				
Voordeel kapitaallasten	934		636		I
Extra afschrijvingen en boekwinst	-81				
Projecten	34		65		I
Programma Brandweer	795	194	614		
Ambulancezorg					
Ambulancezorg	-24		14	15	I
Alarmering ambulance	40		0		I
Programma Ambulancezorg	16	-	14		

(* € 1.000)	Jaarresultaat 2015	2e berap 2016	Jaarresultaat 2016	Verwij- zing pro- gramma's	I/S
GHOR					
Operationele activiteiten	19		146	16	I/S
Opleiden, trainen, oefenen (OTO)			66	17	I
voordeel kapitaallasten	35		4		I
Programma GHOR	54	0	216		
Multidisciplinaire samenwerking					
VBK					
Producten VBK	197	66	67	18	I
RCC Schiphol	193	31	46	19	I
Vrijval project risicoprofiel	62				
Projecten					
Versterkingsgelden politie	116		265	20	I/S
Multidisciplinaire informatievoorziening (MIV)	17		68		I
Auditteam			11		I
Bevolkingszorg	131		56	21	I/S
Auditteam			11		I
Bevolkingszorg	131		56	22	I/S
MICK					
Afrekening TATA steel convenant			202		I
Aandeel politie TATA en inhaalafschrijving			51		I
Aandeel meldkamers opschaling, brandweer en ambulance- zorg TATA en inhaalafschrijving			46		I
Inhaalafschrijving meldkamerdeel			-299	22	I
Opschaling meldkamer	-23		-30		I
Kwaliteitsverbetering MICK	-4		43		I
Programma Multidisciplinaire samenwerking	689	97	526		
Programma Veiligheidshuis					
	-		-		
Subtotaal Programmresultaten	1.423	398	1.593		

(* € 1.000)	Jaarresultaat 2015	2e berap 2016	Jaarresultaat 2016	Verwij- zing pro- gramma's	I/S
Financiële middelen					
Renteresultaat	305		85	23	I
Overig	-21		-20		
Onvoorzien	124	64	64	24	I
Extra ontvangst BDUR			46	25	S
Bedrijfsvoering					
Facilitair Bedrijf : Personeelskosten		210	239	26	I
ICT (kosten software, dataverkeer, printen en kopiëren)	-379	-337	-377	27	I/S
Digitalisering en informatiemanagement	528	186	227	27	I
Het Nieuwe Werken			241	28	I
Facilitair Bedrijf : Overige budgetten	206		-90	29	I
Kapitaallasten Huisvesting	177		179	30	I/S
Huisvesting Zijlweg en Spaarnepoort	42	131	-16	30	I
Zijlweg OZB 2015			-57	30	I
Meerkosten verbouwing Zijlweg		-282	-395	30	I
Dotatie voorziening onderhoud kazernie Oost			-130	31	
Overige huisvestingslokalities	-23		43	32	I
Meidoornweg teruggave OZB 2014/2015		34	34	32	I
Gebruikskosten kazernes	-154	-93	-137	33	I
Kosten bureau KWK		-31	-31	33	I
Huisvesting MICK (afwaardering gebouw)		-249	-121	34	I
Huisvesting MICK	-39		11		I
Inkoop en aanbesteding	-460				
Directie/holdingstaf	24	40	78		I
ILB	-249		324	35	I
Externe loopbaanondersteuning	-392	41	-292	36	I
Reservering opleidingsbudget GGD	-60				
Nabetaaling sociale premies 2013/2014	-260				
Resultaat Financiële middelen en bedrijfsvoering	-631	-286	-95		
af: aandeel onderuitputting kap.Ist op begrotingsaldo			-720		
Begrotingssaldo 2016		225			
Resultaat voor bestemming	792	337	778		
- besluit 1e berap vorming voorziening IKB			-1.458		
Resultaat aansluitend jaarrekening			-680		

De rekeningresultaten zijn voor het grootste deel incidenteel van aard. De als structurele effecten gemarkeerde onderdelen zijn grotendeels voorzien van structurele maatregelen. Het betreft de volgende onderdelen:

Bevolkingszorg

Het voordelig resultaat op Bevolkingszorg van € 56.000 heeft voor een deel een structureel effect.

Medio 2016 heeft het onderdeel Bevolkingszorg zijn intrek genomen op de locatie Zijlweg. Het bijbehorende budget voor de huurlasten van € 35.000 valt vanaf 2017 in de begroting vrij. Deze vrijval zal betrokken worden bij het opstellen van de programmabegroting 2018.

Extra ontvangst BDUR

In verband met loonbijstelling is eind 2015 een extra uitkering

BDUR uitbetaald van € 46.643. Deze bijdrage heeft een meerjarige doorwerking.

Toename kosten dataverkeer en licenties

De voortschrijdende digitalisering heeft tot gevolg dat er meer licenties nodig zijn en meer gebruik wordt gemaakt van dataverkeer capaciteit. De voordelen van digitalisering worden echter pas op termijn vanaf 2019 zichtbaar. De structurele kostentoeename ad. € 250.000 wordt betrokken bij het opstellen van de programmabegroting 2018.

Een aantal structurele effecten binnen de resultaten van product Risicobeheersing bij de brandweer en GHOR worden betrokken bij dekkingsvoorstellen in de programmabegroting 2018.

Incidentele baten en lasten per programma

Incidentele baten en lasten > € 50.000	baten	lasten
(*€ 1.000)		
Programma Openbare Gezondheid		
Nabetaling 2014 subsidie SOA	62	
Onttrekking bestemmingsreserve tarieven GGD	115	
Lagere inzet op pilot jeugdarts MBO		60
Totaal OGZ	177	60
Programma Brandweezorg		
Dotatie voorziening afbouw piketten		-157
Totaal Brandweer	0	-157
Programma Ambulancezorg		
Dotatie voorziening Persoonlijk levensfase budget		-134
Totaal Ambulancezorg	0	-134
Programma Multidisciplinaire Samenwerking		
Afrekening TATA steel	178	
Aandeel inhaalafschrijving MICK gebouw		-299
Totaal Multi	178	-299

Incidentele baten en lasten > € 50.000	baten	lasten
Huisvesting		
Onttrekking bestemmingsreserve toekomstig bestendig VRK	599	
Verbouwing Zijlweg		-395
Dotatie voorziening onderhoud Kazerne Haarlem oost		-130
Aandeel inhaalafschrijving MICK gebouw		-121
OZB heffing Zijlweg 2015		-57
Totaal Huisvesting	599	-703
Bedrijfsvoering		
Vrijval ILB budget		324
Extra uitkering BDUR	46	
Dotatie voorziening Individueel Keuzebudget		-1,458
Externe loopbaanondersteuning medewerkers		-259
Budgetoverheveling t.b.v. het nieuwe werken	241	246
Totaal bedrijfsvoering	287	-1.147
Incidentele baten en lasten		
Totaal baten en lasten programma's	77.681	77.454

Informatie over maximum inkomensnorm voor de publieke sector

Naam	Functie	Beloning 2016	Belaste onkosten 2016	Beloning betaalbaar op termijn	Dienstverband	Fte	Periode
de heer A.F.M. Schippers MPA	Algemeen directeur VRK	140.898		15.538	vast	1	01-03-2007-heden
de heer A. van de Velden	Directeur publieke gezondheid	126.730	323	15.589	vast	1	01-06-2013-heden
Dagelijks bestuur:							
de heer drs. TH.L.N. Weterings	Burgemeester Haarlemmermeer; Waarnemend voorzitter dagelijks bestuur	0	0		nvt		
de heer mr. B.B. Schneiders	Burgemeester Haarlem, tot 21 september 2016	0	0		nvt		
de heer J. Wienen	Burgemeester Haarlem, vanaf 21 september 2016						
De heer C.M. Beentjes	Wethouder volksgezondheid Heemskerk	0	0		nvt		
Mevrouw A.E. Koopmanschap	Burgemeester Velsen (tot 19 april 2016)	0	0		nvt		
De heer F.C. Dales	Burgemeester Velsen (vanaf 19 april 2016)						
De heer O. Wagner	Wethouder volksgezondheid Haarlemmerliede & Spaarnwoude (18 april-7 november 2016)	0	0	0	nvt		
Algemeen bestuur:							
De heer F. Ossel	Waarnemend burgemeester Beverwijk	0	0		nvt		
de heer mr. B.B. Schneiders	Waarnemend Burgemeester Bloemendaal	0	0		nvt		
de heer mr. B.B. Schneiders	Burgemeester Haarlem	0	0		nvt		
de heer J. Wienen	Burgemeester Haarlem						
de heer P.J. Heiligers	Burgemeester Haarlemmerliede-Spaarnwoude	0	0		nvt		
de heer drs. TH.L.N. Weterings	Burgemeester Haarlemmermeer	0	0		nvt		
mevrouw drs. A.E.H. Baltus	Burgemeester Heemskerk	0	0		nvt		
mevrouw M.J.C. Heeremans	Burgemeester Heemstede	0	0		nvt		
mw. A.E. Koopmanschap	Waarnemend Burgemeester Velsen tot 19 april	0	0		nvt		
De heer F.C. Dales	Burgemeester Velsen vanaf 19 april 2016						
de heer mr. N. Meijer	Burgemeester Zandvoort	0	0		nvt		
Mw. W.J.A. Verkleij-Eimers	Burgemeester Uitgeest	0	0		nvt		

Voor instellingen die onder de werking van de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) vallen, gelden openbaarmakingseisen. In dit kader dient de VRK in de

jaarrekening van iedere topfunctionaris en gewezen topfunctionaris de navolgende gegevens van het boekjaar te vermelden (artikel 4.1 lid 1 WNT)

5.3 Balans en toelichting

(bedragen x € 1.000)

Activa	31-12-2015	31-12-2016	Passiva	31-12-2015	31-12-2016
Vaste activa			Eigen vermogen		
Materiële vaste activa			Algemene reserve	2.795	2.811
Bedrijfsgebouwen	19.144	19.277	Overige bestemmingsreserves	984	347
Vervoermiddelen	7.506	7.788	Totaal reserves	3.779	3.158
Machines, apparaten en installaties	3.786	3.952			
Overig	1.945	1.979			
	32.380	32.996	Saldo Jaarrekening	946	-680
Activa in ontwikkeling	439	115			
Totaal vaste activa	32.819	33.043	Totaal eigen vermogen	4.725	2.478
			Voorzieningen	3.138	2.233
			Totaal voorzieningen	3.138	2.233
Vlottende activa					
Voorraad	13	13	Leningen o/g	23.138	20.607
Totaal Vlottende activa	13	13	Totaal langlopende schulden	23.138	20.607
Vorderingen			Kortlopende schulden		
Vorderingen op openbare lichamen	2.668	2.442	Kasgeldleningen o/g	19	11
Rek. courant niet financ. instellingen	2.249	1.719	Transitoria overig	3.828	5.031
Overige vorderingen	950	394	Overige schulden	4.964	4.599
			Rekening courant BNG		3.245
Uitzettingen met een rentetyp.looptijd<1jr	5.866	4.472			
Transitoria overig	551	584			
Overlopende activa	551	584			
Liquide middelen	564	25	Totaal vlottende passiva	8.812	12.886
Totaal ACTIVA	39.814	38.205	Totaal PASSIVA	39.814	38.205

Toelichting op de balans

(alle bedragen x € 1.000)

Het verloop van de 'Materiële vaste activa' is als volgt:

Onderdeel	Boekwaarde 31-12-2015	Herrubr. 2016	Investing 2016	Desinvestering 2016	Afschrijving 2016	Boekwaarde 31-12-2016
Bedrijfsgebouwen	19.144	-93	1.449		-1.223	19.277
Vervoersmiddelen	7.506	455	1.032		-1.205	7.788
Machines, apparatuur en installaties	3.785	-193	1.209		-849	3.952
Overige materiële vaste activa	1.945	-169	887		-684	1.979
	32.380	0	4.576	0	-3.961	32.996
Activa in ontwikkeling	439		-324			115
Totaal	32.819	0	4.252	0	-3.961	33.111

ACTIVA

Materiële vaste activa

Voor de waarderingsgrondslagen en gehanteerde afschrijvingsmethodiek wordt verwezen naar paragraaf 5.1

Herrubricering

In verband met ingebruikname van een geautomatiseerde module voor activa-administratie heeft bij de conversie een herrubricering tussen de verschillende onderdelen plaatsgevonden.

Investeringsen

In 2016 is door de VRK voor een bedrag van € 4,5 miljoen geïnvesteerd, gespecificeerd naar grootste posten (x € 1.000) :

Brandweermaterieel: € 1.831.668

- Hydraulisch redgereedschap (€ 574.659).
- Arbeidshygiëne (€ 494.513)
- Waterwagens (€ 190.104)
- Apparatuur centrale ademluchtwerkplaats (€ 326.908)
- Warmtebeeldcamera's (€ 61.347)
- Ademluchtmaskers (71.299)
- Overig (€ 112.837)

Ambulancezorg: € 54.285

- Roostersoftware (€ 20.000)
- Hartmassage-apparatuur (€ 34.285)

GHOR: € 62.667

- twee voertuigen inclusief bekapping

Facilitair bedrijf huisvesting: € 1.276.800

- Meubilair (€ 280.858)
- Verbouwing kazerne Haarlem-oost (€ 296.385)
- Centrale ademluchtwerkplaats (€ 69.558)

Facilitair bedrijf ICT: (€ 600.529)

De activa in ontwikkeling betreft voornamelijk uitgaven op het voorbereidingskrediet voor de herinrichting van het terrein aan de Zijlweg.

De investeringen passen binnen de kredieten die in 2016 beschikbaar zijn gesteld.

Voor een volledige specificatie van de investeringen wordt verwezen naar bijlage 4 overzicht kredieten en investeringen.

Vorraden

Brandweerkazerne Hoofddorp beschikt over een eigen dieselpomp. De voorraad brandstoffen is per balansdatum € 13.000.

Vorderingen op openbare lichamen

Omschrijving	Bedrag per 31-12-2015	Bedrag per 31-12-2016
Vordering op openbare lichamen	2.668	2.442
Totaal	2.668	2.442

Deze balanspost bestaat uit de vorderingen op deelnemende gemeenten en zijn onderling afgestemd.

Rekening Courant RAV

Omschrijving	Bedrag per 31-12-2015	Bedrag per 31-12-2016
Rekening courant AZ	2.497	1.677
Rekening courant MKA	-248	-136
Totaal	2.249	1.541

Als partner in de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) heeft de VRK een rekening-courantverhouding met de RAV, waarop alle verrekeningen in RAV-verband plaatsvinden.

Overige vorderingen

Deze vorderingen zijn als volgt opgebouwd:

Omschrijving	Bedrag per 31-12-2015	Bedrag per 31-12-2016
Publiekrechtelijke vorderingen	143	0
Dubieuze debiteuren	-105	0
Overige nog te ontvangen bedragen	867	486
Overige vorderingen	45	3
Totaal	950	489

Transitoria overig

Omschrijving	Bedrag per 31-12-2015	Bedrag per 31-12-2016
Nog te ontvangen exploitatiebaten	207	203
Vooruitbetaalde exploitatielasten	341	381
Nog te ontvangen overige transitoria	3	0
Totaal	551	584

Het saldo nog te ontvangen exploitatiebaten bestaat uit posten die na balansdatum nog over boekjaar 2016 ontvangen moeten worden.

Het saldo vooruitbetaalde exploitatielasten ad € 447.687 betreft betalingen van facturen die in 2016 ontvangen zijn, maar die betrekking hebben op boekjaar 2017.

Liquide middelen

De saldi van de dagafschriften van kasbladen per 31 december 2016, die periodiek geteld worden, zijn in overeenstemming met het weergegeven bedrag in de balans 2016. Hiervan betreft:

- Kas € 25.085

De huisvestingskosten, die voortvloeien uit huurovereenkomsten voor de verschillende bedrijfsruimten, zijn afgedekt door drie bankgaranties, die zijn ondergebracht bij de Rabobank te Amstelveen. Het bedrag is geblokkeerd en beperkt de liquiditeit met € 136.350. Onderstaand een specificatie. De garantie voor de Binnenweg zal beëindigd worden, aangezien daar via de VRK geen overeenkomst voor loopt.

Ruimte	Bedrag
Spaarnepoort 5. Hoofddorp	€ 124.933
Binnenweg 6. Hoofddorp	€ 11.417

PASSIVA

(alle bedragen x € 1.000)

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit:

Algemene reserve

Omschrijving	Saldo per 31-12-2015	Resultaat-bestemming 2016	Toevoeging 2016	Onttrekking 2016	Boekwaarde 31-12-2016
Algemene Reserve	2.795	16			2.811
Totaal	2.795	16	0	0	2.811

Bestemmingsreserves

Omschrijving	Saldo per 31-12-2015	Resultaat-bestemming 2016	Toevoeging 2016	Onttrekking 2016	Boekwaarde 31-12-2016
Systeem oefening	16	-16			0
Vernieuwing preventiecontrole	51			11	40
Inhaalslag opleid.bevelvoerders BRW	75	-75			0
Veiligheidshuis	243		12	32	222
Efficiencyverbetering VRK	599			599	0
Tarieven GGD	0	200		115	85
Totaal	984	109	12	757	347

- De resultaatbestemming 2015 is verwerkt waarbij van het resultaat 2015 van € 946.000, naast de hierboven gespecificeerde mutaties, € 246.000 is bestemd voor het Nieuwe Werken, welk bedrag in 2016 weer is onttrokken. Daarnaast is € 575.000 terugbetaald aan de gemeenten.
- De bestemmingsreserve vernieuwing preventiecontrole is bedoeld om de Nieuwe toegangsmethodiek (NTM) binnen de brandweer uit te rollen.
- De bestemmingsreserve Inhaalslag bevelvoerders was beschikbaar gesteld voor de periode 2012 tot en met 2014. Het saldo is via resultaatbestemming 2015 vrijgevallen ten gunste van de Algemene Reserve.
- Het AB heeft in december 2013 besloten om op verzoek van de gemeenten het Veiligheidshuis op te nemen als onderdeel van de VRK en meer in het bijzonder de GGD. Daarbij is ook besloten om voor het resultaat van het Veiligheidshuis (zowel opgebouwd tot en met 2013, als resultaat in de jaren daarna) een balanspost op te nemen.
- De bestemmingsreserve Efficiencyverbetering VRK is aangewend voor de omslag van het kantoor Zijlweg naar HNW kantoor, zodat hier alle medewerkers, waaronder die van de vestiging Spaarnepoort, een moderne flexwerkplek kunnen krijgen.

- Bij de vaststelling van de begroting 2016 besloten de GGD-tarieven te verlagen en de GGD een termijn te geven om naar een structureel lager kostenniveau toe te groeien. Ten behoeve van de aanpassingsperiode 2016 – 2019 is een bestemmingsreserve gevormd.

Saldo jaarrekening

Het nadelig saldo ad € 680.151 is het resultaat na onttrekking aan de diverse (bestemmings)reserves.

Voorzieningen

Omschrijving	Saldo per 31-12-2015	Toevoeging 2016	Onttrekking 2016	Saldo per 31-12-2016
Onderhoudsfonds (AZ)	7			7
Egalisatievoorziening Kleding BRW	223	276	183	316
Boventalligen	382	415	223	574
Frictiekosten TC	205		94	111
Frictiekosten JGZ AM	149		115	34
Groot onderhoud Zijlweg	598	260	717	141
Wachtgeld verplichtingen	302	185	298	189
Egalisatie gezondheidsmonitor	40		40	0
Onderhoud Kazerne Oost	82	143	21	204
Onderhoud Huisvesting Mick	291	110	103	298
Risico subsidie BCT	66		27	39
Kosten verhuizing FB/Zijlweg	22		22	0
Egalisatie cumulatieve budgetkorting Ambulance	128		128	0
Subsidie DJI nazorg ex-gedetineerden	71	26	71	26
Individueel loopbaanbudget (ILB)	496	0	496	0
Opvolging aanwijzing Archiefinspectie	76		55	21
Afbouw piket vrijwilligers	0	137		137
Persoonlijk levensfase budget (PLB) AZ		101		101
Persoonlijk levensfase budget (PLB) MKA		34		34
Totaal	3.138	1.687	2.593	2.232

Onder de voorzieningen zijn de (op het moment van opstellen van de jaarrekening) bekende latente verplichtingen opgenomen, evenals verwachte verliezen en risico's voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. Voorzieningen zijn dan ook resultaatbepalend.

Het vormen van een voorziening is aan de orde als:

- er sprake is van geoormerkte ontvangen middelen van derden, of;
- er sprake is van onvermijdbare kosten als gevolg van besluitvorming, welke niet in de normale begroting worden opgenomen, of;
- er sprake is van egalisatie van onvermijdbare kosten/risico's in de toekomst

Aan iedere voorziening ligt een onderbouwing ten grondslag. Wanneer de grondslagen vervallen wordt een eventueel restant ten gunste van het resultaat gebracht.

Toelichting op bestedingen en toevoegingen uit voorzieningen

- In 2013 is het, in 2012 vastgestelde, kledingbeleid uitgerold. Op basis van een bestedingsplan vindt een jaarlijkse dotatie plaats en zijn de jaarlijkse bestedingen in beeld gebracht.

- In de voorziening boventalligen zijn de kosten van enkele bovenformatieve medewerkers opgenomen.
- De voorziening frictiekosten Territoriale congruentie is bedoeld ter compensatie van het verschil in inwonerbijdrage tussen Haarlemmermeer en de overige gemeenten. Deze aanvulling wordt in 5 jaar afgebouwd, voor het laatst in 2017.
- De verbouwingskosten van de JGZ locatie aan de Dussenstraat is, conform besluitvorming bij 1e bestuursrapportage, gecompenseerd uit de voorziening frictiekosten JGZ AM.
- De wachtgeldverplichting heeft per eind 2016 betrekking op drie personen.
- De voorziening gezondheidsmonitor is ingezet om iedere vier jaar elke leeftijdsgroep van de bevolking te onderzoeken volgens de landelijke standaard.
- De onderhoudsvoorzieningen Zijlweg en kazerne Oost zijn gebaseerd op recente onderzoeksrapporten van bureau KWK. Op basis van de uitkomsten is het noodzakelijk gebleken een extra dotatie aan de voorziening kazerne Oost te doen. De structurele effecten worden verwerkt in de programmabegroting 2018.

- Om invulling te geven aan besparingen is het Facilitair Bedrijf van Spaarnepoort naar de Zijlweg verhuist. De voorziening is ingezet voor de kosten van de amortisatie van Spaarnepoort, het feitelijke verhuizen, het herinrichten van de kantoorruimten en de voorzieningen voor ICT ed.
- *Egalisatie cumulatieve budgetkorting:*
Als gevolg van de lagere ritaantallen over de jaren 2011-2013 wordt in de jaren 2014-2016 het budget van de Regionale Ambulancevoorziening gekort met een totaalbedrag van € 841.771. Op basis van de afspraken met de partners draagt GGD-Ambulance hiervan € 391.423.
Deze voorziening, gebaseerd op de ritproductie 2011-2013, dient ter egalisatie van de kortingen 2014-2016 op het budget van de GGD-ambulance.
- *Veiligheidshuis subsidie DJI nazorg ex-gedetineerden*
2014 heeft de GGD een subsidie ontvangen vanuit DJI voor het verzorgen van nazorg trajecten voor ex-gedetineerden. De looptijd van deze subsidie is verlengd tot eind 2016, dan zal er ook verantwoord worden.
- *Individueel loopbaanbudget*
In 2014 is het individueel loopbaanbudget ingevoerd voor een periode van drie jaar (t/m 31 december 2016). Het niet benutte deel valt vrij.

- *Opvolging aanwijzing archiefinspectie*
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland heeft in het kader van haar toezichthoudende rol op de uitvoering van de Archiefwet de archivering bij de VRK op een aantal aspecten als niet adequaat aangemerkt. Naar aanleiding hiervan is een aantal knelpunten aangepakt. De noodzakelijke verbeteringen en de benodigde inzet worden bekostigd uit de gemaakte reservering.

Nieuwe voorzieningen:

- *Afkoop piket vrijwilligers*
Deze voorziening is bedoeld voor de afbouwregeling in verband met inkomensderving voor vrijwilligers in verband met beëindiging piket.
- *Persoonlijk levensfase budget (PLB) Ambulancezorg en Meldkamer Ambulance (MKA)*
Met ingang van de cao-AZ 2011 hebben ambulancemedewerkers jaarlijks recht op het zogenaamde Persoonlijk Levensfase Budget (PLB). Jaarlijks wordt dit opgebouwd in uren. Met ingang van 2017 worden maatregelen genomen de voorziening jaarlijks op het gewenste peil van 100% te brengen en houden.

Langlopende schulden

Vaste schulden

Leningnr	Instelling	Datum overeenkomst	Oorspronkelijke bedrag	Rente %	Rente/afl.	Saldo 31/12-2015	Aflossing 2016	Rente 2016	Saldo 31/12/2016
40.102078	BNG	10/9/2006	4.500.000	4.49	8/1/2048	3.684.375	-112.500	163.534	3.571.875
40.102079	BNG	9/12/2006	3.000.000	4.35	9/1/2021	3.000.000	0	130.500	3.000.000
40.102080	BNG	10/9/2006	6.500.000	4.45	11/1/2047	5.200.000	-162.500	228.688	5.037.500
40.104410	BNG	7/6/2009	8.000.000	3.76	7/6/2019	3.200.000	-800.000	120.320	2.400.000
40.108888	BNG	12/23/2013	4.000.000	3.29	11/1/2038	3.680.000	-160.000	119.098	3.520.000
40.109273	BNG	8/1/2014	3.000.000	0.49	8/1/2016	1.125.000	-1.125.000	2.756	0
40.109561	BNG	12/23/2014	3.420.000	1.54	2/1/2034	3.249.000	-171.000	49.047	3.078.000
Totaal			32.420.000			23.138.375	-2.531.000	813.944	20.607.375

Kortlopende schulden

Lening o/g looptijd kleiner dan 1 jaar:

Omschrijving	Bedrag per 31-12-2015	Bedrag per 31-12-2016
Sociaal Voorzieningsfonds VRK	19	11
Totaal	19	11

In 2013 is de stichting Sociaal Voorzieningsfonds personeel VRK in het leven geroepen. De stichting heeft tot doel het verlenen van geldelijke en/of andere bijstand aan contribuanten, die naar het oordeel van het bestuur van het fonds, in (financiële) nood verkeren. Omdat er in 2016 meer gehonoreerde hulpaanvragen waren dan het vermogen van het SVF toeliet is besloten de middelen van het SVF met € 15.000 te verhogen.

Transitoria

De schuld is als volgt opgebouwd:

Omschrijving	Bedrag per 31-12-2015	Bedrag per 31-12-2016
Nog te betalen exploitatiekosten	2.272	3.136
Diversen nog te verrekenen posten	46	38
Tussenrekening salarissysteem	52	-2
Niet gespecificeerde ontvangsten	39	3
Toekomstige verplichtingen	1.144	963
Vooruitontvangen exploitatiebaten	275	893
Totaal	3.828	5.031

De nog te betalen exploitatiekosten wordt grotendeels bepaald door de verwerking van transitorische posten. Dit zijn lasten met betrekking tot het boekjaar 2016 waarvoor in 2016 nog geen inkoopfacturen ontvangen zijn.

Op 1 januari 2017 is het Individueel Keuzebudget ingevoerd op basis van het CAO akkoord Gemeenten. Hiervoor is op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een kortlopende schuld van € 1.458.000 opgenomen voor het aandeel vakantiegeld 2016.

De toekomstige verplichtingen ad € 963.229 worden in onderstaande tabel gespecificeerd.

Omschrijving	Saldo per 31-12-2015	Toevoeging 2016	Onttrekking 2016	Saldo per 31-12-2016
Diverse kleine projecten GGD	225	66	201	90
ESF 2 / Project	38		38	0
SW kst HP-Zone HP-Travel	25		25	0
Europees Fp7 project Disaster	25		25	0
2e Loopbaanbeleid	693	111	65	739
Project Miracle	11			11
Maatwerkregeling	17	5		22
Objectregistratie	24		24	0
Brandveilig leven Haarlemmermeer	66	5	1	70
Brandveilig leven VRK	20	31	20	31
Totaal	1.144	218	399	963

Toelichting:

- Diverse projecten GGD, dit betreffen projecten waarvan de looptijd het boekjaar over gaat .
- Brandweer Kennemerland is verplicht een 2e loopbaanbeleid op te stellen voor de medewerkers, die maximaal 20 jaar een bezwarende functie mogen uitoefenen. Deze gereserveerde middelen komen van de drie gemeenten waar de medewerkers oorspronkelijk, voor de regionalisering in 2008, in dienst waren.
- Het project Miracle is een Europese (subsidie)project waarin de VRK participeert. Het project heeft drie onderdelen en liep door tot halverwege 2015:
  - de verplichtingen in EU verband, Miracle
  - de interne VRK projectorganisatie Miracle
  - het Netwerk Resilience

Het restantbedrag zal in 2017 benut worden voor het Europees samenwerkingsverband Cirint waar VRK partner van is.

- Brandveilig leven Haarlemmermeer: eind februari 2014 is Brandweer Kennemerland gestart met het project "Brandveilig Leven IV, minder zelfredzame bewoners eengezinswoningen Haarlemmermeer".
- Brandveilig leven VRK: de reservering betreft de bijdragen van gemeenten voor rookmelders.

Overige schulden

Omschrijving	Bedrag per 31-12-2015	Bedrag per 31-12-2016
Schulden aan leveranciers publiek	3.155	2.632
schulden aan leveranciers privaat	1.784	1.906
Betalingen onderweg	0	-11
Te betalen lonen en salarissen	24	66
Nominale premie IZA	2	0
Pensioen ABP	-1	5
Loonheffing	1	1
Totaal	4.965	4.599

Rekening courant BNG

Per balansdatum bedraagt de rekening courant verhouding met de BNG een nadelig saldo van € 3.244.900.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Hiernavolgende worden de belangrijkste overeenkomsten met financiële verplichtingen uiteengezet voor zover deze niet nader zijn opgenomen in de toelichting op de balans.

Huur	600.000
ICT	1.900.000
Onderhoud materieel	1.800.000
Overig:	
-Verbruiksgoederen en diensten t.b.v. AZ en GGD	400.000
- Schoonmaak en drankautomaten	300.000
Totaal	5.000.000

Huurovereenkomsten

De VRK heeft huurovereenkomsten voor diverse locaties. De hieruit voortvloeiende verplichtingen bedragen € 0,6 miljoen per jaar.

ICT, telecommunicatie, etc.

De jaarlijkse verplichtingen voortvloeiende uit overeenkomsten inzake licenties, onderhoud van hard en software, huur van print en kopieerapparatuur en vaste en mobiele telecommunicatie bedragen € 1,9 miljoen per jaar.

Onderhoud materieel

De jaarlijkse verplichtingen voortvloeiende uit overeenkomsten voor onderhoud van het materieel bedragen € 1,8 miljoen per jaar.

Overige goederen en diensten

De jaarlijkse contractuele verplichtingen voor schoonmaak en drankenautomaten bedraagt € 0,3 miljoen per jaar.

De jaarlijkse contractuele verplichting voor verbruiksgoederen en diensten voor Ambulancezorg en GGD bedraagt € 0,4 miljoen per jaar.

De optelsom van de bovenomschreven niet uit de balans blijkende verplichtingen is € 5,0 miljoen per jaar.

6. Controleverklaring onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Kennemerland

A. Verklaring over de jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Kennemerland gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
De jaarrekening bestaande uit: 1. het overzicht van baten en lasten over 2016 en de toelichting (pagina 58 tot en met 63); 2. de balans per 31 december 2016 en de toelichting (pagina 64 tot en met pagina 72); 3. een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving (pagina 57); 4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (pagina 82).	Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken op pagina 57 tot en met pagina 72 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Naar ons oordeel zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving zoals opgenomen in het door het algemeen bestuur vastgestelde normenkader.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het Controleprotocol Veiligheidsregio Kennemerland 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Kennemerland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 750.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het voorwoord en het algemeen beeld (pagina 4 tot en met pagina 8);
- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen (pagina 9 tot en met pagina 56);
- de bijlagen (pagina 74 tot en met pagina 82).

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur voor de jaarrekening**

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder de gemeenschappelijke regeling. In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Wet Gemeenschappelijke regelingen verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het Controleprotocol Veiligheidsregio Kennemerland 2016, de Regeling Controleprotocol WNT 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 7 april 2017

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g.
H.C.J. Bot RA

7. Bijlagen

Bijlage 1: Gemeentelijke bijdragen 2016

GEMEENTELIJKE BIJDRAGE 2016 (op basis aantal inwoners per 01-01-2014)															prijspeil 2016 * € 1.000					
Gemeente	Aantal inwoners per 1-1-2014	Index percentage	Brandweerzorg					Publieke Gezondheid		GHOR		VBK		Veiligheidshuis		Fin middelen				
			Programma Brandweerzorg		Alarmering Brandweerzorg		Regionale brandweer zorg		Programma Publieke Gezondheid		DDJGZ		Programma Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen		Programma Multidisciplinaire Samenwerking		Programma Veiligheidshuis		Bijdrage per inwoner; nader in te vullen	
			Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal
Beverwijk	40.093	0,00%	152	61	350	140	2.218	1700	682	28	0,70	30	0,75	9	0,01	0	3.196			
Blomendaal	22.059	0,00%	152	34	350	77	1.027	1700	375	17	0,70	15	0,75	5	0,01	0	1.567			
Haarlem	155.147	0,00%	152	236	350	543	10.214	1700	2.637	102	0,70	108	0,75	35	0,01	2	13.994			
Haarlemmerliede	5.535	0,00%	152	8	350	19	361	1700	94	3	0,70	4	0,75	1	0,01	0	495			
Haarlemmermeer	144.061	0,00%	131	189	304	438	10.280	1700	2.449	248	0,70	100	0,75	108	0,01	1	13.847			
Heemskerk	39.088	0,00%	152	59	350	137	1.706	1700	664	30	0,70	27	0,75	29	0,01	0	2.662			
Heemstede	26.364	0,00%	152	40	350	92	1.062	1700	448	19	0,70	18	0,75	20	0,01	0	1.706			
Uitgeest	13.234	0,00%	152	20	350	46	567	1700	225	10	0,70	9	0,75	3	0,01	0	891			
Velsen	67.220	0,00%	152	102	350	235	4.569	1700	1.143	54	0,70	47	0,75	50	0,01	1	6.216			
Zandvoort	16.575	0,00%	152	25	350	58	1.300	1700	282	10	0,70	12	0,75	12	0,01	0	1.703			
TOTAAL	529.376			775		1.787	33.304		8.999	522		369		397		120		5	46.277	

Bijlage 2: Overzicht salariskosten en formatie 2016

Afdelingsnaam	Salarissen	Vrijwilligers vergoeding	Sociale premies	Toeslagen, vergoedingen, overwerk,	Total personeelslasten	Totaal begrote personeelslasten	Toegestane formatie in Fte	Bezetting in Fte per 31-12-2016
Directie	862	0	202	34	1.098	1.212	11.80	11.78
Facilitair bedrijf	4.527	0	1.148	109	5.784	6.791	98.10	84.30
Centrale Overhead	5.389	0	1.350	143	6.882	8.003	109.90	96.08
Veiligheidsbureau Kennemerland	1.089	0	270	82	1.441	1.560	20.20	20.90
Meldkamer Brandweer en Ambulance en MICK	2.744	0	552	406	3.702	3.791	39.50	39.20
Alarmering en multidisciplinaire opschaling	3.833	0	822	488	5.143	5.351	59.70	60.10
PAC	4.736	0	1.246	226	6.208	6.450	90.78	88.50
Jeugdgezondheidszorg	4.475	0	1.146	71	5.693	5.786	82.80	81.50
Ambulancehulpverlening	2.744	0	851	545	4.140	3.873	53.70	58.90
Publieke Gezondheid en Ambulancedienst	11.955	0	3.243	843	16.041	16.108	227.28	228.90
Repressie	8.324	2.154	2.648	1.630	14.756	14.500	195.00	192.00
Preparatie & Nazorg	3.699	71	968	571	5.309	5.388	82.39	77.20
Proactie/Preventie	2.302	65	600	81	3.048	3.453	50.00	45.10
Brandweer Algemeen	78	43	22	4	147	39	0.00	0.00
JBW Algemeen	0	2	0	0	2	14	0.00	0.00
Brandweezorg	14.403	2.334	4.239	2.286	23.262	23.394	327.39	314.30
Totaal	35.580	2.334	9.654	3.759	51.328	52.857	724.27	699.38

Bijlage 3: Staat van vaste activa 2016

Onderdeel	Boekwaarde 31-12-2015	Herrubr. 2016	Investing 2016	Desinvestering 2016	Afschrijving 2016	Boekwaarde 31-12-2016
Bedrijfsgebouwen	19.144	-93	1.449		-1.223	19.277
Vervoersmiddelen	7.506	455	1.032		-1.205	7.788
Machines, apparatuur en installaties	3.785	-193	1.209		-849	3.952
Overige materiële vaste activa	1.945	-169	887		-684	1.979
	32.380	0	4.576	0	-3.961	32.996
Activa in ontwikkeling	439		-324			115
Totaal	32.819	0	4.252	0	-3.961	33.111

Bijlage 4: Restantkredieten 2016

Omschrijving	Kredieten 2016	Realisatie 2016	Resultaat	Vrijval	MJIP 2017
BT ruimte audiovisuele apparatuur	13.500	0	13.500		13.500
Inrichting ruimte I.33	70.500	0	70.500		70.500
Audiovisuele apparatuur BT/OT ruimte	34.100	30.818	3.282		0
Totaal investeringen VBK	118.100	30.818	87.282	0	84.000
Hardware servers	80.000	82.227	-2.227		0
Beeldschermen	44.000	42.477	1.523		0
MICK Utility Power supply	40.000	0	40.000	40.000	0
MICK GMS cliënts	36.000	0	36.000		36.000
MICK plotbord /beamers	64.000	0	64.000		64.000
MICK C 2000	50.000	0	50.000		50.000
Totaal investeringen MICK	314.000	124.704	189.296	40.000	150.000
Hard-software JGZ	80.100	58.473	21.627	21.627	0
Medische koelkasten JGZ	35.000	42.518	-7.518		0
Totaal investeringen JGZ	115.100	100.991	14.109	21.627	0
Dienstauto OGGZ 101 JZ-379-R	16.700	15.981	719		0
Totaal investeringen OGGZ	16.700	15.981	719	0	0
Medische koelkasten PAC	18.000	20.092	-2.092		0
Totaal investeringen PAC	18.000	20.092	-2.092	0	0
Hartmassage-apparatuur	35.000	34.285	715		0
Roostersoftware ambulancedienst	20.000	20.000	0	0	0
Totaal investeringen Ambulance	55.000	54.285	715	0	0
GHOR 12-840 ACGZ-voertuig incl. inventaris	37.200	30.569	6.631	6.631	0
GHOR 12-850 DPG-voertuig incl. inventaris	38.700	32.097	6.603	6.603	0
Totaal investeringen GHOR	75.900	62.667	13.233	13.233	0
Pagers	15.300	15.299	1		0
Haakarmbak 12-1382	81.000	0	81.000		81.000
Personenbus 12-2401	49.900	46.534	3.366		3.366
Hydraulisch redgereedschap tankautosputen	717.100	468.192	248.908	56.408	192.500
Hydraulisch redgereedschap TS 12-9130 Schiphol	31.200	14.738	16.462	16.462	0
Hydraulisch redgereedschap TS 12-9230 Schiphol	31.200	14.738	16.462	16.462	0
Warmtebeeldcamera	91.000	61.347	29.653	29.653	0
Meetapparatuur TS: EX. O2. CO (H2S) en dosistempometer	6.700	8.409	-1.709		0
Redvest (regionaal 388 stuks)	74.200	0	74.200		74.200
Duikmasker	74.800	0	74.800		74.800
Duiktoestel	43.600	0	43.600		43.600

Omschrijving	Kredieten 2016	Realisatie 2016	Resultaat	Vrijval	MJIP 2017
Duikcilinder	37.400	0	37.400		37.400
Seinlijn met toebehoren	56.100	0	56.100		56.100
Was- en droogapparatuur toestellen	106.000	106.000	0		0
Heftruck	15.000	0	15.000	10.000	5.000
CAWP Compressor: buffer en appendage Bauer PE 550	102.900	102.900	0		0
Ademluchtmaskers	82.700	71.299	11.401	11.401	0
Ademluchttoestellen	41.400	0	41.400		41.400
Brandstofregistratiesysteem Hoofddorp	6.200	0	6.200	6.200	0
Hydraulisch redgereedschap Vakbekwaamheid	56.000	33.126	22.874	12.874	10.000
Inventaris haakarmbak Ademlucht	43.600	0	43.600		43.600
Hydraulisch redgereedschap Hulpverleningsvoertuig	75.000	43.865	31.135	22.135	9.000
Arbeidshygiene: Bluspakken	555.800	382.641	173.159		173.159
Arbeidshygiene: containeraanpassing	30.000	24.996	5.004	5.004	0
Arbeidshygiene: helmen en nekflappen	142.000	32.817	109.183		109.183
Arbeidshygiene: krattenwasmachine	23.000	15.586	7.414	7.414	0
Arbeidshygiene: handschoenen	58.100	38.473	19.627		19.627
Slangenbak en spoelmachine	8.200	7.524	676		0
Waterwagens	197.700	190.104	7.596		0
CAWP Werktafels	66.000	66.783	-783		0
Inventaris SIE IBGS	18.000	10.397	7.603		7.603
Ademlucht testapparatuur	43.700	43.700	0	0	0
Roostersoftware Planbureau	30.000	32.197	-2.197		0
Totaal investeringen BRW	3.010.800	1.831.668	1.179.132	194.013	981.538
Netwerk (Forticare)	77.000	54.701	22.299	22.299	0
Implementatie Agresso (ABW)	35.400	0	35.400		35.400
Uitbreiding NetApp storage	114.000	94.972	19.028	19.028	0
Vervanging thin en fat clients vaste werkplekken	364.000	336.427	27.573		27.573
Uitbreiding en vervanging mobiele werkplekken	86.000	75.836	10.164	10.164	0
Vervanging mobiele telefoons	35.000	38.593	-3.593		0
Totaal investeringen FB/ICT	711.400	600.529	110.871	51.491	62.973
Meubilair jaarschijf 2016	315.300	281.858	33.442		33.442
Technische installaties	5.100	0	5.100		5.100
Brandmeldinstallatie	20.000	0	20.000		20.000
Afzuiginstallatie	16.200	0	16.200		16.200
Verbouwing Floris van Adrichemlaan Haarlem	298.200	296.385	1.815		0
Centrale ademluchtwerkplaats Heemstede	700.500	698.558	1.942		0
Aanpassing toegangscontrole zijlweg	35.500	0	35.500		35.500

Omschrijving	Kredieten 2016	Realisatie 2016	Resultaat	Vrijval	MJIP 2017
Vervanging walaansluiting remise zijlweg	18.600	0	18.600		18.600
Totaal investeringen FB/HV	1.409.400	1.276.800	132.600	0	128.842
Totaal investeringen	5.844.400	4.118.534	1.725.866	320.364	1.407.353
Mobiele Data terminals (MDT's)	566.700	12.838	553.862	134.334	419.528
Beamers en schermen	44.500	1.140	43.360		43.361
Herinrichting Terrein	90.000	33.673	56.327		56.327
Totaal investeringen in ontwikkeling	701.200	47.651	653.549	134.334	519.215
Totaal kredieten 2016	6.545.600	4.166.185	2.379.415	454.698	1.926.569
Nog te activeren opstalrecht		18.950	-18.950		
Geactiveerde activa in ontwikkeling 2015		391.248	-391.248		
Totaal	6.545.600	4.576.384	1.969.216	454.698	1.926.569

De grootste posten, die doorgeschoven worden naar 2017, zijn:

- Diversen huisvesting en meubilair (€ 128.800)
In verband met onder handen zijnde verbouwing aan de Zijlweg worden investeringen op dit gebied afgerond in 2017.
- Voorbereidingskrediet herinrichting terrein Zijlweg (€ 56.327)
- Inrichting en audiovisuele apparatuur BT ruimte (€ 84.000).
In verband met interne verbouwingen op de Zijlweg wordt deze inrichting in 2017 afgerond.
- ICT (€ 106.334)
Dit betreft met name nog te leveren hardware op de diverse werkplekken.
- MICK hard- en software (€ 150.000)
- Aanschaf in het kader van Arbeidshygiëne (€ 301.967)
Door intensievere reiniging is nog geen goed beeld van de werkelijke levensduur van de bluskleiding en is het krediet nog niet volledig benut. De kleding zal nu gespreid over twee jaar worden aangekocht; de vervanging wordt hier in het MJIP op aangepast.
- Aanschaf Mobiele Data Terminals (€ 419.527)
De verwerving, contractafsluiting en implementatievoorbereiding is in 2016 afgerond. De inbouw kon echter, vanwege leveringsproblemen niet in 2016 plaatsvinden. Tweede kwartaal 2017 zal het project afgerond zijn.
- Inbouw hydraulisch redgereedschap (€ 211.500)
Onderdeel van het investeringsbedrag voor hydraulisch redgereedschap is de inbouw in de diverse voertuigen. Deze inbouw wordt door Spaarnelanden uitgevoerd en gecombineerd met garagebezoek van de 35 tankautosputten en 2 hulpverleningsvoertuigen. Uitlevering van het gereedschap heeft 2e helft 2016 plaatsgevonden, de inbouw loopt door tot in 2017.
- Duikapparatuur (€ 286.100)
Zoals bij de tweede bestuursrapportage gemeld vindt de aanschaf van duikapparatuur in 2017 plaats. Dit had te maken met zaken rondom aanbesteding en heeft vervolgens vertraging opgelopen door de acties afgelopen zomer.

- Haakarmbak ademlucht inclusief inventaris (€ 124.600)
Conform melding bij de tweede bestuursrapportage wordt deze investering doorgeschoven naar 2017 totdat duidelijk is wat precies benodigd is.

Bijlage 5: Overzicht reserves en voorzieningen 2016

Algemene reserve

Omschrijving	Saldo per 31-12-2015	Resultaat-bestemming 2016	Toevoeging 2016	Onttrekking 2016	Boekwaarde 31-12-2016
Algemene Reserve	2.795	16			2.811
Totaal	2.795	16	0	0	2.811

Bestemmingsreserve

Omschrijving	Saldo per 31-12-2015	Resultaat-bestemming 2016	Toevoeging 2016	Onttrekking 2016	Boekwaarde 31-12-2016
Systeemoefening	16	-16			0
Vernieuwing preventiecontrole	51			11	40
Inhaalslag opleid.bevelvoerders BRW	75	-75			0
Veiligheidshuis	243		12	32	222
Efficëncyverbetering VRK	599			599	0
Tarieven GGD	0	200		115	85
Totaal	984	109	12	757	347

Voorzieningen

Omschrijving	Saldo per 31-12-2015	Resultaat-bestemming 2016	Toevoeging 2016	Onttrekking 2016	Boekwaarde 31-12-2016
Onderhoudsfonds (AZ)	7				7
Egalisatievoorziening Kleding BRW	223		276	183	316
Boventalligen	382		415	223	574
Frictiekosten TC	205			94	111
Frictiekosten JGZ AM	149			115	34
Groot onderhoud Zijlweg	598		260	717	141
Wachtgeld verplichtingen	302		185	298	189
Egalisatie gezondheidsmonitor	40			40	0
Onderhoud Kazerne Oost	82		143	21	204
Onderhoud Huisvesting Mick	291		110	103	298
Risico subsidie BCT	66			27	39
Kosten verhuizing FB/Zijlweg	22			22	0
Egalisatie cumulatieve budgetkorting Ambulance	128			128	0
Subsidie DJI nazorg ex-gedetineerden	71		26	71	26
Individueel loopbaanbudget (ILB)	496		0	496	0
Opvolging aanwijzing Archiefinspectie	76			55	21
Afbouw piket vrijwilligers	0		137		137
Persoonlijk levensfase budget (PLB) AZ			101		101
Persoonlijk levensfase budget (PLB) MKA			34		34
Totaal	3.138		1.687	2.593	2.232

Bijlage 6: Langlopende leningen 2016

Leningnr	Instelling	Datum overeenkomst	Oorspronkelijk bedrag	Rente %	Rente/afl.	Saldo 31/12-2015	Aflossing 2016	Rente 2016	Saldo 31/12/2016
40.102078	BNG	10/9/2006	4.500.000	4.49	8/1/2048	3.684.375	-112.500	163.534	3.571.875
40.102079	BNG	9/12/2006	3.000.000	4.35	9/1/2021	3.000.000	0	130.500	3.000.000
40.102080	BNG	10/9/2006	6.500.000	4.45	11/1/2047	5.200.000	-162.500	228.688	5.037.500
40.104410	BNG	7/6/2009	8.000.000	3.76	7/6/2019	3.200.000	-800.000	120.320	2.400.000
40.108888	BNG	12/23/2013	4.000.000	3.29	11/1/2038	3.680.000	-160.000	119.098	3.520.000
40.109273	BNG	8/1/2014	3.000.000	0.49	8/1/2016	1.125.000	-1.125.000	2.756	0
40.109561	BNG	12/23/2014	3.420.000	1.54	2/1/2034	3.249.000	-171.000	49.047	3.078.000
Totaal			32.420.000			23.138.375	-2.531.000	813.944	20.607.375

Bijlage 7: Verantwoording in het kader van SISA

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2017				
V&J	A2	<p>Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)</p> <p>Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3</p> <p>Veiligheidsregio's</p>	Besteding (jaar T)	
			<p>Aard controle R Indicatornummer: A2 / 01</p>	
			€ 12,636,075	

2018 – 2021

ONTWERP PROGRAMMABEGROTING

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Programma's	4
2.1 Programma Publieke Gezondheid	4
2.2 Programma Jeugdgezondheidszorg	10
2.3 Programma Brandweezorg	14
2.4 Programma Ambulancezorg	18
2.5 Programma GHOR	22
2.6 Programma Multidisciplinaire samenwerking	26
2.7 Bevolkingszorg	30
2.8 Programma Veiligheidshuis	32
2.9 Programma Interne dienstverlening	35
2.10 Financiële middelen	39
3. Financiële beschouwingen	40
3.1 Ontwikkeling begrotingskaders	40
3.2 Effect op het lopende begrotingsjaar 2017	48
3.3 Financiële begroting in één oogopslag	49
4. Paragrafen	50
4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	50
4.2 Onderhoud kapitaalgoederen	54
5. Bijlagen	58
5.1 Gemeentelijke bijdrage	58
5.2 Overzicht incidentele baten en lasten	60
5.3 Geprognoseerde balans	61
5.4 Overzicht nominale ontwikkeling	62
5.5 Reserves en voorzieningen	63
5.6 Meerjaren investeringsplan 2018-2021	64
5.7 EMU saldo	67
5.8 Lijst met afkortingen	68

I. Voorwoord

Vooruitblik ontwikkelingen in gemeenten

Voor de regiogemeenten, die samen de VRK in stand houden, is 2018 eerst en vooral het jaar van verkiezingen, nieuwe gemeenteraden en nieuwe colleges. Voor de meeste gemeenten in maart van dat jaar; voor Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude gaat dat spelen in november.

Als de raadsleden hun plek hebben ingenomen en colleges zijn gevormd, zal opnieuw de agenda van de VRK worden bepaald. Door het gewijzigde aantal deelnemende gemeenten dient ook de Gemeenschappelijke Regeling te worden aangepast. Daarbij zal niet alleen gekeken worden naar de strikte consequenties van de verandering van aangesloten gemeenten. Ook zal bezien worden of de regeling in algemene zin gemoderniseerd kan worden. Het is de bedoeling te komen tot een regeling die helder is over de toedeling van taken van de VRK, en de gemeenten in de regio de mogelijkheid biedt zonder rompslomp – bij de organisatie passende – nieuwe taken te beleggen bij de VRK als verlengstuk van de gemeenten.

De nieuwe gemeenteraadsleden zullen een introductie krijgen bij de VRK, waarbij wordt ingezoomd op de taken van de VRK op het gebied van veiligheid en publieke gezondheid, en de ambities die er liggen om de VRK zo nuttig mogelijk in te zetten voor de uitdagingen waar gemeenten op deze terreinen voor staan.

Ook start met een nieuwe raadsperiode een nieuwe cyclus van het maken van risicoprofielen en beleidsplannen rampenbestrijding/crisisbeheersing. Ook het dekkingsplan brandweer zal opnieuw worden vastgesteld. De VRK hoopt in het integrale veiligheidsplan van iedere gemeente goede aanknopingspunten te vinden voor het bepalen van de prioriteiten van de VRK. De VRK zal handvatten aanreiken aan gemeenten, waardoor zij beter invulling kunnen geven aan de gemeentelijke rol bij het verhogen van de brandveiligheid. De brandweer heeft op dat vlak veel uitvoerende taken, maar als het gaat om preventie en voorlichting, dan hebben de gemeenten zelf mogelijkheden die de brandweer niet heeft. Door activiteiten aan elkaar te verbinden kan effectief gewerkt worden aan de doelstelling: minder branden, minder slachtoffers, minder schade.

De gemeenteraadsverkiezingen zullen naar verwachting ook leiden tot een nieuwe samenstelling van de bestuurscommissie Publieke Gezondheid & Maatschappelijke Zorg (PG&MZ), en ook van het Dagelijks Bestuur. De bestuurscommissie PG&MZ zal voor deze nieuwe bestuursperiode de prioriteiten voor de GGD bepalen bij het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid in de samenleving van Kennemerland.

De nieuwe leden van de colleges zullen opnieuw moeten worden getraind en geoefend om hun rol goed te kunnen vervullen in het kader van de crisisbeheersing. Daar zal tegen die tijd een passend programma voor gereed zijn.

De (nieuwe) bestuurders en raadsleden krijgen te maken met een organisatie die zich in een stabiel vaarwater bevindt, en die zich over de jaren heen heeft laten zien als een betrouwbare partner. De VRK concentreert zich als partner in eerste instantie op de belangen van de regio als geheel, omdat daarin ook de meerwaarde van een gemeenschappelijke regeling ligt, maar niet wordt vergeten dat de regio uit tien individuele gemeenten bestaat, die alle hun eigen 'couleur locale' hebben. Waar dat mogelijk is (zonder schade aan de efficiency en effectiviteit van de gezamenlijkheid) wordt tegemoet gekomen aan lokale wensen en behoeften.

Overige bijzonderheden 2018

In 2019 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. Bij ruimtelijke ontwikkelingen dienen integraal alle betrokken belangen afgewogen te worden. Gezondheid en veiligheid horen bij die belangen. Ter voorbereiding op die adviesrol zal de VRK zich goed oriënteren op de kaders van de nieuwe wet.

Verder is 2018 het jaar waarin de nieuwe meldkamer voor de veiligheidsregio's Kennemerland, Zaanstreek-Waterland en Noord-Holland Noord zijn deuren zal openen, in de gezamenlijke locatie op de Zijlweg in Haarlem. De schaalvergroting leidt tot een meldkamer, die beter dan nu, in staat zal zijn om grootschalige calamiteiten adequaat het hoofd te bieden op een hoger kwaliteitsniveau dan nu het geval is. Voor de gemeenten voltrekt deze kwaliteitsverbetering in 2018 zich zonder extra kosten.

2. Programma's

Leeswijzer:

Vernieuwing BBV

Het gewijzigde BBV maakt dat de vergelijking op productniveau tussen de cijfers 2018 en die van 2017 niet mogelijk is. Met de meest recente wijziging is het niet langer toegestaan overhead toe te rekenen aan producten. De overhead van de VRK is te vinden op het programma Interne dienstverlening. In de programmabegroting 2017 waren de producten nog inclusief overhead vermeld, en was per

programma de bijdrage aan interne dienstverlening apart vermeld.

Toelichting autonome ontwikkelingen en nieuw beleid

De autonome ontwikkelingen en nieuw en versterkt bestaand beleid worden per onderwerp toegelicht in hoofdstuk 3.1 ontwikkeling begrotingskaders. In de programma's zijn deze bedragen opgenomen in de verloopstaat 2017 naar 2018 onder de tabel "Wat mag het kosten?".

2.1 Programma Publieke Gezondheid

Ambitie van het programma

De GGD Kennemerland bevordert, bewaakt en beschermt de gezondheid en veiligheid van de inwoners, ondernemers en in de regio verblijvende bezoekers en recreanten. Dit gebeurt door het, in samenwerking, met (keten)partners doelmatig en doeltreffend uitvoeren van de wettelijke taken op het gebied van Publieke Gezondheid en het bieden van speciale arrangementen voor lokale behoeften op dat gebied.

Uitgangspunten van beleid

Publieke gezondheid is "...alle gezondheid beschermende en bevorderende maatregelen voor de bevolking of specifieke groepen daaruit, waaronder begrepen het voorkomen en het vroegtijdig opsporen van ziekten" (Wet publieke gezondheid (Wpg)).

De gemeenten zijn wettelijk verantwoordelijk voor de uitvoering van de taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg. Daarnaast bewaken zij de samenhang en afstemming met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.

Het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) stelt elke vier jaar de landelijke prioriteiten voor collectieve preventie vast. Vervolgens stellen gemeenten elke vier jaar hun actiepunten voor lokaal gezondheidsbeleid vast.

Daarin ligt de nadruk op het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van mensen. Gezond leven is een keuze en de verantwoordelijkheid hiervoor ligt allereerst bij de burger zelf ("Gezondheid dichtbij" VWS). Kiezen voor gezond leven is echter niet eenvoudig. Mensen kunnen meer tot gezonde keuze worden verleid door de samenleving zo in te richten dat het makkelijker wordt een gezonde keuze te maken. De overheid en landelijke en lokale partijen moeten hier gezamenlijk aan bijdragen.

Naast de eigen verantwoordelijkheid voor een gezonde leefstijl benadrukt VWS dat burgers er op moeten kunnen vertrouwen dat de overheid hen beschermt tegen collectieve risicofactoren, die ze niet zelf kunnen beïnvloeden.

De gemeenten in Kennemerland hebben hun wettelijk plicht om een GGD in stand te houden voor de uitvoering van de taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg, ingevuld met het onderbrengen van de GGD in de – ook wettelijk voorgeschreven – gemeenschappelijke regeling voor de Veiligheidsregio.

Langs die weg wordt in Kennemerland gezorgd voor bevordering van de gezondheid van de samenleving en het voorkomen van ziekten bij met name kwetsbare groepen. Stimuleren van zelfredzaamheid, de eigen kracht en verantwoordelijkheid van burgers en instellingen is daarin leidend.

Tegelijkertijd dient GGD Kennemerland zo te handelen dat burgers en instellingen erop kunnen vertrouwen dat adequaat wordt gehandeld als zich gezondheidsrisico's in de samenleving aandienen.

Relevante Beleidsnotities en wettelijk kader

- Wet Publieke Gezondheid (WPG)
- WPG tweede tranche
- Participatiewet
- Zorgverzekeringswet
- Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz)
- Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (Wgbo)
- Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP)
- Wet gebruik Burgerservicenummer in de zorg
- Politiewet
- Wet op de Lijkbezorging, artikel 4
- Wet kinderopvang
- Omgevingswet
- Warenwetbesluit tatoeëren en piercen
- International Health Regulations (IHR)
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)
- Landelijk volksgezondheidsbeleid
- Regionale nota volksgezondheid
- Regionaal Kompas
- LCI Richtlijn Infectieziektenbestrijding

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Niet adequaat medisch handelen	<ul style="list-style-type: none"> • Deskundige, goed opgeleide medewerkers, die jaarlijks trainingen en bijscholingen volgen • Melden en bespreken van (bijna) fouten en (bijna) incidenten • Klachten over dienstverlening serieus nemen • Leer- en verbeterpunten doorvoeren in de betreffende werkprocessen
Onvoldoende inspelen op nieuwe wetgeving;	<ul style="list-style-type: none"> • Tijdig anticiperen op (aangekondigde) wetwijzigingen • Wijzigingen in alle betreffende werkprocessen doorvoeren
suboptimale samenwerking met onze ketenpartners	<ul style="list-style-type: none"> • Afstemmen dienstverlening met ketenpartners, zowel structureel als incidenteel • Gezamenlijke inspanningen evalueren, en leer- en verbeterpunten in de betreffende samenwerking en/of werkprocessen doorvoeren
Adviezen worden niet opgevolgd	<ul style="list-style-type: none"> • Aansluiten bij de behoefte van de klant (gemeenten, ketenpartners, burgers) • Geven van professionele, onderbouwde adviezen

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we er voor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestatie 2018-2021	
Het doelmatig en doeltreffend uitvoeren van wettelijke taken en het bieden van speciale arrangementen voor lokale behoeften t.b.v. de Publieke Gezondheid	Signaleren en monitoren van infectieziekten en het uitvoeren van preventieve activiteiten om verspreiding van infectieziekten te voorkomen. Indien nodig bestrijden van grote uitbraken / epidemieën (Infectieziekte bestrijding, TBC en SOA/Aids bestrijding)	<ul style="list-style-type: none"> • Afhandelen van meldingen van infectieziekten (inclusief TBC) • Het houden van spreekuren (soa-poli, reizigersadvies, TBC) • Bronopsporing (oorzaak) en contactonderzoek (patiënten) • Geven van voorlichting en advies; • Vaccineren • Preventie activiteiten • Signaleren en surveilleren • Infectieziekten bestrijden bij (grote) ziekte uitbraken 	Gezonde burgers (een bijdrage leveren aan de bescherming en bevordering van de volksgezondheid)
	Uitvoeren van toezicht volgens de Wet Kinderopvang	<ul style="list-style-type: none"> • Inspecteren van kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, gastouderbureaus op hygiëne, veiligheid, pedagogisch beleid en omgang met ouders en personeel 	
	Advies en inspecties technische hygiënezorg om te voorkomen dat infectieziekten uitbreken of zich verspreiden. Dat kan zich richten op het individu of op instellingen of locaties waar sprake is van een verhoogd risico.	<ul style="list-style-type: none"> • Inspecteren, tattoo/piercingshops, zeeschepen (ship sanitation), zorg- en verpleegtehuizen (zorghygiëne) en coffeeshops (Haarlem) • Integraal inspecteren van prostitutie bedrijven op hygiëne en veiligheid (i.s.m. politie) • Voorlichtingen voedselveiligheid (kinderopvang en zorg- en verpleegtehuizen) • Inspecties en voorlichting over hygiëne op basisscholen • Inspecteren van (tijdelijke) huisvesting vluchtelingen, statushouders, daklozen • Adviseren bij evenementen 	
	Adviseren van burgers en bedrijven om in het geval van contact met schadelijke stoffen, de gevolgen hiervan te beperken. (Medische Milieukunde)	<ul style="list-style-type: none"> • Signaleren van voor gezondheid ongewenste situaties in de leefomgeving • (Pro)actief adviseren van burgers, gemeenten en instellingen over risico's • Beantwoorden van vragen van burgers, gemeenten en instellingen en geven van voorlichting • Uitvoeren projecten en onderzoek • In crisissituaties en bij blootstelling aan schadelijke stoffen burgers informeren over risico's, mogelijke gevolgen en te nemen maatregelen 	

Vervolg tabel ▼

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we er voor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestatie 2018-2021	
	Signaleren en monitoren van de gezondheid van de inwoners van Kennemerland (Epidemiologie)	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren gezondheidsenquêtes, opstellen gezondheidsprofielen, analyseren van de gezondheidssituatie van de bewoners in Kennemerland en gemeenten ondersteunen met verdiepend onderzoek. • Signaleren van regionale en landelijke ontwikkelingen, in kaart brengen van problemen op het gebied van volksgezondheid en het doen van aanbevelingen aan beleidsmakers • Duiding geven aan actuele kennis en informatie 	
	Ondersteunen van gemeenten en regionale/lokale ketenpartners bij het bevorderen en behouden van de gezondheid van de gehele bevolking in de regio. Specifiek is aandacht voor risicogroepen zoals jongeren, volwassenen met een lage sociaal economische status en ouderen (advisering publieke gezondheid)	<ul style="list-style-type: none"> • Adviseren gemeenten over lokaal beleid (op basis van gezondheidsnota) • Op inhoud adviseren van gemeenten en ketenpartners over uitvoeren van gezondheidsbeleid • Signaleren en herkennen van kansrijke onderwerpen en netwerken met een positief effect op de gezondheid en betrokken partijen hiertoe met elkaar in verbinding brengen • Eerste aanspreekpunt preventieve gezondheidszorg • Opstellen regionaal beleid (regionale Nota Volksgezondheid) • Beleidsondersteuning van wettelijke taken van de GGD • Coördineren netwerken / dienstverlening rondom statushouders 	
	Voorkomen en verminderen van uitsluiting en dakloosheid; realiseren van een aanvaardbare kwaliteit van leven voor kwetsbare mensen die vaak meervoudige problemen hebben (OGGZ)	<ul style="list-style-type: none"> • Aannemen en registreren cliënten en type OGGZ problematiek (via Meldpunt Zorg & Overlast en Brede Centrale Toegang) • Beoordelen van de gezondheids-, zorg- en overlastsituatie (of initiëren Maatschappelijke Opvang) • Opstellen en uitvoeren Trajectplan om teloorgang / overlast te stoppen • Bieden van bemoeizorg aan zorgwekkende zorgmijders • Toeleiden en doorverwijzen naar reguliere zorg • Bieden van nazorg (monitoren van overdracht) • Overleggen/afstemmen met ketenpartners en sociale wijkteams/Meerteams • Bijdrage leveren aan de vroegsignalering van verwarde personen door coördinatie van Vroegsignaleringsoverleg (VSO) Kennemerland 	
	Preventief en actief stoppen van bedreigingen van de volksgezondheid en/of overlast in de directe leefomgeving van mensen (Hygiënisch Woningtoezicht)	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren Hygiënisch Woningtoezicht bij zwaar vervuilde woningen; vervuiling en overlast beëindigen en de bewoner(s) stimuleren deze problemen in de toekomst te voorkomen 	
	Voorkomen en beperken van gezondheidschade van burgers als gevolg van crises, rampen en zware ongevallen (Psychosociale Hulpverlening)	<ul style="list-style-type: none"> • Inzetten Psychosociale Hulpverlening, zowel in GRIP-opgeschaalde situaties als bij situaties met grote maatschappelijke onrust zonder GRIP-opscaling • Vakbekwaam houden van team psychosociale hulpverleners (door opleiding, training en oefening in samenwerking met GHOR) • Procedures crisisorganisatie op orde brengen c.q. houden (planvorming, multidisciplinaire afstemming, bewaken van afspraken met ketenpartners) 	

Vervolg tabel ▼

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we er voor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestatie 2018-2021	
	Uitvoeren forensische geneeskunde voor politie en gemeenten (Forensische geneeskunde)	<ul style="list-style-type: none"> Aarrestantenzorg; het bieden van expertise op het gebied van huisartsenzorg, verslavingszorg, infectieziekten en psychiatrie (Medische) adviseren van de politie; het bepalen van geschiktheid voor verhoor en detentie, alsook het inschatten van verblijfsrisico's Forensisch onderzoek; zedenonderzoek, letselrapportage, het opvragen en interpreteren van medische informatie voor het politiedossier; bloedafname bij alcohol en/of drugs, DNA en urine-afname, postmortaal onderzoek en bloedonderzoek bij verdenking van infectieziekten Lijkschouw; bij natuurlijk en niet-natuurlijk overlijden en in geval van euthanasie, bemiddeling bij niet-natuurlijke dood en orgaan/weefseldonatie 	
	Versterking van de samenwerking met partners en versterken van de netwerkpositie van de GGD	<ul style="list-style-type: none"> Uitbreiden en intensiveren van relaties en samenwerking tussen medewerkers en ketenpartners 	
Het handhaven en bouwen aan het vertrouwen in de samenleving dat adequaat wordt gehandeld in het geval dat risico's zich aandienen ten aanzien van de Publieke Gezondheid.	Het permanent op peil houden van inzetcapaciteit bij calamiteiten en crises	<ul style="list-style-type: none"> Bieden van reizigersadviesing en -vaccinatie (waarmee kennis en vaardigheden voor opgeschaalde zorg beschikbaar is) Aanbieden van EHBO-, Bedrijfshulpverlening-, reanimatie- en AED-cursussen 	Effectieve en snelle(re)actie bij calamiteiten
Behouden en verstevigen van de unieke kennis-positie op het gebied van Publieke Gezondheid en Veiligheid	Anticiperen op behoeften van klanten en partners op het gebied van Publieke Gezondheid en Veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> GGD reageert op vragen vanuit de gemeenten, maar adviseert ook proactief Toezicht houden op de WMO (= Wet Maatschappelijke Ondersteuning) op verzoek van gemeenten Adviseren van gemeenten en overheden als het gaat om de Omgevingswet, én daar waar het gaat om Publieke Gezondheid en Veiligheid 	Gezonde burgers en weloverwogen beleidsbesluiten
	Streven naar integraal beleid en afstemming met gemeentelijke beleidsterreinen, zoals milieu, jeugdbeleid, ruimtelijke ordening, veiligheid, welzijn	<ul style="list-style-type: none"> Continue afstemming met gemeenten door onder meer accountgesprekken, informatiebijeenkomsten en overleggen op ambtelijk niveau 	
	Publieke gezondheid verbinden aan het sociale domein door het vergaren, analyseren, verrijken en duiden van (onderzoeks) informatie	<ul style="list-style-type: none"> GGD onderzoeksgegevens beschikbaar stellen aan gemeenten. En deze informatie verrijken met gegevens uit andere bronnen Het doen van verdiepend onderzoek en analyses op eigen initiatief en op verzoek van gemeenten en ketenpartners. 	
	Continu beeld van en inzicht in de gezondheid van de inwoners van Kennemerland	<ul style="list-style-type: none"> Beheer en onderhoud van de digitale gezondheidsatlas; www.gezondheidsataskennemerland.nl Delen van kennis en aanvullende informatie op basis van onderzoeksgegevens via digitale media. Onder andere via een gezondheidsapp. 	

Wat mag het kosten?

Programma Openbare gezondheidszorg

Bedragen x € 1.000	Programmabegroting 2017			Programmabegroting 2018			Meerjarenbegroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020
7.1 Volksgezondheid									
<i>Wettelijke taken:</i>									
Nader te bestemmen	-283		283	-20	0	20	20	20	20
Infectieziektebestrijding	793	28	-765	602	29	-573	-573	-573	-573
Seksuele Gezondheid	1.029	748	-281	848	838	-10	-10	-10	-10
Tuberculosebestrijding	503	53	-450	408	55	-353	-353	-353	-353
Vroegsignaleringsoverleg (VSO) voor personen met verward gedrag				150	0	-150	-150	-150	-150
Technische hygienezorg	1.205	861	-344	775	842	67	67	67	67
Beleidsadvisering	262		-262	162	0	-162	-162	-162	-162
Gezondheidsbevordering	540		-540	327	0	-327	-327	-327	-327
Epidemiologie	734		-734	464	0	-464	-464	-464	-464
Psychosociale hulp ongevallen en rampen	64		-64	39	0	-39	-39	-39	-39
Medische Milieukunde	431		-431	275	0	-275	-275	-275	-275
	5.278	1.690	-3.588	4.030	1.764	-2.266	-2.266	-2.266	-2.266
Reizigersadvisering	957	943	-14	900	986	86	86	86	86
Toezicht WMO				37	37	0	0	0	0
Cursussen	210	183	-27	191	191	0	0	0	0
	1.167	1.126	-41	1.128	1.214	86	86	86	86
<i>Subsidietaken:</i>									
Brede Centrale Toegang	1.166	1.166	0	1.384	1.384	0	0	0	0
Zorgcoördinatie OGGZ	38	38	0	40	40	0	0	0	0
Hygienische Woningtoezicht	191	191	0	201	201	0	0	0	0
OGZ subsidies algemeen	50		-50	35		-35	0	0	0
Projecten Preventie, Advies en Crisisondersteuning (PAC)	179	179	0	176	182	6	6	6	6
Subsidies OGZ bijdrage aan overhead				-364	0	364	364	364	364
	1.624	1.574	-50	1.472	1.807	335	370	370	370
<i>Bijdrage aan interne dienstverlening:</i>									
Overhead	-1.962		1.962	0	0	0	0	0	0
Sectormanagement en ondersteuning	-621		621	0	0	0	0	0	0
Rente op MVA en investeringen	-92		92	0	0	0	0	0	0
	-2.675	0	2.675	0	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	5.394	4.390	-1.004	6.630	4.785	-1.845	-1.810	-1.810	-1.810

Vervolg tabel ▼

Wat mag het kosten?

Programma Openbare gezondheidszorg

Bedragen x € 1.000	Programmabegroting 2017			Programmabegroting 2018			Meerjarenbegroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020
7.5 Begraafplaats en crematoria									
<i>Crisis ondersteunende taken:</i>									
Forensische geneeskunde	468	530	62	471	554	83	83	83	83
7.5 Begraafplaats en crematoria	468	530	62	471	554	83	83	83	83
Totaal producten	5.862	4.920	-942	7.101	5.339	-1.762	-1.727	-1.727	-1.727
<i>Dekkingsbronnen:</i>									
Inwonerbijdrage		3.436	3.436		3.645	3.645	3.645	3.645	3.645
BDUR		155	155		155	155	155	155	155
		3.591	3.591		3.800	3.800	3.800	3.800	3.800
Resultaat voor bestemming	5.862	8.511	2.649	7.101	9.139	2.038	2.073	2.073	2.073
Mutatie reserves		50	50		35	35	0	0	0
Resultaat na bestemming	5.862	8.561	2.699	7.101	9.174	2.073	2.073	2.073	2.073
Vennootschapsbelasting						0			
Resultaat na belasting	5.862	8.561	2.699	7.101	9.174	2.073	2.073	2.073	2.073

Verloopstaat 2017 naar 2018

Bedragen x € 1.000	
Programmabegroting 2017	5.862
Mutatie reserve	-15
Nota efficiency jaarschijf 2018	
- Minder vervoersbeweging door Het nieuwe werken	-37
Veranderingen a.g.v. verwerking vernieuwing BBV:	
- toch rentetoerekening	92
- bijdrage aan overhead	307
- Sectormanagement en ondersteuning	157
Verschuiving tussen programma's als gevolg van actualisatie	120
Actualiseren productgerelateerde inkomsten	303
Nominale ontwikkeling:	
- loon en prijsindexering	143
- Toename aantal inwoners	19
Autonome Ontwikkeling:	
- Vroegsignaleringsoverleg (VSO) voor personen met verward gedrag	150
Programmabegroting 2018	7.101

2.2 Programma Jeugdgezondheidszorg

Ambitie van het programma

GGD Kennemerland staat voor het veilig en gezond opgroeien van alle kinderen in Kennemerland. Al onze kennis, ervaring, betrokkenheid en middelen wordt ingezet voor gelijkwaardige kansen en optimale ontwikkeling van kinderen.

Uitgangspunten van beleid

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) levert, door het uitvoeren van het basistakenpakket, een grote bijdrage aan de gezondheidswinst voor jeugdigen. Ook draagt de JGZ met haar samenwerkingspartners bij aan de gewenste veranderingen in de zorg voor jeugd. Deze veranderingen richten zich op het bevorderen van de eigen kracht van jeugdigen en gezinnen, het bevestigen van ouders in hun rol als goede opvoeders en het reduceren van de behoefte aan specialistische zorg. Sleutelbegrippen zijn ontzorgen, gepaste zorg (normaliseren, demedicaliseren) en het tijdig bieden van de juiste zorg op maat en integrale hulp. GGD Kennemerland heeft als enige partij in de gezondheidszorg vrijwel alle jeugdigen van 4 tot 18 jaar in Kennemerland in beeld en biedt hen regelmatige, preventieve zorg aan. Tijdig signaleren van (potentiële) problemen die tot een risico kunnen leiden, is een essentieel onderdeel van deze zorg.

Dit doen we in overleg met gemeenten, binnen het basistakenpakket JGZ en gebaseerd op professionele richtlijnen. JGZ vervult een verbindende rol tussen enerzijds (voor)scholen, wijkteams en –voorzieningen, eerstelijns voorzieningen en anderzijds de specialistische hulp. Een goede koppeling tussen jeugdgezondheidszorg, huisartsenzorg en jeugdhulpverlening is daarbij het uitgangspunt.

Relevante Beleidsnotities en wettelijk kader

- Wet Publieke Gezondheid (WPG)
- Aangepast Besluit Publieke Gezondheid (BPG)
- Jeugdwet
- Veranderde regelgeving kindermishandeling en huiselijk geweld
- Passend onderwijs
- Participatiewet
- Zorgverzekeringswet
- Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz)
- Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (Wgbo)
- Wet bescherming persoonsgegevens (WBP)
- Wet gebruik Burgerservicenummer in de zorg
- Landelijk professioneel kader JGZ (NCJ)
- Preventieve zorg voor Jeugd (NCJ)

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Niet adequaat medisch handelen	<ul style="list-style-type: none"> • deskundige, goed opgeleide medewerkers, die jaarlijks trainingen en bijscholingen volgen • melden en bespreken van (bijna) fouten en (bijna) incidenten • klachten over dienstverlening serieus nemen • leer- en verbeterpunten doorvoeren in de betreffende werkprocessen
Onvoldoende inspelen op nieuwe wetgeving;	<ul style="list-style-type: none"> • tijdig anticiperen op (aangekondigde) wetswijzigingen • wijzigingen in alle betreffende werkprocessen doorvoeren
suboptimale samenwerking met onze ketenpartners;	<ul style="list-style-type: none"> • afstemmen dienstverlening met ketenpartners, zowel structureel als incidenteel • gezamenlijke inspanningen evalueren, en leer- en verbeterpunten in de betreffende samenwerking en/of werkprocessen doorvoeren
Adviezen worden niet opgevolgd	<ul style="list-style-type: none"> • aansluiten bij de behoefte van de klant (gemeenten, ketenpartners, burgers) • geven van professionele, onderbouwde adviezen

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we er voor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestatie 2018-2021	
Veilig en gezond opgroeien van alle kinderen in Kennemerland	Uitvoeren basistakenpakket volgens landelijk professioneel kader (bereik: 95% van alle contactmomenten)	<ul style="list-style-type: none"> Uitgangspunt is dat ieder kind (leeftijd 4-18 jaar) het volledige basispakket jeugdgezondheidszorg krijgt aangeboden. In gemeente Haarlemmermeer geldt het aanbod voor kinderen in de leeftijd van 0-18 jaar: Kerntaken: het systematisch volgen en beoordelen van de ontwikkeling van jeugdigen, het tijdig signaleren van problemen en vroegtijdig opsporen van specifieke stoornissen, het geven van preventieve voorlichting, advies, instructie en begeleiding, het ontzorgen en normaliseren, versterken eigen kracht en zelfredzaamheid van kinderen én ouders, het beoordelen of extra ondersteuning, hulp of zorg nodig is en direct de juiste zorg of hulp erbij halen, samenwerken en adviseren. Bij ieder contact wordt ook gekeken naar de specifieke omstandigheden van de jeugdige en zijn gezin/omgeving. Bij elke activiteit is het van belang om te beoordelen welke vorm past. Vanuit een succesvol project vanaf 2017 en verder structurele inzet jeugdarts voor MBO studenten 18-23 jaar in de hele regio. 	(Ervaren gezondheid) Gezonde kinderen met gelijkwaardige kansen en optimale ontwikkeling.
	Uitvoeren Rijksvaccinatie-programma (vaccinatiegraad 97%)	<ul style="list-style-type: none"> Alle kinderen krijgen een aanbod om gevaccineerd te worden. 	
	Samen met ketenpartners de beste zorg voor het kind te realiseren	<ul style="list-style-type: none"> Participeren in Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) Participeren in multidisciplinaire netwerken (bijvoorbeeld Kindercare, Zorg Advies Team (ZAT 0-4 en 4-18), buurt-netwerken en kinderen die opvallen) 	
	Inhaalslag statushouders en asielzoekers (opgedragen taak)	<ul style="list-style-type: none"> Aan kinderen van statushouders en asielzoekers worden de contactmomenten aangeboden, zoals opgenomen in het basispakket (landelijk professioneel kader) JGZ 0-18 jaar. Ook wordt het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) aangeboden Vluchtelingenkinderen en gezinnen hebben vaak een periode gekend waarin weinig tot geen aandacht was voor (preventieve) gezondheid. Veelal zal vanuit JGZ een inhaalslag nodig zijn om verdere problemen te kunnen voorkomen 	
Proactief inspelen op behoeften van gemeenten en ouders op het gebied van jeugdgezondheidszorg	Uitvoeren subsidietaken	<ul style="list-style-type: none"> Subsidietaken worden jaarlijks vastgesteld en uitgevoerd. Onder andere: <ul style="list-style-type: none"> Logopedie Heemskerk en Beverwijk (onder voorbehoud nader overleg) Uitvoeren logopedie Haarlemmermeer (sneltest) Stevig ouderschap Kinderen die opvallen Babygroepen Opvoedcursussen en trainingen Multidisciplinaire netwerken met ouders aan tafel Gedetacheerde medewerkers in het Meerteam en het CJG team (advies en informatie) Versteven samenwerking jeugdarts en huisarts 	
	Efficiënt inzetten van zorg	<ul style="list-style-type: none"> Voorkomen dat jongeren te laat of onterecht worden doorverwezen naar zwaardere en duurder vormen van zorg (normaliseren door inzet van triple op huisbezoeken en consulten) 	
	Verbeteren digitale toegankelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> Serviceportaal voor ouders: online JGZ (bijv. inzien dossier eigen kind en zelf inplannen van afspraak) 	
Behouden en verstevigen van de unieke kennis-positie op het gebied van jeugdgezondheid	Voortdurend ontwikkelen van kennis en professionaliteit op basis van beroepspraktijk, veranderingen in het zorglandschap en veranderingen in de maatschappij.	<ul style="list-style-type: none"> inspelen op nieuwe gezondheidsvraagstukken deelname aan het innovatieatelier (NCJ) deelname aan academische werkplaats, samenwerking met universiteiten op het gebied van onderzoek gezondheidsatlas; gezondheidsinformatie over jeugd digitaal beschikbaar stellen (vanuit bijvoorbeeld kindermonitor; EMOVO) adviseren gemeenten over beleid jeugd en gezondheid 	

Wat mag het kosten?

Programma Jeugdgezondheidszorg

Bedragen x € 1.000	Programmabegroting 2017			Programmabegroting 2018			Meerjarenbegroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020
7.1 Volksgezondheid									
<i>Wettelijke taken:</i>									
4 -19 jaar	5.270	170	-5.100	3.859	156	-3.703	-3.703	-3.703	-3.703
	5.270	170	-5.100	3.859	156	-3.703	-3.703	-3.703	-3.703
<i>Subsidietaken:</i>									
Uniform 0-4	2.606	2.325	-281	1.897	2.215	318	318	318	318
Maatwerk 0-19	294	294	0	347	347	0	0	0	0
Plusproducten	73	73	0	117	117	0	0	0	0
Subsidies JGZ bijdrage aan overhead			0	-78	0	78	78	78	78
JGZ Digitaal Dossier	522	522	0	522	522	0	0	0	0
	3.495	3.214	-281	2.805	3.201	396	396	396	396
<i>Bijdrage aan interne dienstverlening:</i>									
Overhead	-1.819		1.819	0	0	0	0	0	0
Sectormanagement en ondersteuning	-530		530	0	0	0	0	0	0
Rente op MVA en investeringen	-46		46	0	0	0	0	0	0
	-2.395	0	2.395	0	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	6.370	3.384	-2.986	6.664	3.357	-3.307	-3.307	-3.307	-3.307
<i>Dekkingsbronnen:</i>									
Inwonerbijdrage		5.393	5.393		5.681	5.681	5.681	5.681	5.681
		5.393	5.393		5.681	5.681	5.681	5.681	5.681
Resultaat voor bestemming	6.370	8.777	2.407	6.664	9.038	2.374	2.374	2.374	2.374
Mutatie reserves						0			
Resultaat na bestemming	6.370	8.777	2.407	6.664	9.038	2.374	2.374	2.374	2.374
Vennootschapsbelasting						0			
Resultaat na belasting	6.370	8.777	2.407	6.664	9.038	2.374	2.374	2.374	2.374

Verloopstaat 2017 naar 2018

Bedragen x € 1.000	
Programmabegroting 2017	6.370
Nota efficiency jaarschijf 2018:	
Afbouw structureel tekort JGZ 0-4	-40
Veranderingen a.g.v. verwerking vernieuwing BBV:	
- toch rentetoerekening	46
- bijdrage aan overhead	67
Actualiseren productgerelateerde inkomsten	23
Verschuiving tussen programma's als gevolg van actualisatie	31
Nominale ontwikkeling:	
- loon en prijsindexering	137
- Toename aantal inwoners	30
Programmabegroting 2018	6.664

2.3 Programma Brandweezorg

Ambitie van het programma

Brandweer Kennemerland staat voor de opdracht om te komen tot minder branden, minder schade en minder slachtoffers. Daarin sluit Brandweer Kennemerland aan bij de Landelijk vastgestelde Visie 'RemBrand'. Om dat doel te bereiken wordt ingezet op branden voorkomen én branden te beperken. Voor wat betreft dit laatste valt er nog veel werk te verzetten met name door het creëren van bewustwording over het belang van snelle melding bij rook en brand. Hier valt nog veel 'winst' te behalen.

Om deze winst te behalen werkt de brandweer samen met veel partners op lokaal, regionaal, landelijk en internationaal niveau. Waargenomen wordt dat de hulpvraag om publieke taken in toenemende mate door overheid, burgers, ondernemers, marktpartijen en maatschappelijke organisaties in gemeenschappelijkheid opgepakt wordt. Immers iedere partner heeft en neemt (in toenemende mate) een eigen verantwoordelijkheid als het gaat om brandveiligheid. In de voorliggende programmabegroting wordt daarom nadrukkelijk aandacht besteed aan de ontwikkeling van de informatiepositie en de aanhaking met de partners (netwerkorganisatie). Brandweer Kennemerland levert ook een bijdrage aan de beroepsmatige ontwikkelingen op landelijk, interregionaal en lokaal niveau. Met behulp van nieuwe inzichten en technieken beoogt Brandweer Kennemerland om de kwaliteit van de incidentbestrijding continue te verbeteren.

Uitgangspunten van beleid

Voor de periode 2018-2021 wil Brandweer Kennemerland een robuuste en vitale organisatie zijn en blijven. Dat is de reden het brandweer vak verder door te ontwikkelen, gebaseerd op kennisdeling naar aanleiding van incidenten, technologische vernieuwingen en verdieping van het brandweeronderwijs. In het besef van het hoge tempo waarin de maatschappij zich ontwikkelt. De prestaties blijven op het afgesproken niveau, waarbij de minimumeisen uit de wet worden gerespecteerd. Bij de opkomsttijden voldoet de regio niet 100% aan de wettelijk eis. Dit is in de praktijk ook niet haalbaar. Brandweer Nederland werkt aan een nieuwe systematiek, die mogelijk in 2018 ook voor Kennemerland nieuwe normen met zich mee kan brengen.

Brandweer Kennemerland investeert in haar mensen; zowel in de beroeps en vrijwillige brandweermensen, alsook in de crisisorganisatie en zet deze mensen en het benodigde materieel optimaal en kostenbewust in om de samenleving van dienst te zijn.

Relevante Beleidsnotities en wettelijk kader

- Wet Veiligheidsregio's (artikel 25)
- Besluit Veiligheidsregio's
- Besluit Personeel Veiligheidsregio's
- RemBrand; Brandveiligheid is coproductie (juni 2015, Veiligheidsberaad)
- De Brandweer over morgen, strategische reis als basis voor vernieuwing (2012 Veiligheidsberaad)
- Repressief dekkingsplan 2013 - Regionaal – Hoofdplan repressieve dekking Veiligheidsregio Kennemerland, april 2013, geactualiseerd januari 2017.
- Arbeidshygiëne (AB 7 december 2015)
- Bluswaterdekking (BCOV 15 juni en 7 december 2015)
- Verbetering controlesystematiek (BCOV 29 september 2014)
- Convenant basisbrandweezorg Schiphol (AB 29 juni 2015)
- Toekomstvisie brandweer Kennemerland in 2015, dd. 2013
- Reorganisatieplan Brandweer Kennemerland, dd. 2013
- Brandveilig leven Kennemerland (BCOV 29 september 2014)
- De beweging van risico beheersing naar risico gerichtheid in 2020. Samen zorgen voor échte coproductie (Raad Directeuren Veiligheidsregio's, Raad van Directeuren Publieke Gezondheidszorg en de Managementraad Bevolkingszorg)
- Invoering van de Elektronische Leer Omgeving (ELO) (besluit Veiligheidsberaad februari 2014)

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Afname van de slagkracht als gevolg van afname repressieve medewerkers en een onevenwichtige samenstelling van het repressieve personeel.	<ul style="list-style-type: none"> • Continue werving en binding van vrijwilligers • Anticiperen op vertrek van repressieve beroepsmedewerkers • Leeftijdsbewust personeelsbeleid • Investeren in jonge (repressieve) werknemers om ze te binden aan de organisatie • Investeren in diversiteit personeel (inclusief mensen met afstand tot de arbeidsmarkt)
Geen optimale bestrijding van incidenten, door informatieachterstand bij brandweer over brandveiligheid van objecten.	<ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren dat brandveiligheid onderdeel is van integraal veiligheidsbeleid van gemeenten. • Concrete afspraken maken over wijze van informatiedeling en uitwisseling met de partners • Digitaal ontsluiten van informatie door de sector Pro-actie & Preventie en onze partners
Bluswatervoorziening niet op orde	Het uitvoeren van afspraken met gemeenten over het tot stand brengen en in standhouden van afdoende bluswatervoorziening.
Onduidelijkheid rondom de invoering van de Omgevingswet op uitvoerend niveau.	Investeren in het actief vormgeven van de implementatie voorafgaand aan de wetsinvoering.

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we er voor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestatie 2018-2021	
Brandveilige samenleving door minder branden	Bewustzijn creëren over brandveiligheid bij burgers en bedrijven	<ul style="list-style-type: none"> Zorgen dat brandveiligheid een integraal onderdeel is van het gemeentelijk integraal veiligheidsplan Samen met betrokken gemeenten en woningcoöperaties voorlichtingscampagnes uitvoeren in de domeinen wonen, onderwijs en zorg. Voorlichtingssessie in de wijk na een woningbrand. Bedrijven en instellingen voeren zelf een brandveiligheidscontrole uit waarmee zij zicht krijgen in het eigen brandveiligheidsniveau. Met gemeenten de rookmelderdichtheid bevorderen en het bewustzijn van de gevaren van koolmonoxide vergiftiging vergroten. 	Een grotere brandveiligheid en een groter veiligheidsgevoel in de samenleving
	Bijdragen aan brandveiligheid van bedrijven en hun omgeving	<ul style="list-style-type: none"> Door ontwikkelen van de gemoderniseerde controle systematiek. Adviezen geven die zich richten op (grootste) risico's in plaats van op 'regels'(risico gerichtheid). Inspelen op en uitvoering geven aan de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouwen. 	
	Uitbreiden van de samenwerking met de Regionale Omgevingsdiensten	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering geven aan de samenwerkingsafspraken met de Regionale Omgevingsdiensten. 	
	In beeld hebben van de brandrisico's in een brandrisicoprofiel	<ul style="list-style-type: none"> Door ontwikkelen van het brandrisicoprofiel. 	
Effectief optreden bij brand en andere incidenten	Personeel in staat stellen op een professionele en veilige manier te werken	<ul style="list-style-type: none"> Medewerkers opleiden en geoefend houden. Onder andere door periodiek realistisch te oefenen en het uitvoeren van profchecks (een toetsing in de praktijk). Medewerkers worden opgeleid en geoefend op basis van de Elektronische Leer Omgeving (ELO) Blijven investeren in het creëren van een veilig en gezond arbeidsklimaat voor repressieve medewerkers. Blijven investeren in Terrorisme Gevolg Bestrijding door opleidingen, oefeningen en vervanging van benodigde materialen. 	Minder schade en slachtoffers bij brand en andere incidenten.. De burger weet wat hij wel, maar ook wat hij niet van de brandweer mag verwachten.
	Verbeteren en vervangen van middelen en materieel nodig voor brandbestrijding en andere acute hulp	<ul style="list-style-type: none"> Samen met gemeenten alle noodzakelijke maatregelen nemen om de bluswatervoorzieningen op het afgesproken niveau te krijgen en te houden Bijdrage leveren aan landelijk wetenschappelijk onderzoek naar effectieve brandbestrijdingsmethoden Innoveren van informatie-uitwisseling in de veiligheidsketen (bijv. met behulp van geo-informatie), Het inzetten van medewerkers van de 24-uurs en combiposten bij beheer en onderhoud van de kazernes. 	
	Verbeteren van processen voor dagelijkse brandweerzorg en hulpverlening	<ul style="list-style-type: none"> Structureel evalueren van brandweerinzetten, incidentgegevens en deze resultaten omzetten in betere werkwijzen. Kennisdeling (landelijk, NW4¹ en regionaal) op basis van evaluaties en de resultaten van incidentgegevens. Toewerken naar gebiedsgerichte opkomsttijden, in plaats van (nu nog) wettelijke verplichte objectgerichte opkomsttijden. Toepassen van het systeem van zaakgericht werken: het goed en transparant afhandelen van "zaken" waarbij informatie over gebouwen en objecten in één digitaal dossier voor de belanghebbende partners beschikbaar is. Waar gewenst doorvoeren van flexibelere repressieve organisatie met behoud van slagkracht. Voorbereiden op de komst van een gezamenlijke meldkamer met de regio's Zaanstreek-Waterland en Noord-Holland Noord. Initiatieven nemen ten behoeve van een duurzame (milieuvriendelijke) organisatie. 	
	Uitbreiden interregionale samenwerking	<ul style="list-style-type: none"> Inrichten interregionaal opleidingscentrum met de regio's Amsterdam-Amstelland, Zaanstreek Waterland en Noord-Holland Noord (Noord-West 4). Brandbestrijding en hulpverlening effectiever en efficiënter maken door samenwerking met omringende regio's. Doorontwikkelen van brandonderzoek als discipline binnen de NW4 organisatie, waardoor de kennis over ontstaan en bestrijding van brand wordt vergroot. 	
	Samenwerken met Schiphol, Tata Steel en partners in Noordzeekanaalgebied	<ul style="list-style-type: none"> Samenwerken op het gebied van opleiden en oefenen. Uitwisselen (digitale) informatie en op elkaar aansluiten van (operationele)processen. 	

¹. NW4 (Noord-West 4) is de samenwerking van vier Veiligheidsregio's in Noord-Holland

Wat mag het kosten?

Programma brandweezorg

Bedragen x € 1.000	Programmabegroting 2017			Programmabegroting 2018			Meerjarenbegroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020
I.1 Crisisbeheersing en brandweer									
Basis brandweezorg	31.756	1.225	-30.531	26.557	1.287	-25.270	-25.482	-25.401	-25.385
Grootschalig optreden	1.499		-1.499	1.287	0	-1.287	-1.290	-1.290	-1.290
Privaat publiekrechtelijk	1.568	60	-1.508	1.618	61	-1.557	-1.557	-1.557	-1.557
Risicobeheersing	4.497	182	-4.315	3.151	0	-3.151	-3.137	-3.137	-3.137
Brandonderzoek	106		-106	109	0	-109	-109	-109	-109
Alarmering Brandweer	1.935	153	-1.782	1.683	27	-1.656	-1.656	-1.656	-1.656
Kwaliteitszorg	83		-83	85	0	-85	-83	-83	-83
Projecten interregionale samenwerking	569		-569	473	0	-473	-473	-473	-473
	42.013	1.620	-40.393	34.963	1.375	-33.588	-33.787	-33.706	-33.690
Bijdrage aan interne dienstverlening:									
Overhead	-5.825		5.825	0	0	0	0	0	0
Sectormanagement en ondersteuning	-2.483		2.483	0	0	0	0	0	0
Rente op MVA en investeringen	-522		522	0	0	0	0	0	0
	-8.830	0	8.830	0	0	0	0	0	0
I.1 Crisisbeheersing en brandweer	33.183	1.620	-31.563	34.963	1.375	-33.588	-33.787	-33.706	-33.690
Dekkingsbronnen:									
Bestuursafspraken		33.389	33.389	0	34.311	34.311	34.451	34.376	34.356
Inwonerbijdrage		2.691	2.691	0	2.746	2.746	2.746	2.746	2.746
BDUR		4.372	4.372	0	4.388	4.388	4.388	4.388	4.388
Overige inkomsten		0	0	0	0	0	0	0	0
		40.452	40.452		41.445	41.445	41.585	41.510	41.490
Resultaat voor bestemming	33.183	42.072	8.889	34.963	42.820	7.857	7.798	7.804	7.800
Mutatie reserves		26	26		14	14			
Resultaat na bestemming	33.183	42.098	8.915	34.963	42.834	7.871	7.798	7.804	7.800
Vennootschapsbelasting						0			
Resultaat na belasting	33.183	42.098	8.915	34.963	42.834	7.871	7.798	7.804	7.800

Verloopstaat 2017 naar 2018

Bedragen x € 1.000	
Programmabegroting 2017	33.183
Nota efficiency:	
- Intensivering 5 brandweerofficieren	211
- efficiency taakstelling brandweer	-100
- Minder vervoersbeweging door Het nieuwe werken	-58
- Autonome ontwikkeling ontbreken nominale compensatie versterkingsgelden	50
Aanpassing voorschot FLO bijdrage gemeente Haarlem ²	69
Mutatie reserve vernieuwing preventie controle	-12
Overgenomen kazernes afname kapitaallasten	-6
Veranderingen a.g.v. verwerking vernieuwing BBV:	
- toch rentetoerekening	522
- Interne rekenrente van 3,75% naar 2,5%	-215
- bijdrage aan overhead	100
- Sectormanagement en ondersteuning	293
Actualiseren productgerelateerde inkomsten	41
Verschuiving tussen programma's als gevolg van actualisatie	-57
Nominale ontwikkeling:	
- loon en prijsindexering	613
Autonome Ontwikkeling:	
- Uitlaatgasafzuiging en C2000 Beveiliging brandweerposten	80
- Schipholconvenant btw aandeel Schiphol loopt af	123
Nieuw Beleid:	
- Electronische leeromgeving	175
- Verduurzaming wagenpark	35
Dekkingsvoorstellen Oud voor Nieuw:	
- Doelstelling besparing op inkoop	-34
- Besparingsvoorstellen sectoren	-50
Programmabegroting 2018	34.963

² Aanpassing voorschot FLO bijdrage gemeente Haarlem gebeurt op verzoek van de gemeente Haarlem gebaseerd op de verwachte werkelijke lasten. Geen effect voor de begroting brandweer. Het betreft een voorschot dat is meegenomen in de bestuursafpraak met de gemeente Haarlem. Afrekening gebeurt op basis van de werkelijke lasten.

2.4 Programma Ambulancezorg

Ambitie van het programma

Het leveren van hoogwaardige Ambulancezorg. Zorg die snel en op basis van de zorgbehoefte van de patiënt wordt geleverd en waarmee individuele gezondheidswinst wordt behaald.

Uitgangspunten van beleid

- Kostendekkend werken door efficiënt om te gaan met de ons beschikbaar gestelde middelen en het daarin zoeken naar verbeteringen.
- Het zijn van een proactieve, betrouwbare en samenwerkingsgerichte partner zowel binnen de RAV Kennemerland als met partners uit de acute en opgeschaalde zorgketen.
- Voorbereid en optimaal gepositioneerd zijn voor de overgang van de Tijdelijke Wet Ambulance Zorg (TWAZ) naar de Wet Ambulance Zorg (WAZ, verwachting 1 januari 2020) en voor de overgang naar de LMO (verwachting rond 2020)

Relevante Beleidsnotities en wettelijk kader

- Regionaal Ambulance Plan 2017-2019, strategische beleidsplan RAV Kennemerland
- Regionaal Opleidingsplan 2016-2017, strategische beleidsnotitie opleidingen RAV Kennemerland (ROP 2018-2019 wordt in 2017 opgesteld)
- Veiligheidsmanagementsysteem, visiedocument RAV Kennemerland
- Beleidsnotities van VWS, ZN en AZN omtrent de ordeningsstructuur van de Ambulancezorg in het kader van de overgang van TWAZ naar WAZ
- Beleidsnotities met betrekking tot de LMO

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Continuïteit Ambulancezorg/VRK	<ul style="list-style-type: none"> • Bedrijfsvoering op orde houden • Participeren in bestuurlijke overlegvormen t.a.v. ordeningsstructuur Ambulancezorg onder WAZ
Uitval ICT, m.n. lokaal	<ul style="list-style-type: none"> • Outsourcen neemt toe (met SLA's en contracten) • Business Impact Analyse (BIA) voor Ambulancezorg is opgesteld, beheersmaatregelen uit BIA zijn getroffen
Onvoldoende (deskundig) personeel	<ul style="list-style-type: none"> • Periodieke Arbeidsgeneeskundige Monitor (PAM) en loopbaangesprekken vinden structureel plaats. • Opleiding in kader loopbaanontwikkeling wordt gestimuleerd en gefaciliteerd • Bieden van sportfaciliteiten • Duurzame inzetbaarheid onderdeel CAO Ambulancezorg 2015-2018, wordt uitgewerkt in 2016.

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we er voor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestatie 2018-2021	
Het leveren van hoogwaardige Ambulancezorg	Ambulancezorg leveren volgens de landelijke standaard	<ul style="list-style-type: none"> Landelijk protocol volgen Meldkamer doet aanname conform protocol ProQA Bij spoed in minimaal 95% van de gevallen binnen 15 minuten ter plaatse Het uitvoeren van niet-spoed en besteld vervoer Chauffeurs en verpleegkundigen vakbekwaam houden 24/7 paraatheidsrooster cf. dekking 	Het behalen van individuele gezondheidswinst op basis van de zorgbehoefte van de patiënt.
	Innoveren	<ul style="list-style-type: none"> 2 innovatieve projecten per jaar 	
Leveren van meerwaarde aan partners (RAV Kennemerland, acute ketenzorg, opgeschaalde zorg en GGD)	Fungeren als medische "ogen en oren" en hier actie op laten nemen.	<ul style="list-style-type: none"> Doen van meldingen van kindermishandeling en huiselijk geweld Doen van meldingen van vervuiling huishoudens Signaleren van trends en ontwikkelingen van medische situaties 	Doelmatige, goed afgestemde keten van diensten op het gebied van acute en opgeschaalde gezondheidszorg
	Verbeteren samenwerking met partners in de acute ketenzorg (ziekenhuizen, GGZ en HAP)	<ul style="list-style-type: none"> Uitlijnen afspraken vanuit Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ) naar Bestuurlijk Overleg Acute Zorg (BOAZ) en naar Ketenpartner Overleg (KPO), en vice versa. 	
	Werken volgens de Groot-schalig Geneeskundige Bijstand (GGB, per 1 januari 2016)	<ul style="list-style-type: none"> Opgeleid en geoefend personeel t.b.v. grootschalige incidenten (GGB) Acute ketenoefening in 2017-2018 Stand-by staan bij branden, evenementen op verzoek van BRW en GHOR 	

Wat mag het kosten?

Programma Ambulancezorg

Bedragen x € 1.000	Programmabegroting 2017			Programmabegroting 2018			Meerjarenbegroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020
7.1 Volksgezondheid									
Ambulancezorg	5.808	671	-5.137	4.711	308	-4.403	-4.403	-4.403	-4.403
Regionaal ambulancevervoer	352	352	0	355	379	24	24	24	24
Alarmering Ambulancezorg	1.708	31	-1.677	1.687	31	-1.656	-1.656	-1.656	-1.656
	7.868	1.054	-6.814	6.753	718	-6.035	-6.035	-6.035	-6.035
<i>Bijdrage aan interne dienstverlening:</i>									
Overhead	-661		661	0	0	0	0	0	0
Sectormanagement en ondersteuning	-294		294	0	0	0	0	0	0
Rente op MVA en investeringen	-81		81	0	0	0	0	0	0
	-1.036	0	1.036	0	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	6.832	1.054	-5.778	6.753	718	-6.035	-6.035	-6.035	-6.035
<i>Dekkingsbronnen:</i>									
Zorgverzekeraars		6.814	6.814	0	6.948	6.948	6.948	6.948	6.948
		6.814	6.814		6.948	6.948	6.948	6.948	6.948
Resultaat voor bestemming	6.832	7.868	1.036	6.753	7.666	913	913	913	913
Mutatie reserves									
Resultaat na bestemming	6.832	7.868	1.036	6.753	7.666	913	913	913	913
Vennootschapsbelasting						0			
Resultaat na belasting	6.832	7.868	1.036	6.753	7.666	913	913	913	913

Verloopstaat 2017 naar 2018

Bedragen x € 1.000	
Programmabegroting 2017	6.832
Nominale ontwikkelingen	134
verlaging productgerelateerde inkomsten o.a. FLO	-336
Nota efficiency 2015-2018 besparing op overhead blijft binnen het programma AZ. De AZ is financieel gezien eengelsoten circuit	65
Veranderingen a.g.v. verwerking vernieuwing BBV:	
- toch rentetoerekening	81
- bijdrage aan overhead	27
- Sectormanagement en ondersteuning	-11
Verschuiving tussen programma's als gevolg van actualisatie	-39
- Overhead	-661
- Sectormanagement en ondersteuning	-294
- Rente op MVA en investeringen	-81
Programmabegroting 2018	6.753

2.5 Programma GHOR

Ambitie van het programma

De geneeskundige hulpverlening in Nederland is een omvangrijk en complex systeem van zelfstandige organisaties en partijen. In de dagelijkse praktijk werken zij continu en op verschillende manieren samen. Mochten door een groot incident, ramp of crisis de dagelijkse capaciteit en de gang van zaken verstoord raken of dreigen te raken, dan zorgt GHOR Kennemerland voor de meest optimale samenwerking van alle onderdelen van de geneeskundige hulpverlening. De GHOR voorziet de organisaties van de juiste informatie en verzorgt de afstemming met andere hulpdiensten als Brandweer, Politie, gemeenten en vitale bedrijven zoals energie- en waterbedrijven, Luchthaven Schiphol, TataSteel en dergelijke.

Een zorginstelling kan zelf ook getroffen worden door een calamiteit, zoals uitval van stroom of wateroverlast. De GHOR helpt en adviseert deze instellingen om hierop voorbereid te zijn en te zorgen voor continuïteit van zorg. Onderdeel hiervan is samen opleiden, trainen en oefenen.

De GHOR is de spin in het web van de geneeskundige hulpverlening en verbindt hulpverleners. In uitzonderlijke omstandigheden heeft de GHOR een professionele crisisorganisatie 24/7 beschikbaar, die in nauwe samenwerking met andere hulpverleners werkt.

Door deze regie-, coördinatie- en afstemmingsrol probeert de GHOR schade voor mens en milieu zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

Uitgangspunten van beleid

De zorg in uitzonderlijke (opgeschaalde) situaties sluit zoveel mogelijk aan op de dagelijkse gang van zaken.

Organisaties in de geneeskundige hulpverlening zijn en blijven zelf verantwoordelijk voor het op verantwoorde wijze verlenen van zorg, ook in uitzonderlijke omstandigheden.

De GHOR optimaliseert de aansluiting van de geneeskundige hulpverlening tussen instellingen binnen de witte kolom en met alle overige hulpverleningsdiensten of partijen die van belang zijn voor deze hulpverlening.

Relevante Beleidsnotities en wettelijk kader

- Wet Veiligheidsregio's,
- Besluit Personeel Veiligheidsregio's
- Wet Publieke gezondheidszorg,
- Missie, Visie, Strategie en Organisatiedoelstellingen GHOR Kennemerland 2015-2018
- Crisismodel GHOR GGD Kennemerland (per 1-4-2015)
- Vakbekwaamheid OTO Beleidsplan 2013-2018

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
suboptimale samenwerking met en/of tussen onze ketenpartners;	<ul style="list-style-type: none"> • afstemmen dienstverlening met ketenpartners, zowel structureel als incidenteel • gezamenlijke inspanningen evalueren, en leer- en verbeterpunten in de betreffende samenwerking en/of werkprocessen doorvoeren
Adviezen worden niet opgevolgd	<ul style="list-style-type: none"> • aansluiten bij de behoefte van de klant (gemeenten, ketenpartners, burgers) • geven van professionele, onderbouwde adviezen

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we er voor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestatie 2018-2021	
De crisisorganisatie staat 24x7 paraat voor de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises	Crisisorganisatie conform landelijke en regionale regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> • Procedures crisisorganisatie op orde brengen c.q. houden • Opstellen en actualiseren van (deel) procesplannen en handboeken voor crisisfunctionarissen 	Doelmatig en doeltreffend optreden van de crisisorganisatie tijdens rampen en crises
	Voldoende, gekwalificeerde crisisfunctionarissen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren OTO Beleidsplan 2013-2018 • Organiseren van multi- en mono activiteiten en -oefeningen voor crisisfunctionarissen • Afsluiten van convenanten met ketenpartners 	
	Materialen en uitrusting permanent op orde	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren materieelbeheersplan • Volgens meerjarig investeringsplan vervangen materialen en piketvoertuigen 	
Regie op voorbereiding op de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises	Zorginstellingen zijn zich bewust van hun rol en eigen verantwoordelijkheid binnen de zorgketen	<ul style="list-style-type: none"> • Op basis van het regionaal risicoprofiel de zorgketen voorbereiden op hun rol in de geneeskundige hulpverlening in uitzonderlijke omstandigheden • Adviseren en bieden van ondersteuning aan partners in de zorgketen om hun zorg continuïteit ook in uitzonderlijke omstandigheden te kunnen garanderen 	Zorginstellingen zijn voorbereid op geneeskundige hulpverlening ook in geval van rampen en crises
Coördinatie en aansturing van de geneeskundige hulpverlening tijdens rampen en crises	24x7 paraatheid van kwalitatief hoogstaande crisisorganisatie	<ul style="list-style-type: none"> • Beschikbaar hebben van gekwalificeerde crisisfunctionarissen • Beschikbaar hebben van benodigd materieel (vervoer, communicatiemiddelen en kleding) ten behoeve van crisisfunctionarissen 	Adequate geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises i.s.m. overige hulpverleningsdiensten
	Verbinden van de geneeskundige hulpverlening met openbare orde en veiligheid tijdens crises of rampen.	<ul style="list-style-type: none"> • 24x7 beschikbaar hebben van het actiecentrum GHOR • Informatiemanagement t.b.v. instellingen (m.b.v. GHOR 4all en LCMS) • Implementeren netcentrisch werken in witte kolom 	
GHOR is kenniscentrum op gebied van grootschalige geneeskundige hulpverlening	Adviseert over risicobeheersing (het voorkomen van rampen en crises)	<ul style="list-style-type: none"> • Bijdragen aan multidisciplinaire advisering over evenementen en grootschalige infrastructurele projecten aan gemeenten, andere overheden en bedrijven (mede in relatie met de Omgevingswet) 	Optreden van gezondheidsschade voor burgers voorkomen en / of beperken.
	Adviseert over crisisbeheersing (het optreden tijdens rampen en crises of (dreigende) verstoring van de zorg continuïteit)	<ul style="list-style-type: none"> • Bijdragen aan en/of mede opstellen van mono- en multidisciplinaire planning op het gebied van geneeskundige hulpverlening 	

Wat mag het kosten?

Programma GHOR

Bedragen x € 1.000	Programmabegroting 2016			Programmabegroting 2017			Meerjarenbegroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020
I.1 Crisisbeheersing en brandweer									
Crisisbeheersing	617	0	-617	524	0	-524	-524	-524	-524
Interregionale activiteiten	224	0	-224	153	0	-153	-153	-153	-153
Opleiden, Oefenen, Trainen	641	0	-641	343	0	-343	-343	-343	-343
Risicobeheersing	154	0	-154	108	0	-108	-108	-108	-108
Planvorming	416	0	-416	285	0	-285	-285	-285	-285
	2.052	0	-2.052	1.413	0	-1.413	-1.413	-1.413	-1.413
<i>Bijdrage aan interne dienstverlening:</i>									
Overhead	-390		390	0	0	0	0	0	0
Sectormanagement en ondersteuning	-93		93	0	0	0	0	0	0
Rente op MVA en investeringen	-28		28	0	0	0	0	0	0
	-511	0	511	0	0	0	0	0	0
I.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.541	0	-1.541	1.413	0	-1.413	-1.413	-1.413	-1.413
<i>Dekkingsbronnen:</i>									
Inwonerbijdrage		371	371	0	385	385	385	385	385
BDUR		1.689	1.689	0	1.698	1.698	1.698	1.698	1.698
		2.060	2.060		2.083	2.083	2.083	2.083	2.083
Resultaat voor bestemming	1.541	2.060	519	1.413	2.083	670	670	670	670
Mutatie reserves									
Resultaat na bestemming	1.541	2.060	519	1.413	2.083	670	670	670	670
Vennootschapsbelasting						0			
Resultaat na belasting	1.541	2.060	519	1.413	2.083	670	670	670	670

Verloopstaat 2017 naar 2018

Bedragen x € 1.000	
Programmabegroting 2017	1.541
Nota efficiency:	
- Minder vervoersbeweging door Het nieuwe werken	-2
- Autonome ontwikkeling ontbreken nominale compensatie versterkingsgelden	7
Veranderingen a.g.v. verwerking vernieuwing BBV:	
- toch rentetoerekening	28
- bijdrage aan overhead	-14
- Sectormanagement en ondersteuning	3
Actualiseren productgerelateerde inkomsten	
Verschuiving tussen programma's als gevolg van actualisatie	-128
Nominale ontwikkeling:	
- loon en prijsindexering	18
Dekkingsvoorstellen Oud voor Nieuw:	
- Besparingsvoorstellen sectoren	-40
Programmabegroting 2018	1.413

2.6 Programma Multidisciplinaire samenwerking

Ambitie van het programma

“Verbeteren en borgen van de veiligheid en gezondheid van de burgers in de regio Kennemerland”, dat is de ambitie van gemeenten, politie, KMar, GGD en brandweer bij hun (intensieve) multidisciplinaire samenwerking.

Uitgangspunten van beleid

De partners in veiligheid zijn met elkaar verbonden door een slimme combinatie van netwerken. Inwoners en bedrijven kennen en dragen hun eigen verantwoordelijkheid. De veiligheidsregio is hierbij de spin in het web. De veiligheidsregio ziet toe op en inspireert tot samenwerking en borging van een sterke keten van gezondheid en veiligheid.

De VRK fungeert en acteert als een hoeder van veiligheid en gezondheid van de bevolking tegen de laagst mogelijke kosten. Om dat geloofwaardig te doen is een minimumvereiste dat de VRK haar wettelijke taken naar behoren uitvoert, dat de vakbekwaamheid van de medewerkers op hoog niveau is en dat de organisatie beschikt over de meest recente kennis en informatie. De organisatie moet daarvoor ook gebruik maken van de ervaringen die ze opdoet tijdens een incident of oefening en steeds weer verbeteringen doorvoeren. Bij het waarmaken van de ambitie is eenduidige communicatie verder essentieel. Als VRK willen wij dan ook helder communiceren over de (on)mogelijkheden van de veiligheidsregio en over de zelfredzaamheid van inwoners, bezoekers en bedrijven.

De bouwkundige oplevering van de nieuwe meldkamer Noord-Holland is gepland begin februari 2018. Daarna is tot juli tijd gepland om de nieuwe meldkamer te voorzien van de noodzakelijke ICT techniek. Vanaf juli 2018 zal de nieuwe meldkamer voor operationeel gebruik beschikbaar zijn. De realisatie van de nieuwe meldkamer is een verantwoordelijkheid van de VRK. De transitie en samenvoeging tot een soepel werkend geheel is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de betrokken veiligheidsregio's.

Relevante Beleidsnotities en wettelijk kader

- Regionaal Risicoprofiel Kennemerland
- Regionaal Beleidsplan Crisisbeheersing 2015-2018
- Meerjarig beleidsplan Multidisciplinair Opleiden, Trainen en Oefenen 2016-2019
- Transitieakkoord LMO
- Samenvoegingsplan Meldkamer Noord-Holland

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Onvoldoende betrokkenheid en draagvlak bij derden	Prioriteitenlijst producten en personele capaciteit afstemmen met partners.
Onvoldoende kwalitatieve ondersteuning / advisering van het multidisciplinaire besluitvormingsproces	Borgen van continue, goede informatiepositie binnen en buiten de VRK en goed opgeleide medewerkers.
Onvoldoende bijdragen aan lerende organisatie.	Vastgesteld evaluatieprotocol en beleid op het borgen van leer en verbeterpunten.
Onvoldoende uniforme processen in meldkamer NH	Samenvoeging voorbereiden gestart per januari 2017

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we er voor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestatie 2018-2021	
Wij staan voor optimalisering van de crisisbeheersing	Het bevorderen van zelfredzaamheid en veerkracht	<ul style="list-style-type: none"> • Uitgaan van een zelfredzame samenleving, waarbij de aandacht in eerste instantie ligt bij de minder zelfredzame burgers • Burgers optimaal informeren over landelijke en (boven)regionale risico's. • Formuleren tips en handelingsperspectieven voor bevolking, bezoekers en bedrijven in de regio. • Trainen van crisisfunctionarissen over inzet van burgers tijdens rampen en crises. 	Het gevoel van veiligheid verhogen.
	Het verhogen van de professionaliteit van de crisisorganisatie	<ul style="list-style-type: none"> • Investeren in een professionele crisisorganisatie die in staat is flexibel te opereren in geval van alle mogelijke rampen en crises. • Het verder professionaliseren van het multidisciplinair opleiden, trainen en oefenprogramma voor crisisfunctionarissen. 	
	Versterking van de samenwerking	<ul style="list-style-type: none"> • Een regiefunctie vervullen en platform zijn om samenwerking met partners vorm te kunnen geven • Het intensiveren van de samenwerking en borgen van samenwerkingsafspraken met partners zoals politie, KMAR, Defensie en beheerders van vitale infrastructuur en buurregio's. • Samenwerkingsrelatie met het Rijk versterken. • Continue aandacht voor de risicobeheersing rond Schiphol en het Noordzeekanaalgebied. 	
	Bevordering van informatie-uitwisseling en innovatie op terrein van publieke veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • Digitaal toegankelijk maken van actuele informatie voor crisisfunctionarissen en alle betrokken partners • Delen van kennis en informatie met landelijke instituten, partners en andere regio's. 	
	Bevorderen interregionale samenwerking in Noord-Holland	<ul style="list-style-type: none"> • Operationele start nieuwe gezamenlijke meldkamer Noord Holland in juli 2018. 	
Verbetering dienstverlening meldkamer	Procedures van samenwerkingspartners NHN; ZaWa; KNL en KMAR uniformeren	<ul style="list-style-type: none"> • Meldkamer verbouwen • Organisatie inrichten op nieuwe situatie • Procedures afstemmen en inrichten • ICT in meldkameromgeving aanpassen op nieuwe situatie • Meldkamers NH samenbrengen op één locatie 	

Wat mag het kosten?

Programma Multidisciplinaire samenwerking

Bedragen x € 1.000	Programmabegroting 2017			Programmabegroting 2018			Meerjarenbegroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020
I.1 Crisisbeheersing en brandweer									
Risicobeheersing	265	0	-265	155	0	-155	-155	-155	-155
Incidentbeheersing	1.405	0	-1.405	785	0	-785	-785	-785	-785
Herstel	140	0	-140	84	0	-84	-84	-84	-84
Netcentrisch Werken	313	0	-313	228	0	-228	-228	-228	-228
Systeem oefening	60	0	-60	60	0	-60	-60	-60	-60
Triport II	157	0	-157	84	0	-84	-84	-84	-84
Versterking commandovoering en opleiden en oefenen politie	268	0	-268	268	0	-268	-268	-268	-268
Multidisciplinaire Informatievoorziening	317	0	-317	69	0	-69	-69	-69	-69
Auditteam	382	0	-382	69	0	-69	-69	-69	-69
Kwaliteitsverbetering MICK	261	0	-261	222	0	-222	-222	-222	-222
Alarmering Opschaling	737	0	-737	582	0	-582	-582	-582	-582
Zelfredzaamheid	50	0	-50	50	0	-50	-50	-50	-50
Strategische agenda	50	0	-50	50	0	-50	-50	-50	-50
IRV projecten	144	0	-144	115	0	-115	-115	-115	-115
	4.549	0	-4.549	2.821	0	-2.821	-2.821	-2.821	-2.821
<i>Bijdrage aan interne dienstverlening:</i>									
Overhead	-1.379		1.379	0	0	0	0	0	0
Sectormanagement en ondersteuning	-146		146	0	0	0	0	0	0
Rente op MVA en investeringen	-34		34	0	0	0	0	0	0
	-1.559	0	1.559	0	0	0	0	0	0
I.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.990	0	-2.990	2.821	0	-2.821	-2.821	-2.821	-2.821
<i>Dekkingsbronnen:</i>									
Inwonerbijdrage		431	431	0	478	478	478	478	478
BDUR		4.101	4.101	0	4.149	4.149	4.149	4.149	4.149
		4.532	4.532		4.627	4.627	4.627	4.627	4.627
Resultaat voor bestemming	2.990	4.532	1.542	2.821	4.627	1.806	1.806	1.806	1.806
Mutatie reserves									
Resultaat na bestemming	2.990	4.532	1.542	2.821	4.627	1.806	1.806	1.806	1.806
Vennootschapsbelasting						0			
Resultaat na belasting	2.990	4.532	1.542	2.821	4.627	1.806	1.806	1.806	1.806

Verloopstaat 2017 naar 2018

Bedragen x € 1.000	
Programmabegroting 2017	2.990
Nota efficiency:	
- Minder vervoersbeweging door Het nieuwe werken	-2
- Autonome ontwikkeling ontbreken nominale compensatie versterkingsgelden	39
Veranderingen a.g.v. verwerking vernieuwing BBV:	
- toch rentetoerekening	34
- bijdrage aan overhead	-185
- Sectormanagement en ondersteuning	-133
Verschuiving tussen programma's als gevolg van actualisatie	67
Nominale ontwikkeling:	
- loon en prijsindexering	11
Programmabegroting 2018	2.821

2.7 Bevolkingszorg

Ambitie van het programma

Bevolkingszorg wil in haar regionale rol in Kennemerland een verbindende factor zijn tussen burgers, gemeenten en hulpdiensten op het gebied van Crisiscommunicatie, acute (bevolkings)zorg en herstellzorg.

Bevolkingszorg is in eerste instantie een rechtstreekse verantwoordelijkheid van de colleges van burgemeesters en wethouders van de tien regiogemeenten. De VRK draagt financieel wel belangrijk bij, via een deel van de versterkingsgelden.

Uitgangspunten van beleid

Gemeenten hebben als onderdeel van het openbaar bestuur een algemene zorgplicht voor hun inwoners en vervullen daarmee een essentiële rol in de crisisbeheersing. Naast de verschillende hulpverleningsdiensten zijn gemeenten vanaf het eerste moment in een crisis uitvoerend betrokken. Nadat de hulpverleningsdiensten klaar zijn met hun werkzaamheden liggen er voor gemeenten vaak nog taken. In Kennemerland is Bevolkingszorg georganiseerd op regionale basis, met regionale teams. De Veiligheidsregio Kennemerland streeft daarbij naar een eigentijdse en realistische Bevolkingszorg. Dit betekent concreet dat in de Veiligheidsregio Kennemerland zelfredzaamheid als essentieel onderdeel wordt gezien van Bevolkingszorg met daarbij de volgende uitgangspunten:

1. Meer uitgaan van (zelf)redzaamheid en improvisatie, minder voorbereiden
2. De (behoefte) van de burger staat centraal
3. Ter plaatse zicht krijgen op en direct leveren wat er nodig is
4. Als gemeente aansluiten bij de dagelijkse praktijk.

Deze werkwijze is vastgelegd in het Deelplan Bevolkingszorg Kennemerland.

Tot slot ligt de focus op het bureau Bevolkingszorg dat in 2012 is opgericht en sindsdien is gegroeid. In 2014 heeft het bureau een professionaliseringslag gemaakt. De komende jaren staan in het teken van een volgende fase van organisatieontwikkeling, waarbij de verbinding en zichtbaarheid naar de (keten)partners en gemeenten is gewaarborgd.

Relevante Beleidsnotities en wettelijk kader

- Besluit benoeming coördinerend gemeentesecretaris (AB 15 februari 2016)
- Rapport 'Bevolkingszorg op orde 2.0 – eigentijdse bevolkingszorg, volgens afspraak' (veiligheidsberaad, mei 2014)
- Artikel 2.3.1. Besluit veiligheidsregio's
- Deelplan Bevolkingszorg Kennemerland (30 juni 2014)

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Sterke mate van afhankelijkheid inzet & betrokkenheid gemeenten	Heldere afspraken maken met gemeenten en het continu leggen van verbinding(en)
Verdere professionalisering van Bevolkingszorg creëert extra ambtelijke en bestuurlijke drukte	Prestaties/ontwikkelingen stapsgewijs doorvoeren. Temporiseren waar nodig.

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we er voor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestatie 2018-2021	
Borgen kwaliteit en continuïteit Bevolkingszorg	Professionalisering, zichtbaarheid en positionering van Bevolkingszorg vergroten	<ul style="list-style-type: none"> Algehele bekendheid met Bevolkingszorg en crisiscommunicatie verbeteren Zorgdragen voor permanente doorontwikkeling van het bureau Bevolkingszorg 	Een op de samenleving aangesloten Bevolkingszorg
	Verstevigen vakbekwaamheid functionarissen Bevolkingszorg	<ul style="list-style-type: none"> Gemeenteambtenaren bewust maken van neventaken in de crisisfunctie Toewerken naar een lerende organisatie 'Aangesloten Bevolkingszorg' verder in de praktijk brengen 	

Wat mag het kosten?

Programma Bureau bevolkingszorg

Bedragen x € 1.000	Programmabegroting 2017			Programmabegroting 2018			Meerjarenbegroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020
I.1 Crisisbeheersing en brandweer									
Bureau bevolkingszorg	728		-728	589	0	-589	-589	-589	-589
	728	0	-728	589	0	-589	-589	-589	-589
<i>Bijdrage aan interne dienstverlening:</i>									
Overhead	-104		104	0	0	0	0	0	0
	-104	0	104	0	0	0	0	0	0
I.1 Crisisbeheersing en brandweer	624	0	-624	589	0	-589	-589	-589	-589
<i>Dekkingsbronnen:</i>									
BDUR		728	728	0	693	693	693	693	693
		728	728		693	693	693	693	693
Resultaat voor bestemming	624	728	104	589	693	104	104	104	104
Mutatie reserves									
Resultaat na bestemming	624	728	104	589	693	104	104	104	104
Vennootschapsbelasting						0			
Resultaat na belasting	624	728	104	589	693	104	104	104	104

Verloopstaat 2017 naar 2018

Bedragen x € 1.000	
Programmabegroting 2017	624
Met ingang van de 2018 geen huurlasten gemeente Haarlemmermeer	-35
Programmabegroting 2018	589

2.8 Programma Veiligheidshuis

Ambitie van het programma

Het Veiligheidshuis Kennemerland levert een bijdrage aan de veiligheid(sbeleving) in de regio als onderdeel van het integrale veiligheidsbeleid van gemeenten. Het richt zich op het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en maatschappelijke uitval bij complexe problemen, door een combinatie van justitiële interventies, zorginterventies en bestuurlijke interventies.

Uitgangspunten van beleid

In het Veiligheidshuis werken gemeenten, organisaties uit het justitiële domein en organisaties uit het zorgdomein samen om te komen tot een integrale aanpak van (potentieel) criminele of ernstige overlast veroorzakende personen, waarachter een complexe problematiek schuilgaat. Hiermee wordt voorkomen dat organisaties ieder slechts een gedeelte van de problematiek aanpakken en/of langs elkaar heen werken. Het concrete product van de samenwerking is een gezamenlijk plan waarin de inzet van organisaties is afgestemd, met concrete afspraken over de verschillende interventies (gericht op de aanpak van problemen op verschillende leefgebieden), de casusregie en eventuele vervolgstappen en monitoring.

Naast de individuele casussen die worden aangemeld door één van de partners worden ook lokale en regionale thema's proactief opgepakt. Doelgroepen en thema's die in 2018 pro actief worden aangepakt, zijn:

- Jeugdige veelplegers en jongvolwassen meerplegers³
- Leden van criminele jeugdgroepen
- High Impact Crime
- Radicalisering en Extremisme (Cter)
- Nazorg ex-gedetineerden

Relevante Beleidsnotities en wettelijk kader

- Actieprogramma Veiligheidshuis Kennemerland 2017
- Jaarverslag Veiligheidshuis Kennemerland 2015
- Landelijk Kader Veiligheidshuizen (2013)
- Convenant Re-integratie van (ex-) gedetineerden, ministerie van Veiligheid en Justitie, DJJ en VNG (2014)
- Handreiking Richting aan Re-integratie in de praktijk (2014)

³ Omdat de criteria op basis waarvan wordt vastgesteld dat iemand een veelpleger is, verschillen voor minderjarige en meerderjarige personen is er een groep 18 tot en met 23 jarigen die als jeugdige veelpleger te boek hebben gestaan, maar (nog) niet voldoen aan de criteria van volwassen veelpleger. Een deel van deze zogenoemde jong volwassen meerplegers zal zich ontwikkelen tot (zeer actieve) veelpleger en/of HIC pleger; jong volwassen meerplegers zal zich ontwikkelen tot (zeer actief) veelpleger en/of HIC pleger.

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Financiering	De cofinanciering door de gemeenten en de volledige financiering door de gemeenten van het regionaal coördinatiepunt Nazorg ex-gedetineerden is vastgesteld tot en met 2018. Sinds 2017 worden binnen de kerntaak van het Veiligheidshuis nieuwe thema's opgepakt, zoals de aanpak radicalisering en het contextgericht werken op ZSM. Deze nieuwe (extra) thema's en de ontwikkeling van een meerjarengenda Veiligheidshuizen op landelijk niveau zijn reden om regionaal een dialoog te starten over de toekomst van het Veiligheidshuis in Kennemerland. De vraag waar het Veiligheidshuis van is en hoe partners bediend worden in hun belangen is dus belangrijk. In 2017 wordt verder geïnvesteerd in die dialoog, die moet leiden tot een gedragen strategische visie op rol en taken van het Veiligheidshuis in Kennemerland en een daarbij aansluitende meerjarengenda vanaf 2018.
Maatschappelijke onrust bij escalatie van problematiek in een casus	Goede coördinatie tussen partners, inclusief afspraken over regie en verantwoordelijkheden.

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we er voor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestatie 2018-2021	
Bijdrage leveren aan vermindering criminaliteit, overlast en veiligheidsproblemen in de regio Kennemerland	Een platform bieden waar partnerorganisaties complexe casuïstiek, waarbij een combinatie van repressieve, bestuurlijke en zorg interventies wenselijk is, kunnen voorleggen en het faciliteren van een gezamenlijke aanpak.	Faciliteren, coördineren en monitoren van persoonsgerichte integrale aanpak van complexe casussen: <ul style="list-style-type: none"> • beoordelen van binnengekomen meldingen • informatieverzameling ter verrijking van meldingen • het organiseren van (individueel) casusoverleggen • voorzitten (individueel) casusoverleggen • vastleggen van gezamenlijk plan van aanpak • monitoren van de uitvoering van de plannen van aanpak Het voeren van de procesregie op de samenwerking	Vergroten van veiligheid door vermindering van recidive en vermindering van overlast
	Vrijwillige nazorg aan meerderjarige (ex) gedetineerden voor de aangesloten 9 gemeenten	<ul style="list-style-type: none"> • Screening van alle gedetineerde personen uit de 9 deelnemende gemeenten (m.u.v. Heemstede) op vijf leefgebieden (inkomen, huisvesting, ID bewijs, schulden en zorg). • Zorgdragen voor de juiste ondersteuning aan ex gedetineerden door uitzetten hulpvraag bij gemeenten, inzet ketenpartners en/of inbreng en een gezamenlijk plan van aanpak in het Veiligheidshuis. • Advisering gemeenten in kader van Bestuurlijke Informatie Justitiabelen 	
	Vervullen van een adviesrol voor gemeenten en andere partners	<ul style="list-style-type: none"> • In landelijke, regionale en lokale overleggen actief signaleren van problematiek op het gebied van veiligheid en omissies in beleid en meedenken en adviseren over mogelijke aanpakken • Fungeren als kenniscentrum over de aanpak van specifieke veiligheidsproblemen • Fungeren als aanspreekpunt voor gemeenten en partners voor overleg over de aanpak van individuele complexe casuïstiek en over (lokale en regionale) veiligheidsproblemen 	

Uniform taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

Het Veiligheidshuis en het regionaal coördinatiepunt Nazorg ex-gedetineerden zijn onderdeel van het integrale veiligheidsbeleid van de gemeenten.

Wat mag het kosten?

Programma Veiligheidshuis

Bedragen x € 1.000	Programmabegroting 2017			Programmabegroting 2018			Meerjarenbegroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020
1.2 Openbare orde en veiligheid									
Veiligheidshuis	342	219	-123	368	224	-144	-144	-144	-144
Regionaal coördinatiepunt nazorg ex-gedetineerden	110	110	0	110	110	0	0	0	0
	452	329	-123	478	334	-144	-144	-144	-144
<i>Bijdrage aan interne dienstverlening:</i>									
Overhead	-10	0	10	0	0	0	0	0	0
Sectormanagement en ondersteuning	-46	0	46	0	0	0	0	0	0
Rente op MVA en investeringen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	-56	0	56	0	0	0	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	396	329	-67	478	334	-144	-144	-144	-144
<i>Dekkingsbronnen:</i>									
Gemeentelijke bijdrage		123	123	0	251	251	251	251	251
		123	123		251	251	251	251	251
Resultaat voor bestemming	396	452	56	478	585	107	107	107	107
Mutatie reserves									
Resultaat na bestemming	396	452	56	478	585	107	107	107	107
Vennootschapsbelasting						0			
Resultaat na belasting	396	452	56	478	585	107	107	107	107

Verloopstaat 2017 naar 2018

Bedragen x € 1.000	
Programmabegroting 2017	396
Veranderingen a.g.v. verwerking vernieuwing BBV:	
- Sectormanagement en ondersteuning	-49
Nominale ontwikkeling:	
- loon en prijsindexering	5
- Toename aantal inwoners	1
Autonome Ontwikkeling:	
- Extra taken veiligheidshuis	95
Nieuw Beleid:	
- Contra Terrorisme, Extremisme en Radicalisering (CTER)	30
Programmabegroting 2018	478

2.9 Programma Interne dienstverlening

Ambitie van het programma

Gestreefd wordt naar facilitering van een verantwoorde (duurzame), effectieve, doelmatige en rechtmatige bedrijfsvoering, waarover transparant wordt gecommuniceerd. Daarbij is het van belang dat de financiële huishouding en de administratieve organisatie op orde zijn en blijven. Daarom wordt ingezet op goed bestuur en goede interne dienstverlening.

Uitgangspunten van beleid

- Dienend aan het primair proces, binnen wet- en regelgeving en de inhoudelijke kaders die door het bestuur zijn gesteld
- Functioneren binnen financiële kaders die samenhangen met de bestuurlijk vastgestelde norm voor overhead
- Functionerend binnen de door de organisatie gebruikte kwaliteitssystemen.
- Werken op basis van informatie delen en toegankelijkheid, waarbij digitalisering –met als randvoorwaarden een goede borging van aspecten van informatieveiligheid en privacy –actief wordt opgepakt
- Duurzame bedrijfsvoering gericht op het tegengaan van verspilling van grondstoffen en energie.

Relevante Beleidsnotities en wettelijk kader

- Notitie B+V-cyclus (Directieteam, 11 okt. 2016)
- Nota begrotings- en budgetbeheer (AB, nov. 2016)
- Nota Efficiency 2015 -2018 (notitie bij programmabegroting 2016, DB 16 april 2015)
- Treasurystatuut (AB, 9 nov. 2015)
- Notitie herijking reservebeleid (AB, 13 febr. 2017)
- Kwaliteitsbeleid Koers op kwaliteit (DB, 2 juni 2014)
- Kaders Informatiebeleid (DB, 2 okt 2015)
- Plan van aanpak archief (DB, 7 sept 2015)
- Privacy beleid en –regeling (AB 15 febr. 2016)
- Huisvestingsvisie VRK (AB dec. 2014)
- Nota Strategisch Personeelsbeleid (DB 15 sept. 2014)
- Visie op communicatie (okt. 2013)

Risico's

Risico	Beheersmaatregel
Wegvallende inkomsten: ontvlechting, teruglopende subsidies e.d.	Op basis van visie- en beleidsontwikkeling zal gekomen worden tot de koers die de organisatie wil varen in de veranderende omgeving.
Bijzondere personele lasten: FLO/ 2e loopbaan, externe loopbaanbegeleiding, ziekte, afvloeiing	Volgen onderhandelingen over een nieuw FLO-overgangsrecht. Voor externe loopbaanbegeleiding is geen voorziening in de begroting aanwezig; deze lasten worden jaarlijks als incidentele lasten in de jaarrekening verantwoord.
Claims vanwege onrechtmatig aanbesteden	Voldoende aandacht behouden voor inkoop, door de professie organisatorisch goed te verankeren, wijzigingen in regelgeving goed te volgen en bij klachten gebruik te maken van een objectieve extern verankerde klachtenregeling.
Lekken van gevoelige (persoons)informatie	<ul style="list-style-type: none"> • Implementeren van privacy beleid, het opstellen van een register en het melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens • Medewerkers regelmatig op een actieve manier bewust maken van de do's en don'ts van het werken met persoonsinformatie • Een beleidsplan informatieveiligheid vaststellen binnen de landelijke norm voor VR's (Baseline Informatieveiligheid Gemeenten en NEN 7510); • Focus houden op het melden van incidenten met lekken van persoonsgegevens volgens de Wet op de datalekken.
Uitval ICT en elektriciteit: grote gevolgen voor m.n. de crisisorganisatie	Uitvoering geven aan beheersmaatregelen uit continuïteitsplan VRK.

Doelenboom

Wat willen we bereiken		Wat gaan we er voor doen	Wat is het beoogd maatschappelijk effect
Strategisch doel	Operationeel doel	Prestatie 2018-2021	
Doelmatige, doeltreffende en verantwoorde organisatie	Stroomlijnen en digitaliseren registratieve en administratieve processen voor betere en snellere informatievoorziening	<ul style="list-style-type: none"> • Terugdringen overbodige interne regels en het vereenvoudigen en digitaliseren van processtappen en procedures • Terugbrengen formatie administratie als gevolg van digitalisering • Invoering zaakgericht werken als informatie orderingsprincipe 	Betaalbare overheid met een verantwoorde bedrijfsvoering en gewenste dienstverlening op adequaat niveau
	Meer voor minder	<ul style="list-style-type: none"> • Realiseren inkoopvoordelen • Doelmatig beheren en gebruiken van alle gebouwen die de VRK gebruikt (o.a. huisvesting LMO) 	
	Duurzaam ondernemen	<ul style="list-style-type: none"> • Voorkomen van verspilling van grondstoffen en energie • Verduurzaming van het wagenpark • Gebruik van duurzame en verantwoorde materialen 	
Gezonde financiële huishouding	Adequaat budgetteren en transparant verantwoorden	<ul style="list-style-type: none"> • Optimaal inzetten van beschikbare gelden voor het realiseren van de doelen van de organisatie. • Transparant verantwoorden over bestedingen 	Verantwoorde besteding van gemeenschapsgeld
	Realiseren van voldoende financiële weerstand	Jaarlijks actualiseren van het risicoprofiel in relatie tot het vastgestelde reservebeleid	
Kwaliteit van de externe (bestuurlijke) informatie en communicatie verhogen	Voldoen aan de archiefwetgeving voor digitalisering	<ul style="list-style-type: none"> • Afronding vernieuwing Document Management Systeem en herinrichting digitaal archief. • Grootste werkarchief (P&P) op orde brengen door digitalisering. • Plan van aanpak maken voor digitaliseren van andere archieven. 	Een goede en transparante besturing van de organisatie en het in verbinding zijn met de relaties van de organisatie (gemeenten, ketenpartners, burgers, bedrijven) door middel van informatie-uitwisseling.
	Tevredenheid bestuursorganen/raden over de opgeleverde informatie	<ul style="list-style-type: none"> • Verder digitaliseren van de jaarverslagen. • Organiseren van raadsinformatieavonden en 24-uursconferentie, accountgesprekken en het vernieuwen van de werkrelaties tussen medewerkers van de gemeente en de VRK. 	
	Tijdige, rechtmatige en juiste informatie delen met ketenpartners en burgers	<ul style="list-style-type: none"> • Informatie beschikbaar stellen conform de standaard voor veiligheidsregio's (Veiligheidsregio Referentie Architectuur) • Planmatig realiseren van een samenhangend informatiestelsel (met elkaar verbinden van registraties) 	
Goed werkgeverschap	Realiseren duurzaam inzetbaar personeel en gevarieerd medewerkersbestand	<ul style="list-style-type: none"> • Inzetten van diverse middelen om flexibiliteit te bevorderen: regionale Flexpool, klussenbank, projectleiderspool. • Inzetten van 2% van de loonsom voor opleidingen • Uitvoeren van het Generatiepact en daarmee instroommogelijkheden voor jonge medewerkers creëren • Investeren in leiderschap (gericht op kwaliteit werkrelaties, ontwikkeling talent en duurzame inzetbaarheid personeel) • VRK voor mensen met een beperking tot de arbeidsmarkt toegankelijker te maken. • Intern doel: per jaar hebben 10% (en 15% voor 2020) van de medewerkers HS en FB tijdelijk of definitief een andere klus/baan dan wel project gedaan. 	Een organisatie die een afspiegeling vormt van de maatschappij, met medewerkers die vakbekwaam zijn én blijven waarbij continu geanticipeerd wordt op ontwikkelingen.
	Aantrekkelijk werkgever zijn nu en in de toekomst (borgen continuïteit van de organisatie)	<ul style="list-style-type: none"> • Faciliteren tijd- en plaatsonafhankelijk werken • Bepalen profiel van de VRK als (toekomstig) werkgever en het zichtbaar maken van de VRK als werkgever (presentatie /marketing/werving). 	
Het bevorderen van leren, verbeteren en innoveren.	Realiseren geborgd kwaliteitsbeleid "Koers op kwaliteit" en certificering van de gehele organisatie	<ul style="list-style-type: none"> • Invoeren integraal kwaliteitssysteem. • Invoeren kwaliteitseisen uit Koers op kwaliteit • Certificering VRK volgens NEN 9001 – 2015 (Ambulance – HKZ) 	Tevreden klanten en partners

Wat mag het kosten?

Programma Interne dienstverlening

Bedragen x € 1.000	Programmabegroting 2017			Programmabegroting 2018			Meerjarenbegroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020
0.4 Overhead									
Financien Toezicht en controle	1.971		-1.971	2.077	88	-1.989	-1.963	-1.938	-1.938
HRM	2.016		-2.016	2.186	0	-2.186	-2.155	-2.090	-2.054
Inkoop	339		-339	353	0	-353	-353	-353	-353
Communicatie	521		-521	485	0	-485	-485	-485	-485
Juridische zaken	226		-226	184	0	-184	-184	-184	-184
Bestuurszaken en bestuursondersteuning	1.043		-1.043	1.052	35	-1.017	-1.017	-1.017	-1.017
Informatievoorziening en automatisering	3.554		-3.554	3.565	0	-3.565	-3.611	-3.663	-3.764
Informatiebeheer (DIV)	440		-440	454	0	-454	-434	-322	-271
Facilitaire zaken	1.026		-1.026	1.165	0	-1.165	-1.177	-1.177	-1.177
Centraal aangeschafte middelen	373		-373	204	0	-204	-204	-204	-204
Kantoorhuisvesting (Zijlweg)	955		-955	817	0	-817	-711	-784	-787
Leidinggevendend primair proces inclusief managementondersteuning	4.213		-4.213	4.133	92	-4.041	-4.041	-4.041	-4.041
0.4 Overhead	16.677	0	-16.677	16.675	215	-16.460	-16.335	-16.258	-16.275
0.5 Treasury									
Te betalen rente op leningen (rentekader)	1.111	0	-1.111	0	0	0	0	0	0
Onderuitputting rentelasten	-184	0	184	0	0	0	0	0	0
Rente inkomsten	0	409	409	0	0	0	0	0	0
0.5 Treasury	927	409	-518	0	0	0	0	0	0
Totaal producten	17.604	409	-17.195	16.675	215	-16.460	-16.335	-16.258	-16.275
<i>Dekkingsbronnen:</i>									
BDUR	0	315	315	0	317	317	317	317	317
		315	315		317	317	317	317	317
Resultaat voor bestemming	17.604	724	-16.880	16.675	532	-16.143	-16.018	-15.941	-15.958
Mutatie reserves									
Resultaat na bestemming	17.604	724	-16.880	16.675	532	-16.143	-16.018	-15.941	-15.958
Resultaat na belasting	17.604	724	-16.880	16.675	532	-16.143	-16.018	-15.941	-15.958

Verloopstaat 2017 naar 2018

Bedragen x € 1.000	
Programmabegroting 2017	17.604
Veranderingen a.g.v. verwerking vernieuwing BBV:	
- toch rentetoerekening	-927
- Interne rekenrente van 3,75% naar 2,5%	-175
- bijdrage aan overhead	-260
- Sectormanagement en ondersteuning	-80
Nominale ontwikkeling:	
- loon en prijsindexering	320
Autonome Ontwikkeling:	
- Toename kosten dataverkeer en licenties	250
- Verhuur Mick gebouw aan meldkamer Noord Holland	-90
- Vervanging meubilair in MJIP i.p.v. budgetoverheveling bij jaarverslag 2016	33
Programmabegroting 2018	16.675

2.10 Financiële middelen

Het programma Financiële middelen bevat middelen, die niet gerelateerd zijn aan specifieke programma's. Het betreft:

- Aandeel Amsterdam-Amstelland van interregionale versterkingsgelden
- De onderuitputting op de kapitaallasten
- De post onvoorzien
- Financieringsresultaat

Programma Financiële middelen

Bedragen x € 1.000	Programmabegroting 2017			Programmabegroting 2018			Meerjarenbegroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020
0.8 Overige baten en lasten									
Aandeel Amsterdam-Amstelland in interregionale versterkingsgelden	1.250		-1.250	1.250	0	-1.250	-1.250	-1.250	-1.250
Onderuitputting kapitaallasten			0	-414	0	414	164	264	231
Onderuitputting afschrijvingslasten	-295		295	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	124		-124	124	0	-124	-124	-124	-124
0.8 Overige baten en lasten	1.079	0	-1.079	960	0	-960	-1.210	-1.110	-1.143
0.5 Treasury									
Financieringsresultaat			0	0	11	11	82	61	110
0.5 Treasury	0	0	0	0	11	11	82	61	110
Totaal producten	1.079	0	-1.079	960	11	-949	-1.128	-1.049	-1.033
Dekkingsbronnen:									
BDUR		1.250	1.250	0	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250
		1.250	1.250		1.250	1.250	1.250	1.250	1.250
Resultaat voor bestemming	1.079	1.250	171	960	1.261	301	122	201	217
Mutatie reserves									
Resultaat na bestemming	1.079	1.250	171	960	1.261	301	122	201	217
Vennootschapsbelasting						0			
Resultaat na belasting	1.079	1.250	171	960	1.261	301	122	201	217

Verloopstaat 2017 naar 2018

Bedragen x € 1.000	Lasten	Baten
Programmabegroting 2017	1.079	1.250
Actualisatie MJIP 2018-2021	-119	
Financieringsresultaat zie paragraaf financiering		11
	960	1.261

3. Financiële beschouwingen

De financiële beschouwingen bevat de volgende onderwerpen:

- Ontwikkeling begrotingskaders
  - Besluitvorming na programmabegroting 2017
  - Nominale ontwikkelingen: ontwikkelingen vanaf de vaststelling van de programmabegroting 2017 en de prijs- en loonindexering.
  - Autonome ontwikkelingen: bijstelling in de bestaande begroting van niet beleidsmatige aard en ontwikkelingen die als noodzakelijk en onvermijdelijk zijn te kwalificeren.
  - Nieuw beleid en versterkt bestaand beleid: Nieuwe programmaontwikkelingen en bestaande programmaontwikkelingen, die een extra impuls dienen te krijgen
  - Dekkingsvoorstellen voor nieuw en versterkt bestaand beleid
- Effect op het lopende begrotingsjaar 2017
- Financiële begroting in één oogopslag

3.1 Ontwikkeling begrotingskaders

De vertreksituatie is de jaarschijf 2018 van de programmabegroting 2017. Daarin zijn de maatregelen voor 2018 voor efficiency, autonome ontwikkelingen en maatregelen voor een toekomstbestendige organisatie verwerkt. 2018 is het laatste jaar uit de notitie efficiëncymogelijkheden 2015 – 2018. Over deze periode is in totaal € 2,9 miljoen aan efficiencybesparingen bereikt en daarvan is € 1,5 miljoen besteed aan autonome ontwikkelingen en een toekomstbestendige organisatie. De efficiencybesparingsopdracht voor 2018 bedraagt € 200.000 bestaande uit € 100.000 door het terugbrengen van de vervoersbewegingen als gevolg van het Nieuwe werken en € 100.000 taakstelling Brandweer.

Besluitvorming na programmabegroting 2017

3.1.1 Uitlaatgasafzuiging en C2000 Beveiliging brandweerposten

Vooruitlopend op de uitwerking van besluitvorming op het punt beheer en onderhoud van brandweerposten, is besloten tot investeringen om twee urgente problemen op te lossen. Deze maatregelen hebben betrekking op de arbeidshygiëne (op een werknemers veilig niveau door het plaatsen van een puntafzuiging van uitlaatgassen) en op het gebied van de beveiliging van C2000-apparatuur in de brandweerposten, zodat voldaan wordt aan de wettelijke eisen. De hiermee samenhangende kosten voor afschrijving, rente en doormelding ter grootte van € 80.000 structureel zijn opgenomen in de begroting. Hiervoor is in lijn met de gemaakte afspraken ruimte gevonden binnen de bestaande begrotingskaders.

Nominale ontwikkelingen

3.2.1. Loonontwikkeling BDuR

Het Rijk heeft besloten om met ingang van 2016 de doeluitkering aan veiligheidsregio's (BDuR) jaarlijks bij te stellen voor de stijging van loonkosten. Dit betekent voor de VRK een structurele verhoging van € 40.000. Hierbij wordt aangetekend dat een dergelijke compensatie

niet wordt verleend voor de versterkingsgelden, die Kennemerland van het Rijk ontvangt in verband met het risicoprofiel van de regio, waardoor op dat vlak een uithollingseffect optreedt.

3.2.2 Loon en prijsindexering gemeentelijk bijdrage

De voorlopige nominale ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage is berekend op de thans bekende cijfers. De nominale ontwikkeling bestaat uit loonindexering en prijsindexering. Daarbij is de weging loonindexering 67%, en prijsindexering 33%.

De nominale ontwikkeling 2018 bedraagt 2,24% (0,33% van prijsindexering 0,70% + 0,67% van loonindexering 3%), op basis van de thans bekende gegevens. Hiermee is voor de gemeentelijke bijdrage een bedrag gemoeid van € 1.014.000.

Toelichting prijsindexering 0,7%

Op basis van de korte-termijnraming december 2016 CBS zal het IMOC cijfer naar beneden bijgesteld worden met 0,4% voor de jaren 2014 t/m 2017. De prijsindexering 2018 is voorlopig geraamd op 1,1%. Hiermee is de prijsindexering 2018 in totaal 0,7%.

Toelichting loonindexering 3,0%

Bij de programmabegroting 2017 is de loonindexering voor 2017 geraamd op 1%. De werkelijke loonontwikkeling 2017 bedraagt 2,25%. De stijging van de pensioenlasten, de cao verhoging per 1 januari 2017 en de IKB uitbetaling van de bovenwettelijke vakantiedagen veroorzaken deze stijging. De loonontwikkeling 2018 wordt geraamd op 1,75%. Hiermee is de loonindexering 2018 in totaal 3,0%. De nominale ontwikkeling wordt in bijlage 4.4 toegelicht.

3.2.3 Stijging inwonerbijdrage door toename inwoneraantal

De inwonerbijdrage voor openbare gezondheid, jeugdgezond en Veiligheidshuis beweegt mee met het aantal inwoners. De toename van het aantal inwoners (2939) leidt tot een kostenstijging van € 50.000.

Autonome ontwikkelingen

3.3.1 BTW compensatie Schipholconvenant

In 2014 is de Wet veiligheidsregio's gewijzigd, als gevolg waarvan btw compensatie voor brandweeractiviteiten niet meer mogelijk is. Dat had financieel consequenties voor het convenant dat met Schiphol is afgesloten over de basisbrandweezorg. Besloten is dat het negatieve effect van de wetswijziging op dit convenant ter grootte van € 246.000 – tijdelijk tot 2018 – gelijkelijk wordt verdeeld tussen Schiphol en de VRK. Tevens was de afspraak gemaakt dat in die periode gezocht zou worden naar oplossingen om de verschuldigde BTW gecompenseerd te krijgen. Alle inspanning ten spijt heeft dit niet het gewenste resultaat opgeleverd. Nu alle opties lijken uitgeput, is er geen andere conclusie mogelijk dan dit nadeel als gegeven te nemen en het negatieve financiële effect dat met zich meebrengt in de begroting te verwerken. Met ingang van 2018 komt het gehele negatieve effect dus

voor rekening van de VRK. Dekking van de kosten heeft binnen de bestaande kaders plaats kunnen vinden.

3.3.2 Wegvallen OMS inkomsten

In de 2e bestuursrapportage 2016 is melding gemaakt van het feit dat de OMS-inkomsten met ingang van 2017 voor een groot deel zullen komen te vervallen. Daarbij is er van uit gegaan dat in de nieuwe opzet (via meerdere aanbieders) nog kosten tot een bedrag van € 50.000 verhaald zouden kunnen worden. Inmiddels is landelijk besloten dat de OMS-meldingen in de toekomst via de Landelijke Meldkamer in Driebergen zullen gaan lopen. Hiermee vervalt de mogelijkheid tot kostenverhaal voor de VRK. Het in de 2e bestuursrapportage gemelde nadeel loopt hiermee op tot € 300.000 structureel. Door scherp in te zetten op efficiency, het stellen van prioriteiten en slim te organiseren kan dit nadeel binnen de bestaande kaders worden opgevangen.

3.3.3 Convenant Tata Steel

Met Tata Steel zijn afspraken gemaakt over het gebruik van het meldkamersysteem, scholing en beheer. Hiervoor is een jaarlijkse vergoeding afgesproken. De vergoeding leidt tot extra inkomsten van € 25.000 structureel.

3.3.4 Rijksvaccinatieprogramma (RVP)

Het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) werd tot voor kort bekostigd via het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). In 2018 gaat de bekostiging lopen via de gemeenten. De gemeenten worden verplicht om het RVP te laten uitvoeren door de organisatie, die de JGZ uitvoert. De GGD voert voor alle gemeenten in de regio de JGZ 4-18 uit en in de gemeente Haarlemmermeer ook de JGZ 0-4. Het met de uitvoering gemoeide budget wordt overgeheveld van de rijksbegroting (ministerie van VWS) naar het gemeentefonds. Er verandert dus niets aan de uitvoeringskosten ad € 368.000, maar de dekking vindt plaats uit een hogere inwonerbijdrage (4-19) en een hogere subsidieontvangst (0-4).

3.3.5 Vroegsignaleringsoverleg (VSO) voor personen met verward gedrag

In opdracht van het bestuur heeft de GGD namens de gemeenten de regie op zich genomen om via een aantal stappen te komen tot een sluitende aanpak van personen met verward gedrag. Een van de onderdelen van die aanpak is het Vroegsignaleringsoverleg (VSO) waarmee Kennemerland met ingang van mei 2016 werkt. Per basisteam van de politie vindt, onder het motto 'klein, snel en samen',

afstemming plaats tussen de partners van Brijder verslavingszorg, GGZ, Politie en GGD. Het doel is om mensen die verward gedrag vertonen, tijdig naar zorg toe te leiden, waarmee ook (mogelijke) overlast afneemt. De pilot is positief ontvangen en wordt voortgezet. De kosten, die voor de GGD gemoeid zijn met deze uitbreiding van taken compensatie voor de inzet van partners, bedragen € 150.000 structureel.

3.3.6 Toename bijdrage zorgverzekeraar ambulancezorg

De inkomsten van de sector ambulancezorg stijgen met € 134.000 vanwege prijsindexering door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZA).

3.3.7 Toename subsidie-inkomsten

Als gevolg van nominale ontwikkeling nemen de subsidie-inkomsten met € 55.000 toe.

3.3.8 Actualisatie MJIP 2018-2021

Onderdeel van de programmabegroting is de actualisatie van het Meerjareninvesteringsplan. Het kader kapitaallasten is, ten opzichte van de Programmabegroting 2017, verhoogd met € 184.000. Deze verhoging betreft met name de dekking binnen de brandweerbegroting van investeringen die nodig waren om de arbeidshygiëne te verbeteren (niet zijnde bouwtechnische aanpassingen). Daarnaast dekking voor investeringen in kader van versterkt beleid voorkomend uit het MJIP 2017-2021 t.w. materieel voor rietkapbrandbestrijding en drie tankautosputten (incl. bekapping).

In de programmabegroting 2017 werd rekening gehouden met het feit dat jaarlijks gemiddeld € 2,5 miljoen aan investeringen wordt overgeheveld naar 2018. Dat leidt tot een jaarlijks te verwachten onderuitputting van € 200.000 tot € 300.000, als gevolg van vertraagde investeringen. Aangezien er meer aanbestedingen geclusterd worden en hiermee de inkoopcapaciteit beter ingezet kan worden, bestaat de verwachting dat de voorgenomen investeringen komende jaren binnen de geplande jaarschijf uitgevoerd kunnen worden. In de programmabegroting 2018-2022 wordt er daarom vanuit gegaan dat de verwachte onderuitputting de € 200.000 niet te boven gaat. In dit investeringsplan is rekening gehouden met lasten vanaf 2018 voor de herinrichting van het terrein Zijlweg. Deze kosten worden gedekt binnen het budget kapitaallasten van Huisvesting. In 2016 is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. De definitieve uitwerking en uiteindelijke financiële consequenties van deze herinrichting zal apart in besluitvorming worden gegeven.

Kapitaallasten

Bedragen x € 1.000	2018	2019	2020	2021
Kader kapitaallasten	6.141	6.141	6.041	6.041
Raming kapitaallasten	5.444	5.964	5.827	5.886
	697	177	214	155
Inzet voor andere doeleinden (o.a. convenant Schiphol)	-184			
Onderbesteding	513	177	214	155
Af: aandeel AZ en MICK	-300	-212	-151	-123
Lagere lasten door realisatieperiode	200	200	200	200
Onderbesteding kapitaallasten t.g.v.VRK	414	164	264	231
Reeks programmabegroting 2017-2020	166	95	3	3
Mutatie	247	69	261	229

3.3.8. Vervanging meubilair in MJIP i.p.v. budgetoverheveling jaarverslag 2016

In 2017 wordt er geïnvesteerd in flexmeubilair als gevolg van het nieuwe werken. De kapitaallasten zijn met ingang van 2018 opgenomen in de begroting in plaats van een budgetoverheveling bij het jaarverslag 2016.

3.3.9. Vernieuwing BBV rentetoerekening

In het wijzigingsbesluit Besluit begroting en verantwoording (BBV) is opgenomen, dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. De paragraaf 4.3 financiering geeft inzicht in de rentelasten uit externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. De rentetoerekening resulteert in een rente-omslagpercentage van 2,5%. De begroting is hierop bijgesteld.

3.3.10 Verhoging dotatie voorziening groot onderhoud

In de achterliggende jaren zijn i.v.m. plannen tot aanpassing en verbouwing de dotaties aan de onderhoudsvoorzieningen beperkt. Nu een aantal verbouwingen is afgerond, zijn de Meerjarenonderhoudsplannen opnieuw bezien. Hieruit volgt dat jaarlijks vanaf 2020 € 97.000 meer gedoteerd zal moeten worden.

3.3.11 Verhuur MICK gebouw aan meldkamer Noord Holland

Medio 2018 wordt het MICK gebouw volledig verhuurd aan meldkamer Noord Holland. In oude situatie werd het gebouw ook gebruikt door andere organisatieonderdelen. Dit leidt tot een besparing van € 180.000 structureel.

3.3.12. Toename kosten dataverkeer en licenties

De voortschrijdende digitalisering heeft tot gevolg dat er meer licenties nodig zijn en meer gebruik wordt gemaakt van dataverkeer capaciteit. De voordelen van digitalisering worden echter pas op termijn vanaf 2019 zichtbaar. De kostentoeename ad. € 250.000 is structureel in de begroting verwerkt. De besparing loopt van € 77.000 in 2019 op tot € 366.000 structureel in 2021. Zie ook 5.5.2.

3.3.13. Extra taken Veiligheidshuis + CTER

Vanuit de maatschappij is er steeds meer aandacht voor de verbinding tussen zorg en veiligheid. Meer bekendheid van het Veiligheidshuis, de ontwikkelingen in het sociale domein waarmee gemeenten meer verantwoordelijkheden hebben gekregen en ontwikkelingen in het justitieel domein hebben geresulteerd in een verdriedubbeling van het aantal casussen dat in het Veiligheidshuis wordt behandeld sinds 2013. Daarnaast is het aantal zaken waarin advies wordt gevraagd sterk toegenomen. Dit resulteert in een autonome ontwikkeling van structureel € 95.000 per jaar. Naast de reguliere taken heeft het Veiligheidshuis ook extra nieuwe taken gekregen, bijvoorbeeld op het gebied van radicalisering en extremisme (ondergebracht in het programma CTER: Contra Terrorisme, Extremisme en Radicalisering). CTER betreft nieuw beleid en vergt een structurele extra inzet van € 30.000 per jaar.

Deze extra taken zijn niet gepaard gegaan met een bijdrage vanuit de gemeenten. De niet voorziene kosten worden in 2016 en 2017 gedekt uit de reserve Veiligheidshuis. De reserve is beperkt en vanaf 2018 wordt een structureel tekort verwacht voor het programma Veiligheidshuis van circa € 125.000 (autonome stijging casussen en CTER).

3.3.14 Elektronische leeromgeving

Het Veiligheidsberaad heeft in 2014 het besluit genomen tot invoering van de Elektronische Leeromgeving voor de brandweer (ELO genoemd). De ELO is een online onderwijssysteem voor alle brandweerregio's in Nederland. De vier regio's in Noord West Nederland (NW4) – Kennemerland, Amsterdam-Amstelland, Zaanstreek-Waterland en Noord-Holland Noord – zijn inmiddels begonnen met de implementatie, met als einddoel toepassing van de ELO in 2018. Invoering gaat gepaard met initiële en structurele kosten. De initiële kosten hebben betrekking op de systeemimplementatie en onderhoud en bedragen € 75.000 voor 2018 en € 50.000 voor 2019. De structurele kosten bedragen met ingang van 2018 € 100.000

en zijn de kosten die gemaakt worden ten behoeve van docenten, instructeurs en trajectbegeleiders. Ook maken de licentiekosten en het functioneel beheer onderdeel uit van de structurele kosten. Binnen het Veiligheidsbureau worden plannen uitgewerkt om de elektronische leeromgeving ook te gebruiken voor Multi-onderwijsactiviteiten.

Nieuw Beleid

3.4.1 Herijking informatiemanagement beleid

De recente ontwikkelingen met betrekking tot digitalisering, zaakgericht werken en de doorontwikkeling van geo-informatie zijn inmiddels omgezet in concrete plannen van aanpak. Deze leiden niet tot extra kosten.

De onderstaande ontwikkelingen zullen de komende jaren wel extra inzet en middelen vragen.

- **Informatieveiligheid**

De noodzaak het onderwerp cybersecurity serieus te nemen wordt steeds groter. Niet in de laatste plaats omdat aan onverhoopte informatie- en datalekken op termijn (zware) sancties worden verbonden. Aan dit onderwerp wordt gezamenlijk gewerkt zowel binnen de GGDen als binnen de veiligheidsregio's om kosten te besparen en kennis te delen. De kosten van extra maatregelen worden op termijn voor de VRK vooralsnog ingeschat op € 200.000 per jaar.

- **Informatie gestuurd werken**

De vraag om cijfermatige onderbouwing van de primaire processen is de afgelopen twee jaar exponentieel gegroeid. De rationalisering en professionalisering dwingt tot stevige ingrepen op het gebied van definities en standaardisatie, om zo te komen tot relevante, meetbare en vergelijkbare registraties. De tijd is aangebroken om van de grond af het werk eenduidiger te registreren en in nieuwe systemen tot management informatie te verwerken. De verwachte extra kosten worden op termijn geschat op € 150.000 per jaar.

- **Verstevenigen samenwerking**

De communicatie met de burger zal de komende jaren verder intensiveren. De eerste ervaringen met thema's als zelfredzaamheid en participatie leveren een beeld op waarbij extra kosten gemaakt moeten worden op het gebied van social media, Apps en interactieve websites. Ook de invoering van de Omgevingswet vraagt om het ontwikkelen van nieuwe digitale communicatiekanalen waarin dialoog inhoud kan krijgen. Daarbij is het van belang om in het contact met de burger flexibel te zijn, terwijl op de achtergrond gegevens uitwisselbaar, beschermd en geordend moeten blijven. De extra middelen voor het ondersteunen van dit bedrijfsdoel worden op termijn geschat op € 100.000 per jaar.

De voornoemde ontwikkelingen zullen in 2018 niet gelijk in de volle breedte aangepakt kunnen worden. Voor 2018 wordt verwacht dat de beschikbare middelen ad. € 250.000 toereikend zullen zijn. Bij de aanmaak van de begroting 2019 zullen de meer uitgewerkte consequenties van de bovengenoemde ontwikkelingen voor het meerjarenbeeld beschikbaar zijn en in de begroting worden verwerkt.

Samenvatting informatiebeleid en digitalisering

Bedragen x € 1.000	2018	2019	2020	2021
3.4.1 Herijking informatiemanagement beleid	250	300	350	450
Totaal benodigde middelen	250	300	350	450
Toekomstbestendige VRK: bij de Nota Efficiency 2015-2018 is voor ICT en informatiemanagement 250.000 structureel per jaar beschikbaar gesteld	250	250	250	250
Verwerkt in het begrotingssaldo	0	50	100	200

3.4.3. Verduurzaming wagenpark

De VRK heeft de ambitie duurzamer en daarmee milieuvriendelijker te worden als organisatie, waarmee een bijdrage aan het afgesloten klimaatakkoord van Parijs wordt geleverd. Om hieraan invulling te geven gaat de VRK over tot verduurzaming van haar wagenpark, waar bij enerzijds het aantal voertuigen wordt teruggebracht en anderzijds wordt overgegaan op elektrische voertuigen. Per saldo leidt dit tot extra kosten van € 35.000.

3.4.5 Verduurzaming klimaatbeheerssysteem

De Zijlweg 200 is in 2015 en 2016 ingrijpend gerenoveerd. Bij deze gelegenheid is klimaatbeheersing vernieuwd. Voor een werkelijk duurzaam gebruik van het gebouw, is het nodig verdere investeringen te doen in het systeem die nog gebruikerscomfort en besparing op energiekosten opleveren, inclusief het bieden van mogelijkheden om zonne-energie toe te passen. De investering bedraagt € 100.000, de bijbehorende kapitaallasten € 12.000 zijn met ingang van 2019 in de begroting opgenomen.

Dekkingsvoorstellen (nieuw voor oud)

3.5.1 Dekking binnen de programma's

Binnen de VRK-begroting is op de programma's met ingang van 2018 € 270.000 structureel vrijgemaakt ter dekking van de autonome ontwikkelingen en het nieuw beleid.

3.5.2 Personele effecten bij ondersteuning van verdergaande digitalisering

De VRK bevindt zich in een tussenfase van de digitalisering. Er is een aantal organisatie brede systemen in gebruik. Nu daarmee ervaring is opgedaan, gaat het erom deze systemen beter te gebruiken en uit te nutten. Dat gaat zondermeer gevolgen krijgen voor de omvang van het takenpakket en meer in het bijzonder de ondersteunende processen. Hieruit volgt dat de formatie inzet op het programma interne dienstverlening is verlaagd. Hiermee komen middelen vrij voor de dekking van de toename van kosten van dataverkeer en nieuw beleid van € 77.000 in 2019 oplopend tot € 366.000 structureel in 2021. Het mag duidelijk zijn dat deze ontwikkeling noopt tot een aantal organisatieaanpassingen en dat geïnvesteerd dient te worden in het opvangen van de personele consequenties die hieruit voortvloeien.

3.5.3 Besparen op inkoop

Lag tot voor kort het accent op de rechtmatigheid van de uitvoering van de inkoop, naar de toekomst toe is het de bedoeling hier ook een besparing van kosten mee te bereiken. Er wordt ingezet op een structurele besparing van € 71.000 vanaf 2018.

Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage

De meeste autonome ontwikkeling en al het nieuw beleid zijn gedekt door maatregelen binnen de VRK-begroting zelf.

Een klein aantal nominale en autonome ontwikkelingen zorgen voor de wijzigingen in de gemeentelijke bijdrage. Voor een deel staan hier extra inkomsten in het Gemeentefonds tegenover.

Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage

Bedragen x € 1.000	2018	2019	2020	2021	% stijging
<i>Inwonerbijdrage:</i>					
Programmabegroting 2017	12.405	12.405	12.405	12.405	
Loon en prijsindexering 2018	278	278	278	278	
Vroegsignaleringsoverleg (VSO) voor personen met verward gedrag	150	150	150	150	
Rijksvaccinatieprogramma via gemeente i.p.v. RIVM 4-18 jr	178	178	178	178	
Toename aantal inwoners	50	50	50	50	
Extra taken veiligheidshuis	95	95	95	95	
Contra Terrorisme Extremisme en radicalisering (CTER)	30	30	30	30	
	13.186	13.186	13.186	13.186	6,3%
<i>Bestuursafspraken:</i>					
Programmabegroting 2017	33.575	33.715	33.640	33.620	
Loon en prijsindexering 2018	736	736	736	736	
	34.311	34.451	34.376	34.356	2,2%
Gemeentelijke bijdrage	47.497	47.637	47.562	47.542	3,3%

Samenvatting ontwikkeling begrotingskader

Kaderontwikkeling 2018-2021				Bedragen * € 1.000	
	2018	2019	2020	2021	I/S
Vertretpunt programmabegroting 2017 uitgaven	76.818	76.811	76.779	76.759	
<i>Besluitvorming na programmabegroting 2017</i>					
3.1.1 Uitlaatgasafzuiging en C2000 Beveiliging brandweerposten	80	80	80	80	S
<i>Nominale ontwikkeling</i>					
Loon en prijsindexering 2018					
3.2.1 Loonontwikkeling BDUR	40	40	40	40	S
3.2.2 Gemeentelijke bijdrage	1.014	1.014	1.014	1.014	S
3.2.3 Toename aantal inwoners	50	50	50	50	S
	1.104	1.104	1.104	1.104	
<i>Autonome ontwikkelingen</i>					
3.3.1 BTW compensatie Schipholconvenant		123	123	123	S
3.3.1 BTW compensatie Schipholconvenant aandeel Schiphol	123	123	123	123	S
3.3.5 Vroegsignaleringsoverleg (VSO) voor personen met verward gedrag	150	150	150	150	S
3.3.6 Toename bijdrage zorgverzekeraar	134	134	134	134	S
3.3.7 Toename subsidieinkomsten	55	57	52	47	S
3.3.10 Verhoging dotatie voorziening groot onderhoud			97	97	S
3.3.8 Actualisatie MJIP 2018-2021	-248	-69	-261	-228	I/S
3.3.8 Vervanging meubilair opnemen via MJIP i.p.v. budgetoverheveling jaarverslag 2016	33	33	33	33	S
3.3.9 Vernieuwing BBV rente	0	5	76	84	I
3.3.11 Verhuur mickgebouw aan meldkamer Noord Holland	-90	-180	-180	-180	S
3.3.12 Toename kosten dataverkeer en licenties	250	250	250	250	S
3.3.13 Extra taken veiligheidshuis	95	95	95	95	S
3.3.14 Invoering elektronische leeromgeving (ELO) initiële kosten	75	50			I
3.3.14 Invoering elektronische leeromgeving (ELO) structurele kosten	100	100	100	100	S
	677	871	792	828	
<i>Nieuw beleid en versterkt bestaand beleid</i>					
3.4.1 Herijking informatiebeleid		50	100	200	S
3.4.2 Veiligheidshuis CTER	30	30	30	30	S
3.4.3 Verduurzaming wagenpark	35	35	35	35	S
3.4.4 Verduurzaming klimaatbeheerssysteem		12	12	12	S
	65	127	177	277	

Vervolg tabel ▼

Samenvatting ontwikkeling begrotingskader

Kaderontwikkeling 2018-2021				Bedragen * € 1.000	
	2018	2019	2020	2021	I/S
Vertretpunt programmabegroting 2017 uitgaven	76.818	76.811	76.779	76.759	
<i>Dekkingsvoorstellen</i>					
3.5.1 Dekking binnen de programma's	-270	-270	-270	-270	S
3.5.2 Personele effecten bij ondersteuning van verdergaande digitalisering		-77	-279	-366	S
3.5.3 Besparen op inkoop	-71	-71	-71	-71	S
	-341	-418	-620	-707	
Totaal uitgaven	78.403	78.575	78.312	78.341	
Vertretpunt programmabegroting 2017 productgerelateerde inkomsten	11.771	11.601	11.601	11.601	
<i>Autonome ontwikkelingen</i>					
3.3.7 Toename subsidieinkomsten	55	57	52	47	S
3.3.4 Rijksvaccinatie programma vergoeding RIVM	-368	-368	-368	-368	
3.3.4 Gemeente Haarlemmermeer rijksvaccinatieprogramma 0-4	190	190	190	190	S
3.3.2 Wegvallen OMS inkomsten	-300	-300	-300	-300	S
3.3.3 Convenant Tata Steel	25	25	25	25	S
3.3.9 Financieringsresultaat	11	82	61	110	I
Totaal productgerelateerde inkomsten	11.384	11.287	11.261	11.305	
Kader programmabegroting 2018	67.019	67.288	67.051	67.036	
<i>Dekkingsbronnen</i>					
Inwonerbijdrage	13.186	13.186	13.186	13.186	
Bestuursafspraken	34.311	34.451	34.376	34.356	
BDUR	12.650	12.650	12.650	12.650	
Zorgverzekeraars	6.948	6.948	6.948	6.948	
Totaal dekkingsbronnen	67.095	67.235	67.160	67.140	
Begrotingssaldo	76	-53	109	104	

De VRK heeft een sluitende meerjarenbegroting 2018 en een positief meerjarenperspectief. Daar past de opmerking bij dat dat structurele kosten deels worden gedekt met incidentele ruimte (met name onderuitputting kapitaallasten). Het risico dat dit met zich meebrengt wordt onderkend en vraagt passende maatregelen.

Mogelijkheden liggen onder andere in de verwachting dat de verdergaande digitalisering invloed zal hebben op de hoeveelheid werk in ondersteunende processen in het primaire proces. Deze ontwikkeling kan leiden tot structurele besparingen. Uiteraard heeft dit wel effecten op het personeelsbestand, die vragen om zorgvuldig beleid.

Begrotingskader

Bedragen x € 1.000	2018	2019	2020	2021
Programmabegroting 2017	357	334	291	291
Onderuitputting kapitaallasten MJIP 2017-2020	-166	-95	-3	-3
prognose renteresultaat	-16	-64	-113	-113
structureel beschikbaar uit programmabegroting 2017	175	175	175	175
Dekkingsvoorstellen	341	418	620	707
Verhuur mickgebouw aan meldkamer Noord Holland	90	180	180	180
Onderuitputting kapitaallasten MJIP 2018-2021			71	84
Convenant Tata Steel	25	25	25	25
structureel beschikbaar in programmabegroting 2018	631	798	1071	1171
Ingezet voor autonome ontwikkelingen en nieuw beleid				
Uitlaatgasafzuiging en C2000 Beveiliging brandweerposten	80	80	80	80
BTW compensatie Schipholconvenant		123	123	123
BTW compensatie Schipholconvenant aandeel Schiphol	123	123	123	123
Toename kosten dataverkeer en licenties	250	250	250	250
Verhoging dotatie voorziening groot onderhoud			97	97
Vervanging meubilair opnemen via MJIP i.p.v. budgetoverheveling jaarverslag 2016	33	33	33	33
Invoering elektronische leeromgeving (ELO) structurele kosten	100	100	100	100
Herijking informatiebeleid		50	100	200
Verduurzaming wagenpark	35	35	35	35
Verduurzaming klimaatbeheerssysteem		12	12	12
Wegvallen OMS inkomsten	300	300	300	300
Totaal ingezet voor autonome ontwikkelingen en nieuw beleid	921	1.106	1.253	1.353
Nog te dekken structurele uitgaven	-290	-308	-182	-182
Incidenteel beschikbaar:				
Onderuitputting kapitaallasten MJIP 2018-2021	414	164	193	147
Renteresultaat	27	141	98	139
incidenteel beschikbaar in programmabegroting 2018	441	305	291	286
Ingezet voor autonome ontwikkelingen en nieuw beleid				
Invoering elektronische leeromgeving (ELO) initiële kosten	75	50		
Totaal ingezet voor autonome ontwikkelingen en nieuw beleid	75	50	0	0
Incidenteel beschikbaar	366	255	291	286
Begrotingssaldo	76	-53	109	104

3.2 Effect op het lopende begrotingsjaar 2017

De nominale en autonome ontwikkeling uit hoofdstuk 3.1 ontwikkeling begrotingskaders heeft ook effect op het lopende begrotingsjaar. Dit effect is vertaald in onderstaande begrotingswijziging. Wij verzoeken de eerste begrotingswijziging 2017 vast te stellen.

Kaderontwikkeling 2018-2021 en het effect op 2017

Bedragen x € 1.000		Wat is het effect op 2017	Begroting 2017
	Begrotingssaldo programmabegroting 2017		569
	<i>Besluitvorming na programmabegroting 2017</i>		
3.1.1	Uitlaatgasafzuiging en C2000 Beveiliging brandweerposten	De lasten 2017 komen t.l.v. onvoorzien	
	<i>Nominale ontwikkeling</i>		
3.2.1	- Loonontwikkeling BDUR		40
3.2.2	- Loon en prijsindexering	Loonindexering is voor 2017 1,25% te laag ingeschat o.a. stijging pensioenlasten.	-584
	<i>Autonome ontwikkelingen</i>		
3.3.5	Vroegsignaleringsoverleg (VSO) voor personen met verward gedrag	Verwachting is dat deze kosten in 2017 worden gedekt via het regionaal kompas	
3.3.6	Toename bijdrage zorgverzekeraar	Verwerkt in de begroting 2017, zowel uitgaven als inkomsten.	
3.3.7	Toename subsidieinkomsten	Verwerkt in begroting 2017, zowel uitgaven als inkomsten.	
3.3.8	Actualisatie MJIP 2018-2021		434
3.3.9	Incidenteel renteresultaat	Het grote voordeel uit de actualisatie MJIP heeft als nadeel dat er minder rente wordt toegerekend. Als gevolg daarvan daalt het renteresultaat	-84
3.3.13	Extra taken veiligheidshuis	In 2017 t.l.v. reserve veiligheidshuis	
3.3.2	Wegvallen OMS inkomsten		-300
3.3.3	Convenant Tata Steel		25
	Begrotingssaldo 2017		100
	<i>Harmonisatie inwonerbijdrage gemeente Haarlemmermeer</i> In 2017 is het laatste jaar van de harmonisatie, dit is abusievelijk niet verwerkt in de programmabegroting 2017		
	Gemeentelijke bijdrage gemeente Haarlemmermeer		-48
	Onttrekking voorziening frictiekosten TC		48
	Begrotingssaldo 2017 na 1e wijziging		100

3.3 Financiële begroting in één oogopslag

VRK

Bedragen x € 1.000	Programmabegroting 2017			Programmabegroting 2018			Meerjarenbegroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Saldo 2018	Saldo 2019	Saldo 2020
0. Bestuur en ondersteuning									
0.4 Ondersteuning organisatie	16.677	0	-16.677	16.675	215	-16.460	-16.335	-16.258	-16.275
0.5 Treasury	927	409	-518	0	11	11	82	61	110
0.8. Overige baten en lasten	1.079	0	-1.079	960	0	-960	-1.210	-1.110	-1.143
subtotaal	18.683	409	-18.274	17.635	226	-17.409	-17.463	-17.307	-17.308
I. Veiligheid									
I.1 Crisisbeheersing en Brandweer	38.338	1.620	-36.718	39.786	1.375	-38.411	-38.612	-38.531	-38.515
I.2 Openbare orde en veiligheid	396	329	-67	478	334	-144	-144	-144	-144
subtotaal	38.734	1.949	-36.785	40.264	1.709	-38.555	-38.756	-38.675	-38.659
7. Volksgezondheid en milieu									
7.1 Volksgezondheid	18.596	8.828	-9.768	20.047	8.860	-11.187	-11.152	-11.152	-11.152
7.5 Begraafplaats en crematorium	468	530	62	471	554	83	83	83	83
subtotaal	19.064	9.358	-9.706	20.518	9.414	-11.104	-11.069	-11.069	-11.069
Totaal taakvelden	76.481	11.716	-64.765	78.417	11.349	-67.068	-67.288	-67.051	-67.036
Dekkingsbronnen:									
Inwonerbijdrage		12.445	12.445		13.186	13.186	13.186	13.186	13.186
Bestuursafspraken		33.389	33.389		34.311	34.311	34.451	34.376	34.356
BDUR		12.610	12.610		12.650	12.650	12.650	12.650	12.650
Zorgverzekeraars		6.814	6.814		6.948	6.948	6.948	6.948	6.948
Totaal dekkingsbronnen		65.258	65.258	0	67.095	67.095	67.235	67.160	67.140
Resultaat voor bestemming	76.481	76.974	493	78.417	78.444	27	-53	109	104
Mutatie reserves	0	76	76	0	49	49	0	0	0
Resultaat na bestemming	76.481	77.050	569	78.417	78.493	76	-53	109	104
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat na belasting	76.481	77.050	569	78.417	78.493	76	-53	109	104

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Herijking reservebeleid

Aanleiding

Bij de behandeling van de programmabegroting 2017 is door verschillende gemeenten verzocht om een herziening van het reservebeleid. Uit de bestuurlijke gedachtewisselingen die hieruit volgden, bleek dat de tien regiogemeenten verschillend denken over de noodzakelijke hoogte van een weerstandspositie bij de VRK. Een aantal gemeenten stellen zich op het standpunt dat de gemeenten de (belangrijkste) weerstand vormt. Andere gemeenten hebben er de voorkeur voor dat de VRK er voldoende vermogen op na houdt om risico's zelf te kunnen ondervangen.

De verschillende invalshoeken hebben erin geresulteerd dat in januari 2017 in het Algemeen Bestuur besloten is een reserVENiveau aan te houden dat gebaseerd is op een ratio van 0,7 (voor uitleg zie hieronder). De hoogte van deze ratio impliceert het midden tussen de verschillende gemeentelijke opvattingen. Met deze hoogte zijn normaal te verwachten risico's goed op te vangen.

Kwantificering van risico's

Ten behoeve van de herijking is het risicoprofiel nader geanalyseerd en zijn risico's maximaal gekwantificeerd. Daar waar mogelijk zijn de risico's voorzien van een mogelijke financiële impact en een inschatting van de kans dat het risico zich ook daadwerkelijk zal voordoen. Hierbij wordt aangetekend dat de ingeschatte kans percentages gerelateerd zijn aan een periode van vier jaar; de periode van de meerjarenbegroting. De gekwantificeerde risico's tellen op tot een bedrag van € 3,3 miljoen.

Weerstandspost

De weerstandspositie wordt uitgedrukt in een ratio. Deze ratio wordt, overeenkomstig de BBV-regels (Besluit Begroting en Verantwoording), als volgt bepaald:

$$\frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Door het Nederlands Instituut voor Risicomanagement (NAR) is een, in overheidsland breed toegepaste, beoordelingsmatrix opgesteld om de weerstandsratio te kunnen kwalificeren.

Ratio	Beeoordeling
Groter dan 2	uitstekend
Tussen de 1,4 en 2	ruim voldoende
Tussen de 1 en 1,4	voldoende
Tussen de 0,8 en 1	matig
Tussen de 0,6 en 0,8	onvoldoende
Lager dan 0,6	ruim onvoldoende

Deze beoordeelingstabel gaat uit van een eigenstandige verantwoordelijkheid van de organisatie voor de weerstandspositie. Het vastgestelde ratio van 0,7 gaat uit van de situatie dat de gemeenten een deel van het risicodragerschap voor hun rekening nemen.

Naast de reserves (het eigen vermogen) maakt de ruimte in de bestaande begroting deel uit van de weerstandscapaciteit. Immers, deze ruimte kan worden ingezet om tegenvallers op te vangen. De begroting bevat een structurele post voor onvoorzien van € 124.000. Voor een periode van vier jaar geeft dat een weerstandsbedrag van afgerond € 0,5 miljoen.

Een ratio van 0,7 vraagt op basis van de risico-inventarisatie een weerstandscapaciteit van afgerond € 2,3 miljoen. Gegeven de post onvoorzien in de begroting, is dan een reserve benodigd van € 1,8 miljoen.

Relevante Beleidsnotities en wettelijk kader

- Herijking reservebeleid, AB januari 2017
- BBV

Risicoprofiel

	Risico	Kans	Fi- nan- cieel	Kans * effect	Toelichting	Beheersmaatregel
Algemeen						
AI	Grootschalige incidenten	pm	pm		Bedrag op basis van poldercrash, inclusief gemeentelijke kosten minus aandeel vergoed door het Rijk	Accepteren
Juridisch						
J1	Claim derden op door VRK gedane aanbestedingen	20%	200	40		1. Zorgdragen voor afdoende know-how 2. Borgen processen aanbesteden
J2	Boete arbeidsinspectie m.b.t. arbo en/of ATW	30%	150	45		1. Arbo-plan met fasering maatregelen 2. ATW-toepassing binnen VRK expliciteren 3. Overleg met arbeidsinspectie (horizontaal toezicht)
J3	Privaatrechtelijke aansprakelijkheidsstelling	pm	pm			
Financieel / economisch						
F1	Ongedekte ontvlechting overhead i.v.m. LMO	10%	900	90	Jaarbedrag 500K: aangesloten is op de becijferde afbouw in het samenvoegingsplan MK-NH: 500, 300, 100, 100. Het risico betreft de mate waarin V&J de ontvlechttingskosten niet vergoedt.	1. Meerjarenplan maken voor reduceren ondersteunende kosten 2. Ondersteuning blijven leveren aan LMO-NH, ook na overdracht naar de politie"
F2	Eenmalige (project) kosten LMO-vorming	10%	100	10	Risico € 1,5 mln; aandeel VRK in eenmalige kosten: 7% Risico betreft de mate waarin V&J de eenmalige kosten niet vergoed	1. Maximaal eigen capaciteit inzetten; minimaliseren externe capaciteit 2. Voldoende besparingen realiseren bij samenvoeging ter dekking van eenmalige kosten
GGD, incl. Ambulancezorg						
G1	Wegvallen grote subsidies (BCT)	20%	1.300	260	Risico betreft ontvlechttingsgevolgen	
G2	Incident infectieziekten	30%	300	90	Niet uitgaande van grootschalige epidemieën	
G3	Aanbesteden ambulancezorg	30%	1.900	570	Risico betreft ontvlechttingsgevolgen. Aanbesteden kan aan de orde komen zodra de huidige wet (TWAZ) wordt vervangen. Dat is voorzien voor 2020.	

Vervolg tabel ▼

	Risico	Kans	Finan- cieel	Kans * effect	Toelichting	Beheersmaatregel
Brandweer						
B1	Verscherpte milieueisen voertuigen	50%	150	75	bedrag: uitgaande van 10% op de kapitaallasten voertuigen: geleidelijk oplopend	1. Als autonome ontwikkeling te betrekking bij kaderstelling
B2	Extra inzet middelen/capaciteit ag.v. weersinvloeden	80%	300	240		Accepteren
B3	Wijzigingen FLO-overgangsrecht	100%	pm		hier zit mogelijk ook een effect in voor de combifuncties repressie	1. Medio 2017 zijn de contouren landelijk helder; hierop aansluitend volgt VRK-beleid
B4	Vergrijzing: gevolg voor combi-functiioneren Repressie	90%	500	450	Doordat mensen rond hun 60e jaar geen repressieve functie meer kunnen uitvoeren, ontstaat er een onderbezetting. Er is rekening gehouden met 10 extra mensen, die voor 60% huidige taken kunnen overnemen	1. Bij werving VRK- personeel combifuncties verplicht stellen 2. Repressieve formatie uitbreiden 3. Personele planning met tijdige (her) plaatsing in niet-combifuncties of buiten de organisatie
B5	Gevolgen grillige uitstroom vrijwilligers	80%	400	320	De maatschappelijke trend dat mensen zich minder lang binden is ook bij vrijwilligers te merken; zij nemen eerder afscheid van de organisatie	1. Intensievere wervingscampagne 2. Norm aantal vrijwilligers op kwetsbare plekken verhogen van 4 naar 5 per functie plaats 3. Meer binding organiseren door vrijwilligerschap (financieel) aantrekkelijker te maken
Personeel en Organisatie						
P1	Externe loopbaanbegeleiding	60%	1.600	960	Bedrag voor 4 jaar, gebaseerd op de lasten over de afgelopen vier jaar	1. Goede begeleiding naar andere (externe) functie 2. Adequate dossiervorming
P2	Onevenwichtig personeelsbestand / vergrijzing	pm	pm			1. Generatiepact 2. Selectiever in werving
P3	Integriteit: misbruik en oneigenlijk gebruik	pm	pm			1. Uitvoeren integriteitsparagraaf strategisch personeelsbeleid
ICT/IV						
I1	Onvoldoende (kwalitatief) personeel voor de opgave van de komende tijd: GMS, C2000, LMO, digitalisering	50%	300	150	3 x 0,7 fte externe inhuur in de komende 4 jr., voorzover niet gedekt uit beschikbare budgetten	1. Projecten maximaal faseren 2. Beschikbare middelen 'toekomstbestendige VRK 3. Herschikking versterkingsgelden BDUR
I2	Onvoldoende waarborg continuïteit	pm	pm			1. Plan continuïteit vastgesteld
I3	Onvoldoende informatievoorziening	pm	pm			1. IV-plan
I4	Hacking en datalekken	pm	pm			1. Nulmeting informatieveiligheid
I5	Niet voldoen aan regels privacy	pm	pm			1. Privacy-register in de maak
Totaal gekwantificeerde risico's				3.300		

Financiële kengetallen

	Jaar- verslag 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
solvabiliteit	6,5%	4,6%	4,1%
netto schuldquote	39%	40%	36%
structurele exploitatie­ruimte	0,6%	0,2%	-0,4%

Solvabiliteit

De solvabiliteit is het percentage eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen. Het eigen vermogen vormt een buffer tegen het optreden van risico's. Als gevolg van de herijking reservebeleid per 1 januari 2017 zoals toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risico's neemt het eigen vermogen af. Dit veroorzaakt de daling in de solvabiliteit.

Netto Schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlasten t.o.v. de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De netto schuldquote van 36% blijft ruim onder dit gestelde maximum.

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een veiligheidsregio heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een structurele exploitatieruimte van -0,4% wordt veroorzaakt door het feit dat € 290.000 van de structurele uitgaven wordt gedekt door incidentele middelen.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn goederen welke een meerjarig nut hebben ten behoeve van de productie. In de volksmond worden deze vaak investeringen genoemd. Het gaat daarbij veelal om zaken die na de eerste aanschaf regelmatig onderhoud vergen. Binnen de VRK zijn de belangrijkste kapitaalgoederen de meldkamer met inrichting en de bijbehorende ict-omgeving (MICK) (tot de overgang naar de Landelijke Meldkamer Organisatie (LMO)), de crisis- en hulpverleningsvoertuigen, de beschermende kleding, en het Regionaal Crisiscentrum (RCC) en de kazernes.

Na afronding van de verbouwing van het meldkamergebouw zal hiervoor een nieuwe meerjarenonderhoudsplanning worden samengesteld.

Gezien de overgang naar de LMO zullen de ict- en inrichtingsinvesteringen die in dit verband zijn opgenomen op termijn uit het MJIP worden gehaald. Noodzakelijke tussentijdse investeringen worden getoetst in het kader van de LMO én op de waarborging van continuïteit van het MICK. Het structureel kapitaallastenkader blijft vooralsnog beschikbaar ter dekking van het aandeel van de VRK voor de gezamenlijke kosten bij de vorming van de LMO.

Crisis- en hulpverleningsvoertuigen worden jaarlijks gekeurd en veelal onderhouden op basis van de kilometerstand. Wanneer gebreken tussentijds worden geconstateerd, vindt direct onderhoud plaats. Vervanging van de voertuigen is opgenomen in het Meerjareninvesteringsplan. Het onderhoud is opgenomen in de begroting.

Beschermende kleding wordt direct na een incident geïnspecteerd. Bij schade vindt reparatie of vervanging plaats. Voor vervanging en onderhoud is budget beschikbaar in de begroting. In verband met verbeterde inzichten in de arbeidshygiënische omstandigheden van de repressieve medewerkers wordt de beschikbare hoeveelheid beschermende kleding vergroot.

In 2013 zijn vijf kazernes in het belang van de betreffende gemeenten overgenomen waarbij het beheer bij de gemeenten is gebleven. In 2014 is de combinatie hoofdkantoor/brandweerpost Haarlem-West van gedeeld eigendom overgegaan naar volledig eigendom. Voor de gebouwen in eigendom van de VRK zijn meerjarenonderhoudsplannen beschikbaar. De overige kazernes zijn in eigendom en beheer van de deelnemende gemeenten.

4.3 Financiering

Algemeen

Wet fido

Het Rijk heeft regels gesteld aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal beheren. Die regels staan in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), en gelden ook voor gemeenschappelijke regelingen als de VRK.

Hoeveel geld gemeenten en provincies mogen lenen, is afhankelijk van de hoogte van de begroting. De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld ze mogen lenen voor een periode van maximaal 1 jaar. De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan 1 jaar.

Gemeenten en provincies mogen liquide middelen aanhouden bij de schatkist (schatkistbankieren). Hier krijgen ze een rentevergoeding voor. De VRK hanteert de volgende doelstellingen op gebied van financiering:

- Beschikbaar hebben van voldoende liquiditeiten om de vastgestelde plannen te kunnen uitvoeren
- Beheersen van de risico's die zijn verbonden aan de financieringsfunctie, zoals renterisico en debiteurenrisico
- Minimaliseren van de kosten van geldleningen
- Verkrijgen en handhaven van toegang tot de financiële markten.

Renterisico kort en langlopende financiering

Kasgeldlimiet

De door het Rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de gemiddelde korte schuld (< 1 jaar) per kwartaal tot 8,2% van de totale lasten van de programmabegroting. Voor 2017 bedraagt de limiet 6,2 miljoen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijd van de kapitaalmarktleningen (looptijd lening > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moeten worden aangepast. Het rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Voor de VRK komt dat neer op een bedrag van € 15 miljoen. In 2018 zal naar verwachting € 4,5 miljoen opnieuw moeten worden gefinancierd, dat ruimschoots onder de gestelde norm ligt.

Financiering

Voor het uitoefenen van de treasuryfunctie is inzicht nodig in de huidige en toekomstige kasstromen. Deze kasstromen bestaan uit:

1. De kasstroom uit operationele activiteiten (de exploitatie)
2. De kasstroom uit investeringen
3. De kasstroom uit financieringsactiviteiten (aflossingen en stortingen van aangetrokken geldleningen)

Het inzicht hierin wordt verkregen door het regelmatig actualiseren van onze liquiditeitsplanning. Hierbij zijn de ontvangsten en uitgaven volgens de programmabegroting en het investeringsplan het uitgangspunt.

Kasstroomoverzicht 2016-2021

Bedragen x € 1.000	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Operationele activiteiten						
Resultaat	-680					
Plus afschrijvingen	3.961	3.665	4.160	4.552	4.495	4.574
Mutatie kortlopende vorderingen	1.212	19	0	0	0	0
Mutatie kortlopende schulden	-547	-66	0	0	0	0
	3.946	3.618	4.160	4.552	4.495	4.574
Financieringsactiviteiten						
Mutatie in eigen vermogen	-1.567	-631	-49	0	0	0
Mutatie in voorzieningen	553	-2.619	-551	236	95	293
Mutatie in r/c verhouding BNG limiet 5,5 mln.	3.245	245	239	-655	291	236
Aflossing huidige leningportefeuille	-2.531	-1.729	-1.836	-1.836	-1.036	-4.036
Eventueel vervroegde aflossingen						
Nieuwe lening	0	6.800	5.500	0	0	1.000
	-300	2.066	3.303	-2.255	-650	-2.507
Investeringsactiviteiten						
Investerings conform MJIP 2017-2020	-4.185	-8.209	-7.463	-2.297	-3.845	-2.067
Vertraging uitvoering investeringsprogramma		2.500	0	0	0	0
	-4.185	-5.709	-7.463	-2.297	-3.845	-2.067
Mutatie liquide middelen	-539	-25	0	0	0	0
Liquide middelen	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand 1 januari	564	25	0	0	0	0
stand 31 december	25	0	0	0	0	0
Mutatie liquide middelen	-539	-25	0	0	0	0

Het maximaal benodigd mandaat voor het aantrekken van langlopende leningen voor 2018 bedraagt € 5,5 miljoen.

Renteomslag en financieringsresultaat

In het rapport Vernieuwing BBV van de Commissie Vernieuwing BBV was het advies opgenomen om de rentekosten op een separate post in de begroting op te nemen. De programmabegroting 2017 was daarom op deze manier ingericht.

In het definitieve wijzigingsbesluit BBV is dit uiteindelijk toch anders geregeld, namelijk verplichte toerekening van rente aan de programma's.

Voor vergelijkbaarheid tussen overheidsorganisaties, schrijft de BBV de manier van bepalen van de renteomslag voor. Voor de VRK bedraagt de renteomslag 2,5%.

Schema Rentetoerekening VRK

Bedragen x € 1.000	2018	2019	2020	2021
De rentelasten over de korte en lange financiering	866	878	842	777
De externe rente baten	0	0	0	0
	866	878	842	777
Rente over eigen vermogen	0	0	0	0
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0	0	0	0
De aan taakvelden toe te rekenen rente	866	878	842	777
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	877	960	903	887
Renteresultaat op het taakveld treasury	11	82	61	110
De boekwaarde van de activa die integraal zijn gefinancierd per 1 januari bedragen	35.088	38.391	36.136	35.486
Het rentepercentage van aan taakvelden toe te rekenen rente bedraagt	2,5%	2,3%	2,3%	2,2%
De veiligheidsregio mag dit percentage afronden op	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%

5. Bijlagen

5.1 Gemeentelijke bijdrage

In dit overzicht zijn de ontwikkelingen vanaf de programmabegroting 2017 tot nu weergegeven. De opstelling is gebaseerd op de meest recente informatie t.a.v. dekkingsmiddelen en de gebruikelijke financiële grondslagen. De nominale ontwikkeling (2,24%) van de gemeentelijke bijdrage is berekend op de thans bekende cijfers.

GEMEENTELIJKE BIJDRAGE 2017 (op basis aantal inwoners per 01-01-2015)														bedragen x € 1.000							
Gemeente	Aantal inwoners per 1-1-2015	Index percentage	Brandweerzorg				Publieke Gezondheid				GHOR				Veiligheidshuis				Totaal		
			Programma Brandweerzorg		Alarmering Brandweerzorg		Regionale brandweerzorg		Programma openbare gezondheid		DD-JGZ		Programma Jeugd gezondheid		Programma Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen		Programma Multidisciplinaire Samenwerking			Programma Veiligheidshuis	
			Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Totaal	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal		Per inwoner	Totaal
Beverwijk	40.182	2,26%	1,53	62	3,53	142	2.231	6,46	260	28	10,15	408	0,70	28	0,81	33	0,23	9	3.199		
Bloemendaal	22.256	2,26%	1,53	34	3,53	79	1.033	6,46	144	17	10,15	226	0,70	16	0,81	18	0,23	5	1.572		
Haarlem	156.645	2,26%	1,53	240	3,53	553	10.163	6,46	1.013	102	10,15	1.589	0,70	109	0,81	127	0,23	36	13.932		
Haarlemmerliede	5.574	2,26%	1,53	9	3,53	20	363	6,46	36	3	10,15	57	0,70	4	0,81	5	0,23	1	496		
Haarlemmermeer	144.152	2,26%	1,53	221	3,53	509	10.341	6,46	932	248	10,15	1.462	0,70	101	0,81	117	0,23	33	13.864		
Heenskerk	39.138	2,26%	1,53	60	3,53	138	1.716	6,46	253	30	10,15	397	0,70	27	0,81	32	0,23	9	2.662		
Heemstede	26.480	2,26%	1,53	41	3,53	94	1.068	6,46	171	19	10,15	269	0,70	19	0,81	22	0,23	6	1.707		
Uitgeest	13.291	2,26%	1,53	20	3,53	47	570	6,46	86	10	10,15	135	0,70	9	0,81	11	0,23	3	892		
Velsen	67.166	2,26%	1,53	103	3,53	237	4.598	6,46	434	54	10,15	681	0,70	47	0,81	55	0,23	16	6.224		
Zandvoort	16.692	2,26%	1,53	26	3,53	59	1.307	6,46	108	10	10,15	169	0,70	12	0,81	14	0,23	4	1.708		
TOTAAL	531.576			814		1.878	33.389		3.436	522		5.393		371		431		123	46.356		

Programmabegroting 2017

Programmabegroting 2017

Overzicht aanpassingen 2018														bedragen x € 1.000	
Nominaal 2018	prjzindexering loonindexering	0,70% 3,00%	33% 67%	0,23% 2,01% 2,24%											
Vertrekpunt PB 2017															
Harmonisatie inwonerbijdrage Haarlemmermeer			814		1.878	33.389	3.436	522			371		431		123
Begroting 2017															
Harmonisatie inwonerbijdrage Haarlemmermeer			15		33										48
Nominale ontwikkeling 2018			18		42	748	77		121		8		10		3
Voorschot FLO bijdrage Haarlem wordt niet geh- dooerd						-12									-12
Aanpassing voorschot FLO gemeente Haarlem						75									75
Effecten efficiëntiemaatregelen jaarschijf 2018					-8	111	-36		-40		5		38		70
Toename aantal inwoners leidt bij Publieke gezond- heid en Veiligheidshuis tot stijging inwonerbijdrage							19		30						1
Rijksvacantieprogramma via gemeente									178						178
Vroegsignaleringsoverleg (VSO) voor personen met verward gedrag							150								150
Cter en structurele meerkosten															125
Programmabegroting 2017															
			832		1.912	34.311	3.646	522			385		479		251
48.019															

GEMEENTELIJKE BIJDRAGE 2018 (op basis aantal inwoners per 01-01-2016 *)													bedragen x € 1.000								
Gemeente	Aantal inwoners per 1-1-2016	Index percentage	Brandweerzorg				Publieke Gezondheid				DD-JGZ		Programma Jeugd gezondheid		Programma Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen		Programma Multidisciplinaire Samenwerking		Veiligheidshuis		Totaal
			Programma Brandweerzorg		Alarmering Brandweerzorg		Regionale brandweerzorg		Programma openbare gezondheid		Total		Per inwoner		Per inwoner		Per inwoner		Per inwoner		
			Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	
Beverwijk	40.318	2,24%	1,56	63	3,58	144	2,288	6,82	275	28	10,63	429	0,72	29	0,90	36	0,47	19	3,310		
Bloemendaal	22.296	2,24%	1,56	35	3,58	80	1,060	6,82	152	17	10,63	237	0,72	16	0,90	20	0,47	10	1,627		
Haarlem	158.140	2,24%	1,56	246	3,58	566	10,487	6,82	1.079	102	10,63	1.681	0,72	114	0,90	142	0,47	74	14,490		
Haarlemmerliede	5.578	2,24%	1,56	9	3,58	20	372	6,82	38	3	10,63	59	0,72	4	0,90	5	0,47	3	513		
Haarlemmermeer	144.518	2,24%	1,56	225	3,58	517	10,607	6,82	986	248	10,63	1.536	0,72	104	0,90	130	0,47	68	14,420		
Heemskerk	39.299	2,24%	1,56	61	3,58	141	1,760	6,82	268	30	10,63	418	0,72	28	0,90	35	0,47	18	2,759		
Heemstede	26.766	2,24%	1,56	42	3,58	96	1,095	6,82	183	19	10,63	285	0,72	19	0,90	24	0,47	13	1,775		
Uitgeest	13.360	2,24%	1,56	21	3,58	48	585	6,82	91	10	10,63	142	0,72	10	0,90	12	0,47	6	925		
Velsen	67.448	2,24%	1,56	105	3,58	241	4,716	6,82	460	54	10,63	717	0,72	49	0,90	60	0,47	32	6,434		
Zandvoort	16.792	2,24%	1,56	26	3,58	60	1,341	6,82	115	10	10,63	178	0,72	12	0,90	15	0,47	8	1,766		
TOTAAL	534.515			832		1.912	34.311		3.646	522		5.681		385		479		251	48.019		

bron CBSStatline bevolking en huishoudens/ bevolking per postcode op 1 januari 2016.

Programma

begroting 2018

*) bron CBS/citatie bevolking en huishoudens/ bevolking per postcode op 1 januari 2016.

GEMEENTELIJKE BIJDRAGE Wijziging per gemeente per programma															bedragen x € 1.000				
Gemeente	Aantal inwoners per 1-1-2016	Index percentage	Brandweerzorg				Publieke Gezondheid				GHOR				Veiligheidshuis				Totaal
			Programma Brandweerzorg		Alarmering Brandweerzorg	Regionale brandweerzorg		Programma openbare gezondheid		DD-JGZ		Programma Jeugd gezondheid		Programma Multidisciplinaire Samenwerking		Programma Geeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen			
			Per inwoner	Totaal		Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner	
Beverwijk	136			1	2	57	15	0	21		4	10	111						
Bloemendaal	40			1		27	8	0	11		2	5	56						
Haarlem	1.495		6	12	12	324	66	0	92		15	38	558						
Haarlemmerliede	4			0	0	9	2	0	3		0	1	16						
Haarlemmermeer	366		4	8	8	266	54	0	74		13	35	456						
Heenskerk	161		1	2	2	44	15	0	21		3	9	97						
Heenstede	286		1	2	2	27	11	0	16		2	6	68						
Uitgeest	69			0		15	5	0	7		1	3	33						
Velsen	282		2	4	4	118	26	0	36		6	16	210						
Zandvoort	100		1		1	34	7	0	9		2	4	57						
TOTAAL	2.939		18	34	34	922	210	0	289		48	128	1.663						

Effect per gemeente per programma

5.2 Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten per programma

Bedragen x € 1.000	2017	2018	2019	2020	2021
<i>Incidentele baten</i>					
Programma Publieke Gezondheid					
Onttrekking bestemmingsreserve tarieven GGD	50	35			
Subsidie opleiding 2e tranche opleiding arts tot infectiearts	80				
Programma Jeugdgezondheidszorg					
Detacheringsinkomsten	134	134			
Subsidie opleiding 2e tranche opleiding arts tot jeugdarts	320				
Programma Brandweezorg					
Vernieuwing preventiecontrole	26	14			
Onderuitputting kapitaallasten MJIP 2018-2021	434	414	164	193	147
Renteresultaat	-84	27	141	98	139
Incidentele baten	960	624	305	291	286
<i>Incidentele lasten</i>					
Programma Publieke Gezondheid					
Kostenreductie organisatie	50	35			
Opleidingskosten 2e tranche opleiding arts tot infectiearts	80				
Programma Jeugdgezondheidszorg					
Flexibele ruimte in personeelslasten	134	134			
Opleidingskosten 2e tranche opleiding arts tot jeugdarts	320				
Programma Brandweezorg					
Kosten project vernieuwing preventiecontrole	26	14			
Initiële Kosten ELO		75	50		
Incidentele lasten	610	258	50	0	0
Saldo incidentale baten en lasten	350	366	255	291	286

5.3 Geprognotiseerde balans

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 31-12-16	Begroting 31-12-17	Begroting 31-12-18	Begroting 31-12-19	Begroting 31-12-20	Begroting 31-12-21
Activa						
Vaste activa:						
Materiele vaste activa	33.043	35.088	38.391	36.136	35.486	32.979
Vlottende activa:						
Liquide middelen	25	0				
Overige vlottende activa	5.219	5.200	5.200	5.200	5.200	5.200
Totaal activa	38.287	40.288	43.591	41.336	40.686	38.179
Passiva						
Vaste passiva:						
Eigen vermogen:						
- Algemene reserve	2.131	1.689	1.689	1.689	1.689	1.689
- Bestemmingsreserves	347	158	109	109	109	109
Voorzieningen	3.691	1.072	521	757	852	1.145
Langlopende leningen (bestaande portefeuille)	20.607	23.179	21.343	19.507	18.471	14.435
Nog aan te trekken langlopende leningen		2.500	8.000	8.000	8.000	9.000
Totaal vaste passiva	26.776	28.598	31.662	30.062	29.121	26.378
Vlottende passiva:						
Rekening courant bng	3.245	3.490	3.729	3.074	3.365	3.601
Overige vlottende passiva	8.266	8.200	8.200	8.200	8.200	8.200
Totaal passiva	38.287	40.288	43.591	41.336	40.686	38.179

5.4 Overzicht nominale ontwikkeling

Actualisatie t.b.v. programmabegroting 2018

IMOC korte termijnraming december 2016	2014	2015	2016	2017	2018
Imoc ontwikkeling materiele index 2014	1,00%				
Verwerkt in programmabegroting 2017	0,00%				
	1,00%	1,00%			
Imoc ontwikkeling materiele index 2015		-0,90%			
Verwerkt in programmabegroting 2017		-0,30%			
		-0,20%	-0,20%		
Imoc ontwikkeling materiele index 2016			0,60%		
Verwerkt in programmabegroting 2017			-0,70%		
			-0,30%	-0,30%	
Imoc ontwikkeling materiele index 2017				1,10%	
Verwerkt in programmabegroting 2017				-1,20%	
				-0,40%	-0,40%
Imoc ontwikkeling materiele index 2018					1,10%
Voorstel prijsindexering 2018					0,70%

Actualisatie t.b.v. programmabegroting 2018

Loonindexering	2017	2018
2017		
Cao gemeenten looptijd tot 1 mei 2017	0,14%	
Stijging werkgeverslasten	1,56%	
IKB uitbetaling bovenwettelijke vakantiedagen	0,55%	
Verwerkt in programmabegroting 2017	-1,00%	
	1,25%	1,25%
Salarisverhoging 2018 geraamd		1,75%
(pensioen 1% en loonontwikkeling 0,75%)		
		3,00%

Overzicht nominale ontwikkeling 2018

	weging	correctie indexcijfer 2017	indexcijfer 2018 komt bij PB 2018	Totaal
Prijsindexering	33%	-0,40%	1,10%	0,23%
Loonindexering definitieve ontwikkeling (niet eerder geraamd)	67%	1,25%	0,00%	0,84%
Loonindexering prognose	67%		1,75%	1,17%
		0,71%	1,54%	2,24%

5.5 Reserves en voorzieningen

Algemene Reserve

Omschrijving	Saldo 31-12-2016	Toevoeging 2017	Onttrekking 2017	Saldo 31-12-2017	Toevoeging 2018	Onttrekking 2018	Saldo 31-12-2018	Toevoeging 2019	Onttrekking 2019	Saldo 31-12-2019	Toevoeging 2020	Onttrekking 2020	Saldo 31-12-2020	Toevoeging 2021	Onttrekking 2021	Saldo 31-12-2021
Algemene Reserve	2.011		1.122	1.689			1.689			1.689			1.689			1.689
Resultaat 2016	-680															
Totaal	2.131	0	1.122	1.689	0	0	1.689	0	0	1.689	0	0	1.689	0	0	1.689

Bestemmingsreserve

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2016	Toevoeging 2017	Onttrekking 2017	Saldo 31-12-2017	Toevoeging 2018	Onttrekking 2018	Saldo 31-12-2018	Toevoeging 2019	Onttrekking 2019	Saldo 31-12-2019	Toevoeging 2020	Onttrekking 2020	Saldo 31-12-2020	Toevoeging 2021	Onttrekking 2021	Saldo 31-12-2021
Vernieuwing preventiecontrole	40		26	14		14	0			0			0			0
Veiligheidshuis	222		113	109			109			109			109			109
Tarieven GGD	85		50	35		35	0			0			0			0
Totaal	347	0	189	158	0	49	109	0	0	109	0	0	109	0	0	109

Voorzieningen

Omschrijving	Saldo 31-12-2016	Toevoeging 2017	Onttrekking 2017	Saldo 31-12-2017	Toevoeging 2018	Onttrekking 2018	Saldo 31-12-2018	Toevoeging 2019	Onttrekking 2019	Saldo 31-12-2019	Toevoeging 2020	Onttrekking 2020	Saldo 31-12-2020	Toevoeging 2021	Onttrekking 2021	Saldo 31-12-2021
Orderhoudfonds (AZ)	7			7			7			7			7			7
Egalisatievoorziening Kleding BRW	316	272	450	138	220	225	133	220	225	128	220	225	123	220	225	118
Boventallen	575		356	219		219	0			0			0			0
Fictiekosten TC	111		111	0			0			0			0			0
Fictiekosten IGZ AM	34			34			34			34			34			34
Groot orderhoud Zijlweg	141	260	258	143	260	365	38	260	129	169	325	332	162	325	170	317
Wachttijd verplichtingen	189		92	97		92	5			5			5			5
Orderhoud Kazerne Oost	204	13	92	125	13	135	3	13	13	3	45	48	0	45	12	33
Orderhoud Huisvesting Mick	298	110	400	8	110	118	0	110		110	110		220	110		330
Risico subsidie BCT	39			39			39			39			39			39
Subsidie DJ nazorg ex-gedetineerden	26			26			26			26			26			26
Opvolging archiefinfectie	21		21	0			0			0			0			0
Reservering vakgeld in kader van Individueel Keuzebudget	1.458		1.458	0			0			0			0			0
Afbouw piket vrijwilligers	137		137	0			0			0			0			0
FLBuren Ambulancezorg	101	101		202			202			202			202			202
FLBuren MKA	34			34			34			34			34			34
Totaal	3.691	756	3.375	1.072	603	1.154	521	603	367	757	700	605	852	700	407	1.145

5.6 4.6 Meerjaren investeringsplan 2018-2021

Aangevraagde kredieten 2018

Facilitair bedrijf overig

In 2018 aan te schaffen actief i.v.m. vervanging	Bedrag krediet nu aangevraagd (in €)
Meubilair jaarschijf 2018	130.000
Dienstvoertuig FB	15.000
Dienstvoertuig FB	15.000
Dienstvoertuig DA02	14.959
Totaal	174.959

Facilitair bedrijf ICT:

In 2018 aan te schaffen actief i.v.m. vervanging	Bedrag krediet nu aangevraagd (in €)
Citrix Xenap en Netscaler (650 licenties)	120.000
Res Workspace virtualisation (1200 licenties)	150.000
Nog te specificeren ICT 2018*	172.000
Totaal	442.000

* krediet wordt pas vrijgegeven na specificatie

Veiligheidsbureau

In 2018 aan te schaffen actief i.v.m. vervanging	Bedrag krediet nu aangevraagd (in €)
Piketvoertuig 12-1204	24.900
Piketvoertuig 12-1201	24.900
Piketvoertuig 12-1202	24.900
Totaal	74.700

MICK*

In 2018 aan te schaffen actief i.v.m. vervanging	Bedrag krediet nu aangevraagd (in €)
MICK EAL IRIS	37.000
MICK CP managementsserver (Firewall)	60.000
MICK Utility (o.a. toegangscontrole)	42.000
MICK 01 dienstauto	15.000
MICK 02 dienstauto	20.000
MICK piketvoertuig CaCo 12-195	24.900
Totaal	198.900

* in kader ontwikkelingen LMO worden kredieten meldkamer nog niet vrijgegeven

BRW

In 2018 aan te schaffen actief i.v.m. vervanging	Bedrag krediet nu aangevraagd (in €)
Personenbus 12-2001	49.863
Dienstauto middel 399;	14.959
Dienstauto klein 697;	11.219
Dienstauto klein 696;	11.219
Dienstauto klein 792;	11.219
Dienstauto klein 666;	11.219
Personenbus 12-3301;	49.863
Personenbus 12-3101;	49.863
Personenbus 12-3001;	49.863
Dienstauto 12-1203; I (Brandonderzoek)	24.931
Hulpverleningsvoertuig 12-2470	450.000
Tankautospuut 12-3131	330.342
MSA jeugdbrandweer 12-4061	31.164
Boot 12-2011 11-21-YM Uitgeest	42.350
Tankautospuut 12-4530	330.342
Tankautospuut 12-3030	330.342
Haakarmchassis 12-1287	168.287
Hulpverleningsvoertuig 12-4270;	450.000
Tankautospuut 12-2131;	330.342
Tankautospuut 12-4230;	330.342
Haakarmbak 12-1381;Verzorging	13.800
Piketvoertuig CvD 12-1297	24.931
Piketvoertuig LOT 12-1295	24.931
Piketvoertuig reserve 12-1699	24.931
Piketvoertuig HOVD 12-1294;	24.931
Piketvoertuig CC 12-1298;	24.931
Snel inzetbaar voertuig 12-3120	155.840
Snel inzetbaar voertuig 12-3120 bepakking	80.000
Defibrillator AED	96.609
Tankautospuut 12-3030; bepakking	35.500
Tankautospuut 12-4230; bepakking	35.500

Vervolg tabel ▼

Lampen	72.208
Inventaris HAB CoPI	9.973
Tankautospuut 12-1535 bepakking	35.500
Tankautospuut 12-2131 bepakking	35.500
Hulpverleningsvoertuig 12-4270 bepakking	87.260
Hulpverleningsvoertuig 12-2470 bepakking	87.260
Tankautospuut 12-4530 bepakking	35.500
Portofoons	719.895
Pagers	15.300
Totaal	4.718.029
Totaal aan te vragen krediet	5.608.588

5.7 EMU saldo

Centraal Bureau voor de Statistiek
www.cbs.nl/kredto

Vragenlijst
 Berekening EMU-saldo
 Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio

Algemene gegevens:			
Naam gemeenschappelijke regeling:	Veiligheidsregio Kennemerland		
Nummer gemeenschappelijke regeling:	0640		
Jaar:	2017		
Naam contactpersoon:			
Telefoon:			
E-mail:			
Bestandsnaam:	EMU170050640.XLS		

Omschrijving	2017	2018	2019
	x € 1000,- Volgens begroting 2017	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2018	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2018
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	493	27	-53
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.665	4.160	4.552
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de wijzig van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	756	603	603
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	5.709	7.463	2.297
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord			
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)			
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord			
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen			
10 Lasten van transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten			
11 Verkoop van effecten: a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee) b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	☐ ja ☒ nee 	☐ ja ☒ nee 	☐ ja ☒ nee
Berekend EMU-saldo	-795	-2.673	2.805

5.8 Lijst met afkortingen

AB	Algemeen Bestuur	Hab	Haakarmbak
AED	Automatische Externe Defibrillator	HAVO	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs
AM	Amstelland – de Meerlanden	HKZ	Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector
ATW	Arbeidstijdenwet	HPV	Humaan Papillomavirus
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten	HV	Hulpverleningsvoertuig
AZN	Ambulancezorg Nederland		
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeente	ICT	Informatie en Communicatie Technologie
BCT	Brede Centrale Toegang	IFV	Instituut Fysieke Veiligheid
BCOV	Bestuurscommissie Openbare veiligheid	IGZ	Inspectie voor de Gezondheidszorg
BDuR	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding	IKB	Individueel Keuzenbudget
BHV	Bedrijfshulpverlening	IM	Informatiemanagement
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten	IMOC	Indexcijfer Materiële Overheidsconsumptie
BT	Beleidsteam	I/S	Incidenteel/structureel
B&V	Begroting en Verantwoording	ISO	International Organisation for Standardization
		IV&J	Inspectie Veiligheid en Justitie
Caco	Calamiteitencoördinator	JGZ	Jeugdgezondheidszorg
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst		
CB	Crisisbeheersing	KMar	Koninklijke Marechaussee
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin		
Copi	Commando Plaats Incident	LOBA	Landelijk Overleg Brandweerspecifieke Arbeidsvoorwaarden
CPB	Centraal Planbureau	LMO	Landelijke meldkamerorganisatie
CTER	Contra Terrorisme Extremisme en Radicalisering		
DB	Dagelijks Bestuur	MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
DJI	Dienst Justitiele inrichtingen	MICK	Meld- en Informatie Centrum Kennemerland
DPG	Directeur Publieke Gezondheid	MJIP	Meerjareninvesteringsplan
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs	MKA	Meldkamer Ambulance
EHBO	Eerste Hulp bij Ongelukken	MMK	Medische Milieukunde
eHRM	Electronic Human Resources Management	MOTO	Multidisciplinair Opleiden Trainen Oefenen
ELO	Elektronische Leeromgeving	MOTOM	Multidisciplinair Opleiden Trainen Oefenen Meldkamer
Emovo	Elektronische Monitor Volksgezondheid	MPC	Multi Proces Coördinator
EMU		MVA	Materiële vaste activa
FIDO	Financiering decentrale overheden	NCJ	Nederlands Centrum Jeugdgezondheid
FB	Facilitair Bedrijf	Nza	Nederlandse Zorgautoriteit
FLO	Functioneel Leeftijdsonslag		
F&A	Financiën en Administraties	OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
GB	Gezondheidsbevordering	OGS	Ongevallen gevaarlijke stoffen
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst	OGZ	Openbare Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie in de Regio	O&O	Opleiden en oefenen
GSM	Global System for Mobile Communications	OOV	Openbare Orde en Veiligheid
		OT	Operationeel Team
		OTO	Opleiden Trainen en Oefenen
		OvD-P's	Officieren van Dienst Politie

PGO	Preventief gezondheidsonderzoek
PLB	Persoonlijke levensfasebudget
RAK	Reserve aanvaardbare kosten
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RCC	Regionaal Commando Centrum
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RVP	Rijksvaccinatieprogramma
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
SLA	Service Level Agreement
SOA	Seksueel overdraagbare aandoening
TBC	Tuberculose
TC	Territoriale congruentie
TS	Tankautospuit
UMTS	Universal Mobile Telecommunications System
VBK	Veiligheidsbureau Kennemerland
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs
VMBO-T	Vorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs – Theoretische Leerweg
VR	Veiligheidsregio
VRK	Veiligheidsregio Kennemerland
VSO	Vroegsignaleringsoverleg
VWO	Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
V&J	Veiligheid en Justitie
Waz	Wet ambulancezorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wpg	Wet publieke gezondheid
Wvr	Wet veiligheidsregio's
ZAT	Zorg- en adviesteam
ZN	Zorgverzekeraars Nederland
ZSM	Zo snel mogelijk (snelrechtmodel van het Openbaar Ministerie)
Zvw	Zorgverzekeringswet

Jaar- verslag 2016

BRANDWEER
Kennemerland

www.brandweerkennemerland.nl

Jaarverslag 2016

Voorwoord 3

Frans Schippers, commandant Brandweer Kennemerland
en directeur Veiligheidsregio Kennemerland

Terrorisme gevolgbestrijding 5

Roland Joustra, medewerker operationele voorbereiding

Ambassadeurs Brandveilig leven 8

Simone de Boer, ambassadeur Brandveilig leven

Centrale ademluchtwerkplaats 11

Arie van Roon, regionaal coördinator persoonlijke
beschermingsmiddelen

Arbeidshygiënecontainer 14

Theo Schippers, projectleider arbeidshygiëne

Oefenprogramma Velsertunnel 17

Martin Doorn, regionaal medewerker vakbekwaamheid

Zeer grote brand IJmuiden 20

Arjan Smit, clustercommandant Hoofddorp en vrijwilligersposten
en hoofd officier van dienst

Nieuwe toezichtmethodiek 23

Grietje Ottens, controleur en regisseur Preventie Controle Zuid

Brandweer in cijfers 25

Voorwoord

Mensen maken de organisatie. Dat is ook in 2016 bij de brandweer weer sterk naar voren gekomen.

Dankzij de vurige betrokkenheid van mensen aan zowel de koude als de warme kant hebben we ook in dit jaar weer daadkrachtig hulp kunnen verlenen. Hoe belangrijk snel en effectief optreden is, beseften we eens te meer door de beelden van na de aanslag in Brussel, maart 2016. Velen van ons zullen die beelden nooit vergeten. Hoe doen we het zelf als er een aanslag komt? Terrorisme gevolgbestrijding is een van de onderwerpen waarover u in dit jaarverslag leest.

Verder aandacht voor het werk van de Ambassadeurs Brandveilig Leven. Bevlogen vrijwilligers die op pad gaan om ouderen en mensen met mobiliteitsproblemen te helpen hun woning brandveiliger te maken. Een waar charmeoffensief, zo blijkt wel. Daarnaast een blik in de nieuwe centrale ademluchtwerkplaats, die vanwege de ongekend schone en goed door-dachte manier van werken belangstelling krijgt uit het hele land. En de arbeidshygiënecontainer, waarin vieze bluspakken en toestellen voortaan achterblijven na een inzet, wat toch wel een stuk frisser en gezonder is. Een markante gebeurtenis in 2016 was de renovatie van de Velsertunnel, hard nodig vanwege de nieuwe regels voor veiligheid. Na intensieve voorbereiding werd in oktober 2016 het nieuwe calamiteitenplan getest in een grootschalige multidisciplinaire

oefening. Ook hier, zo blijkt, gaat het vooral om de puntjes op de i. Maar die zijn wel belangrijk! Bij elke training, bij elke inzet, bij elke evaluatie. Denk aan de zeer grote brand in IJmuiden op Koningsdag, waarbij een zwarte pluim langzaam naar de stad dreef. Een meetplanorganisatie werd in allerijl opgezet. Het liep goed af, maar als je bedenkt wat er had kunnen gebeuren...

Mentale problemen als gevolg van een inzet zijn altijd onvoorspelbaar. Uit de ervaringen blijkt dat mensen na heftige gebeurtenissen vooral behoefte hebben aan steun van collega's en leidinggevend. Sinds de zomer is daarom ingezet op verdere training voor deze collegiale opvang.

U zult zien: de veiligheidsregio Kennemerland blijft professionaliseren. En daarbij hoort wat mij betreft dat je je mensen – beroepskrachten en vrijwilligers – het vertrouwen geeft dat zij naar eigen goeddunken kunnen handelen. Zoals in de nieuwe toezichtmethodiek, die controleurs van risicovolle panden meer armslag geeft om zelf prioriteiten te stellen. Of nu op alle vrijwilligersposten waar mensen zelf gaan over werving, en ei-

gen buget. Ons vertrouwen is in 2016 niet beschaamd. Kijk naar de verstandhouding tussen leidinggevend en medewerkers tijdens de landelijke acties. De uitbreiding van Uitruk op maat. Interregionale samenwerking. Het verbeterprogramma Duiken. Het digitaliseren van werkprocessen. Met inzet en met respect voor de ander, krijgen we zo veel voor elkaar.

Zoals u ziet is het jaarverslag, waarin u over de meeste van bovengenoemde onderwerpen leest, dit jaar nieuw van opzet. Voor het eerst bieden wij informatie uit de eerste hand, dus in de vorm van interviews. Lekkerder leesbaar, is het idee, en met iets meer oog voor de mens achter de functionaris. Dat past, naar mijn mening. Tenslotte zijn het de mensen die het doen.

Frans Schippers,
Commandant Brandweer
Kennemerland

Stop de bloeding

Direct na een aanslag, zo is ook uit de beelden van Zaventem wel duidelijk geworden, behoort het stelpen van bloedingen tot de eerste handelingen die nodig zijn. De brandweereenheden in Kennemerland worden de komende tijd allemaal voorzien van een medische kit: tas met levensreddende middelen zoals tourniquets voor het afbinden ernstige bloedingen, drukverbanden, een chestseal (te gebruiken bij een klaplong) en thermische dekens tegen onderkoeling. Ook het gebruik van deze middelen wordt in de training aangeleerd en beoefend.

'Wat voor ons allemaal geldt,' zo durft hij wel te zeggen, 'is dat niemand naar een aanslag uitzielt. Een goede brand op zijn tijd is goed voor de ervaring en de motivatie, zolang er tenminste geen slachtoffers zijn. Dat is ook één van de redenen waarom we voor het brandweervak hebben gekozen. Maar een aanslag... nee echt, ondanks dat je je werk gaat doen, maak je een aanslag liever niet mee.'

Interview Roland Joustra, medewerker operationele voorbereiding

Wat doet de brandweer bij een aanslag?

We houden er – na Londen, Parijs, Brussel en Berlijn – rekening mee dat ook ons land een keer met een aanslag te maken krijgt. Brandweer Kennemerland bereidt zich hierop samen met partners zo goed mogelijk voor. Maar... hoe kun je voorbereid zijn?

Neem de aanslag op vliegveld Zaventem, maart 2016. Er zal geen brandweerman of –vrouw zijn bij wie de beelden niet in het netvlies staan gegrift. Rook en gejammer van kinderen, mensen die verdwaasd over de vloer kruipen, afgerukte ledematen, bloed. Hulpverleners wisten nauwelijks waar ze moesten beginnen in alle chaos en ontreddeering.

Kun je dit soort situaties oefenen? 'Eigenlijk niet,' zegt Roland Joustra, medewerker operationele voorbereiding en verantwoordelijk voor de scholing in terrorisme gevolgbestrijding. 'Toch moet je erover nadenken. Je moet proberen je die chaos voor te stellen,

proberen te bedenken wat er dan op je afkomt. Het kan bijvoorbeeld zijn dat er onder de slachtoffers familieleden zijn, of kinderen in de leeftijd van je eigen kinderen. Wat zou dat met je doen, ben je daartegen bestand? Erover nadenken is de enige manier waarop je jezelf mentaal enigszins kunt trainen.'

'Je moet proberen je die chaos voor te stellen, proberen te bedenken wat er dan op je afkomt.'

Alertheid

Joustra hielp voor Brandweer Kennemerland een training ontwikkelen voor de voorbereiding op gevolgen van terrorisme. De training is eind 2016 gegeven aan eenheden van de posten rond Schiphol, de andere posten volgen in 2017. Naast aandacht voor mentale aspecten wordt in de training vooral op alertheid ingezet. 'Stel je bijvoorbeeld voor dat verschillende mensen onwel worden op een openbare plek,' schetst Roland Joustra een mogelijk scenario. 'Al onderweg daar naartoe moet je je afvragen: wat is het karakter van de plek, wat voor soort mensen komen er, wat kan er zijn gebeurd? Als er

giftige dampen zijn ontsnapt, waar kunnen deze dan vandaan zijn gekomen, welke installaties zijn er, waar zijn de afsluiters van die installaties, wie moet gewaarschuwd worden? We moeten er eerder dan vroeger rekening mee houden dat het om een aanslag kan gaan en dus vooruitkijken op de gevolgen daarvan.'

Over inzet en commandovoering na een aanslag zijn afspraken gemaakt met partners als politie, KMar, GHOR, Bevolkingszorg en de Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding. 'Wie is waarvoor verantwoordelijk,

'Al onderweg daar naartoe moet je je afvragen: wat is het karakter van de plek, wat voor soort mensen komen er, wat kan er zijn gebeurd?'

wie voert het woord in welke situatie, wat verwachten we van elkaar? Dat moet heel precies worden afgestemd. Het laatste wat je wilt is tijd verliezen aan procedurekwesties. Standaard zal bij een aanslag naar GRIP 3 worden opgeschaald.

Situationeel handelen

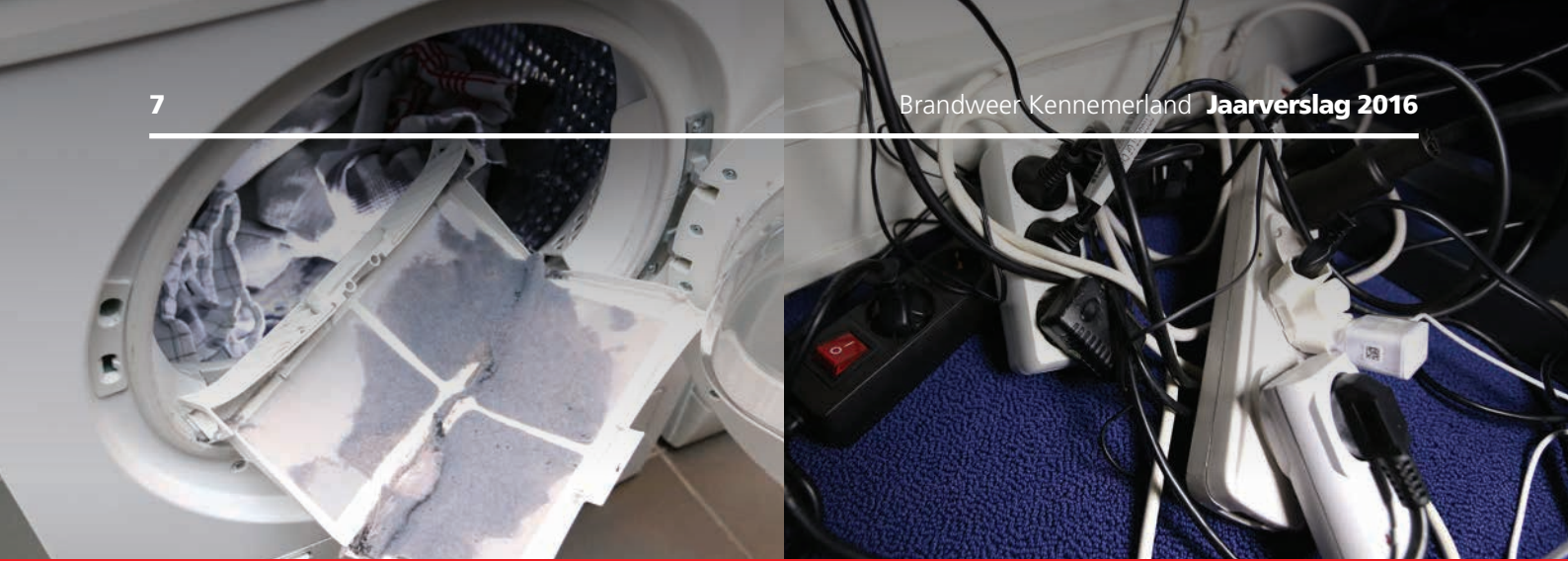
Prepareren is anticiperen, dat weet iedereen die bij de brandweer werkt. Toch is het operationele werk direct na een ramp ook improviseren. Mocht een aanslag zich voordoen, dan verwacht Roland Joustra, dat het eerste uur chaotisch verloopt. Je hebt even tijd nodig om overzicht te krijgen en tot een gecoördineerde inzet te komen.

Wat doe je dan? 'Je handelt situationeel. Dat is wat wij onze mensen leren. De één zal meteen handelen, een ander probeert eerst overzicht te krijgen en te bepalen wat nodig is. Iedereen maakt zijn eigen keuzes, ook over de risico's die hij of zij bereid is te nemen. Pas na zo'n eerste uur, als door opschaling de hele commandovoering in positie is en voldoende informatie is gedeeld, zal er steeds meer structuur in het werk ontstaan. En daarna zul je langzamerhand kunnen terugvallen op vertrouwde procedures.'

Roland Joustra is naast medewerker operationele voorbereiding ook inzetbaar in de incidentbestrijding. Zou er een aanslag zijn, dan is de kans aanwezig, dat hij in zijn bluspak ter plaatse zal verschijnen. Uit ervaring weet hij, dat het zoeken van de balans tussen levens redden, overzicht krijgen en anticiperen op wat kan gebeuren heel belangrijk, maar ook moeilijk is. 'Je kunt teveel op één ding gefixeerd raken, de kans op beeldvervalsing bestaat. Ook heb je vaak geen besef van tijd, als je aan het redden bent.'

'Je handelt situationeel. Dat is wat wij onze mensen leren.'

Het onderstreept het belang van oefenen, wat Joustra betreft. 'Ook al zal je die niet overal direct in kunnen zetten, je leert vertrouwen op je basis-kennis en – vaardigheden.'

Goud waard

Ambassadeur zijn is niet iets dat je er zomaar even bij kan doen, benadrukt Peter Weerd, die als manager van het team Brandveilig Leven verantwoordelijk is voor de werving en de begeleiding van ambassadeurs. 'Mensen verkijken zich op die functie,' zegt hij. 'De grootste kunst, na binnenkomen, is het onderwerp brandveiligheid ter sprake te brengen zonder belerend te zijn. Mensen krijgen niet graag te horen dat ze iets verkeerd doen, diplomatie is dus zeker vereist. Dat is niet iedereen gegeven. Daarbij,' zegt hij, 'word je geacht 160 woningbezoeken per jaar te doen. Dat zijn er elke week drie.'

De ambassadeurs vervullen, zonder er expliciet op te worden gestuurd, ook een sociale functie. Peter: 'Via dit werk hebben zij een kans gelegitimeerd achter de voordeur te kijken. Als uit hun rapporten blijkt dat woningen erg vervuild of mensen zeer vereenzaamd zijn, dan weten wij dat er hulp nodig is. Hiervoor zullen wij links- of rechtsom met onze zorgpartners proberen te zorgen.'

Sinds 2016 zijn zo'n 3.200 adressen benaderd. Te weinig, vindt Peter Weerd, als je bedenkt dat alleen in de Haarlemmermeer al ongeveer 40.000 mensen tot de doelgroep behoren... 'De komende jaren willen we meer gaan differentiëren op risicoprofiel. We kijken naar de leeftijd en de staat van de woning, het gezondheidsprofiel van de mensen, hun zelfredzaamheid, enzovoort. Zo proberen we de prioriteit wat scherper te bepalen.' De teammanager is blij met de groeiende belangstelling voor het onderwerp Brandveilig Leven. Samen met woningbouwverenigingen en het brandwondencentrum Beverwijk, die eigen acties zijn begonnen, overlegt hij onder andere over kwaliteitsnormen voor rookmelders en gasslangen. Dat de ambassadeurs ook onderzoek doen naar mogelijke koolmonoxide in huis, komt voort uit een samenwerking met de GGD.

Wat het resultaat is van de woning-checks is helaas nog moeilijk te meten, zoals meestal bij preventieve activiteiten. 'Wat we wel doen, is de antwoorden op een aantal vragen die worden gesteld opslaan en volgen in de tijd. Zo kunnen we zien of het besef en benul groeit, zoals we dat noemen. De ambassadeurs vervullen een heel belangrijke rol als het gaat om bewustwording. Zo iemand als Simone, met al haar betrokkenheid en enthousiasme, die is goud waard.'

Bekijk het filmpje van de woningcheck (niet met Simone)

<https://www.youtube.com/watch?v=-j7q2sq8-vQ>

Interview Simone de Boer, ambassadeur Brandveilig Leven

Ik wil nooit meer iets anders

Als de functie niet bestond, had ze hem wel uit willen vinden. Simone de Boer is ambassadeur Brandveilig Leven. Ze bezoekt minder mobiele mensen om te adviseren over brandveiligheid. Nuttig werk, is haar overtuiging. 'Je weet soms niet wat je ziet.'

Wat ziet ze dan? Half vergane rookmelders, waxinelichtjes vlakbij de vitrage in de vensterbank, verdroogde, soms bijna poreuze slangen van gasfornuizen, meterkasten vol rotzooi en oud papier, cv-ketels waar de koolmonoxidemeter een uitslag bij geeft, geblokkeerde vluchtroutes. 'Mensen zijn zich vaak totaal niet bewust van wat er mis kan gaan. Laatst kwam ik bij een man, die had vloerbedekking, met daaroverheen Perzische kleedjes,

'Mensen zijn zich vaak totaal niet bewust van wat er mis kan gaan.'

overall kranten, een verlaagd systeemplafond en rondom boekenkasten. Hij rookte en gebruikte morfine, en hij had geen rookmelders. Ik zeg "Meneer, wat denkt u dat er gebeurt als u uw sigaret vergeet?"'

'Heel soms heb je mensen die het niets kan schelen. "Laat de boel maar af fikken," zeggen ze, "met mij erbij. Dat scheelt weer een crematie." Zulk cynisme, daar doe je weinig tegen. Maar ik zeg altijd wel: "Luister, u bent niet alleen hè, u heeft ook burens die gevaar lopen."'

Als een rat in de val

Simone de Boer is ambassadeur Brandveilig Leven, een functie waarvoor Brandweer Kennemerland vanaf

2014 zo'n 25 geschikte vrijwilligers heeft geworven. Mannen en vrouwen, sommige met en sommige zonder baan, een aantal al gepensioneerd, allemaal gepassioneerd. Hun doelgroep bestaat uit senioren en mensen met een mobiliteitsbeperking. Ze krijgen hun adressen via de iPad, gaan na een telefonische aankondiging de deuren langs, wijzen de mensen op mogelijke gevaren en hangen nieuwe rookmelders op.

'Ik probeer altijd te bedenken,' zegt Simone: 'wat gebeurt er als er brand uitbreekt, waar gaan ze heen, hoe gaan ze dat doen en hoe snel? Hebben ze er überhaupt ooit over nagedacht? Ik kwam een keer bij een stel waarvan de vrouw ms had.

Ze kon naar boven komen, waar ze sliep, maar als er beneden brand zou zijn, zat ze als een rat in de val. We hebben toen samen gekeken en een oplossing bedacht. Haar man zou een constructie maken waardoor ze vanuit het raam op het dak van de schuur kon komen.'

Veilige zeepbel

Schijnveiligheid komt veel voor. Erg genoeg lopen mensen vaak juist extra gevaar als ze onterecht denken veilig te zijn. Simone herinnert zich een stel van dik in de negentig. 'Ze hadden acht rookmelders hangen maar daarvan bleken de batterijen allemaal geoxideerd. Daarnaast hadden ze een stalen brandtrap laten plaatsen bij

'Ze hadden acht rookmelders hangen maar daarvan bleken de batterijen allemaal geoxideerd.'

een raam op de bovenverdieping, dat alleen maar op een kier kon! Die man schrok zich rot toen ik hem erop wees. "Mevrouw," zei hij, "u heeft me voor een mogelijke ramp behoed. Mijn

veilige zeepbel is doorgeprikt!" We hebben afgesproken dat ze iemand laten komen die het raam verandert. In principe is het niet mijn opdracht,' zegt Simone, 'maar ik zal ook zeker nog een keer bellen om te vragen of het is gelukt. Ondertussen denk ik trouwens wel: wie installeert zoiets? Hebben die mensen geen geweten of geen verstand?'

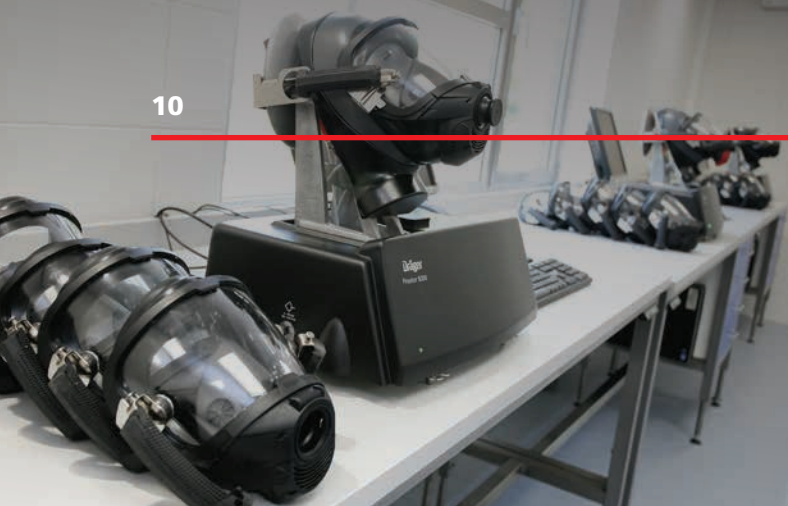
Marsmannetjes

Ambassadeur Simone draaide in een vorig leven lange diensten in de stomerij van haar familie. Ze steekt haar ziel en zaligheid in dit nieuwe werk, waarvoor ze alleen een kleine vergoeding krijgt. Elk slachtoffer van brand of vergiftiging, vindt ze, is er één teveel.

Inmiddels vertelt ze haar verhaal ook op basisscholen. Ondersteund door kleur- en doeboeken brengt ze kinderen al spelend in contact met het onderwerp. Of het thema brandveiligheid van zichzelf erg boeit weet ze niet, maar in de marsmannetjes met hun spuit op een grote rode ladder-auto zullen de kinderen altijd helden blijven zien, en ook het bluspak, dat ze expres aandoet als ze gaat, vinden ze superinteressant. Onnodig te vragen wat ze van het werk vindt. 'Ik wil nooit meer iets anders.'

'Ondertussen denk ik trouwens wel: wie installeert zoiets? Hebben die mensen geen geweten of geen verstand?'

Goede en schone spullen

Behalve voor het reinigen en vullen zijn medewerkers van de CAWP verantwoordelijk voor het beheren, keuren en kalibreren van gasmeetapparatuur, het beheren en onderhouden van radiologische apparatuur, AED-toestellen en helmen, het onderhouden van redvesten en duikapparatuur en het jaarlijks controleren van klimgordels en de bijbehorende lijnen. Alle medewerkers van de ademluchtwerkplaats zitten ook op de rode wagens, zij kennen het belang van goede en schone spullen dus van binnenuit.

Constance oefening en controle blijft belangrijk, benadrukt Arie van Roon. Je moet helemaal vertrouwd raken met het werk en de spullen die je gebruikt 'Je toestel moet je onderweg naar een inzet blindelings om kunnen doen en daarna mag je het bij wijze van spreken niet eens meer voelen. Omgaan met ademlucht is vaak eerst onwennig,' zegt hij. 'Iedereen die weleens heeft gesnorkeld weet hoe dat is. Je bent geneigd om zwaar te gaan ademen. Ook daarom is het zo belangrijk dat je in ieder geval op je materiaal vertrouwen kunt.'

Interview Arie van Roon, regionaal coördinator persoonlijke beschermingsmiddelen

Nieuwe adem- luchtwerkplaats is state of the art

De VRK is trots op de nieuwe centrale ademluchtwerkplaats bij de Heemstedse kazerne. En met recht, want de plek is uniek in zijn soort, qua ruimte, routing en uitstraling. Arie van Roon en zijn medewerkers kijken terug op een intensief maar prachtig jaar.

"Is dit een werkplaats?" vragen mensen als ze binnenkomen. "Het lijkt wel een laboratorium!" Ja, de tijden veranderen hè. Vroeger waste je je masker in een emmertje sop, en aan de kazerne kon je ruiken hoe erg de brand na de laatste uitruk was geweest.' Arie van Roon, zelf 35 jaar terug op militair vliegveld Valkenburg bij Katwijk bij de brandweer ingestroomd, herinnert het zich nog levendig. Dezelfde inzet en spirit, maar qua omstandigheden... onvergelijkbaar.

**'Ja, de tijden
veranderen hè.
Vroeger waste je
je masker in een
emmertje sop.'**

Arie van Roon is regionaal coördinator persoonlijke beschermingsmiddelen. Hij was de bouwbegeleider van de nieuwe centrale ademluchtwerkplaats

en is regionaal adviseur voor veiligheidsrisico's gerelateerd aan persoonlijke beschermingsmiddelen. Het jaar 2016 heeft voor hem in het teken gestaan van bouwen, verbouwen en verplaatsen.

Clusteren

De ontwikkeling begon zo'n drie jaar geleden. Op de zes locaties waar het onderhoud aan ademlucht- en duikapparatuur plaatsvond, werden RI&E's uitgevoerd naar aanleiding van veranderde normen voor arbeidshygiëne en de Arbo-wet. Wat bleek, was dat de investering die zou moeten worden gepleegd om alle zes de werkplaatsen aan die nieuwe normen aan te passen, enorm zou zijn. Het was beter, in alle opzichten, om het werk te clusteren op één locatie.

Op basis van eigen ervaringen en de wensen van zijn medewerkers sloeg Arie van Roon zelf aan het ontwerpen. Ongelooflijk maar waar: zijn schets werd door de architect en het

ingehuurde bouwbedrijf een-op-een overgenomen! Van Roon kent elke vierkante centimeter van het gebouw. Het waren spannende momenten, weet hij nog, bij het slaan van de eerste palen, 20 cm langs de ramen van het bestaande pand. En toen daar overheen later de dakplaten van 10-15 ton gehesen werden, stonden wel wat stoere mannen nagelbijtend op een afstand.

Voorhoede

In de bestaande ruimte is 185 m² aangepast en er is 315 m² bijgebouwd. Van Roon en zijn collega Judith Groen kregen alle ruimte voor de begeleiding

**'De afzonderlijke
handelingen zijn
niet veranderd,
maar het werk is
prettiger doordat er
meer ruimte is.'**

van dit eerste vanuit de VRK opgezette (nieuw)bouwproject. Het resultaat staat. En het werkt.

‘De afzonderlijke handelingen zijn niet veranderd,’ omschrijft Arie als de grote verbetering, ‘maar het werk is prettiger doordat er meer ruimte is en de ruimte

‘Medewerkers
kunnen als ze willen
in serie werken, wat
ook gebeurt en
wat efficiënter is.’

anders is ingericht. Medewerkers kunnen als ze willen in serie werken, wat ook gebeurt en wat efficiënter is. Daarnaast hebben we veel meer armslag bij het verdelen van de toestellen, omdat ze hier allemaal bij elkaar zijn. Het enige is, dat sommigen van ons wat verder moeten reizen dan ze gewend waren en niet meer op de fiets kunnen komen. Dat moet ik af en toe even horen. Maar voor het werk... hooguit nog wat puntjes op de i.’

Aan die puntjes wil Van Roon het komend jaar graag zijn aandacht besteden. Onderdeel daarvan is dat hij de ontwikkeling in zijn vakgebied nauwlettend in de gaten houdt.

Vakgenoten uit diverse regio's zijn op bezoek geweest om de 'nieuwe lijn' te bekijken en toe te passen in de eigen regio. 'Een compliment, natuurlijk, en hartstikke leuk, want het is mooi om van elkaar te leren. Maar als zij het straks beter doen dan wij, wil ik wel graag weten hoe dat komt, en meegaan in de ontwikkeling. Nu we deze positie in de voorhoede eenmaal hebben,' zegt Arie van Roon, 'wil ik hem niet meer kwijt!'

Van vuil naar schoon

De routing van de centrale ademluchtwerkplaats is als volgt. Na een melding aan het loket van de werkplaats haalt een medewerker van Logistiek de rolkooien met vuile spullen op. Als het zo uitkomt laat hij daarbij meteen rolkooien met schone spullen achter.

In elke rolkooi zitten tien flessen, tien maskers en vijf kratten met schilden. In de ademluchtwerkplaats worden de onderdelen in de zogenaamde 'vuile' ruimte gesorteerd, om hierna de verschillende schoonmaaklijnen in te gaan. Vuile kratten worden gewassen en gedroogd.

Maskers worden gedeeltelijk gedemonteerd en draaien vervolgens 30 à 40 minuten in de wasmachine – een zware, professionele machine – op een temperatuur van 50 graden, waarna ze drie tot vijf uur in de droogkast gaan om het vocht te laten verdampen, zodat geen bacteriën en schimmels ontstaan. De rugschilden worden onder druk gewassen in een speciaal hiervoor ontwikkelde machine, waarvan in Heemstede de eerste twee exemplaren staan. Ook deze gaan hierna de droogkast in.

Maskers en toestellen worden hierna weer in elkaar gezet, gecontroleerd en getest. Dit gebeurt in een aparte, laboratorium-achtige ruimte. In de vulruimte worden de ademluchtflessen gevuld. Een compressor zuigt buitenlucht aan en comprimeert deze tot 350 bar, waarna de flessen tot 300 bar worden gevuld. Bij gebruik van het toestel door de brandweer, brengt een reduceerventiel de druk terug tot net iets meer dan de atmosferische druk in het masker.

Konijnenoren

Het Kenniscentrum Arbeidsveiligheid start in 2017 eigen onderzoeken naar respectievelijk giftige stoffen in bluspakken, de opname van stoffen in het lichaam en mogelijke maatregelen.

Giftige stoffen, zo is bekend, kunnen door de huid het lichaam binnendringen, maar ook via de ademhaling of met voedsel. Wat gebeurt er als stoffen binnenkomen door de huid? Hoe verplaatsen ze zich? Om dit te bestuderen, gebruiken de onderzoekers van het kenniscentrum samen met experts van de Radboud Universiteit huidmonsters van bijvoorbeeld de binnenkant van konijnenoren, die sterk lijken op de menselijke huid.

Voorlopig adviseert het kenniscentrum brandweerlui vooral verstandig te (blijven) werken: handen wassen, niet eten in vervuild gebied, spullen afspoelen. En geen binnenaanvallen als er in een pand niets meer te redden is.

Meer informatie op <http://www.ifv.nl/> en <http://www.brandweernederland.nl/>

Interview Theo Schippers, projectleider arbeidshygiënecontainer

Kunnen we samen oud worden? Het antwoord is ja

Kennemerland is een buitengewoon voertuig rijker: de arbeidshygiënecontainer. Een mobiele verkleedunit voor brandweerlieden. Na een vervuilende inzet kunnen hierin pakken en ademtoestellen verantwoord worden omgeruild. Wat een verademing!

Het is net als 'tankautospuiter' inderdaad best een gek woord, beaamt projectleider Theo Schippers, maar dat stoort hem helemaal niet. Hij is trots op het nieuwe rode ding, de arbeidshygiënecontainer, en staat vierkant achter de functie ervan.

'Arbeidshygiëne staat de afgelopen jaren bij de brandweer sterk in de aandacht.'

Die functie heeft alles te maken met gezondheid en veilig werken. Theo: 'We zijn ons steeds meer bewust van de gevaren van ons vak. Dat je vroeger na een inzet met zijn allen zat te dampen en te stinken achterin de auto, vind ik nu al bijna onvoorstelbaar. Gelukkig hoeft dat niet meer.'

Schade beperken

Arbeidshygiëne staat de afgelopen jaren bij de brandweer sterk in de aandacht. Een belangrijke aanleiding vormde internationaal onderzoek waaruit bleek dat brandweermensen vaker dan anderen te maken krijgen met onder andere teelbal-, lymfeklier,

huid- en hersenkanker. Dit door blootstelling aan combinaties van gevaarlijke stoffen in rook en verbrandingsproducten zoals uit plastics en synthetische materialen.

'In Nederland is dit verband met kanker nog niet gevonden,' zegt Theo, 'maar Brandweer Nederland vond de aanwijzingen sterk genoeg voor maatregelen. Onze commandant heeft toen direct gezegd: "Dat gaan we doen. Risico's voorkomen kunnen we niet, maar wel kunnen we de schade zoveel mogelijk beperken. Door schoner en voorzichtiger te gaan werken."'

‘Risico’s voorkomen kunnen we niet, maar wel kunnen we de schade zoveel mogelijk beperken. Door schoner en voorzichtiger te gaan werken.’

Sauna

Theo Schippers is ploegchef van de A-ploeg Duiken bij een van de drie beroepsposities die duikers onder de brandweertaken heeft, van in totaal vijf beroepsposities in het waterrijke Kennemerland (in praktijk rukken de professionele duikers uit van Den Helder tot Hillegom). Hij weet precies wat er bij een brand of ongeluk komt kijken. ‘Het bijzondere van dit project,’ zegt hij, ‘is dat het van onderop, dus uit de repressieve ploegen zelf gestalte heeft gekregen.’

Theo vormde een projectgroep van vijf specialisten en een werkgroep van vijf beroepskrachten en vijf vrijwilligers. De overleggen waren creatief, maar niet altijd makkelijk. ‘Een sauna op de kazerne, je eigen matras, desinfecterende shampoo... wat zeg je daarvan? Uiteindelijk ging het om de vraag: wat hebben we echt nodig om veilig te werken? En dat is bescherming tegen giftige stoffen, en schone spullen zo snel mogelijk na een inzet.’

Hoe ga je daarvoor zorgen? De ervaringen met het project van brandweer Amsterdam-Amstelland waarbij brandweertaken op straat hun kleding wisselen en in plastic ver-

pakken, strekten niet tot aanbeveling. Iemand wees er op dat in Haarlem-West containers stonden met spullen die worden gebruikt bij oefeningen. Waarom zouden ze er daar niet een van gebruiken?

Een gouden idee, zo werd ook in het managementteam besloten. En eind 2015 werd Theo’s plan met één klap goedgekeurd door het regionale bestuur. De implementatie kon beginnen. Het kostbaarste onderdeel: aanpassing van de container en de aanschaf van 400 reservepakken voor in totaal 750 brandweertaken.

Schoon bluspak

Medio 2016 is de grote rode kar in gebruik genomen en tot eind 2016 is deze zo’n zestig keer ingezet. Dat gebeurt in opdracht van de bevelvoerder op de plaats van de brand. ‘Niet bij alle branden is het nodig,’ zegt Theo, ‘maar als mensen naar binnen moeten of bij een brandende auto staan, kun je als bevelvoerder of officier van dienst maar beter meteen gaan bellen.’

En dan? Het zijn de vrijwilligers van de logistieke groep die worden opgepiept. Zij gaan snel naar de post waar de container op een haakarmvoertuig klaarstaat. Aangekomen bij de brand klappen zij de zijkant van de container omhoog, laten een tentzeil zakken en beginnen de brandweertaken te helpen met het wisselen van hun kleding (zie het filmpje). Vervuilde pakken moeten eerst drie minuten uitwasemen en daarna worden afgespoten. Pakken en handschoenen worden voorzichtig in een afvalbak gedaan. Hetzelfde met de hoes om de fles van het ademluchttoestel. Het

schild, de fles en het masker gaan in een kist en worden later verschoond op de ademluchtwerkplaats, waar ook de flessen worden bijgevuld (zie interview verderop). Vervolgens krijgt de brandweertaken of -vrouw van de logistiek medewerker (de vrijwilliger) nieuwe handschoenen en een schoon bluspak in een van de twintig rangematen aangereikt. En dan staat daar een fris persoon, klaar voor een volgende inzet.

Bewustwordingsproces

Er is veel belangstelling vanuit andere regio’s voor de noviteit in Kennemerland. Hoewel de officiële evaluatie nog moet komen, durft Theo Schippers ook al best te spreken van een succes. ‘Het enige waar sommigen kritisch op zijn, is dat het te lang duurt voor de container er is. “Ik ben klaar, ik wil naar huis,” hoor je dan. Ja, dat kan. Ik denk dat bevelvoerders soms wel iets te lang wachten met een besluit. Een enkeling vindt het hele onderwerp arbeidshygiëne trouwens onzin, maar dat betekent wat mij betreft niet meer dan dat het bewustwordingsproces nog niet is voltooid. Zelf ben ik overtuigd dat we een heel waardevolle stap hebben gezet,’ zegt Theo Schippers. ‘Bij een presentatie hebben we destijds de vraag gesteld: Kunnen we samen oud worden? Het antwoord durf ik nu wel te geven. Dat is ja.’

‘Het enige waar sommigen kritisch op zijn, is dat het te lang duurt voor de container er is.’

Oefening baart kunst

Oefening baart kunst. Bij de brandweer is het daarnaast keiharde noodzaak – en daarom wettelijk verplicht - om deskundigheid op peil te houden en routine op te bouwen. In 2016 waren er voor de 700 brandweermedewerkers (beroeps en vrijwilligers) in onze regio in totaal 2800 monodisciplinaire oefenmomenten, waaronder:

- 80 realistische trainingen (met vuur/rook/hitte)
- 1 weektraining voor personen die een functie als bevelvoerder en officieren van dienst hebben
- 300 duik oefeningen voor de duikers
- 60 chauffeurstrainingen
- 60 oefeningen incidentbestrijding gevaarlijke stoffen

Naast deze oefening neemt de brandweer deel aan verschillende multidisciplinaire oefeningen.

Interview met Martin Doorn, regionaal medewerker vakbekwaamheid

Calamiteitenplan Velsertunnel: alleen nog wat puntjes op de i

De Velsertunnel is na renovatie veiliger geworden. En daarmee ook het werk van de brandweer en andere hulpdiensten, als het goed is. Maar is dat ook zo? De afgesloten tunnel gaf gelegenheid eens flink te oefenen. Hoe werkt het nieuwe calamiteitenplan?

Best goed, is de conclusie van Martin Doorn en zijn collega's van het team Vakbekwaamheid, dat verantwoordelijk is voor opleiding, training en oefening. Maar het kan altijd beter. Doorn leidt vanuit het team de grotere projecten, zoals de instructie en brandoefening in de Velsertunnel. De tunnel, een van de oudste en laagste in Nederland, is van april 2016 tot januari 2017 dicht geweest voor renovatie. Dat was nodig niet alleen vanwege de ellende met te hoge vrachtwagens die dagelijks voor

oponthoud zorgden, maar ook om te voldoen aan de huidige veiligheidseisen voor wegtunnels.

Veranderingen

Een in het oog springende verandering is de massieve betonnen balk die nu voor elk van beide tunnelbuizen hangt. Deze moet voorkomen dat vrachtauto's zich klemrijden in de tunnel, zoals voorheen met grote regelmaat gebeurde (zie kader). Ook zijn vijf zogenaamde veilige ruimtes gecreëerd door het openbreken van

een aantal leidingkanalen tussen beide verkeersbuizen. Terwijl mensen voorheen alleen langs vier plekken omhoog konden vluchten, kunnen

'Een verandering is de massieve betonnen balk die nu voor elk van beide tunnelbuizen hangt.'

ze nu bij brand wachten tot het veilig is om via de andere buis de tunnel te verlaten. Een derde verandering: waar voorheen lucht geblazen werd over de breedte van de tunnel, hangen nu aan het begin van beide tunnelbuizen zes grote windkanonnen die bij brand de rook uit de tunnel blazen. En tot slot zijn er op korte afstand van elkaar aan beide zijden van elke tunnelbuis hulppostkasten geplaatst en is ook de bluscapaciteit uitgebreid.

In geval van nood

Wat gebeurt er in geval van nood, zoals bij brand of een ongeluk met gevaarlijke stoffen? Mensen vinden in de hulppostkasten een telefoon en een blusmiddel, legt Martin Doorn uit. Zodra zij de telefoon oppakken, krijgen ze een operator aan de lijn en wordt het calamiteitenplan in werking gezet, waarbij ook de brandweer een melding krijgt. De operator is van de meldkamer van Rijkswaterstaat. Op computerschermen proberen de wegverkeersleiders aldaar de plaats van het incident te lokaliseren. De verlichting in de tunnel brandt dan al maximaal en middels verlichte pijlen en instructies uit de omroepinstallatie worden mensen naar de veilige ruimtes geleid. Ook de ventilatie in de getroffen buis draait al op volle toeren.

‘Op computerschermen proberen de wegverkeersleiders aldaar de plaats van het incident te lokaliseren.’

Ondertussen is de niet-getroffen buis afgezet. Twee minuten nadat het evacuatiebedrijf is geactiveerd kunnen de gevluchte weggebruikers

de veilige ruimte al verlaten naar de inmiddels lege tunnelbuis. Zij worden als het even kan opgevangen op verzamelplaatsen buiten de tunnel. De brandweer gaat via de dichtstbijzijnde bovenwindse veilige ruimte de getroffen buis in om het incident te verkennen en te bestrijden. De overige hulpdiensten wachten buiten de tunnel totdat deze voor hen door de brandweer wordt vrijgegeven middels het ‘sein veilig’.

‘De brandweer gaat via de dichtstbijzijnde bovenwindse veilige ruimte de getroffen buis in om het incident te verkennen en te bestrijden.’

Oefening

Op papier klinkt het perfect geregeld. Maar hoe is de praktijk? De sluiting van de tunnel gaf een unieke gelegenheid tot oefenen, die ook de brandweer dankbaar heeft benut. Naast 15 theoriesessies en 12 locatiebezoeken voor de brandweerposten Beverwijk en Velsen organiseerde Martin Doorn, met medewerking van de meldkamer van Rijkswaterstaat en de eigen meldkamer, zes maal een brandweeroefening. Op 5 oktober 2016 volgde het operationele klapstuk: de gemeenschappelijke realistische oefening van verschillende hulpdiensten, compleet met fictief verkeer, rook en beklemden mensen.

Leerpunten

Doorn kijkt terug op een enerverende maar vruchtbare periode. ‘De grote lijn lijkt duidelijk,’ zegt hij, ‘maar er

zijn natuurlijk nog wel wat leerpunten. Wie gaat als eerste naar binnen, is bijvoorbeeld een vraag die uit de oefening naar voren kwam. De posten Beverwijk en Velsen worden als eerste opgeroepen bij incidenten in de tunnel. Beverwijk meldt zich aan de noordkant, Velsen aan de zuidkant. In de procedures is vastgelegd dat wie voor de veilige buis staat als eerste gaat, maar wat als de andere kant er eerder is, of als de brand dichterbij hen is dan bij de andere ploeg? Hulpverleners willen helpen. Ze willen in principe niet wachten.’

‘Dat is één ding. Iets anders is dat het voor de wegverkeersleider toch wel lastig blijkt om precies aan te geven via welke veilige ruimte we het beste naar binnen kunnen. Het is belangrijk genoeg, want het kan gebeuren dat je anders 100 meter moet rennen naar de plaats van het incident. En een derde punt: wanneer geef je als brandweer het sein veilig? Men kent allemaal de kreet, maar deze wordt niet altijd toegepast zoals is afgesproken. De invulling daarvan kan dus nog wat scherper.’

De leerpunten zullen onder regie van Rijkswaterstaat in het calamiteitenplan worden opgenomen en in toekomstige oefeningen worden geëvalueerd. Martin Doorn is blij vanuit de brandweer een bijdrage te hebben kunnen leveren.

‘Wanneer geef je als brandweer het sein veilig? Men kent allemaal de kreet, maar deze wordt niet altijd toegepast zoals is afgesproken.’

Opschaling

De term opschaling staat voor het vergroten van de organisatie tijdens een incident: van één tankautospuiter bij een kleine brand tot vier bij een grote. Wordt het incident nog groter en ontstaat er bijvoorbeeld een scheiding tussen het brongebied (brand) en het effectgebied (waar de rook heen gaat) en wordt er verder opgeschaald naar GRIP, zoals gebeurde in IJmuiden.

GRIP staat voor Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdingsprocedure. Vanaf GRIP fase 1 wordt een zogeheten Commando Plaats Incident (CoPI) ingericht, een overleglocatie waarin de incidentbestrijding ter plaatse kan worden afgestemd. De VRK beschikt over een container van de brandweer dat voor de gelegenheid wordt neergezet in de buurt van het incident. Bij een GRIP-2 zit de Operationeel Leider van de brandweer, samen met onder andere de algemeen commandanten van Bevolkingszorg (gemeenten) en Geneeskundige hulpverlening, in overleg voor de coördinatie van de hulpverlening.

In de veiligheidsregio Kennemerland zijn in 2016 65 alarmeringen geweest voor een middelbrand, 7 voor een grote brand en 4 voor zeer grote brand. Er is 7 keer GRIP 1 ingesteld en 6 keer GRIP 2.

Interview Arjan Smit, Hoofdofficier van Dienst

Vooral rookpluim zorgelijk tijdens brand op Koningsdag

Pikzwarte wolken boven de stad, brandweerauto's die zich door de menigte wringen. De brand zelf, op Koningsdag in het IJmuidense havengebied, was nog niet zo spannend. Het waren meer de dingen eromheen. Aldus clustercommandant Arjan Smit.

Arjan Smit was met zijn kinderen op de kermis toen hij de melding kreeg. Een uitslaande brand in het havengebied van IJmuiden. Meteen in de benen natuurlijk. Jammer voor de jongens, maar dat is je werk. Smit is clustercommandant in Hoofddorp en Hoofdofficier van dienst bij brand en grootschalige incidenten. Als hij geroepen wordt, is er iets ernstigs. Een grote brand. Een ernstig ongeluk. Zijn taak is dan de zaken rondom in beeld te krijgen

en het operationele werk zo goed mogelijk te faciliteren.

‘Waar wij ons vooral druk over maakten, was de enorme zwarte pluim die langzaam naar de stad toe dreef.’

Zwarte pluim

‘De brand op zich,’ herinnert Arjan zich na enig graafwerk, ‘was niet eens zo vreselijk spannend. Er waren geen mensen binnen en we wisten al snel dat er geen asbest in het dak zat. Informatie daarover kregen we van de politie via de gebiedsgebonden agent, iemand die alles weet van de betreffende buurt en die toevallig net dienst had. Ook de Officier van Dienst Bevolkingszorg van de gemeente komt erbij in zo’n geval. Deze heeft

connecties met de verschillende diensten van de verschillende gemeenten. Voor deze brand werd bijvoorbeeld advies gevraagd aan Bouw- en Woningtoezicht in verband met het bouw materiaal en de compartimentering van het dak.'

Wat was bijzonder aan deze brand? 'Op een filmpje is te zien dat een deur met een plofje opengaat,' zegt Smit, 'daar is toen veel over gesproken. Een ontplofing door opgebouwde gifdampen, werd gesuggereerd, maar waarschijnlijker is het dat door de hitte overdruk is ontstaan die zich een weg zocht. Waar wij ons vooral druk over maakten, was de enorme zwarte pluim die langzaam naar de stad toe dreef.'

GRIP 1

Omdat het Koningsdag was, was iedereen op straat. Om die reden werd opgeschaald naar GRIP 1, de procedure waarbij de regionale brandweer, GHOR (geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen), de politie en de gemeenten uit de regio betrokken worden, met de milieudienst en in dit geval het havenbedrijf. De Hoofdofficier van Dienst krijgt bij GRIP 1 de leiding van het CoPi, het Commando Plaats Incident. In de structuur die zo ontstaat kunnen diverse rampenbestrijdingsprocessen snel in werking worden gesteld, zoals het sirenenet en de

meetplanorganisatie. Dit laatste is ook gebeurd. Specialist zijn op diverse plaatsen gaan meten en adviseren. Giftige dampen werden gelukkig niet geconstateerd. Wel werd mensen aangeraden ramen en deuren gesloten te houden en zoveel mogelijk uit de rook te blijven.

Nazorg

Het liep goed af, de zwarte pluim verdween langzaam grijzer wordend uit beeld. Geen ongelukken, geen slachtoffers. Aan deze brand zal niemand een trauma overhouden, denkt Arjan. Maar emotionele last kan onvoorspelbaar zijn, weet hij uit ervaring. De kans is groter als er slachtoffers zijn.

'Specialisten zijn op diverse plaatsen gaan meten en adviseren.'

Toevallig heeft het onderwerp nazorg in 2016 extra aandacht gekregen in de veiligheidsregio Kennemerland. Het Brandweer Opvang Team (BOT) is in transitie. Wat is opgevallen namelijk, is dat mensen bij ingrijpende gebeurtenissen in de eerste plaats de steun van hun naaste collega's en leidinggevende

nodig hebben. Arjan: 'Het gaat erom dat je ervaringen uit kunt wisselen en dat je kunt praten op het moment dat het jou past. En dat je de gelegenheid krijgt om even pas op de plaats te maken zonder dat dit meteen als probleem wordt gezien. De omgeving spreekt al gauw van 'last' of 'trauma'.

'Aan de andere kant,' zegt Arjan: 'als er wel iets is, willen we ook dat dit herkend wordt en dat er geanticipeerd wordt. Veranderingen in gedrag en concentratieproblemen kunnen erop wijzen dat het mis gaat. We willen bevelvoerders en leidinggevenden daarom trainen deze signalen te zien en erover te praten. Vooral op de beroepsposten vraagt dit extra aandacht. Door de kleinere ploegen en snelle wisselingen heerst daar niet het vanzelfsprekende clubgevoel dat de vrijwillige brandweer wel kent.'

Pro-Actie en Preventie

De afdeling Pro-Actie en Preventie adviseert de 10 gemeenten op vergunningsaanvragen. De gemeenten bepalen zelf welke aanvragen zij naar de brandweer sturen. Er zijn twee aandachtsgebieden:

1

**INTERNE BRAND-
VEILIGHEID,
BINNENRUIMTEN
(NTM)**

2

**EXTERNE BRAND-
VEILIGHEID,
BUITENRUIMTEN**

Interne brandveiligheid gaat onder meer over vluchtwegen en aanduidingen daarvan in een gebouw, rookafscheidings, brandwerende tussenmuren en brandslanghaspels, bluswaterleidingen en afnamepunten, sprinklerinstallaties en de uitvoering van een lift.

Externe brandveiligheid gaat meestal over het gebruik, de verwerking, de opslag en het vervoer van (brand)gevaarlijke stoffen. Aandachtspunten hierbij zijn bijvoorbeeld buisleidingen onder de grond en hoogspanningsinstallaties door de lucht.

De brandweer adviseert ook over evenementen. Aandachtspunten zijn bijvoorbeeld publieksstromen, de bereikbaarheid voor de hulpdiensten, maar ook trends als het gebruik van kleurenpoeders.

Interview Grietje Ottens, controleur en regisseur Preventie Controle Zuid

Herhaling kan je toverkracht zijn

Aan gebruikers van gebouwen wordt gevraagd voortaan hun eigen brandveiligheid te checken. Dat verlaagt voor hen de controledruk en geeft controleurs de kans hun focus te verscherpen. Goede zaak, vindt Grietje Ottens. Zolang ze maar wel haar ronde kan doen.

Want Grietje Ottens is gek op haar werk. Op alles ervan. 'Echt,' zegt ze, 'het maakt me helemaal niet uit waar ik heen moet – fabriek, winkel, verzorgingshuis, hotel, kinderdagverblijf - ik vind alles leuk.' Zij en haar 15 collega-controleurs hebben het druk. Alleen in Haarlemmermeer al zijn 1100 objecten met een zogenaamde

meldings- en of vergunningsplicht. Dit zijn bedrijven waar gevaarlijke stoffen zijn opgeslagen en gebouwen waar meer dan 50 personen verblijven, waar logies wordt verschaft of waar zeer jonge kinderen aanwezig zijn. Deze panden hebben een verhoogd risico op of bij brand en worden daarom periodiek gecontroleerd.

'Eigenaren en beheerders van gebouwen wordt gevraagd zelf de eenvoudige controles uit te voeren.'

'Deze panden hebben een verhoogd risico op of bij brand en worden daarom periodiek gecontroleerd.'

Checklist

Medio 2016 is besloten tot een verandering in de toezichtmethode. Eigenaren en beheerders van gebouwen wordt gevraagd zelf de eenvoudige controles uit te voeren. Dit gebeurt aan de hand van een digitale vragenlijst met 35 vragen. De vragen zijn vergelijkbaar met de checklist die de controleurs zelf gebruiken. Ze gaan onder andere over

brandveiligheidsinstallaties zoals een brandmeld- of ontruimingsinstallatie, over blusmiddelen, de noodverlichting, nooduitgangen en vluchtroutes. De antwoorden worden doorgestuurd en beoordeeld door de controleurs. Zien zij zorgelijke signalen of hebben ze een vermoeden van misleiding, dan kunnen zij besluiten alsnog een bezoek te gaan brengen, wat bovendien

ook steekproefsgewijs nog gebeuren zal. Naast de door bedrijven zelf uitgevoerde controles zal de brandweer periodiek de bouwkundige en installatietechnische controles blijven doen.

Controledruk

De maatregel heeft een aantal voordelen, denkt Grietje Ottens, die per 2017 als regisseur Zuid onder meer is belast met de planning en verwerking van de zelfcontroles in de zuidelijke helft van de regio. 'Bedrijven kunnen zelf de controle inplannen binnen een termijn van 14 dagen, de controledruk wordt lager (bedrijven zien ook milieu- en hygiëne-inspecteurs) en het bewustzijn hoger. Wij, aan de andere kant, kunnen ons meer gaan richten op de meest risicovolle locaties.'

De tijd is rijp, denkt Grietje. 'Je merkt dat er steeds meer aandacht is voor brandveiligheid. Soms liggen de boeken met registraties al klaar als we komen.'

Toch is het veiligheidsbewustzijn niet overal aanwezig. 'Wat we veel zien zijn geblokkeerde nooduitgangen. Of vluchtgangetjes aan de achterkant van winkels waar nieuwe voorraad wordt neergezet. En ook brandwerende deuren die met een wigje open worden gehouden zodat men er makkelijker door kan. Juist die bouwkundige scheiding is, overigens ook boven het systeemplafond, belangrijk om bij brand de rook zolang mogelijk

binnen te houden. De rook is vaak je grootste probleem.'

Herhaling

'Constateer ik dit soort situaties,' zegt Grietje, 'dan vraag ik ter plekke of ze het op willen lossen. Ik blijf erbij staan tot dit is gebeurd en leg vervolgens heel goed uit waarom het nodig is. Ik maak me geen illusies hoor. Natuurlijk zeggen ze "U heeft helemaal gelijk" en zit het wigje weer onder de deur nog voor ik de straat uit ben, maar dan nog zijn ze weer even op de risico's gewezen. Herhaling kan je toverkracht zijn, niemand wil écht een ongeluk op zijn geweten hebben. Dit is ook zo met de vragenlijsten. Gebruikers kunnen tekortkomingen makkelijk verbloemen en zullen dit ook heus wel doen, maar de kans is toch groter dat ze alsnog maatregelen

'Als we bij herhaling verzuimgedrag zien, schakelen we de gemeente in. Zij hebben de bevoegdheid om met een last- of dwangsom verandering af te dwingen.'

nemen nadat ze ermee hebben rondgelopen.'

Dat de brandweer niet kan handhaven vindt regisseur Grietje Ottens niet erg. 'Als we bij herhaling verzuimgedrag zien, schakelen we de gemeente in. Zij hebben de bevoegdheid om met een last- of dwangsom verandering af te dwingen. Bij heel schrijnende of gevaarlijke situaties - acht buitenlandse bouwvakkers in een ruimte van zes bij zes, een waterslang vanaf een illegaal aftappunt door de tuin die als gasslang wordt gebruikt, wietplantages, enzovoort- wordt direct de gemeente of politie erbij gehaald.'

Bruine putje

Zo grijpen de sterke hand en de koude kant in elkaar. Ook met de warme kant, de repressieve poot, bestaat een stilzwijgend verbond. Grietje kijkt na haar controles altijd snel even buiten of de bluswatervoorziening goed toegankelijk is en niet overwoekerd met onkruid. Bij het beoordelen van vergunningsaanvragen voor evenementen heeft ze er een haviksoog voor ontwikkeld. De voorjaarsmarkt kan nog zo schattig zijn, er mag geen mandenvlechter op het bruine putje zitten. Anders kunnen 'onze jongens' er niet bij.

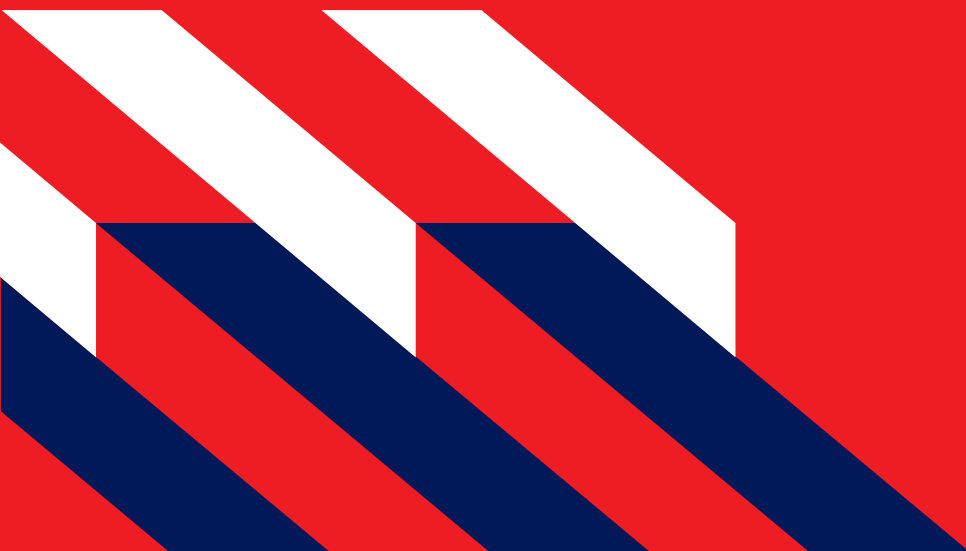
Brandweer in cijfers

In dit tweede gedeelte van het jaarverslag laten wij de brandweer zien in cijfers. Waarvoor en hoe vaak gaan wij als repressieve dienst op pad? Wat betekenen de cijfers? En hoe zijn de cijfers in de gemeenten?

IN DIT ONDERDEEL VINDT U:

● Alarmeringen	26
● Alarmeringen per gemeente	27
● Automatische brandmeldingen	28
● Opschaling bij grotere incidenten	30
● Brandveilig leven	32
● Opkomsttijden	33

Alarmeringen

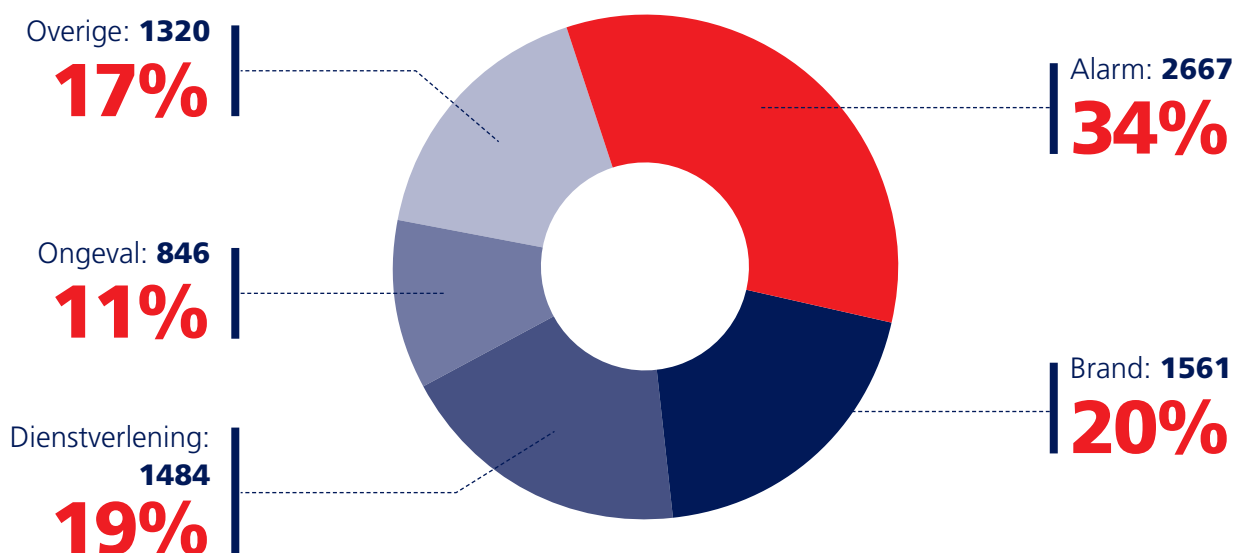
De brandweer in Kennemerland is 7878 keer gealarmeerd in 2016, zowel voor meldingen van binnen als van buiten de regio Kennemerland. Het grootste percentage alarmeringen in 2016 was voor de categorie alarm (34%) gevolgd door brand (20%) en dienstverlening (19%).

Alarm wil zeggen dat de melding afkomstig was van een Openbaar Meldsysteem, ook wel automatische brandmelding genoemd. Bij lang niet al deze meldingen is ook echt sprake van brand.

In de categorie brand zijn alle typen brand inbegrepen, zoals gebouwbranden, containerbranden, duinbranden en branden die zich voordeden op de weg. De categorie 'overige' bevat onder andere verkeersalarmeringen en alarmeringen die betrekking hebben op het leefmilieu (zoals stankoverlast) of de gezondheid (ziek of onwel wordend).

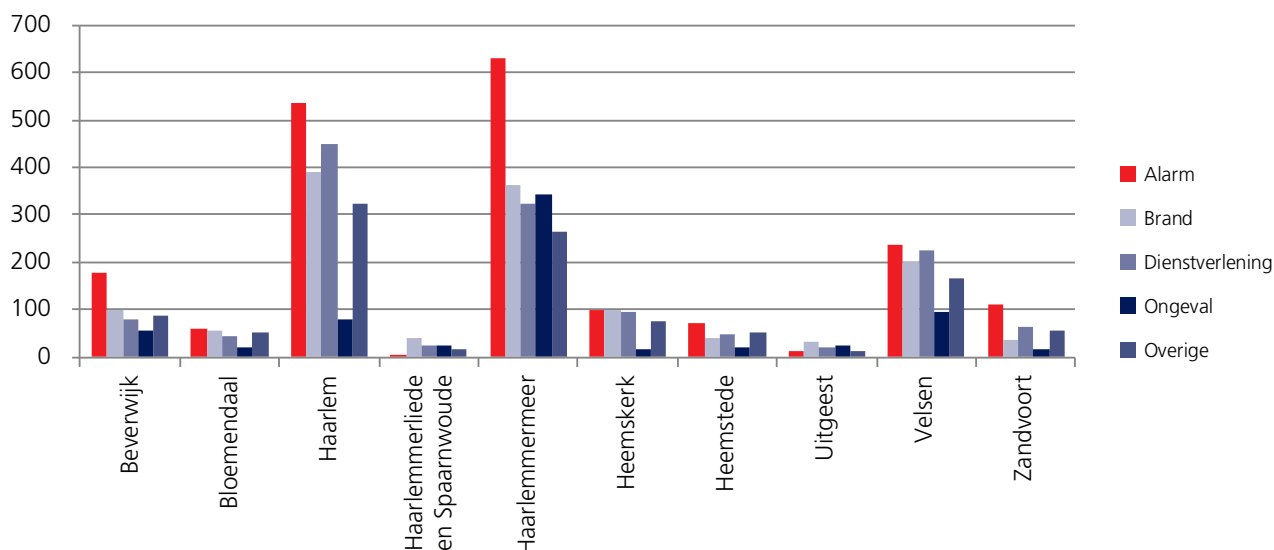
Ten opzichte van 2015 en 2014 zijn de percentages voor alarm en brand ongeveer hetzelfde gebleven: alarm in 2015-33% en in 2014-36% en brand in 2015-18% en in 2014-15%. Het aantal alarmeringen voor dienstverlening is procentueel ook gelijk gebleven aan 2015 en 2014.

Aantal en percentage alarmeringen

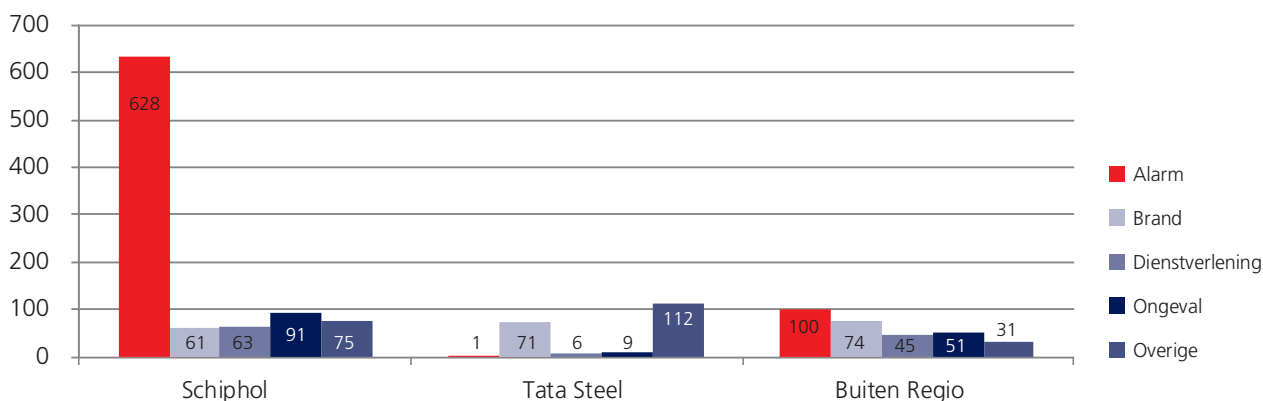

Alarmeringen per gemeente

De onderstaande grafiek geeft het aantal alarmeringen weer per gemeente.

Alarmeringen voor Schiphol, Tata Steel en gemeenten buiten de regio.

Alarmeringen over de grenzen van onze eigen regio heen, zullen de komende jaren naar verwachting steeds meer toenemen. Er is namelijk steeds verdergaande interregionale samenwerking nodig om ervoor te zorgen dat inwoners de brandweerwagen voor de deur krijgen die er het snelste kan zijn ('operationele grenzen'). De regio's Kennemerland, Amsterdam-Amstelland, Noord-Holland Noord en Zaans-

trek waterland werken al enige tijd intensief samen om de brandweezorg verder te ontwikkelen en te versterken.

In 2016 is Kennemerland in totaal 301 keer gealarmeerd voor incidenten buiten de regio, tegenover 193 keer in 2015 en in 126 keer in 2014.

Automatische brandmeldingen

De eerder genoemde categorie Alarm gaat over de meldingen afkomstig van Openbare Meldsystemen (OMS), ook wel automatische brandmeldingen genoemd. In totaal is de brandweer Kennemerland hiervoor 2667 keer gealarmeerd, waarbij het merendeel van de alarmeringen kwam uit de gemeenten Haarlem, Haarlemmermeer en het gebied van Luchthaven Schiphol. Dit zijn ook de gebieden met de meeste OMS aansluitingen in onze regio.

Van de 2667 alarmeringen waren maar 109 meldingen afkomstig van een Particuliere Alarmcentrale (PAC). Bedrijven, instellingen maar ook burgers kunnen zich aansluiten bij een PAC als zij dit zelf noodzakelijk vinden. Hier is geen wettelijke verplichting voor.

Het aantal PAC meldingen vertoonde de afgelopen twee jaar een lichte stijging: van 89 in 2015 naar 109 in 2016.

In tegenstelling tot de gebouwen met een PAC, hebben de gebouwen die zijn aangesloten op de Regionale Alarmcentrale (RAC) wel een wettelijke verplichting. In totaal zijn regionaal circa 506 objecten aangesloten op de RAC (exclusief Schiphol).

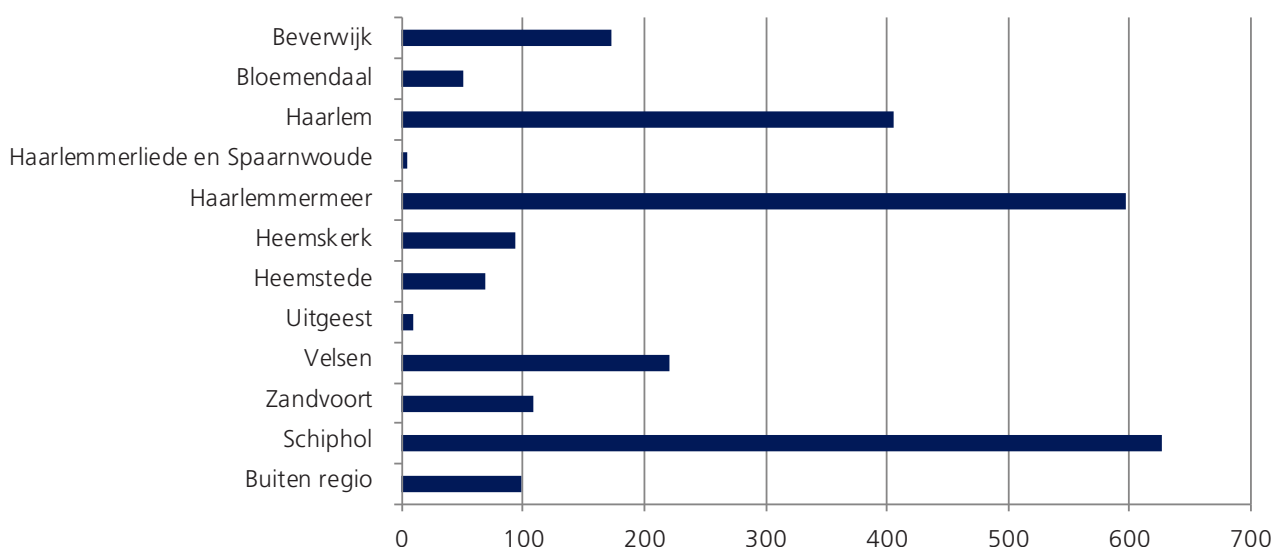
Trend: daling in OMS-meldingen

De afgelopen jaren zien wij het aantal alarmeringen voor OMS-meldingen elk jaar dalen: van 3600 in 2012, 3149 in 2013 en 2929 in 2014 naar 2745 in 2015. Dit is een positieve trend omdat altijd een groot percentage van deze alarmeringen loos is (meer dan 90%). Dat wil zeggen dat er niet daadwerkelijk sprake is van brand, maar vaak van rook of stoom. Deze daling is enerzijds te danken aan veranderende regelgeving (de verplichting voor een aansluiting is voor een deel van de gebouwen door het Bouwbesluit 2012 komen te vervallen) en anderzijds aan inspanningen van de brandweer om het aantal loze meldingen terug te dringen, bijvoorbeeld door voorlichting en geven van advies.

Onderstaande figuur geeft het aantal OMS-meldingen weer per gemeente (exclusief de PAC-meldingen). Tata Steel ontbreekt in dit overzicht. Omdat zij werken met een beperkt aantal meldingsclassificaties vallen alle OMS-meldingen van Tata Steel onder de classificatie brand (per 1-1-2017 is Tata Steel wel over naar de classificaties die Kennemerland hanteert).

Meldingen openbaar meld systeem

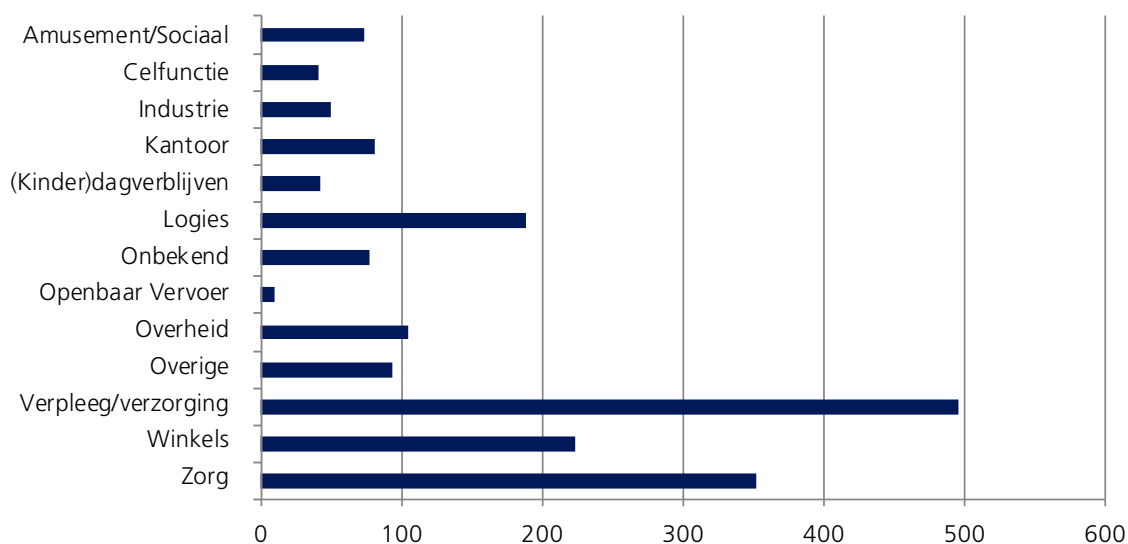

OMS-meldingen per type gebouw

De meeste OMS-meldingen zijn afkomstig van woonzorgcentra. Oorzaken zijn vaak roken en koken of stoomvorming door douchen. Ook bij logiesgebouwen, zoals hotels, komen relatief veel meldingen voor. Voor het terugdringen van loze OMS-meldingen richt Brandweer Kennemerland zich ook vooral op deze gebouwen.

In onderstaande grafiek is per type gebouw weergegeven hoeveel OMS-meldingen er zijn geweest (exclusief PAC-meldingen, Schiphol, Tata Steel en meldingen van buiten de regio Kennemerland).

OMS-meldingen per type gebouw

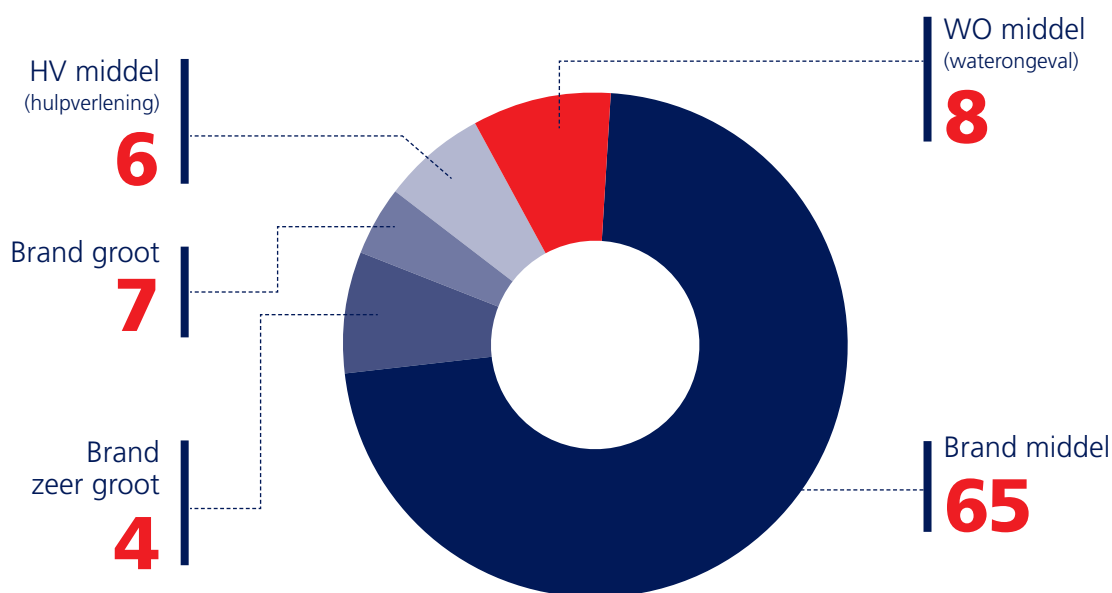
Opschaling bij grotere incidenten

Een klein gedeelte van de 1561 alarmeringen voor brand, blijft niet bij een kleine brand, maar wordt groter (bijvoorbeeld een middelbrand). Als dit zich voordoet wordt er opgeschaald.

Het aantal opschalingen geeft een indruk van de grootte van de incidenten die hebben plaatsgevonden. De term opschaling staat voor het vergroten van de organisatie tijdens een incident; het bepaalt het aantal eenheden (voertuigen en personeel) maar ook de wijze van aansturing. Zo zijn bij een groter incident meer voertuigen betrokken, oplopend van één tankautospuiter bij een kleine brand, twee tankautosputters bij een middelbrand tot vier tankautosputters bij een grote brand.¹ Ook voor Waterongevallen en voor Hulpverleningsincidenten is er sprake van opschaling.

In 2016 waren er 4 zeer grote branden, 1 in de gemeente Beverwijk, 1 in de gemeente Haarlemmermeer en 2 in de gemeente Velsen. Op pagina 20 in dit jaarverslag wordt een van de zeer grote branden toegelicht in een interview met de betrokken Hoofd Officier van Dienst.

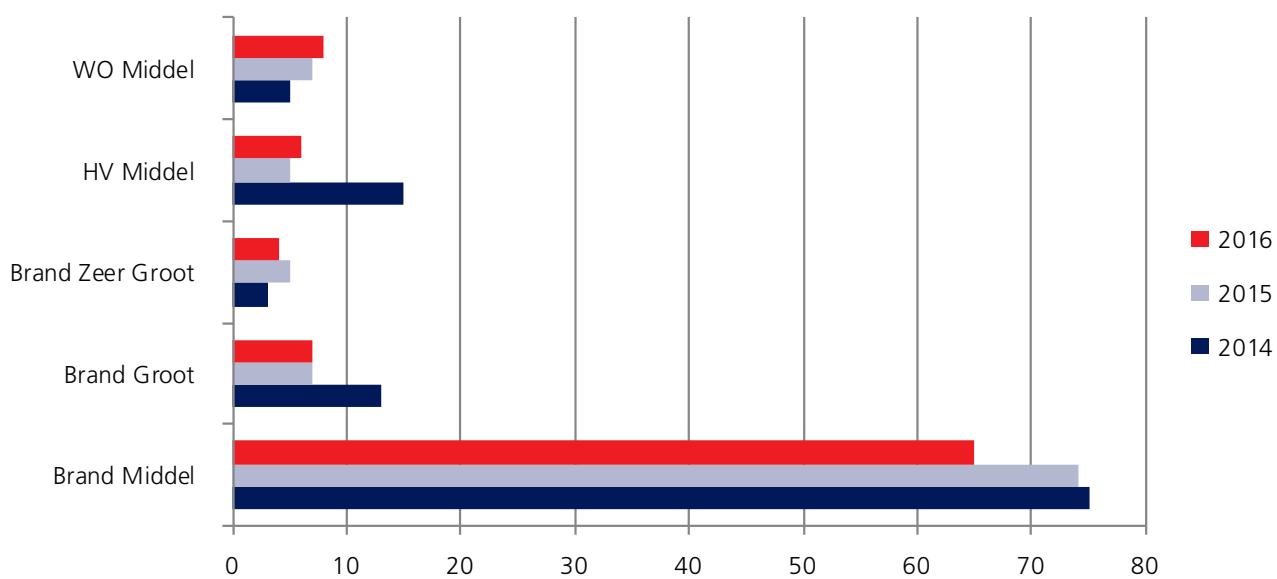
Aantal opschalingen

¹ Toelichting middel branden: 4x Beverwijk, 5x Bloemendaal, 16x Haarlem, 2x Haarlemmerliede en Spaarnwoude, 19x Haarlemmermeer, 4x Heemskerk, 2x Heemstede, 3x Schiphol, 5x Velsen, 5x Zandvoort

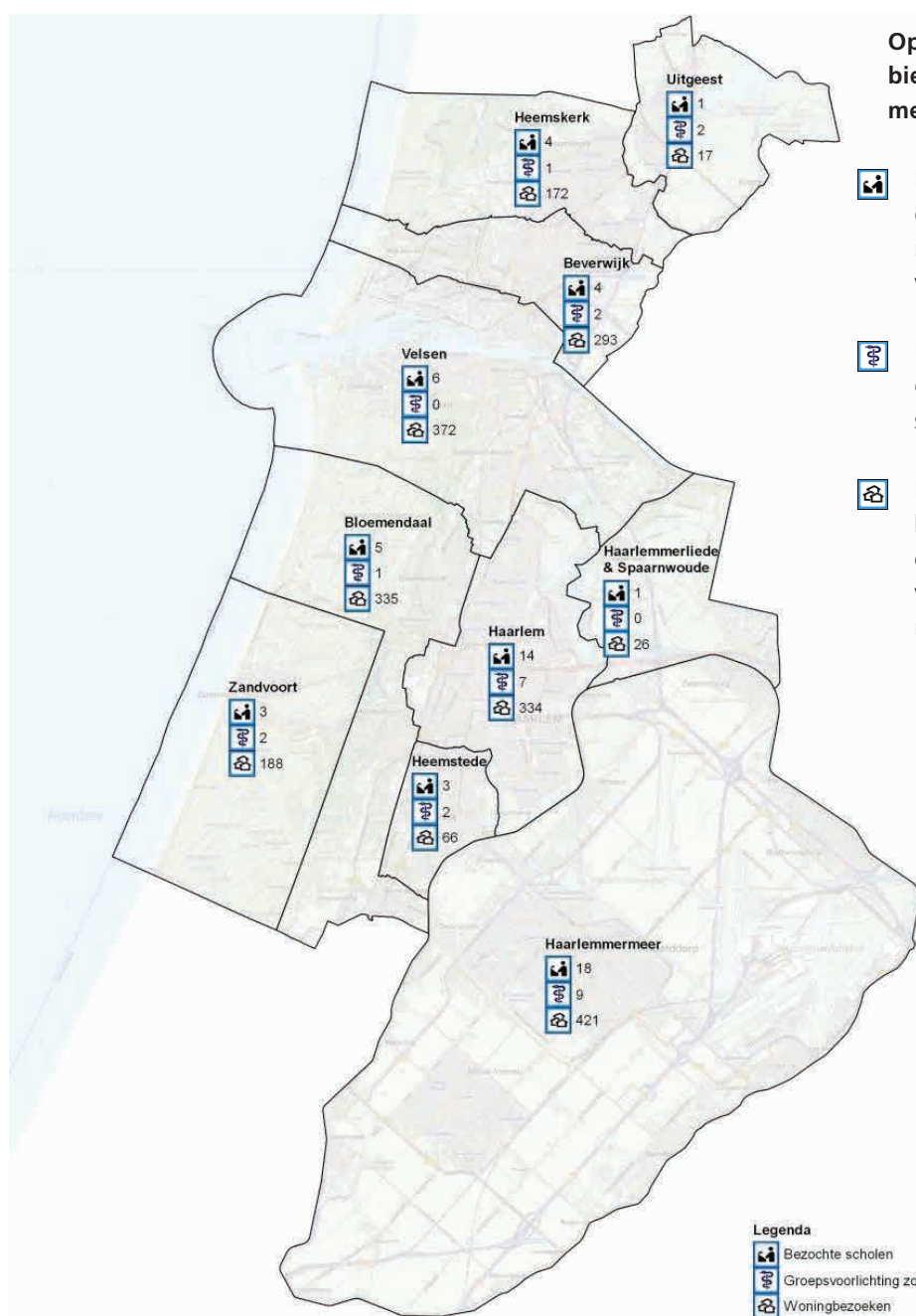
In onderstaande figuur is een vergelijking te zien van het aantal opschalingen in de jaren 2014, 2015 en 2016.

Vergelijking opschaling 2014 t/m 2016

Brandveilig Leven

Net als in 2015 zijn ook in 2016 binnen alle gemeenten activiteiten uitgevoerd door het team Brandveilig Leven.

Opkomsttijden gebouwbrand

In de Wet veiligheidsregio's is vastgelegd wat de eisen zijn voor de opkomsttijd van de eerste basisbrandweereenheid (tankautospuiter). Waar we spreken over opkomsttijd, gaat het om de tijd vanaf de aanname van de melding tot en met het ter plaatse komen van de brandweer. Deze opkomsttijd geldt alleen voor prio 1 (spoedeisende) branden die zich voordoen in gebouwen; ofwel gebouwbranden.

Van het totaal aantal alarmeringen van de brandweer in 2016 (7878), betrof het in 20% een alarmering voor een brand. En van deze brandalarmeringen was er in 29% sprake van een alarmering voor een gebouwbrand (ofwel 448 keer). De gebouwbranden vormen daarmee 5,7% van het totale aantal alarmeringen. De Wet Veiligheidsregio's stelt zoals hierboven geschetst, alleen voor branden die zich voordeden in gebouwen én de eerste tankautospuiter die ter plaatse komt, eisen aan de opkomsttijd. Daarom worden ook alleen deze cijfers hier beschreven.

Hoe komen we tot een berekening van de opkomsttijd?

Het type gebouw/gebruiksfunctie (zoals industrie, bijeenkomst of gezondheidszorg) bepaalt de norm voor de opkomsttijd (5, 6, 8 of 10 minuten). Dit is wettelijk vastgelegd in de Wet Veiligheidsregio's.

Doordat voor een deel van de 448 alarmeringen voor gebouwbrand het type gebouw/gebruiksfunctie onbekend is, valt er een deel van de alarmeringen af die niet gebruikt kunnen worden voor het berekenen van de opkomsttijd. In 361 gevallen is geregistreerd om welke type gebouw het ging. Daarnaast konden niet alle meldingen worden mee-

genomen in de berekening, omdat de brandweer in sommige gevallen uiteindelijk niet is uitgerukt, niet ter plaatse is geweest of omdat het tijdstip van ter plaatse komen niet is geregistreerd.

Hierdoor blijven er 275 van de 448 uitrukken over, waarover de opkomsttijd is berekend. Dit is statistisch gezien een zeer laag percentage van het totale aantal alarmeringen van de brandweer, namelijk maar 3,5%.

De praktijk en het dekkingsplan

In het recent geactualiseerde dekkingsplan is te zien dat de gemiddelde opkomsttijd is verbeterd ten opzichte van 2013. Meldingen worden met ongeveer 30 seconden sneller verwerkt door de meldkamer en vrijwillige posten zijn 15 tot 30 seconden sneller gaan uitrukken.

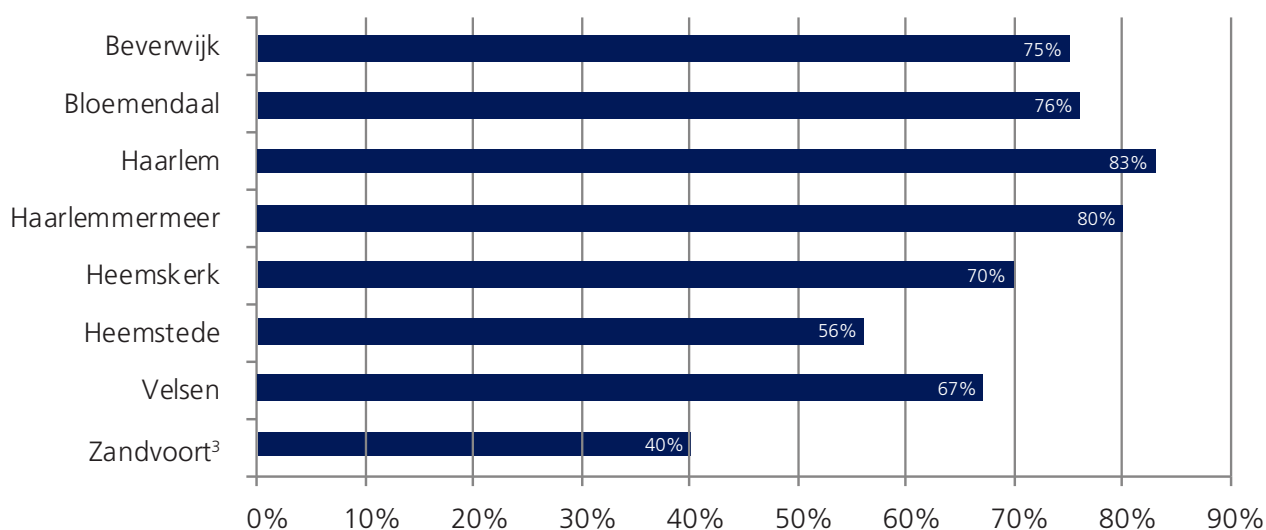
De opkomsttijd percentages 2016 wijken af van de theoretische opkomsttijd percentages die in het dekkingsplan zijn berekend. De opkomsttijden 2016 zijn gebaseerd op daadwerkelijke uitrukken en behaalde opkomsttijden en het dekkingsplan is gebaseerd op berekende opkomsttijden.

Hiernaast wordt voor het vaststellen van de gebouwfunctie gebruik gemaakt van twee verschillende databestanden (de BAG en GMS), die (nog) niet hetzelfde zijn.

Het bestuur van de VRK zet kanttekeningen bij de relatie tussen opkomsttijden en een brandveilige regio. De opkomsttijd van de brandweer vormt maar een klein aspect van een brandveilige regio. Preventie, een snelle ontdekking en melding van een brand zijn minstens zo belangrijk. Er zijn ook landelijk gesprekken gaande met het Ministerie van Veiligheid en Justitie om tot een andere manieren te komen om tot een indicatie te komen voor het niveau van de brandweertzorg in een regio.

In totaal konden we voor **275 gebouwbranden** de opkomsttijden berekenen. Dit is 3,5% van het totaal aantal alarmeringen voor de brandweer. In onderstaande figuur ziet u de gemiddelde opkomsttijd per gemeente, weergegeven als een percentage van de uitrukken waarbij de brandweer binnen de wettelijk gestelde normtijd ter plaatse is geweest.²

Opkomsttijd percentage gemiddeld: gebouwbrand

Deze opkomsttijd percentages hebben betrekking op 275 uitrukken voor gebouwbranden.

In bovenstaande figuur ontbreken twee gemeenten; de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude en de gemeente Uitgeest. Deze ontbreken in de grafiek omdat zich in de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude maar één gebouwbrand voordeed, waarbij de brandweer niet binnen de gestelde opkomsttijdnorm ter plaatse was. In de gemeente Uitgeest konden drie van de vijf gebouwbranden meegenomen worden in de berekening (een gebruiksfunctie én een tijd van ter plaatse komen bekend); bij alle drie de gebouwbranden was de brandweer niet binnen de gestelde opkomsttijdnorm ter plaatse.

Aantal uitrukken per gemeente voor de opkomsttijd percentages

Om de opkomsttijdpercentages in het juiste perspectief te kunnen zien, is het ook van belang om het aantal uitrukken te weten. Het aantal uitrukken per gemeente waarop bovenstaande percentages zijn gebaseerd is als volgt:

Zoals is te zien betreft dit vaak relatief kleine aantallen per gemeente. Bij kleine aantallen zorgt een paar meldingen meer of minder binnen de normtijd, dan ook voor een relatief groot effect op het percentage. Dit kan een vertekend beeld geven.

Beverwijk	12
Bloemendaal	21
Haarlem	92
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	1
Haarlemmermeer	69
Heemskerk	23
Heemstede	9
Uitgeest	3
Velsen	30
Zandvoort	15

² Alarmeringen voor Schiphol, Tata Steel en voor gemeenten buiten de regio Kennemerland zijn buiten beschouwing gelaten.

³ Het opkomsttijd percentage van de gemeente Zandvoort wordt gedomineerd door uitrukken in de avond, nacht en weekend situatie. 10 van de 15 uitrukken vonden plaats in de avond, nacht of weekend.

Opkomsttijden voor hulpverlening, redvoertuig en waterongevallenwag

Naast opkomsttijden voor een tankautospuiter heeft het bestuur van de Veiligheidsregio Kennemerland ook opkomsttijden vastgesteld voor drie andere type inzetten: inzetten van een hulpverleningsvoertuig (voor technische hulp bijvoorbeeld bij ongevallen met vrachtwagens of met beknelling van personen), een redvoertuig (voor redden en blussen op hoogte) en een waterongevallenwagen (voor reddingswerkzaamheden te water, dus met duikers).

De wettelijke minimale opkomsttijd voor het redvoertuig (RV), zoals bevestigd door het bestuur, is 18 minuten. Voor het hulpverleningsvoertuig (HV) en de waterongevallenwagen (WO) zijn in het Besluit Veiligheidsregio's geen normtijden vastgelegd. De normtijd voor beide inzetten is door het bestuur van de VRK vastgesteld op 15 minuten.

De brandweer heeft in 2016 circa 1188 keer een prio 1 alarmering gehad voor een van deze voertuigen; 61% van deze alarmeringen kon gebruikt worden voor het bepalen van de opkomsttijd (in deze situaties is de brandweer ter plaatse geweest is en informatie over het tijdstip van ter plaatse komen geregistreerd).

De opkomsttijden zijn onderstaand per gemeente in schema gebracht.⁴

Links ziet u op hoeveel uitrukken de opkomsttijdpercentages zijn gebaseerd, rechts resulteert dit in een opkomsttijd percentage, welke weergeeft in hoeveel procent van de uitrukken de brandweer binnen de gestelde normtijd ter plaatse is geweest.

	HV	RV	WO
Beverwijk	13	21	2
Bloemendaal	2	20	2
Haarlem	1	129	9
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	13	0	2
Haarlemmermeer	150	120	31
Heemskerk	2	30	3
Heemstede	5	25	2
Uitgeest	8	7	2
Velsen	29	68	9
Zandvoort	0	22	0

	HV	RV	WO
Beverwijk	92%	86%	100%
Bloemendaal	100%	95%	100%
Haarlem	100%	96%	89%
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	100%		100%
Haarlemmermeer	90%	90%	94%
Heemskerk	100%	97%	100%
Heemstede	80%	88%	50%
Uitgeest	88%	86%	50%
Velsen	83%	72%	89%
Zandvoort		100%	

⁴ Onderdeel van de opkomsttijd is de meldkamertijd. Er is in de berekeningen gebruik gemaakt van een standaard meldkamertijd van 1 minuut en niet van de werkelijke meldkamer tijd, omdat deze in de praktijk vaak een vertekend beeld geeft doordat dit type voertuigen in veel gevallen pas op een later tijdstip worden gealarmeerd.

Colofon

Uitgave

Brandweer Kennemerland, maart 2017

Tekst

Yvonne van Osch

Beeldmateriaal

Brandweer Kennemerland

Vormgeving

Sixtyseven Communicatie BV

JAARVERSLAG 2016

Jaarverslag 2016

Voorwoord 3

Annette Baerveldt, wethouder volksgezondheid Velsen en
voorzitter Bestuurscommissie

Terrorisme Gevolg Bestrijding (TGB) 4

Petra Metzelaar, beleidsmedewerker Crisisbeheersing GHOR en
projectleider TGB

Toezicht Wmo-voorzieningen 7

Pietrik Schurer, toezichthouder Technische Hygiënezorg

Publieke gezondheid asielzoekers 10

Henneke Berkhout, regiocoördinator Gezondheid Statushouders

Scabiës uitbraak 13

Daisy Ooms, arts Infectieziektebestrijding

Vroegsignalering verwarde personen 16

Klára de Graaf, zorgcoördinator GGD en Paul de Rooij,
zorgcoördinator politie

Grootschalige geneeskundige bijstand 19

Remco den Hartog, ambulanceverpleegkundige

Pilot MBO arts 18+ 22

Tom Horn, wethouder volksgezondheid Haarlemmermeer

Zero Suicide 25

Jur Botter, wethouder volksgezondheid Haarlem

De zorg voor gezondheid

Gezondheid en de zorg daarvoor stopt niet bij de gemeentegrenzen. Zoals infectieziekten zonder paspoort ons land binnen kunnen komen en verwarde personen vaak onbelemmerd van a naar b kunnen gaan, zullen wij als samenwerkende gemeenten ook onze blik op de hele regio en daarbuiten moeten richten. En dat, zo durf ik te zeggen, hebben we in 2016 ook gedaan.

Op 5 december 2016 hebben wij, de tien gemeenten van Kennemerland vertegenwoordigd in de bestuurscommissie Publieke Gezondheid & Maatschappelijke Zorg, niet zonder trots, de eerste regionale nota gezondheidsbeleid voor de periode 2017–2020 vastgesteld. We waren het snel eens over de hoofdpunten: het terugdringen van sociaal economische gezondheidsverschillen, bewegen stimuleren onder mensen met gezondheidsproblemen, middelengebruik onder jongeren verminderen en emotionele problemen in dezelfde groep sneller signaleren. In het kader van dit laatste punt is onlangs besloten de jeugdarts in te zetten voor het hele MBO (dus niet alleen voor leerlingen tot 18 jaar), een belangrijke stap naar onze mening om het aantal jongeren dat zonder diploma de toekomst tegemoet gaat tot een minimum te beperken. U leest hierover in een interview met mijn collega Tom Horn.

De nota, inclusief de uitvoeringsagenda, vindt u [hier](#).

Maar er was meer. Een mijlpaal was de start van de samenwerking tussen GGD Kennemerland, politie, GGZ en Brijder Verslavingszorg in het vroegsignaleringsoverleg (VSO) dat mensen met verward gedrag probeert eerder in beeld en in zorg te krijgen om daarmee overlast te verminderen. De eerste ervaringen van betrokkenen zijn zeer positief, zoals u in dit interview kunt lezen.

In 2016 startte ook de voorbereiding van de pilot Zero Suicide, waarmee wij het aantal zelfdodingen willen terugbrengen naar 0. Hoewel onze regio het met 54 suïcides in 2015 op een landelijk totaal van 1900, dat jaar zeker niet slecht doet, zijn wij er toch van overtuigd dat elke zelfmoord er een te veel is en er andere oplossingen zouden moeten zijn voor depressie of (vaak onzichtbaar of gemaskeerd) uitzichtloos lijden, zoals mijn Haarlemse collega Jur Botter in een interview aangeeft.

Verder in dit jaarverslag aandacht voor de rol van onze GGD in het welzijn van statushouders, voor de voorbereiding van GHOR op gevolgen van een eventuele aanslag, nieuwe toezichtstaken in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning en een bestrijdingshoogstandje na de grote uitbraak van scabiës in een verzorgingshuis. Positieve berichten uit een samenleving die hier en daar onvermijdelijk schade lijdt, kun je zeggen. Wij doen onze uiterste best de schade zo klein mogelijk te houden daar waar het medisch en het maatschappelijk domein elkaar raken, in het belang van het welzijn en de veiligheid van onze burgers. We hebben veel om trots op te zijn, genoeg ook nog om voor te gaan. Lees erover in dit jaarverslag!

*Annette Baerveldt,
wethouder Volksgezondheid Velsen en voor-
zitter van de bestuurscommissie Publieke
Gezondheid & Maatschappelijke Zorg
April 2017*

GHOR

GHOR (Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio) bevordert de veiligheid van de burgers in de regio. Tot de taken van GHOR behoren het coördineren van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises en het regisseren van de voorbereidingen hierop. Dit houdt onder meer in dat de GHOR afspraken met zorginstellingen maakt over hun rol in het proces en dat zij oefeningen met dit proces coördineren en evalueren. De GHOR-crisisorganisatie van GGD Kennemerland bestaat uit circa 50 medewerkers die in geval van een crisis en/of ramp worden ingezet.

Interview Petra Metzelaar, projectleider Terrorisme Gevolg Bestrijding (TGB) GHOR

Je bereidt je op iets onvoorstelbaars voor

Wat gebeurt er bij een aanslag? Met het project Terrorisme Gevolgbestrijding (TGB) probeert de GHOR als regionale crisisorganisatie op de zwartste scenario's voorbereid te zijn.

Het besef dat terroristische aanslagen niet meer ver van ons bed zijn, is in Kennemerland definitief ingedaald. De GHOR (Geneeskundige Hulverleningsorganisatie in de Regio) heeft naast de aansturing van de geneeskundige eenheden bij rampen en crises een belangrijke rol in de voorbereiding op alle soorten zware incidenten, zoals je ook een aanslag gerust kunt noemen. Met het project Terrorisme Gevolgbestrijding wil de GHOR het gezamenlijk optreden na een aanslag afstemmen in de hele regionale keten van geneeskundige hulpverlening en daarbuiten. Projectleider Petra Metzelaar had in de laatste helft van 2016 alle partners uit die keten (zie organogram) vijf keer bij elkaar voor overleg. Belangrijke vragen: wie is waarmee bezig, wat kunnen we van elkaar leren en hoe kunnen we zo goed mogelijk anticiperen op wat kan komen?

Op Schiphol worden nu ook de marechaussee en de brandweermedewerkers geschoold om te werken met levensreddende middelen.

Machteloosheid

Het denken over hulpverlening is veranderd na de aanslagen in Parijs en Brussel. Een van de meest markante vernieuwingen, vertelt Petra, is het toerusten van partijen buiten de geneeskundige kolom voor het verlenen van eerste hulp aan gewonden. Op Schiphol worden nu ook de marechaussee en de brandweermedewerkers geschoold om te werken met levensreddende middelen, zoals tourniquets voor het afbinden van ledematen, en chestseals om grote wonden dicht te plakken. Op de luchthaven is nu een zogenaamde grijpvoorraad van deze middelen beschikbaar.

'Bloed stelpen is het allerbelangrijkste,' zegt de projectleider, 'zo hebben we gezien in Zaventem. En direct hulp kunnen bieden. In Brussel konden veel mensen niets doen, omdat ze geen middelen hadden. De machteloosheid die je dan voelt is onverdraaglijk, weten we van een psychosociaal manager die bij het drama betrokken was. Je kunt wat je hebt meegemaakt veel beter verwerken als je wel hulp hebt kunnen bieden.'

Gewondenspreiding

Een belangrijk thema in de TGB-besprekingen was de gewondenspreiding. Waar gaan gewonden heen, als ze bij de

ramphaard vandaan zijn gehaald? Petra: 'Je wilt de zwaarst gewonden het liefst in traumaziekenhuizen behandelen zoals het AMC en VUmc. Maar met tientallen tegelijk gaat dat niet lukken. Je zult moeten spreiden, uitwijken naar Utrecht, Leiden en Den Haag, wat ook betekent dat de aanrijtijd langer is. Het is enorm zoeken naar de beste mix van snelheid en kwaliteit, gelet op beschikbaarheid.'

'Je wilt de zwaarst gewonden het liefst in traumaziekenhuizen behandelen zoals het AMC en VUmc.'

Een andere onzekere factor vormen de zelfverwijzers, geeft projectleider Petra Metzelaar aan, gewonden die in taxi's of privévoertuigen naar ziekenhuizen gaan. 'Hoe zorg je dat zij op een goede plek komen? Het dichtstbijzijnde ziekenhuis bij een incident op Schiphol is het Spaarne Gasthuis in Hoofddorp, maar dat kennen de meeste chauffeurs waarschijnlijk niet eens. Zij zullen eerder denken aan het AMC. Onderweg over de A9 kom je echter een bord met een H tegen, dat naar het Amstelland Ziekenhuis verwijst.'

Moeilijk te zeggen wat er dan gebeurt.' Een mobiliteitsplan, een taak van de politie, kan het vrijmaken van afvoer-routes ondersteunen, denkt Petra, en ook zou Rijkswaterstaat kunnen helpen door rijbanen af te kruizen en chauffeurs middels matrixborden naar geschikte zorginstellingen te wijzen. Hoofd GHOR Kennemerland Marjolein Somers zit met haar partners uit onder andere de vier grote steden aan tafel voor landelijke afstemming over gewondenspreiding.

Blast-letsel

Ook de kleine ziekenhuizen, zo is in het overleg geconcludeerd, kunnen te maken krijgen met de gevolgen van een aanslag. Voor sommige artsen en chirurgen is dit een eye opener; zo merkte Petra toen zij onlangs over dit onderwerp een presentatie voor chirurgen hield. 'We bespraken een casus van een patiënt die bij een ongeval zwaar gewond was geraakt door een explosief. De effecten op het lichaam – door de drukgolf en verwondingen van rondvliegende onderdelen – zijn vergelijkbaar met die van een bomaanslag. De artsen waren zeer onder de indruk van de langdurig ingrijpende impact. "En

dit was nog maar één gewonde," werd er gezegd. "Stel je voor dat je er twintig hebt." Je kon merken: zelfs veel artsen van de spoedeisende hulp zijn nog niet goed op de letsels van een aanslag voorbereid.'

Thuisfront

Het bewustzijn van mogelijke scenario's na een aanslag is een heel stuk groter geworden door de regionale TGB-overleggen, constateert projectleider Petra Metzelaar. 'Toch bereid je je eigenlijk op iets onvoorstelbaars voor. In het begin zal het hoe dan ook een chaos zijn die je als hulpverlener aantreft na een aanslag, het duurt wel even voor je op een bepaalde orde en routine terug kunt vallen en kunt doen waarop je je hebt voorbereid.' 'En dan nog,' realiseert ze zich, 'weet je niet van tevoren of dat lukt. Niemand weet hoe hij in zo'n situatie zal reageren. Er is bijvoorbeeld niet zoiets als een veilige werkomgeving die hulpverleners in andere omstandigheden proberen in acht te nemen. Er is altijd het risico van een vervolgexplosie. De eerst aangekomen hulpverleners moeten gezamenlijk een inschatting maken van het aanvaardbare

risico. Dat is een van de vijf uitgangspunten die landelijk zijn geformuleerd om een handelingskader te schetsen.'

Een belemmerende factor voor het optreden van hulpverleners, zo weet Petra Metzelaar van een psychologe die betrokken was bij de aanslag op Zaventem, is de bezorgdheid over mogelijke betrokkenheid van hun eigen familie of partner bij de aanslag. 'Wat heel veel blijkt te schelen is als je even met het thuisfront belt. Dat je weet dat zij veilig zijn, en dat zij weten waar je bent. Dat je elkaar in ieder geval even gesproken hebt, mocht het slecht aflopen.'

'Vrolijk word je er niet van,' beaamt Petra Metzelaar, die terugkijkt op een druk jaar; 'maar het is goed dat we onze zorgen hebben gedeeld en bezig zijn de werkprocessen in de regionale keten te stroomlijnen. Al zal een aanslag hoe dan ook verschrikkelijk zijn, we hebben er straks in ieder geval alles aan gedaan om de gevolgen ervan zo goed mogelijk op te vangen.'

Organogram van de ketenpartners in het GHOR-project Terrorisme Gevolgbestrijding (TGB)

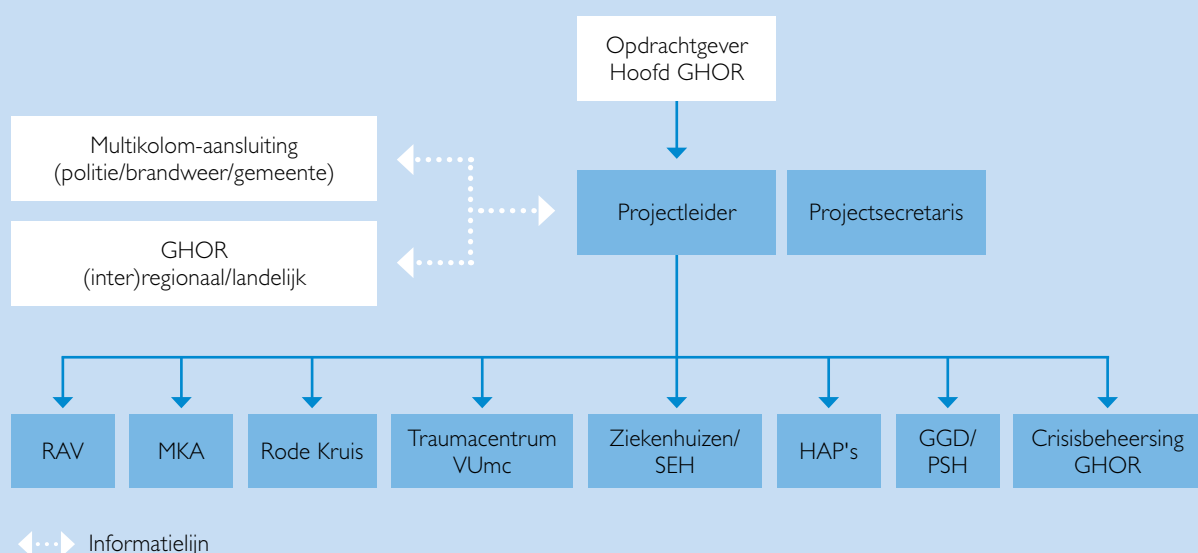

Foto: Pietrik Schurer

Technische hygiënezorg

Technische hygiënezorg richt zich op situaties waarin het van belang is het risico op overdracht van ziekmakende micro-organismen te beperken of te voorkomen. Technische hygiënezorg vindt plaats in situaties waar veel mensen van gemeenschappelijke/collectieve voorzieningen gebruik maken. Vaak zijn dit specifieke groepen die op basis van bijvoorbeeld leeftijd en gezondheid extra risico kunnen lopen op infectieziekten.

Tot de aandachtsgebieden horen kinderopvang, publieksevenementen, seksinrichtingen, zorg- en verpleegtehuizen, tatoeage- en piercingstudio's, opvanglocaties van asielzoekers en statushouders, coffeeshops en toezicht op Wmo-voorzieningen.

Interview met Pietrik Schurer, inspecteur Wmo-voorzieningen, kinderopvang en schepen

Hard op de inhoud, zacht op de relatie

De afdeling Technische Hygiënezorg heeft er sinds 2016 een pittige taak bij: toezicht op de Wmo-voorzieningen. Interessant ook, vindt inspecteur Pietrik Schurer, want de wet is nog lang niet afgetimmerd. En dat merk je.

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) regelt dat kwetsbare mensen met een beperking of psychische problematiek ondersteuning krijgen om zoveel mogelijk aan de samenleving deel te blijven nemen. Deze ondersteuning wordt ambulant geboden maar ook in opvangvoorzieningen

‘De aanbieder draagt er zorg voor dat voor elke cliënt een ondersteuningsplan is opgesteld, waarin het doel, de aard en de intensiteit van de begeleiding is vastgelegd.’

zoals beschermd wonen voor jongeren met een autistische stoornis, de daklozenopvang of crisisopvang, waaronder de Blijfhuizen.

Gemeenten zijn per 2015 verantwoordelijk voor het toezicht op deze voorzieningen. En per 2016 is dit toezicht voor de gemeenten Haarlem, Zandvoort en Haarlemmermeer belegd bij de GGD.

Oningevuld

Mooie taak voor Pietrik Schurer, die samen met 11 collega's controles uitvoert voor Technische Hygiënezorg. Bij controles in de kinderopvang en op schepen, twee van de andere toezichtstaken, weten zij zich gesteund door de wet en jarenlange ervaring. De Wmo is echter nog jong (de herziening dateert van 2015) en geeft veel

minder houvast. Jurisprudentie ontbreekt, nog veel is oningevuld. Natuurlijk zijn er toetsingscriteria. ‘De aanbieder draagt er zorg voor dat voor elke cliënt een ondersteuningsplan is opgesteld, waarin het doel, de aard en de intensiteit van de begeleiding is vastgelegd’ is zo’n prachtige zin uit het programma van eisen. En: ‘De resultaten in het ondersteuningsplan zijn uitgedrukt met behulp van de zelfredzaamheidsmatrix.’ Of: ‘De aanbieder draagt zorg voor continuïteit op het gebied van personeelsinzet en de ondersteuning.’ Het punt is dat toezicht nog maar net op gang komt en grotendeels nog vorm moet krijgen.

Zorgavonturiers

Toezichthouders werken in deze startfase nog signaalgestuurd. En zoals te verwachten stemmen de signalen tot weinig ver-

trouwen in de vrije krachten. 'We hebben locaties bezocht,' vertelt Pietrik Schurer, 'waar nauwelijks duidelijk is waaruit de ondersteuning bestaat. Er is geen achterwachtregeling, geen calamiteitenplan, geen taakomschrijving of Verklaring omtrent gedrag voor beroepskrachten, geen aannamebeleid voor nieuwe cliënten, en ga zo maar door.'

Pietrik en haar collega-inspecteurs zien in de grijze marges van de wet de nodige zorgavonturiers opduiken. Er gaat via Persoonsgebonden budgetten heel veel geld om in de zorg, en niet elke cent, vermoeden ze, wordt aan deskundigheid besteed. Hoe scheiden zij straks het kaf van het koren? Ze zijn er nog wel even zoet mee. Ook op overstijgend niveau trouwens, want binnen GGD GHOR Nederland praten ze mee over de landelijke invulling van het toezicht.

Pedagogisch beleid

De andere toezichtstaken gaan onder tussen door. De bulk vormt jaarlijkse bezoeken aan alle geregistreerde peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, gastouders, gastouderbureaus en voor- en naschoolse opvang. Hier letten zij op pedagogisch beleid, risico's voor gezondheid en veiligheid, en op bekwaamheid van personeel. Eendimensionale wegstreepijltjes zijn dat nooit, het komt altijd op inschatten en beoordelen aan. 'Zo kan pedagogisch beleid op papier heel mooi klinken,' vertelt

Pietrik, 'bijvoorbeeld als er staat dat het kind de ruimte krijgt om zich te ontwikkelen. Maar weten de beroepskrachten ook wat dit betekent? Soms blijkt dat ze nooit betrokken zijn in het formuleren en vaststellen van pedagogisch beleid. Kun je het dan eigenlijk wel beleid noemen?'

**'Zo kan pedagogisch
beleid op papier
heel mooi klinken,
bijvoorbeeld als er
staat dat het kind de
ruimte krijgt om zich
te ontwikkelen.'**

Vaak genoeg komt Pietrik zorgelijke dingen tegen. Kinderen met snottebellen en smoezelige handen, bijna onbelemmerde toegang tot een dakterras met een gammele schutting, opvallend gedrag van kinderen dat wordt genegeerd. In ernstige gevallen wordt de houder schriftelijk gesommeerd diezelfde dag nog maatregelen te nemen. Bij lichtere overtredingen geeft de inspecteur de gemeente een handhavingadvies. Deze kan daarop extra laten controleren en bij herhaling van nalatigheid met een dwangsom komen. Pas als ook dat niet helpt, wordt de locatie gesloten. Het overgrote deel van de inspecties leidt gelukkig tot een positief oordeel.

Bescherming

'Sluiting is zeker niet iets waar we op uit zijn,' benadrukt Pietrik. 'We zijn altijd gericht op herstel. Daarom moet je in dit werk geduldig zijn en kunnen afstemmen op de ander. Hard op de inhoud, zeggen we altijd, zacht op de relatie. Wat je uiteindelijk wilt is dat een houder van een voorziening in beweging komt zonder dat je belerend hoeft te zijn.'

Hetzelfde geldt natuurlijk voor de Wmo-voorzieningen, al zal het daar nog wel even duren voor hetzelfde niveau van controle zal zijn bereikt. 'Al die beschrijvingen van plannen en regels... allemaal prima, maar het belangrijkste is wat je doet in de praktijk. De Wmo is er voor mensen die afhankelijk zijn van hulp en rekenen op bescherming. Het belangrijkste is, dat aanbieders hun verantwoordelijkheid nemen vanuit het besef van hun rol.'

**'We zijn altijd gericht
op herstel. Daarom
moet je in dit werk
geduldig zijn en
kunnen afstemmen op
de ander.'**

In de kombuis

Een aparte tak in het werk van Pietrik Schurer is de inspectie van schepen, bijvoorbeeld bij Tata Steel of in de vissershaven van IJmuiden. Deze inspectie is wereldwijd om de zes maanden verplicht, om te voorkomen dat infectieziekten zich mondiaal verspreiden. Pietrik praat eerst met de kapitein en daalt dan af naar de kombuis om te kijken hoe voedsel wordt bereid, hoe het hospitaal is ingericht, de schoonmaak is geregeld, water wordt opgeslagen, enzovoort. Leuk werk, en altijd verrassend. 'Aan iedereen die denkt dat het werk van een inspecteur saai is,' zegt Pietrik, 'zou ik zeggen: loop maar eens een dagje mee.'

Gevlucht en dan? Gezond en veilig (ver)blijven in Kennemerland

Gemeenten hebben in 2016 te maken met een grote toename van het aantal statushouders. Iedere gemeente heeft hiermee een grote groep nieuwkomers gekregen die op weg is naar een nieuwe toekomst. Een toekomst waarbij gezondheid en participatie hand in hand gaan. De wens om voor het versterken van gezondheid juist het vermogen tot zelfredzaamheid en eigen kracht te gebruiken, vereist een integrale benadering. Gezondheidsthema's in verbinding brengen met participatieactiviteiten is de uitdaging die de GGD in de zorg aan vluchtelingen in 2016 is aangegaan.

Interview met Henneke Berkhout, regiocoördinator Gezondheid Statushouders

Een sociale kaart? Kom van je tegel en pak de telefoon!

Vluchtelingen met een status moeten zo snel mogelijk inburgeren, vindt de overheid. Maar vaak staat een haperende gezondheid participatie in de weg. De GGD zoekt een structurele rol in het bevorderen van de vitaliteit van nieuwkomers.

Statushouders (vluchtelingen met een verblijfsvergunning) hebben op reis veel meegemaakt. Ervaringen die hun zelfredzaamheid hebben gesterkt, maar ook veel van hun kracht hebben gevraagd. En dan? Eindelijk op de hen nog vrijwel onbekende plaats van bestemming aangekomen, begint meteen de volgende reis. Die naar volwaardig burgerschap.

*'Als je ziek bent,
kun je niet naar
taalles. Spreek je de
taal niet, dan doe je
niet mee. En doe je
niet mee, dan zul je
eerder zieker dan
beter worden.'*

De tocht voert langs de huisarts, die vraagt: 'Wat kan ik voor u doen?' Langs de apotheek, de tandarts, de verloskundige.

Er worden handen geschud, beleefde woorden uitgewisseld. Termen als zelfzorg, medicatie, zorgverzekering en eigen risico komen voorbij. En ondertussen is het wachten. Wachten op het gevoel er te mogen zijn en verder te kunnen met het leven. 'Waarom ik zo slecht slaap,' antwoordde meneer Khader uit Syrië op de vraag van een vrijwilligster. 'Ik zit maar te wachten tot ik iets kan doen....tot ik iets hoor.'

Spiraal

'Stress van wachten en nietsdoen in combinatie met nare herinneringen en het missen van familie maakt veel mensen ziek,' zegt Henneke Berkhout. 'Als je ziek bent, kun je niet naar taalles. Spreek je de taal niet, dan doe je niet mee. En doe je niet mee, dan zul je eerder zieker dan beter worden. Gezondheid en participatie versterken elkaar, met andere woorden, zowel in positieve als in negatieve zin. Wij zoeken een ingang in deze spiraal.'

Henneke is regiocoördinator Gezondheid Statushouders, een functie die in 2016

in elk van de 25 GGD-regio's is ingevuld. Ze probeert gemeenten, zorgverleners en vrijwilligers in de regio bij elkaar te krijgen voor een steviger inzet op het welzijn van nieuwkomers. Bij alle partijen haalt ze informatie op. Hoe is de situatie van statushouders nu, welke klachten hebben ze, welke vragen, welke wensen en behoeften? En in hoeverre kan daarin met het bestaande aanbod worden voorzien? 'Het ontbreekt soms aan aanbod,' vertelt Henneke, 'bijvoorbeeld van taalles, begeleide activiteiten of cultuurspecifieke hulpverlening, maar vaker nog is de verbinding onvoldoende. Zorgverleners en vrijwilligers vinden hun weg naar de statushouders onvoldoende en vice versa.'

*'Zorgverleners en
vrijwilligers vinden
hun weg naar de
statushouders
onvoldoende en
vice versa.'*

Verbinding

Henneke ziet het als haar taak het deels versnipperde aanbod te mobiliseren en voor de doelgroep toegankelijk te maken. Ze organiseerde hiervoor in 2016 onder andere twee regionale netwerkbijeenkomsten. Geen overbodige luxe, bleek al snel. 'Ik hoorde kreten als "O, echt waar? Wat een Kafkaësk verhaal wordt dit." "Wacht even, ik weet bij wie je moet zijn." En "Als ik wat voor je kan doen, bel me dan, ik kan altijd even meedenken." Verbinding in korte lijnen is meer dan ooit nodig, vindt Berkhout. 'Veel statushouders kampen behalve met lichamelijke ook met ingewikkelde psychische en seksuele issues die hangen aan normen, waarden en gebruiken van het land van herkomst. Om die te adresseren kun je als zorgverleners en vrijwilligers niet zonder elkaar. De een kent de achtergrond van de doelgroep en weet hoe je het gesprek aangaat, een ander kan bezigheden regelen, een derde is expert in het beïnvloeden van gedrag. Integratie is complex, veel is nieuw. We moeten het echt samen doen.'

De keuken van het buurthuis

Dit betekent ook - vindt Henneke Berkhout, die als vroegere manager van Vangnet & Advies de kracht van een outreachende aanpak kent - dat (zorg) professionals soms over de grenzen van hun taken heen moeten kijken en - zoals zij dat noemt - van hun tegel moeten stappen. 'Je kunt van de sociale kaart je werkterrein maken, door gewoon de telefoon te pakken en op onderzoek te gaan.' Om deze meer proactieve

'Veel statushouders kampen behalve met lichamelijke ook met ingewikkelde psychische en seksuele issues die hangen aan normen, waarden en gebruiken van het land van herkomst.'

benadering aan te jagen in het belang van met name de mentale gezondheid van statushouders, is per maart 2017 een speciale gezondheidsbevorderaar bij de GGD aangesteld. Deze heeft tot taak ook de meest gevoelige onderwerpen bespreekbaar te maken, te zorgen dat relevante kennis wordt gedeeld en waar nodig de toegang tot zorg te regelen.

Een heel goede stap, vindt Henneke. Toch blijft de inzet van een grotere groep gewenst. 'Ik heb het gevoel, dat er nu meer dan ooit momentum is voor het succes van de integrale aanpak. Maar dan moeten we wel doorpakken, en samenwerken ook als het net buiten onze eigen scope ligt. Dus, gemeenten, zorgverleners: ga naar de plekken toe waar je statushouders kunt vinden, al zou dat het park zijn, de keuken van het buurthuis of de moskee. Wees open en nieuwsgierig. Nieuwkomers hebben allemaal een verhaal. Misschien ligt de oplossing wel daarin verborgen.'

Empowerment Eritrese jongeren Zijlweg

In het koppelen van statushouders aan vrijwilligers door vriendschappelijk contact ziet Henneke Berkhout de beste kansen voor een natuurlijke manier van inburgeren. Een mooi traject was dat van empowerment van Eritrese jongeren aan de Haarlemse Zijlweg. Vrijwilligers begeleiden de groep bij huiswerk en sociale omgangsvormen, om hen wat zekerder te maken in het sociale verkeer. Simpele tips als: 'praat duidelijk, kijk mensen aan, laat weten wat je wilt,' bleken voor veel jongens al heel welkom en behulpzaam. Andersom gaf het contact de vrijwilligers een goed beeld van de dromen, mogelijkheden en competenties van deze groep.

De vrijwilligers hebben een geweldige vertrouwensbasis gelegd, zegt Henneke, om in gesprek te gaan over gevoelige onderwerpen als seksuele normen en waarden. En het grootste succes, vindt zij, is dat vrijwilligers het traject nu op eigen titel voort willen zetten en de contacten met de zorgprofessionals hebben die hen daarbij kunnen ondersteunen.

Statushouders in Kennemerland

In 2016 heeft de regio Kennemerland ongeveer 1450 nieuwe statushouders opgenomen. In Haarlem, Bloemendaal Zandvoort en Heemstede zijn statushouders onder andere in een gezamenlijke huisvesting ondergebracht, een zogenaamd gemeentelijk versnellingsarrangement (gva). Deze vorm van gezamenlijke huisvesting helpt de gemeenten ook in kaart te brengen welke gezondheidsproblemen zich voordoen en hoe vanuit preventieve gezondheid te acteren.

Infectieziekten

De afdeling Infectieziektebestrijding houdt zich bezig met het opsporen, bestrijden en voorkómen van infectieziekten. Dit zijn ziekten veroorzaakt door bacteriën, virussen, parasieten en schimmels. Bij melding van een infectieziekte wordt indien nodig een bron- en contactonderzoek uitgevoerd. Artsen en verpleegkundigen proberen hierbij te achterhalen waar de besmetting is opgelopen en wie er mogelijk nog meer besmet is. Zij nemen vervolgens maatregelen om verdere besmetting tegen te gaan. Ook het beantwoorden van vragen van burgers behoort tot de taken, samen met het coördineren van overleggen in het zorgnetwerk, vaak naar aanleiding van of ter voorbereiding op uitbraken.

Interview met Daisy Ooms, arts Infectieziektebestrijding

Voor het eerst een zeer besmettelijke scabiësvariant

Vlak voor de kerstdagen van 2016 is een Bloemendaals woonzorgcentrum opgeschrikt door een uitbraak van scabiës. Daisy Ooms was nauw betrokken bij de hectische weken die volgden. Toen ze voor het eerst een levende schurftmijt zag...

Arts Infectieziektebestrijding Daisy Ooms weet het nog precies, het moment dat ze onder de microscoop de spartelende bewegingen zag van een monsterachtig beest op zoek naar een levende huid om zich in te graven. 'Heel bijzonder. Ik kreeg gelijk de kriebels. Maar eerlijk gezegd,' geeft ze toe, 'vond ik een uitbraak ook spannend. Het is misschien een beetje zoals een grote brand voor een brandweerman. Het gevoel dat je moet ingrijpen!'

Dat moest ze inderdaad. In het woonzorgcentrum had een tiental medewerkers en bewoners van de verpleegafdeling jeuk en huiduitslag gekregen. Daisy was gebeld omdat ze bij een eerder, en-

kel geval op dezelfde plek betrokken was geweest. Toen bleek het om een onschuldige besmetting te gaan. 'Dat er ineens zoveel mensen met klachten waren,' zegt Daisy, 'duidde erop dat er sprake was van iets zeer besmettelijks. Op een plek waar veel oude en kwetsbare mensen zijn, is die kans altijd aanwezig.'

'Op een plek waar veel oude en kwetsbare mensen zijn, is die kans altijd aanwezig.'

Krabben

Het bleek scabiës te zijn, schurft. Maar niet de normale scabiës. Scabiës wordt veroorzaakt door een mijt die gangetjes onder de huid graaft en daar eitjes legt, wat jeuk en rode bultjes geeft. Normale scabiës wordt alleen overgedragen via intensief huidcontact. 'De bron van deze uitbraak bleek een bewoner te zijn met scabiës crustosa,' vertelt Daisy. 'Dit is een vergevorderd stadium van de gewone scabiës, waarbij extreem veel (soms miljoenen) mijten in en op de huid aanwezig zijn. Door de grote hoeveelheid mijten is deze variant zeer besmettelijk en kunnen huidschilfers met mijten zich zelfs via de lucht verspreiden. Veel oude mensen

hebben last van huidaandoeningen. Het is lastig om schurft te herkennen, omdat het veel kan lijken op eczeem.'

Hoe dan ook, het eerste dat moest gebeuren was verdere verspreiding zoveel mogelijk stoppen. Een zware, verantwoordelijke en veelomvattende taak. Daisy trad op te midden van veel hectiek, bezorgdheid en hier en daar zelfs lichte paniek. En veel ingebeeelde jeuk. Tijdens dat eerste overleg zat iedereen aan zijn armen te krabben.'

'Omdat scabiës crustosa zich ook via de lucht kan verspreiden, bestond de risicogroep in feite uit iedereen die de laatste weken in het huis was geweest.'

Media

Wie moest allemaal gewaarschuwd worden? 'Omdat scabiës crustosa zich ook via de lucht kan verspreiden, bestond de risicogroep in feite uit iedereen die de laatste weken in het huis was geweest,' vertelt Daisy. 'En dat was het lastige. Het woonzorgcentrum is ook een soort huis van de buurt, waar mensen komen eten en koffiedrinken, koren komen oefenen en optreden, schaak- en bridgetoernooien worden gehouden, enzovoort. Hoe moesten we iedereen achterhalen die was geweest, tot en met leveranciers en pakjesbezorgers?'

Ook al zijn we zo snel mogelijk met informatie en advies naar buiten gekomen, helaas kunnen we niet altijd iedereen bereiken.

Broodjes kroket

Elke dag kwam een 'uitbraakteam' van de GGD en het woonzorgcentrum – totaal een man of vijftien – samen om af te stemmen. Uiteindelijk bleek een groep van zo'n dertienhonderd mensen behandeld te moeten worden: 26 bussen vol, om een beeld te geven. Medewerkers en bezoekers moesten persoonlijk langskomen in de speciaal voor de intake en behandeling vrijgemaakte vleugel. Medicatie werd gegeven op basis van gewicht, en ook werd gelet op zwangerschap en eventuele schadelijke combinaties van medicijnen. In voorkomende gevallen kregen mensen een crème mee, waarmee ze zich die avond in moesten smeren. De crème werkt goed, maar moet wel op elke vierkante millimeter huid worden aangebracht.

'Medicatie werd gegeven op basis van gewicht, en ook werd gelet op zwangerschap en eventuele schadelijke combinaties van medicijnen.'

De samenwerking met de medewerkers van het woonzorgcentrum was vanaf het begin heel goed. Bij de behandeling was daarnaast bijna het hele team van Infectieziektebestrijding uitgerukt, plus

verpleegkundigen van de soa- en de reizigerspoli. 'Een ongelooflijke operatie,' kijkt Daisy terug, 'maar ook bijzonder. Het was bijna kerst, er hing versiering, 's avonds kwamen uit de keuken broodjes kroket... een speciale sfeer.'

Mega-wisseltruc

Toen moest de behandeling van bewoners nog komen. Omdat in korte tijd veel moest gebeuren, werd een grote groep studenten en uitzendkrachten ingevlogen. Mensen kregen, om nieuwe verspreiding geen kans te geven, allemaal op één avond het medicijn. Van tevoren moesten schone lakens en kleren drie dagen in een afgesloten zak worden klaargezet, om eventueel daarin aanwezige schurft te doden, want voor de andere manier – alles wassen op 60 graden – was geen capaciteit. En de volgende morgen werd vervolgens het vuile goed voor drie dagen verpakt. Een mega-wisseltruc. Daisy: 'Het had wel iets van een militaire exercitie, maar dit was de enige manier.'

Een kerst om nooit te vergeten

Arts maatschappij & gezondheid Daisy Ooms is inmiddels weer terug bij de spreekuren, vragen over infecties als het Zika-virus en rabiës, een hepatitis A-campagne die eraan staat te komen... druk genoeg, maar business as usual. Met de scabiës-uitbraak in de donkerste dagen van het vorige jaar kijkt Daisy terug op extra spannende weken in haar leven. 'Kerst 2016 zal ik niet snel vergeten.'

Maatschappelijke zorg

In het kader van de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg worden kwetsbare groepen geholpen die zorg nodig hebben, maar zelf de noodzaak van deze zorg niet erkennen. We spreken dan ook wel over zorgwekkende zorgmijders.

Vaak is er bij deze mensen sprake van een opstapeling van complexe problemen. Door outreachend te werken en nauw samen te werken met organisaties in het veld, probeert GGD Kennemerland de situatie waarin deze mensen verkeren, te verbeteren.

Onder de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg vallen in de regio Kennemerland de Brede Centrale Toegang, het meldpunt Zorg & Overlast en Damiate, het verpleegkundigenspreekuur voor dak- en thuislozen.

Interview met Klára de Graaf en Paul de Rooij over vroegsignalering verwarde personen

Klein, snel, samen

Hoe duid je verward gedrag van mensen? Is er sprake van dronkenschap, dementie, een psychose, drugs? Sinds mei 2016 trekken GGD, politie, GGZ en Brijder Verslavingszorg samen op in het zogenaamde vroegsignaleringsoverleg (VSO). Dat lijkt voor iedereen beter uit te pakken.

Paul de Rooij werkt al 35 jaar voor de politie. Vroeger vond hij het mooi om boeven te vangen, zegt hij. 'Met name junks die een kraak hadden gezet om aan geld te komen.' Al vroeg in zijn loopbaan is hij daar echter anders naar gaan kijken. 'Veel crimineel gedrag komt voort uit ziekte. Als mensen geholpen worden, hoeft het niet zo uit de hand te lopen.' De laatste 17 jaar houdt De Rooij als wijkagent juist extra oog op mensen uit de OGGZ-groep (Openbare Geestelijke Gezondheidszorg): de dak- en thuisloze,

'Veel crimineel gedrag komt voort uit ziekte. Als mensen geholpen worden, hoeft het niet zo uit de hand te lopen.'

verslaafde, geesteszieke en maatschappelijk minder aangepaste burgers die iedere gemeente kent. Sinds anderhalf jaar is hij zorgcoördinator voor deze groep in Haarlem en sinds mei 2016 zit hij in het Vroegsignaleringsoverleg (VSO).

Plassen in portieken

Dit VSO is een antwoord op de stijging die de politie al jaren ziet in het aantal personen die zorgen of overlast geven door hun gedrag. Mensen die schreeuwen op straat, smijten met vuilnis en plassen in portieken. Maar ook tachtig- tot negentigjarige senioren die zoeken naar de huisdeur in een hen onbekende wijk of repen meenemen bij Albert Heijn zonder te betalen.

Klára de Graaf is voorzitter en coördinator van het VSO voor GGD Kennemerland. 'Je beoordeelt deze mensen heel snel verkeerd,' zegt zij. 'Politiemensen

zijn geen psychiaters. Stelen is natuurlijk strafbaar, maar wat als je er door Alzheimer of een andere ziekte niets aan kunt doen? Moet je zulke mensen geboeid af laten voeren? Of probeer je te voorkomen dat het zover komt? Dit laatste is het doel van het VSO.'

'Stelen is natuurlijk strafbaar, maar wat als je er door Alzheimer of een andere ziekte niets aan kunt doen?'

In zorg

In het overleg werken GGD, politie, GGZ en Brijder Verslavingszorg samen aan een steviger inzet en betere coördinatie van zorg. Net als zijn collega's van de drie andere basisteams, screent wijkagent Paul

'We zijn er veel vroeger bij doordat de politie meldingen direct doorgeeft. Het hoeft niet meer eerst te escaleren.

de Rooij dagelijks de meldingen van zijn collega's op incidenten uit de doelgroep (code E33 en/of OGGZI, voor insiders) en deelt deze meldingen met het VSO. De secretaris van het VSO gaat na of de betreffende persoon bekend is bij de ketenpartners en misschien al in zorg is. Is de persoon al in zorg, dan wordt met de zorgverlener(s) verder afgestemd. Is dit nog niet het geval, dan gaat coördinator Klára op huisbezoek of op onderzoek uit. Elke 14 dagen – de ene week met politie van basisteams Haarlem en Haarlemmermeer, de andere met Kennemerkust en IJmond – worden in het vroegsignaleringsoverleg alle cliënten besproken. Vervolgens wordt besloten welke partij de zorg op zich neemt. Brijder als sprake is van verslaving, GGZ bij mentale problemen en psychiatrie, de politie wanneer een zaak voor de rechter moet en de GGD voor bemoeizorg

van Vangnet & Advies, voor toeleiding naar de huisarts of het sociaal wijkteam, of bespreking in een noodteam of het Veiligheidshuis.

Bart van U.

Voorzitter Klára de Graaf is heel blij met het overleg. 'We zijn er veel vroeger bij doordat de politie meldingen direct doorgeeft. Het hoeft niet meer eerst te escaleren. Afgelopen jaar hebben we 30 tot 60 mensen extra in zorg gekregen. Je kunt gerust zeggen dat zij anders waarschijnlijk verder waren afgegleden en voor veel meer overlast hadden gezorgd.' 'Overlast of erger,' zegt Paul de Rooij. 'Het is geen populair voorbeeld, maar zo iemand als Bart van U., de moordenaar van voormalig minister Borst... als die geholpen was, had mevrouw Borst mogelijk nog geleefd. De signalen waren er wel degelijk.' De beddenreductie in de GGZ heeft een wissel getrokken op de maatschappelijke veiligheid, geeft Paul de Rooij hiermee aan. We betalen een prijs voor het korten op de zorg.

Verdwaalde senioren

Ook de toename van het aantal verdwaalde senioren heeft zeker voor een deel te maken met veranderingen in de zorg. 'Je moet tegenwoordig heel ziek of

ver heen zijn,' zegt Klára de Graaf, 'voor je nog in een zorginstelling terecht kunt. Veel psychogeriatrische problematiek komt zo op het bordje van de Thuiszorg. Zij krijgen de dossiers van thuiswonende ouderen met een zorgbehoefte. Maar als ze langskomen voor bijvoorbeeld oogdruppels, steunkousen en wondverzorging, zien ze ook alle eenzaamheid en psychisch leed door dementie, waar ze niets aan kunnen doen. Ze zitten bij wijze van spreken te wachten,' zegt Klára, 'tot de situatie erg genoeg is zodat zij meer zorg mogen verlenen.'

Paul: 'Als die mensen dan op het netvlies van de politie komen doordat ze op straat gekke dingen doen, hebben wij meteen overleg met elkaar. Waarschijnlijk wordt het voor deze persoon toch echt tijd voor intramurale zorg (verzorging in een instelling). Met onze melding en de informatie van Thuiszorg in het overleg ontstaat een veel completer beeld en kunnen we ook direct doorpakken.'

'Klein, snel, samen, is onze slogan,' zegt Klára, 'en het mooie is dat het ook echt zo werkt. Door problemen vroeg te signaleren, houd je ze kleiner. En de zorg die nodig is kunnen we sneller regelen door het samen te doen.'

Vroegsignalering, opvang en vervoer

Vanwege de stijging van het aantal overlastgevende incidenten heeft het Rijk alle gemeenten gevraagd vanaf 2016 een plan van aanpak te maken voor vroegsignalering, vervoer en opvang van personen met verward gedrag. In Kennemerland is de aanpak voor vroegsignalering geïntroduceerd in mei 2016. De besprekingen over vervoer (in de psycholance) en opvang (niet in een politiecel, maar in een passende opvangvoorziening met psychiatrische expertise) zijn eind van het jaar gestart.

De partners van het VSO werken behalve met Vangnet & Advies samen met het Meldpunt Zorg & Overlast van GGD Kennemerland en het Veiligheidshuis, dat actief is op het snijvlak van justitie en zorg, bijvoorbeeld bij geweldsdelicten en in de zorg voor ex-gedetineerden.

Het succes van het VSO – vroegtijdig in beeld, betere beoordeling, meer mensen in zorg, minder overlast – is nu al zichtbaar. In de eerste zeven maanden – van 18 mei tot eind december 2016 – zijn 467 meldingen besproken. Bij ruim 140 van de besproken personen was er geen actueel zorgkader, 60 van hen waren zelfs nooit met hulpverlening in aanraking geweest. 'In deze groep,' zegt Klára de Graaf, 'is elk succes een groot succes.'

Ambulancezorg

Hoofdtak van de ambulancezorg is het leveren van ambulancezorg, ambulancevervoer en overdracht van patiënt(en) aan een ziekenhuis of andere zorginstelling. Ook wordt er beslist hoe er voldoende ambulanceteams voor alle gemeenten van Kennemerland kunnen worden ingepland, zowel voor de dagelijkse taken als in geval van grootschalige hulpverlening. Verder wordt goed samengewerkt met belangrijke partners binnen de acute zorgketen, zoals de regionale ziekenhuizen en huisartsenposten.

Interview Remco den Hartog, ambulanceverpleegkundige en instructeur

Check altijd of een ander heeft begrepen wat jij bedoelt

De ambulancedienst heeft een nieuwe werkwijze bij het verlenen van Grootschalige Geneeskundige Bijstand (GGB). Een verbetering, vindt ambulanceverpleegkundige en instructeur Remco den Hartog. Maar oefening zal altijd nodig blijven.

Het oefenen is een verhaal apart. In dodelijke ernst turen volwassen mannen en vrouwen naar een whiteboard waarop met foto's en poppetjes een fictieve situatie in beeld is gebracht: een ravage van hout, staal en gewonde mensen op de Grote Markt van Haarlem. Tijdens het

optreden van een beroemd Amerikaans koor is een tribune ingestort. De gewonden liggen verspreid. Magneetfiguren waarop met informatie over bloeddruk en hartslag de ernst van het letsel aangegeven staat. Voor het whiteboard het ambulanceteam dat als eerste aangekomen is. Wat gaan ze doen?

Realtime

Ambulanceverpleegkundige Remco den Hartog, een van de 150 medewerkers van de ambulancedienst en meldkamer die de training ontving, was er zelf verbaasd over hoe snel en totaal hij erin zat, toen hij eenmaal voor dat bord stond. 'Dit zijn

de situaties die je bij grote ongelukken mee kunt maken. Ook dan sta je voor de beslissing: wat doe je als eerste, waar let je op, welke informatie geef je door?'

De oefenmethode, het Zweedse Emergo Train System (ETS), is een manier om naast het fysieke oefenen met mens en materieel in de hulpverlening, getraind te raken in de coördinatie van die hulpverlening. Per oefening zijn aanwezig zes ambulancemedewerkers, een Officier van Dienst Geneeskundig met een begeleidend collega, een meldkamercentralist met een begeleidend collega, drie ETS basic-instructeurs en een of twee senior

'Dan sta je voor de beslissing: wat doe je als eerste, waar let je op, welke informatie geef je door?'

ETS-instructeurs. Daarnaast is er een runner, die de magneetfiguren verplaatst, en een response-cell, die tijdens de oefening informatie toe kan voegen, bijvoorbeeld dat toegangswegen voor de ambulances zijn afgesloten of dat de Amerikaanse ambassade informatie verlangt. 'Er wordt geoefend in realtime,' zegt Remco. 'Dus als jij belt voor een extra ambulance, dan duurt het de echte aanrijtijd van bijvoorbeeld 7 minuten voordat het voertuig door de runner op het bord wordt gezet.'

Kanspiket

De oefening sluit aan op de landelijke werkwijze Grootchalige Geneeskundige Bijstand (GGB) die in 2016 het licht zag in Kennemerland. Deze werkwijze is op een aantal punten vernieuwend ten opzichte van de vorige. 'Om te beginnen wordt bij interne opschaling gewerkt met kanspiket,' zegt Remco, 'dat wil zeggen: ambulancemedewerkers worden opgepiept en stromen in op basis van vrijwilligheid. Vroeger was je altijd verzekerd van een basisteam, nu zou theoretisch de kans bestaan dat je niet genoeg mensen hebt. In praktijk zal dit echter niet gauw zo zijn, want als hulpverlener sta je vrijwel altijd in de actiestand. Je kunt dus zeggen: een verantwoorde besparing.'

'Ambulancemedewerkers worden opgepiept en stromen in op basis van vrijwilligheid'

Een andere verandering is het werken met taakverantwoordelijkheid op het rampterrein. 'Het eerste ambulanceteam dat arriveert krijgt de command and control functie. Zij nemen de eerste leiding over de geneeskundige zorg en geven, eventueel in overleg met de leiders van de andere disciplines, aan de meldkamer door hoeveel ambulances nodig zijn, welke aanrijroute ze moeten nemen, enzovoorts.

Tot de Officier van Dienst Geneeskundig er is, houden zij de leiding.

Hesjes

De command and control functie wordt duidelijk gemaakt door een groene lamp op de auto en groene hesjes voor het team. Het tweede ambulanceteam dat arriveert krijgt een rood hesje, voor de taakverantwoordelijkheid triage. Dit team beslist welke slachtoffers het eerst hulp nodig hebben en dus als eerste worden vervoerd. Een volgend team met witte hesjes krijgt de verantwoordelijkheid treatment, voor de coördinatie van hulp aan de slachtoffers die nog niet vervoerd kunnen worden.

'Een ander nieuw onderdeel is de inzet van een GGB-calamiteiten-voertuig met zes ambulance-medewerkers en extra materialen voor logistieke bijstand.'

Deze met kleuren ondersteunde taakverdeling is bedacht om tijdrovende procesvragen zoveel mogelijk te voorkomen. Een ander nieuw onderdeel is de inzet van een GGB-calamiteiten-voertuig met zes ambulance-medewerkers en extra materialen voor logistieke bijstand. Bijvoorbeeld voor het opzetten van een shelter; wanneer er geen gebouw in de buurt is dat daarvoor dienst kan doen. Hier worden slachtoffers verzorgd die nog niet vervoerd kunnen worden. Zodra er voldoende ambulances zijn, ligt de nadruk echter op snel vervoer.

Een derde belangrijke verandering tot slot, gaat over de inzet van vrijwilligers van het Rode Kruis. De zogenaamde SIGMA-teams, die medische ondersteuning gaven,

zijn opgeheven. Het Rode Kruis kan wel noodhulpteams leveren die zich in een eigen shelter over de lichtgewonden ontfemen, maar daar wordt vanuit de ambulancezorg een team aan toegevoegd, in een blauw hesje dat de secondary triage doet. Een gevoelig punt voor de vrijwilligers van het Rode Kruis, maar Remco is er blij mee. 'Ik vind het beter om bij de zwaargewonden alleen te werken met professionele hulpverleners. Wij kennen elkaar; we kennen de materialen, het werk sluit aan op wat we altijd al doen en we spreken dezelfde taal.'

Duidelijke taal

Taal en communicatie blijven aandachtspunten, zo is uit de ETS-oefening wel naar voren gekomen. Remco weet zelf hoe het werkt. 'Als je levensreddende hulp verleent, ben je zo geconcentreerd, dat je soms niet weet of je iets hebt gezegd of alleen maar hebt gedacht. Deze patiënt moet zuurstof. Er moet een traumahelikopter bij. We hebben meer bloedstelpende middelen nodig. Dat soort dingen. Zo ontstond er tijdens de oefening een misverstand in verband met code 30 aan de meldkamer. Deze code betekent dat er meer dan 30 gewonden zijn. Maar dat wil zeker nog niet zeggen dat er ook 30 ambulances onderweg zijn. Wees vooral duidelijk, was dus de boodschap. En check of een ander heeft begrepen wat jij hebt bedoeld.'

Ambulanceverpleegkundige Remco den Hartog is positief over de nieuwe werkwijze en de oefening. Je hebt bijna één-op-één begeleiding, dus alles wordt opgemerkt, en daar leer je van. Maar toch,' zegt hij, 'de echte beproeving zal pas komen bij een reële inzet. Tot die tijd blijft het oefenen. Er blijven altijd dingen die beter kunnen.'

'Tot die tijd blijft het oefenen. Er blijven altijd dingen die beter kunnen.'

Jeugdgezondheidszorg

Jeugdgezondheidszorg (JGZ) is er in Haarlemmermeer voor alle jeugdigen van 0 tot 18 jaar en hun ouders of verzorgers, en voor jeugdigen van 4 tot 18 jaar jaar in de andere gemeenten binnen regio Kennemerland. JGZ bewaakt en beschermt de gezondheid van de jeugd en bevordert een gezonde groei en ontwikkeling. Baby's en peuters worden uitgenodigd op het consultatiebureau. Het onderzoek van de schoolgaande jeugd vindt plaats op school of op een locatie van de GGD. Tijdig signaleren van (potentiële) problemen die tot een risico kunnen leiden, is een essentieel onderdeel van deze zorg. Vanaf 2016 is de jeugdarts voor MBO'ers er ook voor leerlingen boven de 17 jaar.

Interview Tom Horn, wethouder Volksgezondheid in Haarlemmermeer over het MBO

We mogen niemand opgeven

Schoolverzuim door ziekte op het MBO is een hardnekkig probleem. Een jeugdarts, zo is gebleken, kan een belangrijke rol hebben in terugkeer en herstel. Het bestuur van de regio nam in 2016 een opvallend besluit: de jeugdarts is er voortaan voor alle MBO'ers.

Voorheen hield de inzet van jeugdartsen via de GGD op bij jongeren ouder dan 17 (18 vóór 2015). Veel problemen voor adolescenten beginnen dan echter juist pas goed. Slechte schoolprestaties, gedoe met relaties en seks, ruzies thuis... er zijn tal van factoren die kunnen leiden tot een gevoel van falen en de gedachte dat het allemaal niet zoveel meer uitmaakt. 'En daar kun je ziek van worden,' zegt Tom Horn, 'geestelijk of lichamelijk, of allebei.'

Horn is wethouder Volksgezondheid van Haarlemmermeer. Hij behoorde samen met zijn collega Christa Kuiper van Heemstede tot de pleitbezorgers voor een bredere inzet van de jeugdarts in het MBO, waartoe na een pilot in 2016 besloten is. 'We willen voorkomen dat een verloren generatie opgroeit,' zegt

'We willen voorkomen dat een verloren generatie opgroeit, dat er jongeren zijn die tussen wal en schip vallen terwijl er gewoon een toekomst voor hen is.'

hij, 'dat er jongeren zijn die tussen wal en schip vallen terwijl er gewoon een toekomst voor hen is. Het percentage voortijdige schoolverlaters onder MBO'ers heeft de afgelopen schooljaren toch wel ruim boven de vijf procent gelegen. En de vraag is natuurlijk: waar blijven de uitvallers, wat gaan ze doen

zonder startkwalificatie? Hoe vinden ze hun plek in de samenleving?'

Lege handen

Jongeren die na hun 16de nog geen startkwalificatie hebben (dat is een diploma havo, vwo of mbo vanaf niveau 2) zijn verplicht tot hun 18de naar school te gaan. Doen ze dat niet - anders dan vanwege ziekte of heel speciale omstandigheden - dan worden ze door een leerplichtambtenaar bezocht en teruggeleid. In het MBO zijn jongeren vaak echter ook nog ouder voor ze een diploma hebben, door zittenblijven of doorstromen vanuit niveau 1.

Kennemerland spande zich al eerder in om deze jongeren tot 23 jaar te begeleiden via het Leerplein. Maar niet altijd met succes. Leerplichtambtenaren

en begeleiders van het Leerplein doen fantastisch werk,' zegt Tom Horn. 'Ze gaan als het moet door het vuur om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Toch staan ze soms met lege handen. De oorzaken van schoolverzuim kunnen klein zijn, maar ook complex en daardoor ongrijpbaar. Een jeugdarts opereert op het grensvlak van medische en maatschappelijke zorg. Wij denken dat die medische ingang voor veel jongeren prettiger en veiliger is. Zij gaan misschien minder graag naar de huisarts, omdat die ook hun familie kent. En ook hulp vanuit school is misschien te dichtbij, te bedreigend.'

'De jeugdarts heeft meer afstand en is anoniemer.'

Afstand

'De jeugdarts heeft meer afstand en is anoniemer,' verklaart wethouder Horn de meerwaarde van deze functie in het MBO. Hij of zij, meestal zij, nodigt leerlingen die via het zorgoverleg op school of via zorgcoördinatie zijn gemeld, uit op de GGD-locatie voor een gesprek. Horn: 'Er kan natuurlijk echt iets fysieks aan de hand zijn als je elke dag hoofdpijn of buikpijn hebt. Maar ze zal ook doorvragen. "Waar denk je dat het vandaan komt? Eet je wel goed? Beweeg je genoeg? Hoe gaat het slapen? Wat maak je mee op school, hoe zijn je klasgenoten en docenten? Hoe is de relatie met je ouders?"'

Soms blijken problemen klein en kunnen ze in de eerste lijn worden opgelost, bijvoorbeeld met een advies of medicijnen. Maar in veel gevallen is toch wel meer nodig. Begeleiding van een psycholoog, een psychiater, een coach. De jeugdarts kent de weg in het Kennemerlandse zorglandschap en zal vrijwel altijd passende ondersteuning kunnen vinden. Daarbij zal zij ook aan de school terugkoppelen. Misschien is de last voor deze leerling te hoog, kan hij of zij er iets langer over doen of kunnen practica anders worden ingericht. Er wordt altijd een oplossing gezocht.

Talenten

'Hoeveel verzuim en uitval het werk van jeugdartsen in Kennemerland precies kan voorkomen, is moeilijk te zeggen,' zegt Tom Horn, 'maar dat scholen er enthousiast over zijn, zegt al genoeg. Juist dit maatwerk is zo belangrijk.'

Horn heeft zelf kinderen in de kwetsbare leeftijd en herinnert zich ook uit zijn eigen, redelijk overzichtelijke jeugd de verlokkingen waartegen hij zich als adolescent teweer moest stellen. 'We leven in een wereld vol risico's en uitda-

'We leven in een wereld vol risico's en uitdagingen, dus problemen horen erbij, zeker op deze leeftijd.'

'Wij zijn als overheid verplicht hen te helpen het maximale eruit te halen. We mogen niemand opgeven.'

gingen, dus problemen horen erbij, zeker op deze leeftijd. Toch denk ik dat het belangrijk is te weten dat er mensen om je heen zijn die je kunnen steunen en aan wie je hulp kunt vragen. Ook het signaal dat een jeugdarts geeft, dat je als jongere belangrijk genoeg bent om in de gaten te houden, dat je ertoe doet, kan nét dat cruciale beetje betekenen om terug te gaan naar school en toch je best te doen, met een blik op de toekomst. Het MBO vertegenwoordigt een enorme range aan vakken en niveaus, aan karakters en persoonlijkheden. Jongeren kunnen allerlei beperkingen hebben, maar ze hebben allemaal ook hun kwaliteiten en talenten. Wij zijn als overheid verplicht hen te helpen het maximale eruit te halen. We mogen niemand opgeven.'

Zero Suicide

Zero Suicide is de naam van de pilot, die in 2016 is voorbereid en begin 2017 officieel van start ging. Kennemerland is een zogenaamde proeftuin, een regio waar extra wordt ingezet op preventie van zelfmoord en het bestuderen van de effecten van maatregelen. Een van die maatregelen is training van gatekeepers ofwel poortwachters, professionals die in hun dagelijks werk te maken krijgen met mensen voor wie het leven niet meer hoeft. Dit kunnen huisartsen en andere zorgverleners zijn, maar ook politiemensen, leerkrachten, conciërges en ambtenaren van uitkeringsinstanties. Het doel van de training is signalen te herkennen, zelfmoord bespreekbaar te maken en de persoon met zelfmoordgedachten te overreden hulp te aanvaarden.

Interview Jur Botter, wethouder Volksgezondheid Haarlem over de pilot Zero Suicide

Elke zelfmoord is er een teveel

Per jaar maken 1900 mensen in Nederland een einde aan hun leven. In Kennemerland wijken de cijfers niet af van het landelijke gemiddelde. Toch moeten we ons inspannen het aantal naar 0 te krijgen, vindt wethouder Jur Botter. Vandaar Zero Suicide.

Zero Suicide is de naam van de pilot, die in 2016 is voorbereid en begin 2017 officieel van start ging. Kennemerland is een zogenaamde proeftuin, een regio waar extra wordt ingezet op preventie van zelfmoord en het bestuderen van de

‘Een van die maatregelen is training van gatekeepers ofwel poortwachters, professionals die in hun dagelijks werk te maken krijgen met mensen voor wie het leven niet meer hoeft.’

effecten van maatregelen. Een van die maatregelen is training van gatekeepers ofwel poortwachters; professionals die in hun dagelijks werk te maken krijgen met mensen voor wie het leven niet meer hoeft. Dit kunnen huisartsen en andere zorgverleners zijn, maar ook politiemensen, leerkrachten, conciërges en ambtenaren van uitkeringsinstanties. Het doel van de training is signalen te herkennen, zelfmoord bespreekbaar te maken en de persoon met zelfmoordgedachten te overreden hulp te aanvaarden.

Verborgene lijden

Jur Botter, wethouder Volksgezondheid in Haarlem, zei onmiddellijk ‘ja’ toen hij gevraagd werd ambassadeur te worden voor het project Zero Suicide namens de bestuurscommissie Publieke Gezondheid

& Maatschappelijke Zorg. ‘Afgaande op de cijfers en gelet op het feit dat onze regio vrij veel instellingen voor psychiatrische zorg telt, denk ik dat Kennemerland het nog aardig doet,’ zegt hij, ‘toch vind ik het moeilijk te aanvaarden dat er in ons land mensen zijn die een dusdanige uitzichtloosheid ervaren, dat ze geen gat meer in het leven zien.’

Niet meer willen leven kent diverse oorzaken en perspectieven. ‘Is er sprake van ondraaglijk en uitzichtloos lijden, dan moeten mensen geholpen worden om uit het leven te stappen als zij dit echt willen,’ vindt Botter. ‘Ook, wat mij betreft, als ze nog geen 65 zijn. Een humaan euthanasiebeleid is een factor in suicidepreventie. Het wachten is alleen nog op politieke consensus daarover.’

Er is echter nog een andere groep', zegt Jur Botter. 'Een groep van wie het lijden verborgen blijft. Jongeren en volwassenen met ernstige problemen, die niet door de hulpverlening worden gezien.'

Facebook

Zelf kreeg wethouder Botter onlangs van vrij dichtbij met iemand uit die groep te maken. Een klasgenoot van zijn dochter, een meisje in de puberleeftijd, sprong begin dit jaar voor de trein, na langdurig te zijn gepest op school. Ze kon de schande niet meer verdragen en had geen andere uitweg meer gezien. 'Verschrikkelijk confronterend,' zegt Botter, 'vooral als je nadien op haar Facebook kijkt en het lijkt alsof in haar leven alles leuk, veilig en prettig was.'

De buitenkant geeft lang niet alles prijs. Op het voortgezet onderwijs wordt veel aandacht besteed aan ook het geestelijk welzijn van jongeren. Hoe kon het lijden van dit meisje zo onopgemerkt blijven? Jur Botter heeft ook niet alle antwoorden. Wel denkt hij dat depressie en mogelijke zelfmoordgedachten onder jongeren extra aandacht waard is.

Lege flessen

Een bekende risicogroep, landelijk en ook in de regio Kennemerland, is die van werkloze alleenstaande mannen van middelbare leeftijd. Duizenden van hen zitten, niet zelden achter een haag van lege flessen en volle asbakken, kapot te gaan aan het gevoel dat de wereld wel zonder ze kan. Rekeningen en gezondheidsproblemen stapelen zich op, incassobureaus zitten ze op de huid. Wie haalt ze eruit?

'Rekeningen en gezondheidsproblemen stapelen zich op, incassobureaus zitten ze op de huid.'

Volgens Jan Mokkenstorm, directeur van Stichting I13 Online die de Landelijke Agenda Suicide Preventie aanjaagt en coördineert, is zelfmoord vaak een direct gevolg van systeemtekorten. Lang niet iedereen die hulp nodig heeft, krijgt die hulp. Zijn risicogroepen voldoende in beeld?

Hoe is de aansluiting tussen huisarts en crisisdienst of psychiatrie? Is het lokale aanbod voor mensen die aangeven levensmoe te zijn op peil? Hoe is de nazorg aan mensen die na een zelfmoordpoging op de IC van het ziekenhuis belanden?

Beschaving

Zelfmoord is beladen, de hulpverlening loopt zonder het te willen soms met een boogje om het onderwerp heen. Dat moet anders, vindt wethouder Jur Botter. De keuze voor GGD Kennemerland als uitvoerder voor de pilot is een goede keuze, denkt hij, vanwege het enorme zorgnetwerk, het grote bereik van vrijwel alle groepen en de betrouwbare uitstraling. Hij hoopt dat de GGD in staat is de cruciale verbindingen in de ketenzorg te leggen en te onderhouden. 'Het allerbelangrijkste,' zegt hij, 'is dat er commitment voor het onderwerp ontstaat. Cynici die zeggen "Het hoort erbij," zullen we moeten overtuigen. Nee, het hoort er niet bij! Een beschaafd land zal altijd zoeken naar manieren om het leven voor iedereen zinvol te maken. Dat is een kwestie van menselijkheid, en de verantwoordelijkheid van ons allemaal.'

Onderzoek en pilot

GGD Kennemerland is aangesloten bij het landelijke Suicide Preventie Actie Netwerk SUPRANET, een initiatief van I13 Online om steviger in te zetten op preventie van zelfmoord. Volgens eigen onderzoek in opdracht van het netwerk, telde de regio Kennemerland 54 gevallen van suicide in 2015. In tweederde van de gevallen ging het om mannen, zestig procent van hen was van middelbare leeftijd. Binnenshuis werd het vaakst zelfmoord gepleegd door verhangen, buitenshuis door springen voor de trein of vanaf een hoog gebouw. Meisjes op het vmbo deden voor zover bekend het vaakst een poging tot zelfmoord.

Tot de meest voorkomende oorzaken van zelfmoord behoren depressie, relatieproblemen, ruzie thuis, het verlies van een dierbare en medische aandoeningen die samengaan met een depressie.

De pilot Zero Suicide omvat behalve gatekeepertrainingen ook onderzoek naar de effecten hiervan, verbeterde afstemming in de ketenzorg, een proef met casemanagement na suicidepogingen, de opzet van een app om mensen met zelfmoordgedachten grip te laten krijgen op deze gedachten, voorlichting op scholen en een publiekscampagne gericht op informatie over mogelijkheden voor hulp. Het project loopt heel 2017 en 2018, daarna neemt naar verwachting een werkgroep Ketenzorg de coördinatie van suicidepreventie over.

2016 in cijfers

3.796

CONSULTEN OP
DE SOA-POLI

879

INSPECTIES VAN
KINDEROPVANG,
PEUTERSPEELZALEN
EN GASTOUDERS

12.097

ADVIEZEN AAN
REIZIGERS

68

CURSUSSEN BHV EN
(KINDER)EHBO

192

NIEUWE DOSSIERS
MEDISCHE MILIEUKUNDE

22.008

CONTACTMOMENTEN
KINDEREN 4 TOT 18 JAAR

Colofon

Uitgave

GGD Kennemerland, april 2017

Tekst

Yvonne van Osch

Beeldmateriaal

GGD Kennemerland
Nationale Beeldbank

Vormgeving

Sixtyseven Communicatie BV

SOCIAAL JAARVERSLAG VRK 2016

Kerngegevens

Naam:	Veiligheidsregio Kennemerland
Bezoekadres:	Zijlweg 200 2015 CK Haarlem
Postadres:	Postbus 5514 2000 GM Haarlem
Telefoon:	023-5159500
Website:	www.vrk.nl
Dagelijks bestuur:	Dhr. drs. Th.L.N. Weterings, burgemeester Haarlemmermeer (voorzitter) Dhr. J. Wienen, burgemeester gemeente Haarlem (vanaf 21 september 2016) Dhr. F.C. Dales, burgemeester gemeente Velsen (vanaf 19 april 2016) Dhr. C.M. Beentjes, wethouder volksgezondheid gemeente Heemskerk Mevrouw mr. C.D.M. Kuiper-Kuijpers, wethouder volksgezondheid gemeente Heemstede (met ingang van 1 maart 2017)
Directie:	De heer ing. A.F.M. Schippers MPA, directeur Veiligheidsregio De heer A. van de Velden, directeur Publieke Gezondheid

Sociaal jaarverslag VRK 2016

Voorwoord 3

Frans Schippers
Bert van de Velden

Regie nemen geeft ruimte 6

Resi Mangunkusumo, Adviseur veranderproces FB, Coach en Mindfulness trainer

Een vitaal mens is beter in balans 9

Petra Veraar, Adviseur arbo verzuim en re-integratie,
Operationeel Medewerker GHOR

2016 in cijfers 10

De toekomst van de VRK is al in huis 13

Nick Oortwijn, Functioneel Beheer LCMS a.i.,
Medewerker Repressieve Dienst, GEO-Plotter en Coördinator Jeugdbrandweer

Voorwoord

De maatschappij is in beweging en de behoeften en eisen van onze omgeving (gemeenten, inwoners, bedrijven) en partners veranderen. Dit vraagt van ons flexibiliteit en wendbaarheid om onze hulp- en dienstverlening zo goed als mogelijk op de wensen aan te laten sluiten. Zo kan het zijn dat medewerkers eens iets doen wat formeel hun taak niet is, gewoon omdat ze zien dat het nodig is. Of dat ze een nieuwe strategie proberen om iets voor elkaar te krijgen, in het belang van de inwoner.

Aangezien wij 'de klant' centraal stellen en dienstbaar willen zijn naar 'de professional' ondersteunen wij deze soepele, meebewegende cultuur van harte. Wij willen er dan ook alles aan doen dat de medewerkers, op het moment dat het nodig is, de goede dingen doen. Daarvoor moeten medewerkers fysiek en mentaal in een goede conditie zijn. We proberen dan ook die condities te creëren waarin medewerkers kunnen floreren. Daar hebben medewerkers ook een verantwoordelijkheid voor: Niet alleen voor het eigen functioneren en welbevinden, maar ook voor elkaar. Zie je dat een collega zich niet goed voelt, dan vraag je wat er is. Zit je zelf niet lekker in je vel, dan is het misschien goed dit te delen. Waardeer wat goed gaat en signaleer wat beter kan. Spreek je uit, kom met kritiek, en vooral ook met ideeën. Dat willen wij graag. Als het aankomt op integriteit en vertrouwen zijn wij extra scherp. Open vizier, is het credo. Alleen in openheid kunnen we talenten maximaal benutten. Van leidinggevend verwachten wij dat zij zich integraal verantwoordelijk voelen voor de opgaven waar, het aan hun zorg toevertrouwde organisatieonderdeel zich voor geplaatst weet. Zowel ten aanzien van het bereiken van de gestelde doelen alsook het in goede conditie houden van

Waardeer wat goed gaat en signaleer wat beter kan. Spreek je uit, kom met kritiek, en vooral ook met ideeën.

de medewerkers die het werk doen. Daarbij hoort een grondhouding van verantwoordelijkheid willen nemen, verantwoording willen afleggen en een werkklimaat te realiseren waarin medewerkers de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen. Vertrouwen op de inhoud en sturen op resultaat gekoppeld aan een coachende stijl van leidinggeven. Een thema waar we in 2016 stevig op hebben ingezet is vitaliteit. Hoe blijf je fit als de werkdruk toeneemt, hoe bewaak je je grenzen en voorkom je het gevoel dat je inspanningen in een bodemloze put verdwijnen? Wij willen graag medewerkers die duurzaam inzetbaar zijn. En daarom zullen wij er alles aan doen om hen in deze opgave te ondersteunen, met cursussen, workshops, coaching, in een werkomgeving waarin iedereen zich gezien en gehoord voelt. En ook hier geldt in belangrijke mate het eigen initiatief. Kan het beter, laat het weten.

Voor de VRK is het van groot belang dat medewerkers in de volle breedte worden betrokken bij het organiseren van het werk en het meedenken over de door de organisatie te varen koers. Deze medezeggenschap krijgt tot op zekere hoogte vorm in de Ondernemingsraad, maar dat is in onze ogen niet toereikend. Wij willen dat medewerkers goed zijn geïnformeerd over het reilen en zeilen binnen en buiten de organisatie en aan de voorkant goed worden meegenomen bij het nemen van besluiten waar zij als medewerkers mee van doen hebben. Een belangrijke randvoorwaarde hiervoor is het voeren van werkoverleg.

Voor de VRK is het van groot belang dat medewerkers in de volle breedte worden betrokken bij het organiseren van het werk en het meedenken over de door de organisatie te varen koers.

Voor ons is het niet van belang hoe dat overleg precies vorm krijgt. Maar wel dat het er is en dat medewerkers zich daardoor betrokken en meegenomen voelen bij bedrijfsbeslissingen.

Tot slot is er nog het thema dat met de jaren sluipenderwijs actueler is geworden: de vergrijzing bij de VRK. Er is weinig uitstroom en dus ook weinig instroom van nieuwe medewerkers. Je kunt dat als compliment zien voor de organisatie, maar het vormt voor de lange termijn wel een risico. Als we er niet in slagen nieuw talent aan ons te verbinden en onze medewerkers niet aan laten sluiten bij onze omgeving dan vervreemden we ons en 'raken we' op. Reden om er alles op in te zetten om jonge mensen kennis te laten maken met onze organisatie en deze waar mogelijk aan ons te verbinden. Dat is de reden dat wij in 2016 meer stage- en werkervaringsplaatsen hebben aangeboden en dat ook de komende jaren blijven doen. Het is ook nodig dat we de beschikbare kennis en kunde behouden. Dat is waarom wij erop hebben ingezet om de arbeidsvoorwaarden meer levensfase bewust te maken. Met ingang van 1 januari 2017 is het Generatiepact ingevoerd, dat VRK-medewerkers vanaf

Meer diversiteit in personeelsamenstelling zal een uitdaging zijn, maar één die ons ongetwijfeld sterker maakt. Iedereen telt mee, vinden wij ook. Zo zijn wij meer dan ooit van en voor de samenleving.

58 jaar de mogelijkheid geeft om minder uren te gaan werken. Daarmee behouden we kennis en creëren tegelijkertijd ruimte voor de noodzakelijke verjonging. Deze ambitie voor een evenwichtiger leeftijdsopbouw van onze medewerkers willen wij koppelen aan een andere wens, die al enige tijd leeft: die van meer diversiteit in de organisatie. Dit geldt ook op etnisch/cultureel, religieus gebied en op het gebied van gender en seksuele oriëntatie. En niet te vergeten mensen met een arbeidsbeperking en chronisch zieken. Daarbij willen we ruimte geven aan mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

Het zal een uitdaging zijn, maar één die ons ongetwijfeld sterker maakt. Iedereen telt mee, vinden wij ook. Zo zijn wij meer dan ooit van en voor de samenleving. In dit eerste sociaal jaarverslag van de VRK, laten we enkele medewerkers over bovenstaande onderwerpen en hun inspanningen, zorgen en ideeën graag aan het woord. Wij zijn trots op de VRK, op het geheel, dat meer is dan de som der delen. Met dat gevoel sluiten wij het boeiende jaar 2016 af. Met interesse en vertrouwen kijken wij naar de toekomst.

Directie VRK
Frans Schippers

Bert van de Velden

Plezier in het werk

Het fysieke welbevinden is een goede basis voor plezier in het werk. Daarnaast zijn ook meer zachte kanten van het werk zoals collegialiteit, de verbinding met andere collega's, leidinggevend en klanten, samenwerken, teamgeest, gewaardeerd worden, autonomie, veiligheid en vertrouwen een factor van belang.

Ook het Nieuwe Werken dat in 2016 zijn intrede heeft gedaan bij de VRK speelt hierin een rol. In concreto betekent dit dat mensen soms thuiswerken. Slimmer ruimtegebruik, is het idee. Veel medewerkers vinden het fijn af en toe rustig thuis te kunnen werken. Slimmer ruimtegebruik betekent ook dat het idee van een eigen bureau en werkplek is losgelaten. Mensen moeten nog wel wennen. Resi Mangunkusumo, adviseur veranderproces bij het Facilitair Bedrijf, merkte dat op toen zij met haar laptop een rondje door het gebouw ondernam. Zelf vindt ze het Nieuwe Werken een leuke en heel effectieve manier om collega's en hun werk beter te leren kennen. Het komt ook de samenwerking ten goede, gelooft zij, want als je elkaar kent, loop je toch even makkelijker langs om iets te vragen. Dat werkt prettiger en sneller.

Resi is een mooi voorbeeld van interne mobiliteit. Zij was beleidsmedewerker bij de GGD en is nu adviseur veranderproces. Lees meer over haar werk in het volgende interview.

Regie nemen geeft ruimte

De VRK is aan het veranderen. De organisatie streeft onder andere naar meer klantgerichtheid, eigenaarschap en focus. Het Facilitair Bedrijf wil de verandering zo ondersteunen, dat iedereen zoveel mogelijk kan doen wat 'De Bedoeling' is.

Wat is de bedoeling? Het klinkt misschien heel flauw, realiseert Resi Mangunkusumo zich, maar toch is het goed jezelf af en toe in alle rust deze vraag te stellen. Wat was de bedoeling van mijn werk ook alweer? Moet ik zorgen dat de jeugd gezond blijft? Of dat ik mijn taken er in twaalf minuten doorheen jaag zonder gek te worden? Vragen kunnen soms niet basaal genoeg

Door terug te gaan naar de bedoeling voel je misschien eerder de kracht om regie te nemen.

zijn. 'Je kunt zo verstrikt raken in je werk, dat je op het laatst nauwelijks meer weet wat je doet. Door terug te gaan naar de bedoeling voel je misschien eerder de kracht om regie te nemen. Om nee te zeggen als je vindt dat de grens van je verantwoordelijkheid is bereikt. Of juist ja, als je voelt dat je ergens in mee moet gaan met het doel voor ogen, al zou het misschien op een ongebruikelijke manier zijn.'

Ondersteuning

Sinds eind vorig jaar is Resi Mangunkusumo adviseur veranderproces bij het Facilitair Bedrijf (FB), de sector bij uitstek die zorgt dat medewerkers van de VRK kunnen doen wat de bedoeling van hun werk is, zonder zich druk te maken over bijvoorbeeld computerbeveiliging en het legen van de prullenbakken. 'Hoe beter de ondersteuning,' zegt Resi, 'hoe beter de medewerkers van het primaire proces - onze klanten - worden geholpen om te doen waarvoor zij zijn: de gezondheid en veiligheid van onze inwoners te beschermen. Onze klantgerichtheid komt hen ten goede'. Resi combineert haar functie, vernieuwend, met het geven van coaching en mindfulness-sessies, waardoor ze onbedoeld aan extra input komt voor het sturen op verandering. Zo hoort ze problemen en vragen als: zit ik wel op de goede plek, hoe kan ik effectiever communiceren, wat doe ik tegen die burn out die ik aan voel komen en, niet onbelangrijk... wanneer zeg ik nee.'

Elkaar aanspreken

Niet op alle vragen is meteen een antwoord, geeft Resi toe, maar ze voeden wel het gevoel van urgentie voor een nieuwe aanpak. 'Afgelopen jaar is het bewustzijn gegroeid dat medewerkers zelf weer meer in-the-lead moeten zijn. Het

management wil graag dat talenten beter worden benut en dat medewerkers plezier in het werk behouden of weer krijgen. Hiervoor is meer dialoog nodig tussen directie, management, medewerkers en afdelingen onderling. We moeten elkaar aan durven spreken wanneer het beter kan.'

De afdeling P&O, met 19 medewerkers, is een afdeling binnen de VRK die volledig zelfsturend is. Petra Veraar is enthousiast. 'Ieder heeft zijn eigen taken en daarnaast hebben we de taken als personele zorg, planning, formatie en overleg verdeeld. Het grote verschil is dat je je samen verantwoordelijk voelt voor alles, je kunt niets bij je leidinggevende over de schutting gooien. Dat geeft toch een ander gevoel. De grote winst vind ik dat je direct overleg hebt met de directie, waardoor dingen sneller gaan. Een valkuil is er wel. Je moet uitkijken dat het werk goed verdeeld blijft en of het goed gaat met je collega's.'

Van managers, zo geeft Resi aan, vraagt dit bijvoorbeeld dat zij meer loslaten op de inhoud en gericht sturen op de resultaten. Ook luisteren en openstaan voor de behoeften van medewerkers kan hier en daar beter. Soms hebben medewerkers het gevoel totaal niet begrepen te worden. Dan krijgen ze bij wijze van spreken een cursus aangeboden terwijl ze verlangen naar een beetje aandacht. 'In het management wordt onderkend dat deze zachte aspecten vaak

het lastigst zijn,' zegt Resi. 'De wil en openheid om te veranderen zijn er. Alleen kost zo'n verandering natuurlijk tijd, ook omdat je sleutelt aan een cultuur.'

Minivakantie

Het Facilitair Bedrijf heeft intussen trainingen gevolgd in het geven en ontvangen van feedback. Ook (team) trainingen voor samenwerken en effectief vergaderen zullen volgen. Persoonlijk ziet Resi Mangunkusumo daarnaast veel in een

verzoenend soort afstand. Haar mindfulnessstraining – op een stoel of een kussentje, niks engs – is erop gericht om meningen en oordelen los te laten, met aandacht in het hier en nu te blijven en open te staan voor nieuwe ideeën en verbindingen. Soms ziet zij mensen na zo'n sessie van twee uur 'wakker worden' alsof ze op een minivakantie zijn geweest. Er is niets gebeurd, en tegelijkertijd zoveel! Even helemaal weg. Ze gunt het iedereen.

'Een leuk verzorgde feestavond voor alle VRK medewerkers. Dat voelde als een mooie blijk van waardering voor de inzet en het werk dat wij dagelijks doen'.

Personeelsfeest 5 november 2016

Veiligheid in het werk

Om risico's voor de gezondheid en het welzijn van medewerkers te kunnen signaleren en zoveel mogelijk bij de bron aan te pakken, worden regelmatig zogenaamde Risico-inventarisaties en evaluaties (RI&E's) uitgevoerd, zoals overigens de Arbowet ook verplicht. De RI&E's geven relevante informatie over bekende maar ook onvermoede aspecten van werkdruk en arbeidsomstandigheden, bijvoorbeeld in de hulpverlening bij het rijden met spoed, of bij het verwerken van ernstige incidenten.

Aandacht voor de risico's die de veiligheid, duurzame inzetbaarheid of het plezier in het werk kunnen bedreigen, is een belangrijke taak van Petra Veraar, adviseur arbo, verzuim en re-integratie. Samen met leidinggevend en medewerkers zet Petra zich in voor het bevorderen van veiligheid en het welbevinden van medewerkers nu en in de toekomst.

In het volgende interview leest u meer over haar werk.

Een vitaal mens is beter in balans

Petra Veraar adviseert de organisatie op beleid voor arbo, verzuim en re-integratie. In dit beleid staat preventief inzetten op de vitaliteit van medewerkers voorop. 'Geef je voldoende je grenzen aan? Zorg je dat je fit blijft? We stimuleren medewerkers zo sterk en gezond mogelijk in het werk te staan,' zegt Petra.

In 2016 kregen 40 medewerkers individuele coaching in een pilot Vitaliteit, met thema's als bewegen, afvallen, stressreductie en slaapverbetering. De resultaten van de pilot worden in het 2e kwartaal 2017 bekend. Daarnaast waren er net als voorgaande jaren ook in 2016 weer workshops en trainingen als Energiek aan het werk en Mentale Vitaliteit.

Veiligheid

Een vitaal mens is beter in balans en kan meer aan, zo is al vaker aangetoond. Medewerkers van de VRK werken uit de aard van hun functie vaak onder belastende omstandigheden, vooral bij de taken in het veld. Petra vertelt, 'in het afgelopen jaar is samen met de medewerkers gekeken naar risico's van een aantal van deze taken. Zoals het risico op een verkeersongeval bij het rijden met spoed en risico's bij het werken in, voor de GGD arts en verpleegkundige, taak ongeschikte ruimte op scholen. Sommige groepen medewerkers krijgen vaker dan hen lief is te maken met verbaal geweld, en intimidatie vanuit het publiek bijvoorbeeld Maatschappelijke Zorg en Ambulance Zorg. Voor hen is er jaarlijks een training Omgaan met agressie. Een onderzoek naar posttraumatische stressgerelateerde klachten bij onze hulpverleners wees uit dat meer aandacht

en bewustwording op dit onderwerp welkom is. De resultaten van dit onderzoek worden in het 2e kwartaal van 2017 verwacht.

Verzuimbeleid

'Het jaar 2016 was geen super jaar voor het ziekteverzuim bij de VRK', zegt Petra. Dit steeg van 4,9% in 2015 naar 5,9% in 2016, boven het gemiddelde uit van 5,3% in overheidsorganisaties. 'Het zegt niet alles', zegt ze, 'het kunnen toevalligheden zijn, maar leuk om te horen is het natuurlijk niet. Wat opvalt is dat het met name om zeer lang en middellang verzuim gaat en dat er een hoger ziekteverzuim is in parttime dan in fulltime functies'. Daarbij is het ziekteverzuim binnen de VRK bij vrouwen hoger dan bij mannen, een beeld wat overeenkomt met de landelijke cijfers. 'Alleen bij ons is het verschil in verzuim tussen deze twee groepen nog hoger. Of dit op hoge werkdruk duidt, stress, of disbalans tussen werk en privé? We gaan zeker op zoek naar de oorzaken en onderlinge verbanden.'

Tegelijkertijd wil ze leidinggevenden meer ondersteunen bij het uitvoeren van arbo- en verzuimbeleid. 'Leidinggevenden kunnen nooit alle problemen wegnemen,' zegt Petra, 'maar luisteren is altijd goed.

Alle signalen kunnen een basis voor verbetering zijn. Zelfs als het om zoiets simpels als zonwering zou gaan'. Het Nieuwe Werken, dat in 2016 bij de VRK verder is ingevoerd, heeft gelukkig een merkbaar positief effect op de werkomgeving gehad. Veel meubilair is tegenwoordig verstelbaar. Op de Zijlweg zijn de ruimtes licht en fris ingericht, de kantine is een sfeervolle ontmoetingsplek geworden.

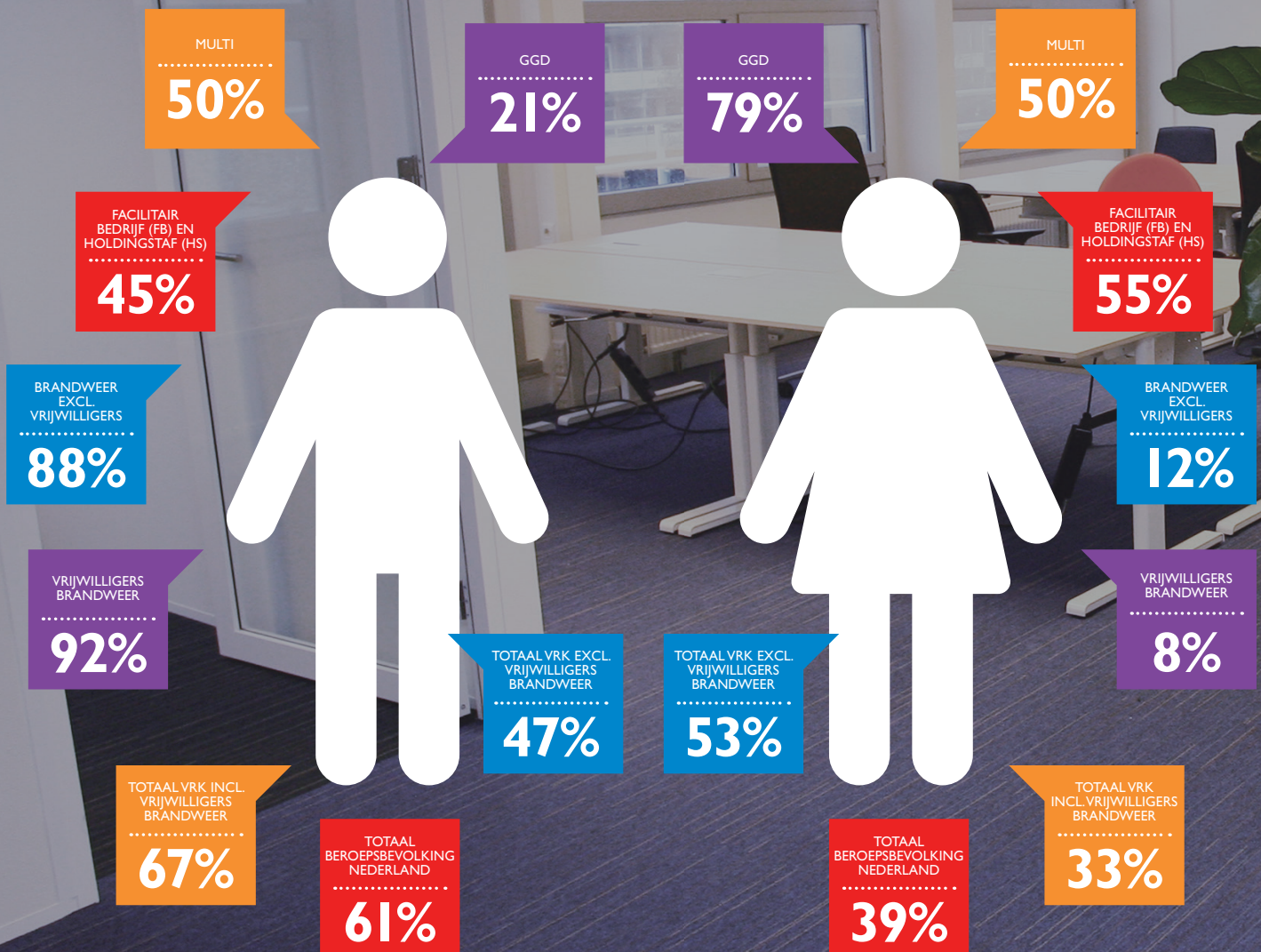
Ook het feit dat medewerkers in overleg eigen invulling geven aan werktijden en -locatie, draagt bij aan een prettig werkklimaat, merkt Petra.

Tegelijkertijd wil ze leidinggevenden meer ondersteunen bij het uitvoeren van arbo- en verzuimbeleid. 'Leidinggevenden kunnen nooit alle problemen wegnemen,' zegt Petra, 'maar luisteren is altijd goed.

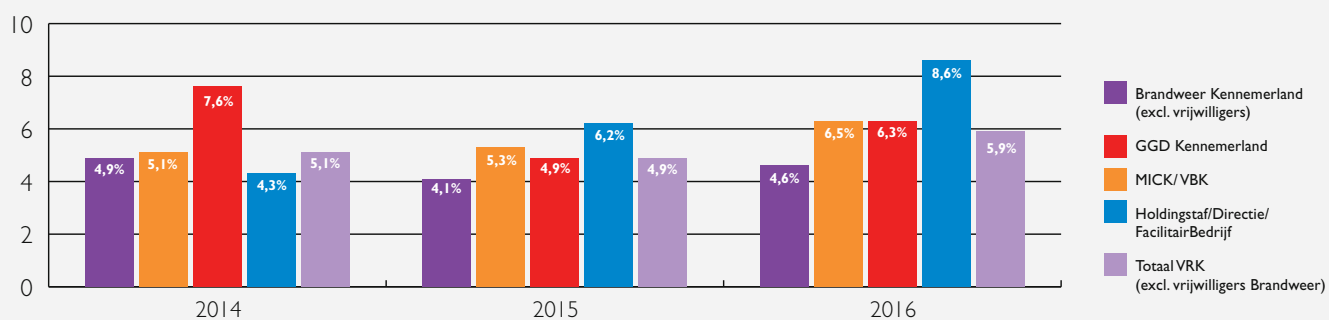

2016 in cijfers

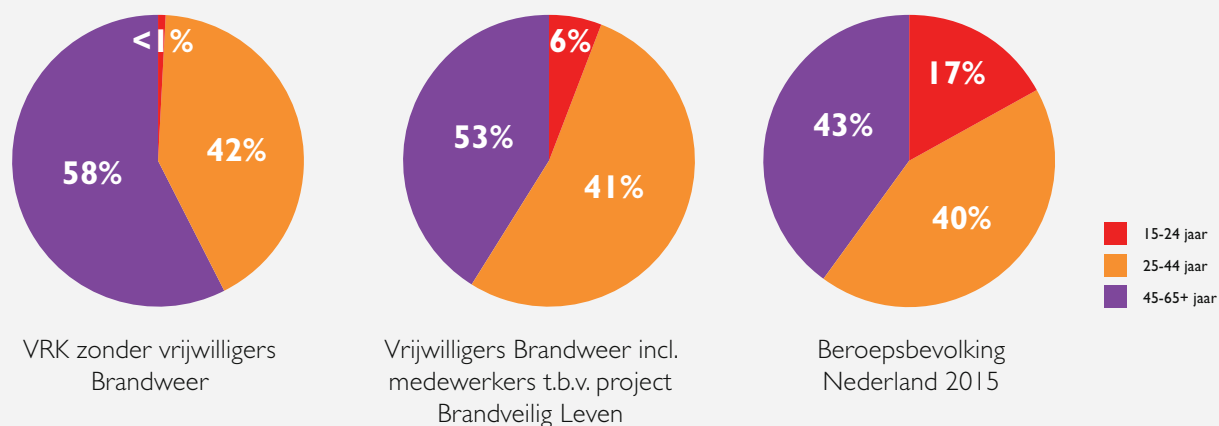
Man - vrouw verdeling per onderdeel

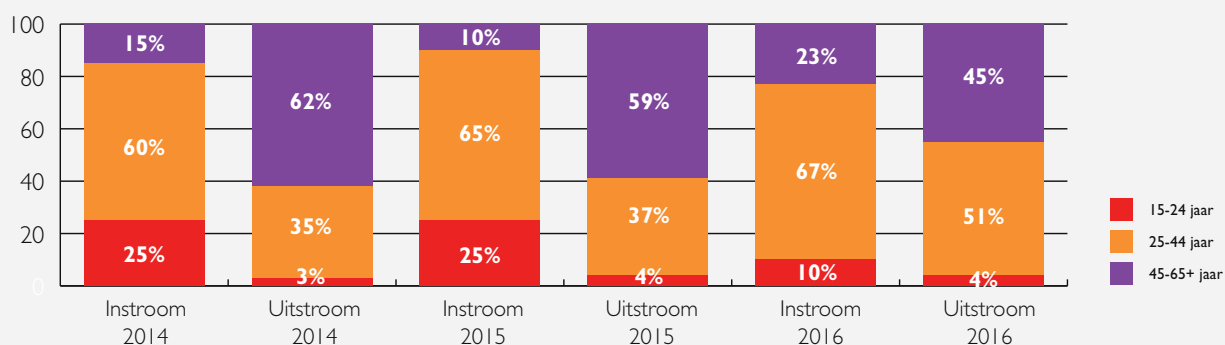
Ziekteverzuim (excl. bevallings- en zwangerschapsverlof)

Leeftijdsverdeling (Medewerkers VRK en vrijwilligers Brandweer)

In- en uitstroom (excl. stagiaires en brandweer vrijwilligers)

Een toekomstbestendige VRK

In het voorwoord staat het al; duurzaam inzetbare medewerkers en verjonging krijgen extra aandacht om op de toekomst van de organisatie voorbereid te zijn. Dat vraagt een actief loopbaanbeleid, met aandacht voor persoonlijke ontwikkeling, verdieping en verbreding van competenties. Doorstroming gaat niet vanzelf. Daarom wordt de gelegenheid geboden voor persoonlijke coaching middels een pool van daarvoor gekwalificeerde medewerkers. En worden medewerkers die werkervaring op willen doen elders in de organisatie of daarbuiten via detachering of Regio Flexwerk gestimuleerd en ondersteund. Dit alles in het belang van vitale, uitgedaagde medewerkers, employability en het maximaal benutten van talenten. Dat talenten overvloedig in de organisatie aanwezig zijn, bewijst Nick Oortwijn. Hij is één van die gedreven mensen die graag vooruit wil en stroomde door, via de vrijwillige brandweer tot een baan bij het Veiligheidsbureau Kennemerland. Hij is vol van ideeën en initiatieven voor het vinden en binden van jonge mensen. Precies wat nodig is voor de organisatie. Lees zijn verhaal in het volgende interview.

De toekomst van de VRK is al in huis

Nick was op jonge leeftijd al vastbesloten: brandweerman was wat hij worden zou. Als jongetje van 12 stroomde hij in bij de jeugdbrandweer van Velsen. 'Een soort scouting, maar met slangen in plaats van touwtjes. Je werkte met knetterkasten en felle lichten om branden na te bootsen. Een stuk speelser dan nu.'

Inmiddels is Nick al jaren zelf leider en coördinator bij de jeugdbrandweer. Iedere woensdagavond traint hij de jongens en meisjes met wie hij de droom uit zijn jongentijd deelt. Het gaat er serieus aan toe. 'We oefenen het uitvragen bij een melding, de voorbereiding van een binnenaanval, hoe je een donkere ruimte verkent, je weg naar slachtoffers vindt, deze naar buiten brengt, enzovoort. Ook doen we mee aan landelijke wedstrijden.'

Een verfrissende kijk
op talentontwikkeling,
waar ook de werkgever
zijn voordeel mee
kan doen. Geef mensen
de ruimte.

Talentontwikkeling

Ongemerkt is Nick steeds aan het voorselecteren. 'Niet iedereen zal geschikt zijn voor de volwassen brandweer,' zegt hij. Hij let op talent. Op fysieke kracht, inzicht en snelheid. Vaak ziet hij in de jeugdige kandidaten al de bevelvoerders, de pompbediendes en de krachten voor de aanvals- en waterploeg van later. Alleen... hij laat de jongeren zelf beslissen welke rol hen past. 'Het grote voordeel,' volgens hem: 'geen discussies en geen teleurgestelde gezichten.'

Een verfrissende kijk op talentontwikkeling, waar ook de werkgever zijn voordeel mee kan doen. Geef mensen de ruimte. Enkele jaren nadat Nick op zijn 21ste was ingestroomd bij de 24-uursdienst stootte hij naar eigen zeggen tegen een glazen plafond. Hij wilde graag vooruit, solliciteerde op diverse functies en wilde zich verder scholen, maar werd telkens afgewezen; te jong en te onervaren. Hoewel de werkgever een rol heeft in het stimuleren van medewerkers, was het toen toch meer zijn eigen gedrevenheid waardoor het hem lukte een HBO-studie Integrale Veiligheidskunde af te ronden.

Toekomstbestendig

De praktijk heeft de nu 28-jarige Nick inmiddels ingehaald. Zelfs nog voor zijn afstuderen is hij gevraagd voor de verantwoordelijke functie van functioneel beheerder op het Veiligheidsbureau, waar hij de multidisciplinaire inzet bij rampen en crises voorbereidt. Daarnaast is hij uitgenodigd om mee te denken over het vinden en binden van jonge mensen. Geen gek idee, vindt hij, want alleen door verjonging maak je de organisatie toekomstbestendig. 'Je hoeft mensen niet eens van buiten te halen,' denkt Nick Oortwijn. 'Ze zijn er al. Bij de vrijwillige brandweer bijvoorbeeld. Daar zitten jonge mannen en vrouwen die veel meer weten en kunnen dan bij de organisatie bekend is.' 'Onderzoek welk talent er is,' bepleit

Neem jongeren ook mee in visievorming, laat ze meepraten en meedenken. Zo zijn zij voorbereid als de oude garde de organisatie verlaat. Sommigen staan er misschien liever niet bij stil, maar dat gaat echt een keer gebeuren.

Nick, 'en gebruik dat. Sla kennis, vaardigheden en toekomstwensen van medewerkers op in een databank, waar je uit put bij het ontstaan van nieuwe functies. Neem jongeren ook mee in visievorming, laat ze meepraten en meedenken. Zo zijn zij voorbereid als de oude garde de organisatie verlaat. Sommigen staan er misschien liever niet bij stil, maar dat gaat echt een keer gebeuren.'

Colofon

Uitgave

Veiligheidsregio Kennemerland, april 2017

Beeldmateriaal

Brandweer en GGD Kennemerland

Tekst

Yvonne van Osch

Vormgeving

Sixtyseven Communicatie BV